CECILIA DUDU

SCARABEUL LUI RAȘID

COLECȚIA CLUB

Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

EDITURA TINERETULUI

CECILIA
DUDU

scarabeul lui rașid

SCAN: Doru Filip
PRELUCRARE şi editor
prima ediţie digitală
Costin Teo Graur
august 2011

EDITURA TINERETULUI

Omul mai are nevoie încă și astăzi de concursul norocului, pentru a reuși să moară mulțumit. Spun asta, deoarece toate complicațiile vieții mele puteau foarte bine să nu se întîmple.

În primul rînd nu eram dator, la vîrsta mea, să mai fiu în viață în preajma anului 2085, după cum nu văd de ce același an a trebuit să fie declarat al „Paleocosmonauticii".

De asemeni nu văd de ce ar fi trebuit ca noua direcțiune a bibliotecii din Indianapolis să fi avut în anul 2084 strania inspirație de a ne cere inventarierea generală; s-o ceară unei instituții în care asemenea operație fusese prin tradiție disprețuită.

Și încă aș fi putut să-mi văd liniștit de viață, în monotonia fericirii, dacă seria neșanselor s-ar fi oprit aici și nu m-aș fi întîlnit cu umbra lui John Steelwin senior, deponentul casetei sigilate pe care am descoperit-o la inventariere. Umbra aceasta a trezit în mine o solidaritate ciudată, sentimente și presentimente pe care numai anii de reniés-vous *cu veșnic tînăra moarte pot să ți le sădească în suflet. Întîmplarea a vrut ca această solida-*

ritate, obișnuită între contemporani, eu s-o simt față de cineva uitat, dispărut.

Întîi mi-a atras atenția femininul literelor din inscripția de pe caseta închisă, apoi faptul că era în românește — o limbă pe cît de frumoasă, pe atît de rară la noi în Indiana : Numai tatălui meu. *Caseta era însoțită de o simplă mapă, conținînd un singur document : scrisoarea unui tată.*

Literele tremurate trădau și vîrsta și emoția trăită de semnatar în ziua de 15 decembrie 1987, cînd se hotărîse să o scrie.

Cercetînd, am aflat că John Steelwin senior a depus-o în arhiva bibliotecii noastre (al cărui fondator, cu ultimii dolari ai unei foste averi, era chiar el) o dată cu însuși actul de fundație. Ciudat că în acest din urmă act bătrînul solicita pentru fundația lui numele de „John Steelwin junior Library", pe care biblioteca noastră îl și purtase un număr de decenii, fără ca cineva să știe de existența vreunui junior *al acestei stinse familii.*

Dar straniul situației creștea o dată cu lectura atentă a scrisorii lui John senior.

El începea prin a povesti — pe tonul unui trustman desabuzat și pe coarda unui tată însingurat — împrejurările în care primise, în decembrie 1985, caseta sigilată de unicul lui copil — Hellen.

Ceea ce desigur înseamnă cel mult o Steelwin junior și nici de cum un junior și mai cu seamă un John.

Hellen îl rugase atunci să deschidă caseta și să citească cele patru jurnale intime închise sub sigilii, „...al meu, al lui Tudor, al prietenului tău Allen Connor și scrisorile lui Rudi Norton, care, în fond, sînt tot un jurnal intim".

Îi mai scria Hellen că toate acestea, oricît de hieroglific îi vor apărea uneori, îl vor face totuși să o simtă

lîngă el şi să o înţeleagă. Să înţeleagă de ce nu mai putea reveni cu adevărat lîngă el.

Povestea lui John Steelwin continua stîngace.

Caseta cu tot conţinutul ei ar fi trebuit apoi să fie resigilată şi depusă la Universitatea Columbia (al cărei doctor summa cum laudae [1] *era şi Hellen) cu obligaţia de a nu fi deschisă decît după moartea ei... „ca să nu asist* de visu [2] *la devorarea publică a fiinţei mele sufleteşti".*

Bătrînul mărturisea naiv, în frazele următoare, că a trăit tot timpul cu impresia că în caseta aceea „se aflau închise patru inimi grele" *şi că de multe ori o lua în braţe* „ca să le mîngîie şi ca să se mîngîie".

Dar acest John senior — a cărui voită autoruinare mai persistă, încă inexplicabilă, în amintirile îndepărtate ale foştilor trustmeni — ne mai mărturiseşte că nu deschisese niciodată caseta cu inimi şi că, dimpotrivă, îi pusese un al doilea rînd de sigilii. „...nu am deschis-o ca să mă pot amăgi pînă la capătul vieţii cu gîndul că în ea se ascunde ceea ce mereu am dorit să cred că se ascunde".

Totuşi nu dă nici o explicaţie (poate pentru că, omeneşte, era prea uşor de înţeles) de ce nu a depus-o la Columbia University şi a preferat arhiva unei fundaţii modeste, dar care avea să poarte numele unui imaginar — sau prea dorit — fecior al său.

Cum la data descoperirii casetei, Hellen Steelwin mai putea fi în viaţă doar cu riscul unui secol de triste primăveri, m-am considerat în drept, ca unic descoperitor, să procedez la ruperea celor două rînduri de sigilii.

---

[1] „Cu cele mai multe laude" (latină) — calificativ universitar superlativ. (n.r.)

[2] Aici cu sensul : personal (latină). (n.r.)

Şi chiar aşa s-ar fi întîmplat, dacă nu intervenea prea conformista mea conştiinţă de arhivar, care să mă determine a mă adresa Oficiului Juridic de Tutelare a Documentelor Istorice, pentru îndeplinirea formelor legale de omologare a unicei descoperiri a vieţii mele.

Dar zodia uimirii şi seria neşanselor erau departe de capăt, căci această simplă formalitate mi-a fost refuzată ! Şi chiar pe un ton foarte serios.

Oficiul îmi cerea pur şi simplu „o copie autentificată" după actul cel mai trist al vieţii Hellenei Steelwin. Conform prevederilor legale ! Era peste puterile vîrstei mele, trecută de mult peste pragul celor 80 de ani ai mediei secolului nostru.

Şi aş fi renunţat, dacă nu m-aş fi îndrăgostit iarăşi de o umbră : de Hellen Steelwin.

În definitiv, era de mult un nume celebru, deşi nu îl purta nici o statuie. Şi cîte gînduri nu tulburase...

Cîndva, cărţile ei de poezii (unele cu titluri curioase ca „Poemele Insulei Albe") îmi trecuseră de multe ori prin mînă. Poate şi prin inimă ! O spun pentru a fi crezut că — depăşindu-mi puterile — am făcut toate demersurile posibile ca să obţin actul pe care OJTD-ul mi-l cerea cu atîta juridicitate. Dar de peste tot acelaşi răspuns : „Referitor la scrisoarea dv. cu data de... vă asigurăm că actul menţionat nu se găseşte în arhivele din... Vă recomandăm a vă adresa la..."

Şi asta se întîmpla în sec. XXI, cînd toată statistica globului se face zilnic şi la toate rubricile ! Cînd cibernezea depăşeşte toate performanţele tehnice ale bătrînei cibernetici !

Dacă totuşi m-am hotărît, la vîrsta mea, deprinsă doar cu viteza domoală a comodelor Concorde (adevărul e că

tehnica îmbătrînește înaintea oamenilor) să descriu o semiorbită a planetei într-un îndrăcit proiectil cosmic, datorez aceasta profesorului Rackey de la Columbia University.

Nu ne mai văzusem de la finala concursului de rachete spațiale. Acum l-am reîntîlnit la preliminarele ultimei competiții pentru cupa Meteor.

Surprins de nepăsarea cu care priveam evoluția de pe ecranele stadionului, m-a întrebat de necazuri. Era, bineînțeles, doar o politețe din partea lui. Dar eu aveam într-adevăr necazuri.

I-am răspuns în cîteva... mai multe cuvinte decît se aștepta și am observat că, la rîndu-i, devenea din ce în ce mai puțin atent la turnantele cosmice ale lui Vidal în urmărirea lui Macev, la a treia trecere prin periheliu, deși pariase pe șansa lui.

Ne-am revăzut chiar a doua zi la bibliotecă.

După ce și-a interpus lupa — am numărat, de unsprezece ori — între cornea de diamant albastru și scrisoarea bătrînului John, studiind îndelung și absorbit cele trei cuvinte scrise de Hellen Steelwin, și-a amintit și de mine, ca să-mi spună :

— Oficiul Juridic de Tutelare a Documentelor are dreptate !

— De drept are, dar de fapt ? !

— Și de drept și de fapt !

— ... !

— Numai că... actul pe care îl cauți nu ți-l poate da nici Hellen Steelwin.

— De asta sînt sigur !

— Dar... ar putea să-ți permită să deschizi caseta... Ea...

— Adică urmașa ei... omonimă, vrei să spui?

— Adică ea, *Hellen Steelwin. Poate acum ar îngădui. Poate. Dacă ai merge pînă acolo...*

Rackey rămase mult timp pe gînduri.

De data aceasta își fixase corneea lui de diamant albastru chiar asupra mea. Dar privea prin mine.

Eu nu reușeam să leg două gînduri. În minte mi se învîrtea un roi de idei... Hellen Steelwin însăși... Contracția timpului... Dacă... ai merge acolo... Cu viteza luminii?!... În trenul lui Einstein? Unde? În astre? Numai acolo nu întrebasem încă de actul necesar OJTD-ului.

În cutia craniană simțeam crescînd vertiginos o viteză de rotație, încît vocea lui Rackey interveni salvatoare. Spunea că îmi va da o scrisoare. Dar va trebui să fiu eu însumi mesagerul ei. Va fi adresată „singurei persoane de pe Pămînt (am răsuflat ușurat în dreptul cuvîntului Pămînt) *care ar putea să-ți îngăduie să deschizi caseta".*

Eram nerăbdător.

Va trebui să iau și caseta și scrisoarea bătrînului John. „Și — stărui Rackey — totul depinde de cum vei ști să impresionezi".

Îmi mai promitea că înaintea mea va ajunge acolo *o lungă radiogramă a lui.*

L-am rugat să o scrie cît mai impresionantă.

Și am pornit. Și am ajuns. Și s-au rupt două rînduri de sigilii și... am devenit autor per accidens [1] *al acestei cărți — ceea ce nu este doar o simplă formulă de mo-*

[1] Din întîmplare (latină). (n.r.)

destie, de vreme ce nu am făcut decît o compilație după jurnalele adevăraților autori.

Am cules din 1751 de pagini pe acele care le-am crezut mai vii sau mai semnificative, dar fără certitudinea că filele care au fost lăsate la o parte nu ar fi putut fi tot atît de interesante.

Am rînduit succesiunea acestor fragmente astfel ca firul acțiunii să treacă neîntrerupt prin ele, dar nu am izbutit să nu las și pe seama cititorilor umplerea unor goluri sau înnodarea unor fire. Nici nu am reușit să evit o seamă de repetări și cîteva întoarceri din drum. Ar fi însemnat să denaturez prea mult autenticul unor însemnări, în care nici preocuparea literară, nici cea științifică nu este cea dintîi, de vreme ce au fost scrise în cămara inimii...

Autorul per accidens *nu a preferat acest procedeu, inspirat fiind de vreo tehnică literară de efect, ci numai datorită lipsei lui de daruri scriitoricești. (E greu să te întreci cu frumosul din inimă.) Totuși, în situațiile în care nu se putea face altfel, s-a încumetat să îmbine și cu proza personală firul întîmplărilor.*

Firul întîmplărilor din această carte... Istoria unei expediții. Expediția unor oameni de știință — despre care s-au conceput pînă astăzi atîtea tratate încît numele lor figurează în enciclopedii — și care totuși a fost scrisă fără nici o contribuție din partea acestor opisuri pline de prestigiul exactității științifice.

O carte în care expediția începe și trece mereu prin sufletul celor care au întreprins-o, luînd — filtrată prin ei — o cale cu totul alta decît aceea a literii precise și reci a tratatelor, ceea ce ar fi, în sfîrșit, un merit, modest, al autorului per accidens.

Așa s-a născut și s-a închegat cartea celor patru inimi de la Gașer-La, închise în caseta dublu sigilată.

Într-unul din jurnalele lui Tudor Pârvanu am întîlnit o frază : „Unu este prima cifră a numărului fără sfîrșit".

Dar totul are un sfîrșit.

Și expediția Amfidayam îl va avea pe al ei și, o dată cu el, și cartea aceasta fără sfîrșit.

Căci nimic nu e mai cert ca infinitul, cel care face ca toate cele ce au un început să aibă și un sfîrșit.

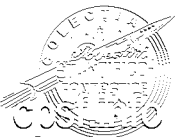

cum apare un congres arheologic în jurnalele intime ale unor arheologi (tudor pârvanu; hellen steelwin; allen connor) în anul erei noastre 1984

Paris, 10 martie

Astăzi a avut loc festivitatea deschiderii congresului. Discursul de bun venit al lui Otain, rostit în limba aztecă — ultima cucerire a lingvisticii cibernetice — a fost cel mai aplaudat, deşi nu l-a înţeles nimeni.

După celelalte saluturi de rigoare s-a şi trecut la comunicări, prima fiind tot a lui Otain: „Tehnica reînvierii fonetice a limbilor moarte, prin aplicarea cibernetică retroverse".

Oricît de reci ar fi slujitorii ştiinţei, este cam greu să nu te emoţioneze gîndul că, în curînd, ecourile Pămîntului vor putea din nou să răspundă în limba faraonilor sau a Babilonului sau a Etruscilor ca şi a Dacilor. Deocamdată a trebuit să ne mulţumim cu constatarea că azteca nu e nici mai puţin muzicală, nici mai puţin concisă decît latina.

S-a adoptat, bineînţeles, sistemul comunicărilor paralele, pe secţiuni. Altfel nici nu s-ar putea epuiza materialul bogat, prezentat acestui congres. Numai cîteva lucrări de mare însemnătate vor fi expuse şi discutate în secţiunile unite.

11 martie

Pierderea suferită astăzi este într-adevăr dureroasă, mai cu seamă la gîndul că o datorez unei greşite interpretări a unui H. (H roman, nici măcar runic !) Scuza că acest H era totuşi o inocentă eroare de tipar în programul de comunicări al congresului nu schimbă prea mult lucrurile.

Mai conştiincios decît la *Grand Opera,* citisem pe a opta pagină, a acestui program : *„Dr. Steelwin H. (U.S.A.) : Asupra fosilelor umane din peşterile de sub cascada Colorado. Sala nr. 4 — Secţia de Protoistorie".*

Recunosc că despre ilustrul coleg dr. Steelwin H. nu auzisem încă şi ar fi fost justificată dorinţa de a-l cunoaşte cu această ocazie, o dată cu umanele sale fosile, dar — în paralel — în sala nr. 3 era programat Andreescu. Mai trebuia să-mi pun şi propriul material în ordine, căci prima mea comunicare era înscrisă imediat după aceea a domnului St. H.

Am hotărît să-mi împart timpul cu spirit practic între sala nr. 3, cabinetul de studiu (pus la dispoziţie graţie unei organizări într-adevăr ireproşabile) şi, eventual, sala nr. 4. Nu am ajuns în această din urmă sală decît după mai bine de o oră. Se trecuse de mult la discuţii. Desigur că mai întîi l-am căutat cu ochii pe domnul dr. H. Dar la catedră nu se afla nici un domn, dimpotrivă — o doamnă. Neclintită şi frumoasă.

Decor nu părea să fie, deşi i-ar fi stat bine ca statuie. Cum despre o muză a arheologiei — cu tot cultul meu pentru Apollo — nu auzisem încă, am procedat de îndată la o informare discretă.

Discreţia a fost maximă, deoarece mi-am manifestat curiozitatea în româneşte, faţă de Badea, care, dezlegînd misterul H-ului cu un ceas mai devreme, se insta-

lase de la început în sala nr. 4, subit și irezistibil atras de fosilele umane de sub Colorado. Mi-a răspuns în modul cel mai silențios, arătîndu-mi pagina 85 a preambulului, șoptindu-mi :

— Te-a citat de două ori... fără să se uite în sală.

Nota din preambul — în franțuzește — era foarte succintă ;

„Steelwin Hellen, doctor în filologie comparată. Studii și cercetări despre interpretarea istorico-filozofică a miturilor, a legendelor și migrației lor.

Participă, ca șef de secție, la săpăturile de la Pressipice de sub cascadele rîului Colorado.

Autoare a volumului de versuri Din Grote. *N. Arkansas, S.U.A.*"

Anul nașterii era ignorat. O ultimă probă că dr. H. era... Hellen.

— Și cînd să se fi născut această „Elena din Colorado" ? am apelat în continuare la oficiile istoriografice ale lui Badea.

— Pare să fie un eveniment foarte recent.

— Și totuși este prima doamnă...

— Și totuși este prima domnișoară care face comunicări inteligente unui congres al științei bătrînețelor...

— S-ar zice că deții și unele documente suplimentare, am insistat cu simulată gelozie pur profesională.

— După felul cum s-a referit și mai ales cum a înțeles cartea ta despre trecutul legendelor și filozofia miturilor orientale ai avea datoria să...

L-am încredințat că îmi voi face datoria.

Institutul de la București mi-a telegrafiat, cu o grabă emoționantă, rezoluția Conferinței de Fizică Nucleară cu privire la omologarea denumirii de *„cosmofrancii"*,

cerută de mine pentru cei doi izotopi ai franciului, pe care i-am identificat în platforma de la Dayam.

Evident, este un succes al nucleoniștilor români, la care am contribuit și eu. Poate chiar esențial. Totuși termenii în care mi se telegrafiază felicitările depășesc obiectivitatea, oricît sentiment colegial ar avea dreptul să adauge la ea tovarășii mei de cercetări.

Cu aceste gînduri le voi expedia, tot astăzi, răspunsul meu, o dată cu întreg surplusul de felicitări care, revenindu-le lor, mi l-au trimis mie. Dacă vor să fie darnici, să fim.

Așadar rămîne să se mai confirme existența acestor izotopi în anumite și *numai* anumite astre, pentru ca teoria nucleară a paleocosmonauticii să fie definitiv consacrată.

Prin Fr. 225 și Fr. 227 — de acum încolo *„cosmo-francii"* — vom putea recunoaște geneza unei categorii întregi de astre, spre deosebire de altele, între care și Pămîntul. Vom putea urmări aproape exact traiectele lor în univers (adevărate stele marcate) și vom putea calcula — cu destulă aproximație — atît căile posibile ale cosmonauților, cît și împrejurimile în care ar fi putut ateriza.

Oricum, mai e mult de gîndit, dar mai ales de calculat. La acest din urmă capitol simt nevoia unui aliat. La acest din urmă capitol ? Nu. Simt nevoia unui aliat — care să *știe* fără vorbe și gînduri. Să creadă tot. Să iubească tot. Fără vorbe și gînduri.

Comunicarea lui Andreescu a reușit să adauge o sumă de elemente noi unei teze la care se credea că nu mai rămăsese nimic de adăugat. În cadrul discuțiilor Ykawa a făcut o remarcă de valoare simbolică.

Vorbind despre multitudinea urmelor daco-romano-române, aflate în toate săpăturile referitoare la perioada 400—1100, conchidea : „Se pare că pămîntul transilvan își ia, în fața științei istorice, o binemeritată revanșă față de ofensa «vidului demografic» care i s-a adus cîndva." Tot el a propus publicarea în întregime a comunicării. Intervenția lui Ykawa m-a impresionat cu atît mai mult cu cît Andreescu se abținuse în expunere de la orice pledoarie. Folosise cel mai riguros stil științific, lăsînd acumularea sistematică a datelor să peroreze singură.

Montparnasse, 10 martie

Uvertura congresului nostru mi-a făcut o impresie antitetică. Pe cît de arheologic, pe atît de contemporan și animat. Vîrstele arheologice (e vorba de chipuri și nu de idei) slab reprezentate. Nu reușeau să schimbe aspectul de vivacitate, chiar de prospețime al reuniunii.

Personal am fost încîntată să constat că savanții arhaicului sînt cel puțin la fel de inspirați de *Mode d'aujour d'hui* ca și de *Archeologia Acta*. Cu atît mai mult, dacă mă gîndesc că în arheologie vechimea este prima condiție a noutății.... Adevăr care nu a împiedicat-o nici pe Nefertiti, nici pe Pariziana de la Cnosos să apară în jurnalele de modă ale secolului nostru, la fiecare zece ani, deși actualul *dernier cri*[1] vestimentar îl constituie rochiile frumoaselor preistorice ale Saharei. Picturile de la Tassili reprezintă ultima inspirație a jurnalelor ultramoderne. Să fie asta o practică a reîntineririi sau expresia faptului că timpul nu are vîrstă ?

[1] Ultimul strigăt (franceză). (n.r.)

Oricum, nu pot fi de acord cu Gustavson, care mai califică şi astăzi moda ca „cea mai minoră dintre artele minore". Poate fi minoră cea mai veche dintre arte?

Eu aş numi-o cea mai paradoxală. Deşi de mase, e totuşi a individului; fiind mai mult de imitaţie, implică un maxim de originalitate; deşi efemeră, nimic nu oglindeşte mai evident decît ea necontenita aspiraţie a tuturor către frumos. Este arta omniprezentă. (De vreme ce o cultivă chiar şi arheologii). O practicau şi fosilele.

Ostanda, 12 martie

DOCTOR TUDOR PÂRVANU. Mă uit la cuvintele astea. Le-am scris şi de o jumătate de oră... le privesc. Încerc să-mi amintesc dacă mi s-a mai întîmplat vreodată. Şi de ce le-am scris cu majuscule? Nu, nu-mi amintesc nici asta. Pare un titlu de roman.

Şi de ce am început cu el, cînd s-ar fi cuvenit să notez mai întîi alte şi importante evenimente ale zilei?

Evident, eu sînt o spontană, pentru care „a se cuveni" este întotdeauna o problemă de autocritică ulterioară (tata ar spune de „post-calcul"). Alţii mă numesc „o instinctuală" sau „o expansivă", dar sînt destul de mulţi şi acei care îmi spun „o inspirată" (punînd mai mult accentul pe „o"). Aceştia din urmă sînt cei care îmi fac curte... sperînd să renunţ la arheologie în favoarea unor relicve contemporane.

La subcapitolul în cauză, ziua de azi se soldează cu: 11 cutii cu mimoze şi orhidee (una e neagră, scumpă şi tristă), 4 coşuri cu frezia, garoafe sau trandafiri şi 13 plicuri anexe. Aşadar 11+4—13=2 de unde rezultă, cum ar spune *Sir* Allen, că numărul anonimilor se menţine constant. La închiderea controlului s-a putut constata că Simon Martin a stabilit un nou record al cantităţii.

Cum coșul cu recordul trebuie să-l fi costat peste 500 de dolari, și-a spus desigur că nu se poate să nu fie și frumos.

Mă gîndesc că asemenea botanice expresii ale sentimentelor nu ar putea fi bănuite decît de cel mai pur dezinteres, cîtă vreme modesta mea persoană nu dispune decît de prea neînsemnate farmece proprii, cum ar fi : originea maxicano-yankee, silueta sportivă, profilul enigmatic în perpendicular contrast cu fața deschisă, chiar surîzîtoare. Despre majoritarele acțiuni ale tatii la *Iron Company* nu se poate vorbi, desigur, decît ca despre un ultim argument în favoarea purului dezinteres al curtezanilor. Doar doctoratul meu în filologie este unanim apreciat ca ceva „nostim", ignorîndu-se faptul că filologia aceasta este și comparată.

Așa fiind, între a risipi acțiunile Companiei prin intermediul unuia sau mai multor decadenți principi ai dolarului și a face aceeași operație în favoarea celor din Valea Regilor, am optat, comparativ, pentru ultimii.

Nu mi-a fost greu să obțin și asentimentul tatii, pentru care acest tip de regi nu prezintă riscul concurenței în aspirația lui la tronul regilor țevilor de gaz...

În scrisoarea tatii, singura pe care am deschis-o azi (gest cu totul dezinteresat), nu-mi spune nimic despre contul SH—012. Asta nu înseamnă că nu am să-i sărut obrazul în telegrama de răspuns.

Nici el nu crede în vocația mea de arheolog (el spune „arheoloagă"), cu toate că în cinstea lui *Iron Company* m-am dedicat mai întîi epocii fierului, fapt care i-a deschis ceva mai des carnetul de cecuri din contul Reclamă și Comisioane. La caz de nevoie am să intitulez și săpăturile de la Pressipice: *„Archaeological Diggings*

of Pressipice — Steelwin jr. & Father [1], cu speranţa că ar putea intra în straturi ceva mai adînci ale carnetului în chestiune. Dar numai la nevoie ! La mare nevoie. Deşi nu ştiu cum se întîmplă că arheologia este mereu în mare nevoie.

Multe, poate prea multe din toate acestea le-am spus astăzi şi românului... Poate pentru că l-am privit mereu în faţă. Poate pentru că este omul căruia nu i se poate arăta un profil enigmatic...

I-am mai spus că vreau să fac şi că voi face cu adevărat arheologie. Eram gata să adaug o vorbă şi mai mare (ştiinţă, sau ceva în genul „să mă dedic ştiinţei") dar m-a salvat intervenţia lui.

— De ce *vreau* şi mai ales *voi face*, cînd se constată că *faceţi* şi *aţi făcut* ? Şi pe atît de *cu adevărat*, încît nu se poate spune că a fost ceva întîmplător.

Are omul acesta un fel al lui de a pune accentele pe cuvinte, făcîndu-le să redevină ce erau la originea lor : adevăruri.

Ceea ce mi-a spus nu mi s-a părut nici compliment, nici de circumstanţă. (Am bune motive să deţin reactivi specifici ai acestor impurităţi psihice). Aşadar Pârvanu crede, sau nu face nici un efort de a se preface că ar crede (ceea ce în fond este acelaşi lucru) în virtuţile ca şi în meritele mele arheologice şi este convins că am fost delegată la cel de al 55-lea congres fără nici o contribuţie de la *Iron Company*, ceea ce 80% este adevărat. Numai Allen mai are aceeaşi convingere, fără să ignoreze restul de procente.

. . . . . .

[1] Săpături arheologice la Pressipice — Steelwin jr. & tatăl (engleză). (n.t.)

Și tăcerile lui mi-au plăcut. Sînt ca o retragere a vorbelor sub frunte. Nu ca să tacă. Să spună mai mult.

Felicitările (comunicarea despre Pressipice) a știut să le prezinte impecabil. Sobru. Franțuzească suplă. Cuta transversă a frunții i-am observat-o numai în clipa cînd, răspunzîndu-i, i-am mulțumit pe românește. (Nu chiar impecabil, după cum am constatat mai tîrziu). Apăruse, de-a curmezișul frunții, în timp ce, desigur, gîndea: „Regizare? Cultură? Curtoazie?" și... „cum trebuie să reacționez?" Apoi a fost rîndul meu să mă mir și să-i laud engleza insulară a răspunsului.

Duelul a continuat, accelerîndu-și ritmul pînă cînd (O.K.!) entuziasmul gintei latine pe linia mexicano-română a făcut inevitabila erupție. Cred că am bătut din palme și am vorbit amîndoi deodată... cam tare pentru urechile savanților conlocuitori ai hotelului rezervat în întregime congresiștilor. Amănuntul acesta nu ne-a venit de loc în minte atunci.

Și eu care eram gata să-l cred un tăcut, un meditativ, un rigorist!

Prea multe diferențiale personale, ca să le pot prinde în ecuație. Va trebui să apelez la specialitatea lui *Sir* Allen.

Un moment care mi s-a părut straniu. Era... după entuziasm. Pe neașteptate, privindu-mă în ochi, intrigat, amuzat și grav: „Nu cumva latino-mexicana dv. origine vine de la Hațeg... Săcele... Tîrnave? Cîndva se călătoreau mulți de pe acolo..."

Fără ca pe loc să-i fi înțeles, decît vag, cuvintele, i-am răspuns că regret. Eram, totuși, mexicană veritabilă, chiar exotică, viță de maiasă — „dacă vrei să știi". Acest „dacă vrei să știi" i l-am spus pe negîndite. Nu-mi

pare rău. Spontană anticipare, pentru cînd ne vom spune pe nume. Sigur că ne vom spune...

Să-mi mai notez și abordările științifice ? Foarte interesante remarcile lui. Pline de originalitate, chiar cînd sînt greșite.

Definițiile, clasificarea și mai cu seamă interpretările lui privind mitul, legenda și basmul vor fi revelatoare. Face anticipări de natură să te ridice de pe scaun... ca să pleci îndată în căutarea cetăților înecate în pămînt, pe care ți le descrie cu precizia unui *baedeker* [1].

Sînt sigură că va fi laureat al premiului *Maiuri* pentru cea mai originală comunicare făcută congresului. Mi se pare că i-am și spus-o. Păcat că nu am vot în comisia de adjudecare. (Asta numai am gîndit-o).

Mi-a lăsat textul românesc al comunicării lui pentru Secțiunile unite : *Poporul român în adîncimi și înălțimi.* De la prima aruncătură de ochi m-a frapat contrastul dintre fantezia titlului și concizia erudită a textului.

După cafea (nu chiar atît de turcească pe cît dorisem să i-o prepar) am semnat, cu o nouă și foarte latinească strîngere de mînă, un pact de colaborare colegială. Și multilaterală, și pe termen nelimitat !

Plecînd, s-a întors o clipă din prag. Dar nu uitase nimic. Stătea între mine și soare. De ce nu i-am spus ca Diogene ?... Ori credeam că el mi-ar fi putut da ceea ce îmi lua în clipa aceea ?

Și acum ?

Sînt nerăbdătoare. Repet. Prea complexă ecuație doctorul Pârvanu !

Trebuie să-l văd pe Allen. Să-i povestesc tot. Tot ?

[1] Ghid de voiaj dintr-o renumită serie editată de cunoscutul librar și scriitor german Karl Baedeker (1801—1859). (n.r.)

Tare aș vrea să știu ce anume nu-i voi povesti.

. . . . . .

Eu nu voi trăda arheologia. Este o pasiune...

Nu este momentul să vorbesc despre pasiuni. Mai ales cu mine însămi. Dar arheologia nu o voi trăda.

Privesc cerul. Ciudat! Nici un *coup de foudre*[1]! Cerul e limpede. Rece.

Cerul e rece și cînd fulgeră.

Montparnasse, 13 martie

Allen era ocupat cu dinastia Protheos. Prea ocupat. Așa cum știe numai el să fie, conectat la calculatorul lui electronic, verificîndu-și cabalele matematice și cohortele ecuațiilor diferențiale.

Nu a fost posibil să suflu nici o vorbă înainte de a înghiți o nouă și masivă doză de amare „explicații precise" despre exactitatea precalculațiilor lui, cele care l-au dus la zămislirea robotului geolog — al doilea Protheos. Preparîndu-mi terenul, i-am răspuns că asemenea rococouri matematice numai el și mintea unui robot puteau să cuprindă. Eu nu înțelegeam decît esența, adică drama în care se afla, plasat între misterul propriei lui opere și cruzimea științifică o propriilor săi colegi de la *Royal Society*[1], prea puțin dispuși să accepte o comunicare despre un super-robot, făurit și nu născut, plin de taine și puteri, dar despre care el, părintele, făuritorul, nu știa să spună cum l-a făurit.

— Astăzi la șapte și treizeci și șase l-am experimentat pe Protheos III.

---

[1] Expresie franceză, aici cu sensul: îndrăgostire la prima vedere. (n.r.)

[2] Societatea Regală de Științe (Academia de Științe Engleză). (n.r.)

— Ei, și ?

— Și, culmea ! Înțelegi ? Culmea !

Nu înțelegeam decît că se petrecuse ceva grav, deoarece „culmea" nu făcea parte din vocabularul lui Allen Connor.

Culmea consta în aceea că Protheos III, construit riguros („riguros", da, înlocuiește jumătate din vocabularul lui Allen Connor) deci, Protheos III, construit „riguros" exact după același proiect cu antecesorul său dinastic, se dovedise, la experimentare, doar un robot cuminte, care executa obedient numai sarcinile pe care i le programa creatorul său academic. Toate acestea se petreceau, bineînțeles, sub privirile cinico-ironice ale lui Protheos II, care continua, imperturbabil, să-i furnizeze un inexplicabil surplus de date, neprevăzute de creator în nici una dintre „riguros" exactele sale precalculații. Așadar Creatorul era consternat ! Se apucase să anunțe prezentarea lui Protheos II la *Royal Society !* Putea s-o facă fără să-i dea și explicația ?

Aș fi pierdut orice șansă să ajung la conversația mea cu Allen, dacă nu i-aș fi propus ca, din moment ce tot trăiește o dramă, hai să devenim... dramaturgi !

El nu avea chef de glumă. Eu nu aveam chef să observ.

M-am pornit într-o nepăsătoare promenadă printre numeroasele creaturi ale familiei Connor — stranii făpturi cu suflete la comandă — față de care eu am de fapt un respect deosebit, un fel de teamă și o strîngere de inimă. Din cînd în cînd înlăturam cu vîrful pantofului, ușurel, vreo piesă minusculă — poate vreun gînd rătăcit... Allen mă urmărea, cred, speriat de-a binelea. Dar eu vorbeam. Teoram. Declamam.

— Titlu : „Invenția care și-a depășit inventatorul". Dramă în nu se știe cîte acte. Personajele : se cunosc. (Prea puțini oameni, foarte mulți roboți. După cum se vede este o dramă foarte realistă.)

Prolog : Neonostradamus (prof. academ. laur. dr. — unde se pune *Sir* în cazuri de acestea ?) Allen Connor sărbătorește botezul lui Protheos I, primul său fecior robot, care știe să facă unele analize stratigrafice, după program.

Actul I : Protheos I, băiat cuminte, moare de tînăr de inimă rea, deoarece tatăl său îl naște pe Protheos II, din dragostea plină de pasiune dintre el și o nouă matrice probabilistică a matematicii tetragonale și diferențiale, prin integrare parțială. (Nu se știe ce înseamnă asta, dar Protheos II s-a născut !)

Actul II : Nou-născutul genial nu numai că realizează programul de investigații geologice, îl și depășește, furnizînd indicații neprogramate și neprogramabile, dar totdeauna reale și foarte importante.

Scena următoare : În culmea fericirii, Neonostradamus îl anunță pe Protheos II la *Royal Society*, urmînd să-i explice și să-i redea modul de reproducere.

Actul III : În ciuda tuturor ipotezelor și analizelor tehnico-matematice, Protheus II nu-și trădează magicele forțe de devinație. Neonostradamus se vede amenințat cu moartea de confrații de la Academie, sub bănuiala de... Neocagliostro !

Actul IV : Se cunoaște. În desperare de cauză, Neonostradamus naște după 4 luni un geamăn : Protheos III, o creatură cuminte, fără pic de har...

Urmează „culmea" și scena cu Hellen Steelwin, care dorește să-l mulgă pe *Sir* Allen Connor din consterna-

rea lui Neonostradamus, ca să aibă cu el o discuţie mai plăcută, în care oamenii să ia locul roboţilor.

Dar iată şi finalul — Actul V : Neonostradamus îl prezintă pe Protheos III la *Royal Society* drept Protheos II, cu toate matricele şi explicaţiile în regulă şi îl păstrează pe veritabilul Protheos II pentru noi.

În definitiv Protheos II pare — sufleteşte vorbind — o persoană foarte serioasă şi serviabilă, deşi fizic nu-i decît o ladă fără nici un fason. Pentru noi este bun şi aşa neexplicat ca... orice profet.

Acesta este momentul cînd Allen mi-a spus pentru întîia dată pe de-a dreptul „deşteaptă". Notez faptul pentru că nu se ştie dacă accidentul acesta se va repeta.

L-am mai consolat pe Allen, spunîndu-i că afacerea Protheos ar fi putut să iasă şi mai rău. Ce ar fi fost, de exemplu, dacă progenitura lui s-ar fi născut fată ?

Abia dacă am reuşit să-i fur un zîmbet. Totuşi, pînă la urmă, am izbutit să-l aduc la subiectul meu.

Mi-a ascultat povestea cu liniştea lui obişnuită. Numai scena din prag a rămas nespusă. Nespusă ?

Mă privea ciudat de stăruitor.

— Allen, te uiţi la mine ca la un sistem de n ecuaţii !

— ...cu $n+m$ necunoscute ! Prea multe şi iraţionale ! Mă depăşeşte !

A tăcut, ca după un timp, cînd îl credeam reîntors în lumea calculelor lui, să-mi spună deodată :

— Hellen, astăzi ai fost... o explozie de entuziasm !

. . . . . .

Comunicarea cu Pârvanu pentru Secţiunile Unite o citise şi o adnotase.

Mîine va lua parte la dezbateri.

Drept comentar mi-a afirmat că de data aceasta premiul *Maiuri* va putea fi în sfîrşit conferit. (Allen face

parte din juriul premiului. Sînt trei sesiuni de cînd nu a mai fost decernat).

Am crezut că e momentul potrivit să-i vorbesc și despre deducțiile lui Pârvanu în legătură cu controversata problemă a platformei de la Dayam. De două decenii nimic nou nu se mai adăugase ipotezelor (mai bine spus, lipsei de ipoteze) inițiale.

E adevărat că tot exploziv i-am prezentat și ipoteza românului, cu deosebirea că de această dată explozia a fost „înlănțuită". L-a cuprins și pe Domnia-Sa-Calmul-și-Calculul-în-persoană. Uitase și de pipă, cînd mi-a propus o întîlnire în trei. Dar a continuat cu unele aluzii la încăperile lui cam aglomerate de roboți și mi-a făcut niște complimente în legătură cu ce bine se simțise la ultimul meu *five o'clock*...

I-am răspuns, cu mare regret, că următorul era duminică.

— Duminică ? Perfect !

La asta nu mă așteptasem ! Știam, din istorie, că englezii nu renunță la *week-end* decît în caz de declarație de război sau criză de guvern... Și nici asta întotdeauna.

Ciudat cît de contagioasă poate fi atracția personalității lui Pârvanu, chiar prezentată prin mijlocitori. Asta îmi spuneam cînd l-am auzit din nou.

— Dar să știi că la acest *five o'clock* voi veni la *four o'clok !* [1]

Trebuie să mă gîndesc.

Un celt. Un dac. Și eu. Fiica Șarpelui cu pene, zeul alb, coborît din soare...

Nu cumva am trac ? Rău mi-ar părea să constat că nu.

[1] *Ora patru* (engleză), în locul *orei cinci*, ora tradiționalului ceai de după-masă (n.r.)

Paris, 14 martie

Comunicarea de azi, în Secțiuni Unite aproape că nu a avut comentarii.

În fond nu am făcut decît să trag concluzii din experiența tuturor marilor descoperiri și marilor eșecuri ale arheologilor care s-au orientat după legende rămase din zorii istoriei. Am introdus silogismul într-o încurcată și uriașă acumulare de experiențe, ca să stabilesc metoda științifică de a despodobi legendele de toate adausurile vestimentare ale mileniilor, spre a se ajunge la formele lor fecioare : adevăruri istorice.

Singura mea contribuție, să zicem, experimentală, am rezumat-o în partea a doua. De fapt am prezentat un *plan de elevație* al țării mele, din adîncimi, de sub Cucuteni, Gorgani, Năieni pînă pe plaiuri, la legendele moșnege ale Troianului, Parîngului, Vrancei și pînă sus la marile sculpturi de pe Ceahlău, Babele, Omul, unde arheostrămoșii lui Brâncuși își luau cîndva soarele de model și munții drept marmore.

Mi-am legat patosul cu cele mai strînse înlănțuiri logice, dar am dat cuvintelor vibrația vocii lui Moș Gheorghe Căliman de la care am ascultat întîiași oară povestea lui Iovan-Iorgovan, fără de care nu m-aș fi făcut arheolog român la 10 ani.

Dar am suferit și o înfrîngere. S-a petrecut în momentul paharului cu apă. Mă juruisem mie să nu privesc... asistența. Dar — am privit-o ! Era în jumătatea din dreapta a sălii, în rîndul 19. Avea un caiet pe genunchi. Mi-a plăcut să cred că era comunicarea mea în originalul românesc. Mi-a mai plăcut și felul în care era pieptănată și felul în care știa să aibă aerul că nu mă privește. Mi-a plăcut și paharul cu apă pe care l-am

băut fără să-mi fie sete (ca să aflu la urmă că nici nu fusese apă).

Comentariile, socotindu-le în valuta Științei, au fost puține ; luate ca elogii, au fost prea multe. S-a cerut publicarea. Apoi am strîns multitudine de mîini, în ordinea actuală a erelor și epocilor.

Höffer nu s-a putut reține să-și plaseze o nouă butadă : „Sînt încîntat să aflu că România are omul cît... muntele. Sînt puține popoare care se pot mîndri cu așa ceva."

Cred că am reușit să-mi domin emoția și să-mi dozez diplomatic bucuria. Cred că da, pînă mi s-a întins și o mînă mult prea mică...

H. St. a plecat cu profesorul Connor. Cel puțin așa cred, după spusele lui Badea. Personal îl cunosc pe Connor numai din lucrările sale de analiză matematică aplicată în arheologie (și laborioase și ingenioase) și, de curînd, prin al său robot arheolog, comentat cu oarecare neîncredere, de cînd autorul și-a amînat pentru a treia oară comunicarea la *Royal Society*.

15 martie

Invitația primită astăzi de la Hellen St. este o surpriză plăcută, care îmi va da peste cap tot programul de duminică. Mă alarmează stoicismul cu care accept această răsturnare de program. Doar fixasem pentru aceeași zi cercetarea săpăturilor de la Yp, unde prevăd că s-ar putea descoperi interesante vestigii despre legăturile geto-celte.

Față de mine însumi m-aș putea scuza, spunîndu-mi că la Hellen St. aș putea afla mai multe documente ar-

heologice decît sub menhirii [1] de la Yp... Oamenii au întotdeauna nevoie de justificări superioare şi raţionale ale hotărîrilor lor negîndite. Este ceea ce fac şi eu acum, căutînd să învălui adevăratul motiv pentru care voi sacrifica menhirii.

De ce ar fi acel iniţial, spontan şi adevărat motiv insuficient, ca să mai fie nevoie şi de invocarea altora ? De ce subtilităţile raţiunii ? Se spune că inima are raţiuni pe care raţiunea nu le cunoaşte.

Pînă la invitaţia de astăzi nu am înţeles niciodată cît adevăr poate fi în această raţiune neraţională. Şi totuşi ceva din mine însumi continuă să-mi ceară alte şi alte invocări de motive. Sau măcar un compromis : „Te vei duce la Hellen ca să discuţi despre Yp" !

Adică mai mult despre Yp decît...

Aş vrea să-mi pot regăsi, cîndva, pe feţele acestui jurnal, miile de chipuri pe care le-am avut. Poate îmi vor fi de folos cîndva, cînd va fi să privesc în mine ; să mă găsesc, să mă cunosc.

În clipa asta ştiu eu ce sînt cu adevărat ? Mai mult pentru Yp ? Mai mult pentru Hellen ?

Nu ştiu decît că mă voi duce la Hellen.

Pierderea pe care o va suferi ştiinţa arheologiei cu acest prilej va putea fi recuperată pe valea Yp-ului de Badea. Nici nu ar avea dreptul să protesteze, de vreme ce este primul care m-a îndemnat cîndva (şi nu de mult) să-mi fac o anume datorie.

Cît priveşte referatul asupra penultimei zile a congresului, cred că este cazul să-i cedez plăcerea lui Andreescu. În definitiv, la contul „Referate şi dări de seamă" dispun de vechi şi noi excedente.

[1] Monumente funerare din neolitic, făcute din blocuri de piatră neprelucrate. (n.r.)

Deocamdată deficitar ar fi numai contul Fanteziei. Căutînd formula buchetului de flori, nu am găsit nimic mai interesant pentru Hellen decît o cutie de foto-documente despre tumuli [1] și troieni... Oricum, foto-documentele trebuie să i le duc. Nu sînt eu cel care crede că Hellen este în primul rînd un mare arheolog? Desigur. Dar vreau să spun că ziua de azi e totuși o zi înflorită.

. . . . . .

Institutul Joliot-Curie îmi trimite o nouă fișă cu date spectro-analitice referitoare la astrul U.010966. Interpretarea fotogramelor inițiale a fost făcută cu atîta rigurozitate, încît înlătură orice bănuială a unor erori. Este o proiectare luminoasă asupra problemei care mă îngrijorase mereu pînă acum.

Prezența radio-izotopilor de Franciu în U este deci limpede dovedită. U fiind un astru cu scoarță solidă, adică un fel de Pămînt, faptul are o însemnătate cu totul specială. Explorările anterioare nu descoperiseră *cosmofrancii* decît în unele astre din categorii mai mult sau mai puțin fierbinți, care excludeau ipoteza vieții (fie ea și a zeilor!). Ne apropiem de certitudinea că în anumite condiții cosmogenetice apariția *cosmofranciilor* este tot atît de probabilă pe cît de imposibilă este nașterea lor în condițiile de oricînd ale altor astre — între care și Pămîntul.

Celor de la Institutul J.C. le-aș telegrafia: À la bonne heure!

Înainte de Hellen voi telegrafia celor din țară.

---

[1] Movilă înălțată deasupra mormintelor, la popoarele din antichitate. (n.r.)

Datele acestea ar putea conduce și la noi criterii de clasificare ale aștrilor. Dar cam prea multă astro-fizică pentru un jurnal al sufletului. Mai rămînă și pentru caietele de studii.

Nu trebuie să mă pregătesc pentru Hellen ?

Totuși, mai întîi voi telegrafia despre U 010966.

Paris, Simbătă, 16.03.1984, ora 6,15

Hellen a fost o explozie de entuziasm. Curată reacție termonucleară între inimă și minte. De aceea afecțiunea mea pentru Hellen se definește ca o armonie între contraste. Nu ar fi nimic nou dacă explozia nu ar fi provocată de Tudor Pârvanu. Totuși, chiar pentru o inimă fără palpitații ca a mea, ipotezele expuse de el au avut un efect termic.

Savantul român a constatat un lucru simplu ca simplitatea marilor descoperiri : izotopii din piatra de la Dayam sînt de origine extra-terestră. Simplu. Numai miile de analize premergătoare au fost complicate.

A reușit să demonstreze că, pe parcursul evoluției factorilor genetici temp. pres. masă și viteză caracteristici Pămîntului, în nici un moment nu au fost îndeplinite condițiile de interacțiune necesare apariției unor asemenea izotopi.

Dar se pare că a mai descoperit ceva. Că, dimpotrivă, evoluția altor aștri a condus la creerea acestor condiții. Într-adevăr, unele analize spectrale indică prezența izotopilor de franciu în compoziția lor.

În fața acestor rezultate, problema Dayamului cade pe plan secundar, prin comparație cu concluzia mult mai generală care se poate deduce : neomogenitatea spațiului primordial.

O nouă matematică !

Piatra de la Dayam va continua să se cheme „sienit". Dar de fapt va fi o piatră de încercare.

În continuare, Hellen mi-a expus o lungă demonstrație. Probabil o revanșă față de și mai lungile mele prelegeri despre ante-calculul robotului geolog, cu care o sufocasem în prealabil. Cu atît mai grav cu cît citisem în ochii ei că nu venise la mine de dragul lui Protheos.

Repetînd cam des numele lui Pârvanu, Hellen mi-a relatat și argumentele istorice ale acestuia. Este vorba de răsturnarea teoriei după care cantitatea uriașă (chiar și pentru zilele noastre) de piatră de la Dayam ar fi fost acumulată după metoda piramidelor.

În concluzie finală, Pârvanu încheie (prin gura Hellenei) cu o negație și o afirmație.

Negația : este exclusă presupunerea că platforma de la Dayam a fost fundația unui templu gigant (sau a mai multora).

Afirmația : este de reținut ipoteza că izotopii din piatra de la Dayam au fost transportați acolo din alte ținuturi, dar nu de pe Pământ.

Supoziția că ar proveni din alt astru (unul dintre aceia în care izotopii franciului au putut să apară) întrunește probabilitatea maximă.

Hellen mi-a mai spus că Pârvanu ar putea calcula cu precizie domeniile din univers în care ar putea să se afle astrul de origine al izotopilor. „Ar putea, dacă... ar ști mai multă matematică. Și mai ales dacă... ar dispune de un calculator adecvat..."

Deși i-am sesizat aluzia, nu i-am răspuns, în ciuda ochilor ei mari. Verificam în minte dacă, din cele arătate, se putea măcar schița programarea magnetică a calculatorului de la Yeastertown. A fost momentul psihologic

al românului ! O asemenea programare ar putea fi realizabilă dacă el... Cred că Hellen nu m-a văzut niciodată atît de emoționat. Ceva similar am simțit numai acum 27 de ani, la descifrarea funcțiunii bicomplexe a culoarelor din marea piramidă.

Că *five o'clock*-ul de duminică a fost aranjat de ea astfel încît să pară propus de mine, este iar o certitudine.

Dar față de strălucita ei dezlegare a problemei celor trei Protheos, se cuvenea, în replică, să par a nu-i înțelege diplomația multilaterală.

Duminică, 17.03.1984 ora 6,30

Așadar, astăzi, ora 16, întîlnire la Hellen cu dr. Tudor Pârvanu.

Prima impresie despre acest *recordman* de tinerețe a congresului am descoperit-o la pagina 410 și următoarele din 15.01. 1978. A fost provocată de lectura unui articol al său publicat de *Archaeology News*. Urmărindu-i apoi activitatea, a trebuit să-l mai notez de multe ori. Anticipațiile i se confirmau de o manieră neprevăzută poate nici de el însuși. Nu e nici o mirare să-l văd acum devenind figura centrală a congresului. Putere de sinteză romană, conciziune latină, imaginație română, fervoare dacă... Toate acestea, alimentate de o memorie față de care robotul meu Enciclo 3 este un uituc.

Așadar explozia de entuziasm științific a Hellenei, pînă la proba contrarie, o găsesc justificată. Numai că forța irupției pare să trădeze și alte impulsuri. Ceva mai incandescent decît lavele reci ale științei.

Dar Hellen este totuși o valoare.

O valoare și nu o *surpriză* sau un *meteor*, pe firmamentul arheologiei, cum se complac să afirme comentatorii lucrărilor ei.

Are doar un singur defect. Dar și acesta se va remedia în mod sigur cu timpul : frumusețea.

Maria Sklodowska și l-a remediat de foarte tînără, ca să dea lumii iradierile radiului și ei însăși o aureolă și mai frumoasă și mai aproape de eternitate decît aceea pe care i-ar fi putut-o da frumusețea pierdută. Și totuși, astăzi, după jumătate de secol, cine și-o mai închipuie pe Marie Curie altfel decît tînără și nemuritor de frumoasă în castelul ei din tabela lui Mendeleev?

Mă gîndesc că, studiind analitic funcțiunea complexă a Hellenei Steelwin, linia vieții ei ar putea să evolueze către :

1. O americancă foarte originală, care își va ajuta părinții să-și cheltuiască dolarii din secolul 20 pe oalele sparte în epoca pietrei lustruite.

Nu ar fi prea rău, dacă se ține seama de necesitățile de import ale Statelor Unite la capitolul „articole istorice".

2. O exotică femeie a modei, cu dinții, silueta și capa în multiple reviste policrome (inclusiv afișele *Iron Company).*

Frumusețe mexicană cu valută yankee. Iubire mare, soți celebri și necelebri, interviuri, divorțuri și fotografii. Mai ales fotografii.

La capătul de miazănoapte al vieții, văduva recidivistă își va dona vila ipotecată în sprijinul studenților în arheologie (o dată cu albumele din tinerețe).

Discuție : un faliment fără discuție.

Hellen poate dona mult mai mult. Poate dona *arheologie.*

Oare factorul Connor va mai putea să determine alura acestei linii ? Dacă ar fi numai factorul Connor !

Așadar, astăzi voi vedea și voi discuta factorul Pârvanu.

Este cea mai bună metodă de a determina cît de arheologic este entuziasmul actual al Hellenei. Numai că... bărbații carpatini au mai păstrat ceva din obiceiurile codrilor getici : știu să răpească.

O revăd pe H. la primul ei colocviu al cursului de tehnica descifrărilor. Era vorba de un grup de simboluri și ideograme maiase, pe o stelă din Chichen Itza. Hellen, mută și solemnă în fața lor. I-am auzit glasul abia în clipa în care scrisesem pe jumătate cuvenitul trei. „Maestre, nu știu să deduc nici ideocritic nici cibernetic friza aceasta, dar traducerea ei este : *De ce nu mă iubești, iubitule ? Ori luna ți-a furat gîndurile ?*"

Am întrebat-o ce o determina să facă o asemenea transpunere... „Pentru că așa am scris-o eu atunci..."

Din ziua aceea, Hellen se insinuează tot mai des în jurnalul meu. Notînd despre ea, nu pot rezista patosului și ditirambului. După comiterea acestor infracțiuni sentimentale mă calmez, gîndind că sînt un binecuvenit omagiu față de valoarea ei, obiectivă — oricît de paradoxală ar părea apropierea dintre Hellen și obiectivitate.

Pentru mine nu este de loc paradoxală. Hellen poartă pe frunte cununa sincerității. Nu m-am înșelat niciodată, începînd de la data colocviului cu ideograme maiase.

Și iată Pârvanu apare la braț cu Arheologia și Dragostea.

Acest dac își are cu el și chipul de lup ?

Ce va deveni Hellen ?

Va străluci ? Pot străluci două combustii în aceeași flacără ? Care se va stinge, contopindu-se în cealaltă ? Hellen nu trebuie și nu e drept să se stingă. Oricare ar fi alesul ei. Este eleva mea. Este eleva mea, dar eu nu sînt

profesorul, ci descoperitorul Hellenei Steelwin. Am investit în succesul ei mai mulți dolari cerebrali decît John Steelwin-*père*, din cei rambursabili.

Pentru *bossa* ei arheologică, firma țevilor de gaz ar avea toate motivele să nu mă vadă în ochi. Totuși numai eu, Hellen și John Steelwin-*père* știm cu adevărat ce mare este dragostea dintre tată și fiică și cîți idoli maiași i-a plantat ea în parcul lui cu alei de silicon.

Ca orice yankeu și încă *self-made-man* ce este, se simte încîntat să-și probeze origini antice, fie ele și colaterale ori apocrife... ca și aleile sintetice...

Pentru Hellen, *Sir* John nu poate fi o piedică în nici unul din domeniile ei de realizare obiectivă.

Dar eu mă gîndesc la Pârvanu.

Savant-arheolog-umanist, chipeș, întreprid — ce ar putea fi mai potrivit pentru fiica mea spirituală, femininul acelorași adjective ?

Aș avea și eu toate motivele să fiu o explozie de entuziasm. Dacă nu i-aș ști îndrăgostiți unul de celălalt ! Unul de ființa celuilalt, nu unul de știința celuilalt, cum ar dori-o cu exclusivitate bătrînul profesor Connor, știind că în istoria științei — cu strălucita excepție a dubletului de electroni — nu se menționează nici o altă pereche de îndrăgostiți celebri.

Ilustrele soții anonime nu au rămas decît ca... umbrele unor astre.

Între Hellen și Pârvanu care va deveni umbra ?

Și totuși, de ce nu ar putea străluci și două combustii într-o singură flacără ?

Dar ce se întîmplă cu mine ? În loc să reduc, ridic la absurd !

Paradoxe, enigme, dileme. Dar nimic nu poate apărea fără preexistența unui adevăr.

Sînt exact două ore de cînd cronometrul meu de buzunar a sunat ca să mă avertizeze că timpul rezervat jurnalului s-a epuizat.

Aşa se întîmplă de cîte ori scriu despre Hellen. Presimt încă un nume cu acelaşi privilegiu. Deocamdată e ca în spaţiul imponderabilităţii — pe cît aş vrea să-l îndepărtez, pe atît doresc să-l atrag.

Aşadar, e timpul să mă costumez pentru *five o'clock*-ul de la ora patru !

Valoarea parametrilor arheologici comuni fiind cunoscută, este cert că va fi o întîlnire de însemnătate... preistorică.

capitolul II

despre urmările unui final de congres și despre Protheos al II-lea

18 martie 1984

Întîlnirea de la Hellen a dus la întemeierea unui al treilea triumvirat. Asemănările ca și deosebirile sînt esențiale.

Dintre asemănări, cea mai izbitoare este coincidența de a fi format tot din trei *viri* [1], dar cu particularitatea stranie de a fi totuși 3,5 din moment ce Protheos II intră și el în formula lui, cu o personalitate rivalizînd cu aceea a virilor veritabili. Caracterul de personalitate nu-i poate fi în nici un caz contestat, știut fiind că întreprinde acțiuni din proprie inițiativă și mai ales că are o taină. O asemenea existență nu poate fi socotită doar un instrument de producție. Instrumentele nu au taine.

Mă întreb numai : cît va asculta el de comenzile noastre și cît noi de ale lui ? Și cît va mai trece pînă îi vom afla taina ?

Triumviratul nostru mai are și originalitatea unei [illegible]n prelicații feminine. Să fie asta un remediu sau o a[illegible]u aerul

[1] Bărbați (latină). (n.r.)

a furiei de reciprocă devorare, după exemplul antecesorilor ?

De fapt și noi ne-am împărțit un imperiu, numai că ceva mai mare decît cel al lui Cezar și August. Ne-am împărțit lumea întreagă. Și nu numai spațiul, ci și timpul acestei lumi : de la nebuloasă pînă la... nebuloasă. Augustii premergători au împărțit-o pentru a se separa ; noi pentru a putea fi oricînd și peste tot împreună. Țelul rămîne, totuși, același ca și la imperatori : maxima și crunta exploatare.

Ei — de sclavi și de tributuri ; noi — de adevăruri și ipoteze. De toate roadele minții.

Exploatarea va fi adîncă. Va pătrunde în toate straturile și substraturile pămîntului. Pînă la filele de piatră și argilă ale celei mai mari dintre enciclopedii. Singura completă și mereu sub tipar la editura Mapamondului. Cum adevărul științific nu poate fi capitalizat, el constituie unicul capital a cărui plus-valută se întoarce la exploatați.

Pactul tripartit (mai bine zis : lărgirea pactului inițial Steelwin-Pârvanu) s-a perfectat în cîteva ore. În general vorbind, Allen a înțeles expunerea mea aproape cu anticipație.

Concluziile mele finale mi le-a caracterizat lapidar : „Într-adevăr fantastice, dar nu fantasmagorice !"

După un minim de fraze a sesizat sensul comparației între platforma de la Baalbek și podișul artificial de la Dayam. Și-a notat cu grijă analogiile și deosebirile. Totuși, din discuție, am dedus că le cunoștea și el foarte

din necesitatea de precizie și verificare. Recu- la el una din caracteristicele veritabilului pro- uemea oameni... cînd se discută probleme sa-

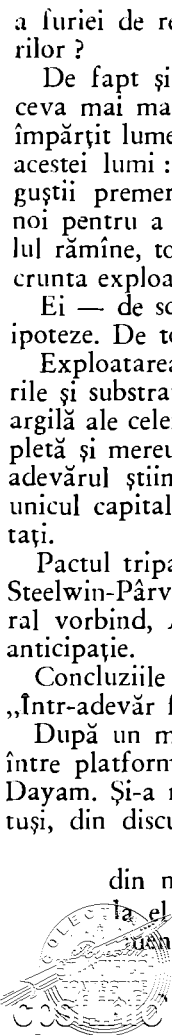

vante preferă să se constituie în elevi cu dreptul suveran de a pune întrebări.

A studiat amănunțit determinările experimentale ale colectivului de atomiști (mai corect, nucleoniști) de la București ; a făcut-o cu o asemenea promptitudine încît m-am convins că omul acesta și-a însușit viteza de memorizare și calcul a mașinilor cibernetice cu care trăiește în simbioză. După exact 20 de minute, a conchis scurt : „*Riguros* — cuvîntul lui preferat — științific și suficient pentru a putea construi ipoteza unor paleocosmonauți extratereștri. Într-adevăr, acești izotopi ai franciului, și mai ales în asemenea concentrații, nu puteau avea nici geneza, nici fabricația pe Pămînt sau în nebuloasa lui."

La capitolul amabilități, m-a întrebat ce semințe de român eram. I-am răspuns că sînt vrîncean, iar la nedumerirea lui cu privire la această nouă provincie românească, i-am explicat că era *nouă* pe vremea lui Homer.

Din Hellen nu-mi amintesc decît fluorescențele ochilor și penumbrele frunții. Poate pentru că am trecut prea repede la discuția problemei aștrilor marcați cu izotopi ai franciului. În prealabil, am precizat că nu publicasem aproape nimic în legătură cu cele ce urma să discutăm. Aceasta mai mult dintr-un considerent psihologic, nu științific. Este vorba de inexplicabila îngrijorare care mă cuprinde ori de cîte ori ajung la concluziile finale ale ipotezei Amfi-Dayam. Cu toate că sînt convins și de valoarea fundamentelor de la care plec și de logica deducțiilor, concluziile ultime mă fac mereu să bănui, totuși, că am greșit undeva.

Această introducere pe care, voind-o scurtă, am prelungit-o prea mult, a fost primită de Connor cu aerul unui bun prieten suferind de o boală comună.

Vorbeam. Vorbind, parcă citeam în ochii Hellenei. Dar nu am aflat în ei nici o umbră de îngrijorare... Uneori aveam strania impresie că vorbesc cu vorbele ei. Hellen tăcea. Vorbeau ochii ei?

„Ipoteza Amfi-Dayam" este un titlu improvizat. I-am spus-o și lui Allen (atunci încă *Sir* Allen Connor) și am surîs la remarca lui că tot e mai bine să-ți improvizezi titlurile decît operele. Mai departe am încercat să-i prezint o deducție strînsă *more geometrico* [1], așa cum se spune că preferă, și cum, de altfel, îi sînt toate referatele și lucrările. Preț de cîteva minute m-a ascultat foarte atent, apoi mirat, apoi amuzat. M-a întrerupt cu un rîs în ochi. A continuat să tacă, savurîndu-și țigara. Și ochii au continuat să-i rîdă. Dar nu mi s-a părut de loc nepoliticos. Ochii lui Allen păstrează în ei o sobrietate bizară, chiar atunci cînd rîd.

Am rîs cu toții și nici nu ne-a trecut prin minte să ne întrebăm de ce. Cred că Hellen știa ce-i în ochii lui Allen. Allen știa de ce tace Hellen... Eu aveam în cap doar Amfi-Dayam-ul. Dintr-o dată ne-am pornit toți trei și vorbeam, nu pe rînd, ci laolaltă, vorbeam de nu ne mai înțelegeam, pînă ce am ajuns totuși la mici, politicoase pauze...

Pornisem de la platoul cu fructe pe care l-am declarat — *pro causa* — platforma de la Dayam.

Din capul locului, Hellen a fost de acord cu originea extraterestră a *cosmofranciilor,* iar prezența lor în componența platformei... „au fost aduși acolo din alți aștri — să zicem francifori sau apollinici!"

Ochii lui Allen își păstrau rîsul. Dar tonul Hellenei nu admitea vreo replică...

[1] În mod geometric (latină). (n.r.)

Pînă aici, platoul cu fructe fusese suficient ca recuzită, dar în continuare am făcut apel și la alte obiecte casnice. Mîinile abile și discrete ale Hellenei mi-au fost de un mare ajutor la desevărșirea amplasamentelor și nu o dată m-am mirat în sine-mi cu cîtă precizie îmi ghicea gîndurile...

Șervetul rulat în chip de fuzee, tirbușonul transformat în invizibile unde penetrante... Allen uneori mai rectifica puțin poziția vreunui pahar-satelit sau a unei cești rachetă. Îmi muta cîte o stea și pornea duelul pe coordonatele din Univers a tot felul de aștri. Că platforma de la Dayam fusese în realitate un cosmodrom pentru cei veniți din cer, că ei aduseseră *cosmofranciile* ca să le impregneze acolo, perfecționîndu-și astfel sistemul de teleghidare-aterizare, părea ușor de demonstrat.

Dar a trebuit să umplu masa cu tot felul de pahare și suporturi, pînă să dovedesc că prima parte a acestei afirmații era șubredă.

Mîna lui Allen începu să tremure, notînd, cînd i-am arătat cum, recalculînd distanțele astrelor din care ar fi putut porni „cei din cer" și imaginînd mijloacele lor de teleghidare, platforma de la Dayam — singură — nu le putea asigura o aterizare precisă.

M-a întrebat dacă mă gîndisem la undele mezonice pe care cosmofranciile probabil că le generează, ca mijloc de teleghidare. Nu mă gîndisem chiar la asemenea nedescifrate unde, dar atunci mi-am dat seama că aș putea să mă gîndesc.

O aterizare precisă pentru nave venind de peste milenii de ani-lumină nu putea fi asigurată decît de un sistem de două — dacă nu mai multe — cosmodroame impregnate cu cosmofrancii.

Aici s-au încrucișat săbiile !

Nu știu dacă au sărit și scîntei (poate numai din ochii Hellenei), dar pînă la urmă...

Trebuie căutat cel de al doilea Dayam : *Amfidayamul.* Și așa îi va rămîne numele.

Descoperirea lui ar lămuri totul. Demonstrația am făcut-o prin analiza „modelelor posibile", ținînd seama mereu de distanțele einsteiniene și de amplificarea enormă a erorilor, chiar admițînd undele mezonice ca mijloc de orientare. Dar cel puțin două cosmodroame erau necesare ! Distanțate între ele cu cel puțin 500 km.

Allen mă urmărea cu atîta încordare încît sorbea chiar cu vădită plăcere din cafeaua — mult mai turcească decît prima — pe care Hellen o servise între timp, lipsindu-l de cuvenitul ceai englezesc al legiuitului *five o'clock tea.*

În clipa cu distanța și cu cei cca. 500 km, l-am auzit exclamînd :

— Ohe ! Chiar așa ! Adică nu chiar 500, dar 450 sigur !

În continuare, dialogul se învioră.

Oricum, două cosmodroame sau mai multe nu are atîta însemnătate. Dar era evident că l-am convins că Dayamul nu putea fi singurul.

Au urmat întrebări despre distanțe, direcții, raze... Dar inexplicabila îngrijorare dispăruse.

Mi-am cerut iertare că nu eram matematician... Dar Allen, cu un glas ce părea departe de orice insinuare, mi-a spus că în discuțiile științifice modestia nu este o calitate decît... pentru modești. Așa că i-am arătat și ultimele mele calcule, prin care am aproximat o rază, de fapt o zonă de maximă probabilitate în preajma platformei de la Dayam.

Mi s-a părut fantastică viteza și rutina cu care mi-a verificat în minte calculele — rezultatele modestelor mele posibilități analitico-matematice — totuși !

— Așadar, o centură a locurilor posibile...

— Prea vastă ca să poată fi baza unei eventuale explorări științifice...

— Și da, și nu.

— Vai, Allen ! interveni Hellen, este acesta un răspuns... „riguros științific" ? !

Dar Allen a continuat, după un timp, și l-am ascultat ca pe un manual de logică, deși nu se putea reține să nu deseneze în aer diverse semne matematice, pe care Hellen, adunată într-un fotoliu, i le urmărea fără să zîmbească.

— Fundamentele calculului sînt, *par* perfecte. Numai aplicațiile numerice trebuiesc completate, aplicînd teoria limitelor deplasabile. Asta ar însemna restrîngerea zonei cu încă...

Nu l-am mai lăsat să continue, sesizînd că era momentul să-i spun că *asta însemna folosirea unei mașini de calcul care...*

— Care se află numai la Yeastertown și este mînuită de profesorul Allen Connor și care, cu începere de astăzi, vă stă la dispoziție.

Hellen făcea vizibile eforturi să nu se manifeste ca un suporter brazilian la o fază de gol. Își căuta de lucru cu serviciul de ceai, transformat *ad-hoc* în tacîm de cafea *à la turque.*

Izbucni totuși în rîs, cînd solemnul prof. dr. Connor o interogă cordial.

— Hellen dragă, n-ai putea să-mi spui și mie ce fel de ceai consumăm azi ? !

Eu am intervenit, cu gîndul să-i povestesc mai pe larg legenda cu logofătul Tăutu. Dar spre surprinderea mea, m-a întrerupt după primele cuvinte :

— Ați plătit cam scump cafeaua aceea, și reveni imediat la subiect.

Voia să știe ce m-a determinat totuși să precizez munții Gașerbrum ca loc al presupusei platforme pandante Dayam-ului. Veni rîndul meu să desenez în aer — și al lui a se face că nu observă. I-am trasat cercul de maximă probabilitate pe care s-ar putea afla Amfidayamul și am început să caut un munte asemănător Dayamului. Ca echilibru, asemănare, altitudine și ca... Aici m-a întrerupt Hellen : „...și ca poziție față de evoluția astrelor apolline. Asta înseamnă a ști să citești în stele... marcate !"

— Oricum, nu ca o știință a destinului ; mai degrabă un destin al științei !

De fapt, așa ajunsesem la Gașerbrum. Și nu departe de aici se călătoreau cîndva *magii purtători de stele... mergătorii înainte...*

În legătură cu muntele Gașerbrum, Allen îmi oferea nu numai tot ajutorul lui, ci și pe acela al fiului său supranatural Protheos. Mi-a rezumat și adevărata istorie a acestui căpățînos robot, încît m-am grăbit să prezint scuzele mele savantului său tată pentru ceea ce gîndisem pînă acum despre anunțatele și mereu amînatele comunicări la Royal Society.

Totuși se pare că Allen știe cu mult mai multe despre misterul lui Protheos decît bănuie Hellen. Am înțeles acest lucru din legătura pe care a făcut-o între undele — — deocamdată nedefinite — pe care robotul geolog le emana și cele ale *cosmofranciilor*, la fel de nedefinite.

La urma urmei, întîi se știe și apoi se definește.

Cam în felul acesta a luat naştere cel de al treilea triumvirat, alcătuit din 3,5 persoane.

Cum băutura era una dintre foarte puţinele operaţii pe care Protheos nu ştia să le facă — fuseseră pregătite numai trei pahare.

Ca amfitrioană, Hellen are acel dar rarisim de a şti să ofere acompaniamentele gustative ale conversaţiei cu virtuozitatea inobservabilă a pianistului, cînd îşi întoarce foile partiturii. Hellen conferă ofrandelor savoarea apariţiilor iluzioniste.

(Se pare că de data aceasta definesc înainte de a şti.)

Vinul purta eticheta *Herculanum — recolta 73 î.e.n.* Auzisem despre o descoperire a unui *dolium*[1] în locul şi cu vechimea menţionată, a cărui vin se gelificase, dar nu ştiam că *Iron Company* reuşise să-şi achiziţioneze chiar o cantitate atît de... apreciabilă.

În decursul unei asemenea libaţii cu arome quasipreistorice, *sir* Allen Connor deveni Allen şi Tudor Pârvanu se auzi chemat pe numele lui de pandur.

Hellen a făcut-o chiar din primul moment al toastului. Sub triconfiniul paharelor ridicate, am simţit alăturarea meridianelor şi paralelelor terestre. Dar... aş minţi dacă nu aş spune că tot atunci am ciocnit paharul Hellenei, încercînd şi nereuşind să-mi întorc privirea din voia ochilor ei.

De acum încolo o nouă îndîrjire îşi va face loc în viaţa mea.

Nu cred că este în firea lucrurilor ca sentimentele superioare să se frîneze între ele.

În această seară i-am spus *numai* Hellen. Şi...

[1] Vas în care se păstrau băuturile la romani (latină). (n.r.)

Atît ar fi tot despre un *five o'clock* de şase ceasuri, început la ora patru, dacă n-ar mai fi şi acea dublă privire a lui Allen, care a rămas încă necomentată.

Tot timpul am avut senzaţia unei duble refracţii de lumină care pornea dinlăuntrul ochilor lui. O fascie îmi urmărea expunerile, o alta — cuprinsă în cea dintîi şi totuşi alta — urmărea... Poate privirile mele către Hellen, poate alte refracţii ale ochilor mei, poate... Nu ştiu decît că în faţa acestei a doua, dreaptă, privire a lui, mă simţeam devenind transparent.

Şi mai ştiu acum că omul acesta o iubeşte pe Hellen, aşa cum un maestru iubeşte în ucenic viitorul maestru.

Are şi el îndîrjirea lui.

Să rămînem cu îndîrjirile noastre.

A fost o întîlnire în preistorie de mare viitor.

capitolul III

începutul unei expediții spre inimi și... karakorum

Montparnasse, 19 martie

Iubire. Despre tine în secolul nostru antiliric nu se poate vorbi decît... suprarealist.

Și totuși...

Recitind *Jignirea* lui Arghezi, am zăbovit pe gînduri un ceas de seară. Poate și mai mult.

Și cine fi-va vinovat că n-a oprit statuia-n cingătoare? Voi să simtă și să umble... De ce ne-am zămisli din lut și n-am lăsa pămîntul pentru oale?

Tudor Arghezi, Tudor Vladimirescu, Tudor Pârvanu... Nu cumva la români *Tudor* înseamnă vreun titlu sau vreo decorație de mare merit?

25 martie

Tudor a primit premiul Maiuri.

Dacă Allen nu ar fi lipsit, s-ar putea spune că l-a obținut cu unanimitatea juriului.

Ciudat om Allen. Mă crește de cînd eram studentă ca pe un fel de floare a științei, în glastre cu pămînt paleolitic, dar de cîte ori ajung să-mi spun că îl cunosc, mă încearcă o nouă emoție.

Azi-dimineață, în fața protestelor mele, explozive bineînțeles, mi-a răspuns liniștit, cu pauze mari între cuvinte, că a lipsit în mod premeditat. Prieten și colaborator *pe viață* al lui Tudor, (cum se va ști mai curînd sau mai tîrziu,) voia să ocolească eventualitatea unor presupuneri despre lauri încununați prin relații personale.

Eu nu zic că nu are dreptate, dar nici că nu regret că a lipsit din juriu.

Allen e pasiunea rece care știe să îmbrățișeze, și obiectivitatea caldă care știe să dăruie pasiunea.

. . . . . .

Gînduri.

„Să oprim statuile în cingătoare".

Cred că trebuie să caut printre magnații melancolici îndrăgostiți. Îndrăgostiții de mine... Să-mi facă mai multă curte. Să fie mai îndrăgostiți.

În sfîrșit o colaborare, o contribuție posibilă ! Un aport adus științei din partea magnaților !

Serios : trebuie să interpun ceva între mine și Tudor.

Ceva... ar putea fi și Jimm Martin. Sau... Rămîn la prima alegere. E doar singurul Jimm cu dublu *m* de care dispune America la ora actuală. În definitiv, totul nu e altceva decît și cît o greșeală de ortografie.

Știința și Iubirea sînt forme ale sclaviei care nu se pot aboli.

Voi scrie într-adevăr o scrisoare cochetă lui Jimm ?

25 martie

Vom pleca în expediție. Planul este ca și făcut. Allen a verificat hieroglifele matematice ale lui Tudor. Mașina de la Yeastertown și-a încărcat conștiința cu încă vreo cîteva miliarde de matrici probabilistice. Rezultatele încap pe o carte de vizită. L-am rugat pe Allen să

aibă politeţea de a nu mi le explica. Dacă gloria mea arheologică va avea nevoie de oficii matematice, şi după ce Allen îşi va primi celestul loc în barca lui Osiris, ca să înfrunte nemurirea — am să apelez la roboţii pe care mi-i va lăsa moştenire. Am observat că ei nu au pasiunea explicaţiilor.

Nu vreau să spun că nu am înţeles hieroglifele moderne. Că nu am înţeles esenţialul. Nu aş îndrăzni! Vreau numai să spun că nu-mi plac — dacă le pot evita — explicaţiile duse pînă la capăt. Seamănă cu lecţiile de memorizare.

Toate punerile în ecuaţii s-au dovedit exacte. Din metamorfoza lor algoritmică, maşinăriile de la Yeastertown au scos informaţii atît de precise, încît „zona probabilă" a Amfidayamului a rămas cam cît Yellowstone-Park-ul.

Allen ne-a primit ca un Vasco da Gama. Biroul era pavoazat cu hărţi, crochiuri şi diagrame, unele mai colorate ca altele. Drumuri punctate peste munţi, altele peste veacuri, peste civilizaţii...

Pătrate, cercuri şi săgeţi: locuri eventuale ale bazelor noastre de lucru, de explorare, de aprovizionare, de toate. Date geodezice, topometrice, climaterice — tot tacîmul unei expediţii minuţios precalculate.

Aş dispera dacă n-aş şti că neprevăzutul există cu certitudine... precalculată.

Bieţii roboţi abia îşi trăgeau sufletul. Fuseseră scoşi din prize cu două ceasuri mai înainte.

Vom pleca împreună.

Închid ochii... Dar nu am timp să fiu romantică.

Vom pleca împreună. Hotărîrea aceasta s-a pronunţat numai pentru plăcerea de a fi auzită. Eu am pronunţat-o. De fapt, era luată dinainte.

Din aceeași rațiune — fără nici o rațiune — am pronunțat și numele șefului : Tudor.

Problema resurselor bănești : s-a atacat și această problemă. Un buget nu se putea întocmi, din două bune și sfinte motive. Mai întîi, pentru că cel mai de seamă dintre conturi era al neprevăzutului, apoi pentru că nici unul nu excelam în ale contabilității.

Allen, care părea foarte indicat, ne-a declarat că adunările și scăderile îl depășeau... Eu, ce să mai spun ! Aș propune ca mărfurile toate să aibă prețuri rotunde. Fracțiile sînt pieirea mea. (Numai pe tata trebuie să-l fac să creadă invers.) Dar Allen ne-a promis punerea la punct a unei serviete robot-contabil.

Prima contribuție concretă a venit tot de la Tudor, care ne-a pus la dispoziție sumedenia de lei recent eliberați de Banca Internațională la prezentarea titlurilor *Maiuri 1984*. Și a adăugat : „...bineînțeles, o primă cotă".

Ne-a impresionat rotunjimea sumei. Și siguranța acestui om că va primi din partea țării lui oricît ar fi nevoie „...cînd e vorba de cucerirea unui adevăr".

În ce mă privește, cred că am amputat într-atît contul personal de la Arkansas-Bank, încît unele întrevederi de afaceri cu tata vor fi inevitabile. Se va impune chiar și problema fracțiilor... Poate că îi voi spune că la Amfidayam vom descoperi și ceva zăcăminte de petrol, dacă nu borați sau actinide. Tata va crede sau nu va crede, dar mă va săruta pe frunte, iar eu nu va trebui să fac eforturi ca să par emoționată. Biată inimă modernă : lirism clandestin.

Încercările noastre de a evita discuția participației materiale a lui Allen au eșuat. Tudor știe de la mine că la

acest capitol maestrul nu stă pe roze, cu toate palmele academice pe care le deține.

Cu tonul convingător al unui autentic pirat modern, cu reprezentanță în Wall-Street, ne-a asigurat că va veni în curînd cu sume echivalente, precizînd că s-a apucat de comerț. De comerțul cu sclavi ! A și pus pe piață toată seria de roboți tip *P.R.* de care dispune în depozit și al căror patent îl va vinde. Eu cred că ai săi *privat robots*, atît de docili, ușor de manevrat și lipsiți de personalitatea dăunătoare a lui Protheos, vor avea căutare.

Am plecat cu Tudor. Am mers împreună pînă la mine. Tot drumul am tăcut. Atît, încît mă tem că i-am spus prea mult.

Trebuie să-i scriu lui Jimm.

27 martie.

. . . . . .

Cu *Iron Company* s-a petrecut cam așa :

Hellen Steelwin : — Tată, am nevoie de 3×10^8 dolari.

John Steelwin : — De 3, de 10 ori de 8 ? De ce nu vorbești și tu ca oamenii ?

H.S. : — Pentru că 3 ori 10 la a opta face 300 milioane de dolari !

J.S. (cu început de tunet în glas) : — Trei sute...

H.S. (în ritm dactilic) : — ...milioane de...

J.S. (cu fulgere în ochi) : — ...de centi ! Și nici măcar asta ! Tu, de cînd ai de-a face cu faraonii, ai început să mă confunzi cu Banca Federală. Nici nu vrei să știi că eu, de cînd cu centralele atomice, număr zilele țevilor de gaz...

Mai departe, pe întinsul a numai două minute, conformația facială a tatii a traversat toate erele și suberele, de la *homo primigenius* la *homo... paternus*.

La această din urmă încarnare i-am șoptit o frază plină de miresme petroliere, urmată de o reducere cu 2 !

J.S. : — Cu 2 ! Adică 299.999.998 dolari ! Rîzi de mine !

H.S. : — Tată dragă, nu te știam atît de slab la exponențiale. Păcat că ești prieten cu Allen ! 3×10^6 fac trei milioane... O țeavă ceva mai lungă !

J.S. : — Așa ! Așa da... Ehei, dacă Johnny al meu...

H.S. : — ...n-aș fi fost eu ! Dar a fost să fiu eu...

Semnarea ceculuí s-a efectuat ceva mai apăsat decît în toate precedentele respective, dar și sărutarea depusă între sprîncenele albe și țepoase ale tatălui de către iubita lui fiică-arheolog a avut aceeași remarcabilă manieră.

De unde se poate vedea că tații nu sînt buni *businessmen.* (Eu aș fi lăsat și la 2×10^6 !)

La urmă, pe neașteptate, mi-a prins umerii în mîini, aducîndu-mă în fața ochilor lui : „Nu pot să sufăr gîndul că ai să ai acolo chef să-ți cumperi bomboane și nu vei avea cu ce ! Sau vreo diademă, de oricalc, care să mi te facă și mai frumoasă... Hellen, să-i spui romînului tău că îi doresc succes ! Cît despre petrol... lăsați-l în seama altora. Nu-i de voi !"

Bineînțeles că am plîns.

Tata privea un tablou... Cel mai de sus din galerie.

Aș vrea să fiu o fiică bună. Cum să fac să fiu o fiică bună ? !

Pînă la plecare, însă, nu m-am putut stăpîni și tot i-am spus cît încasasem cu o zi înainte pe a doua ediție a poemelor mele.

— Un milion și jumătate ! Vrei să spui $1,5 \times 10^5$! Văd că alții sînt și mai slabi la exponențiale.

Și să nu-l iubești pe tata !

Mediterana, 28 aprilie

Aparatura a plecat înainte, cu aero-glisorul Trans-Europa, împreună cu Badea, Andreescu și bineînțeles Rudi.

Transportul cu perna de aer mi s-a părut cel mai potrivit, dată fiind sensibilitatea celor mai multe dintre aparatele destinate explorărilor.

Ne vom întîlni la Alexandria. Badea va rămîne în R.A.U., ca să-și completeze unele date egiptologice. Andreescu se va întoarce în țară, ca să coordoneze legătura noastră cu Institutul de la București, căruia i se vor transmite toate datele. De fapt, va fi *hinterlandul* nostru științific.

De la Alexandria vom continua drumul cu Transorientul, ataşînd și aparatura.

Ideea acestui voiaj prealabil pe Mediterana nu a fost a Hellenei, ci a lui Allen. Ca om de principii, a aplicat și acum un principiu. Ni l-a comunicat solemn : „Să nu te prezinți la nici un mare examen decît perfect odihnit". Am reținut cu plăcere aprecierea de *mare examen* pe care o acordă acestei expediții.

Sîntem toți trei emoționați și mă amuză eforturile pe care le face fiecare ca să pară calm în fața celorlalți doi. Cel mai bine reușește Allen. Chiar ai putea spune că e calm. Dar nu e.

Regulamentul călătoriei l-a făcut tot el — sistematic — pe paragrafe și articole :

„Art. 1 — Pînă la Alexandria, amnezie retrogradă totală în domeniul arheologiei.

Art. 2 — Este permis a se vorbi despre Chianti, Malaga, Apollinaris și alte licori paradisiace, cît și despre cerul înroșiat în mare sub purpura orizontului.

Art. 3 — Despre toate aceste Hellen va scrie poeme, Tudor meditații iar eu... am să vă spun dacă sînt bune, prin comparație cu Chianti, Malaga...

Art. 4 — Etc."

Solemnul dr. Connor — un Allen în vervă, necunoscut și cuceritor.

Poseidon a fost ales de Hellen, ca fiind singurul și cel mai demodat pachebot pe care te poți simți „ca pe o alee laterală a unui parc provincial". La Veneția i-a fost predată o gondolă cu flori de la același domn cu nume de cuptor electric și umeri de campion de schi, care a condus-o cu autopterul pînă la Marsilia.

Față de asemenea grandioase sentimente, Hellen răspunde cu cea mai autentică tandrețe în stil american. Răspunde uneori și la scrisorile bicotidiene pe care le primește de la schiorul cu gondola. De fiecare dată însă, se întîmplă să aflu și eu de acest susținut schimb epistolar.

Nici nu-mi trece prin minte că Hellen îi scrie și lucruri inteligente. Ce îi scrie el, îl privește. Dar mă îndoiește răbdarea Hellenei.

Hellen încearcă să se apere.

Poseidon, Miercuri 29 aprilie 1984, ora 10,30

Ne apropiem de Alexandria. A fost o vacanță scurtă și plăcută, cu tot urîtul din timpul cît Hellen a fost răpită. Pe lîngă asta, am izbutit să eschivăm asaltul ziariștilor. A fost în intenția noastră ca plecarea să fie cît mai puțin spectaculoasă. Numeroasele articole de presă care totuși se scriu despre noi și mai ales despre țelul fantastic (unii spun fantezist) al ei nu ni se datorează în nici un fel.

Totuşi e de reţinut un comentar apărut în revista română *Călătorii.*

Fără a fi o publicaţie de specialitate, cuprinde totuşi o remarcă, prin care le depăşeşte pe cele care se consideră a fi :

„Cît de nou, de ultimă oră, poate fi utilajul acestei expediţii, se deduce din aceea că a încăput în întregime într-un vagon de tren de dimensiuni obişnuite. Nimic nu poate caracteriza mai bine progresul tehnic decît concentrarea forţei şi preciziei în volume tot mai mici, tinzînd, poate, la cel al craniului unui *homo sapiens.* Expediţia Amfidayam oferă spectacolul unei furnici plecînd să străpungă şi la nevoie să dărîme un munte. Totuşi, fără ca nimic să pară bizar, inspiră încrederea că furnica şi nu muntele va învinge !" (Traducerea este a Hellenei, care în ultima vreme ameninţă să devină o scriitoare valahă, în ciuda susţinutului schimb de misive cu *mister* Jimm Martin.)

Despre acest *mister,* Hellen nu mi-a vorbit niciodată. Dacă prin văgăunele din Karakorum vom duce lipsă de slalomişti, s-ar putea să apelăm la acest... Oricum, apariţia unui Jimm ortografiat cu m^2 mă apropie de părerea că Hellen n-ar trebui să-şi înăbuşe dragostea pentru Tudor, oricît ar fi ea de neştiinţifică şi eu de... neconsecvent. Constat o subită antipatie faţă de cuptoarele electrice.

Conform regulamentului, astăzi s-a ridicat interdicţia discuţiilor ştiinţifice. S-a putut vorbi de grijile expediţiei, numai că pînă acum nu prea se văd.

Am stabilit cu toţii ca *Jurnalul Oficial* al expediţiei să înceapă cu data de 1 mai 1984.

Am fost onorat — tot oficial — cu funcţia de redactor ştiinţific. Da ! Oricît s-ar ului diplomele şi me-

daliile anterioare din panoplia mea academică — m-am simțit onorat.

Nu mi-am explicat încă de unde această încîntare. Probabil o „integrală totală" de la minus invidie la plus sentiment.

Totuși, cu mîna pe inimă, n-aș spune că asupra acestei călătorii nu plutește ceva... Ceva ce ar avea de invidiat diplomele mele, chiar și eu personal.

Redactor e numai o vorbă. Oricare dintre noi va avea dreptul să-și consemneze adăugirile și comentariile proprii, chiar — și mai ales — în caz de contrazicere cu redactorul.

Dar un gînd nu-mi dă pace: de ce aș fi eu mai *oficial* decît alții?

Abstracție făcînd de nume, n-am văzut nimic englezesc în mine —și am întîrziat privindu-mă chiar și în oglindă; inima poate, pe care nici n-am văzut-o.

Cred că trebuie să înlocuiesc cuvîntul. Nu *oficial* ci *venerabil;* explicația e simplă: mă gîndesc la vîrstă.

Pârvanu are 38, Hellen... e în afara timpului.

capitolul IV

doamna cu floare de lotus a spus cea dintîi: gaşer-la

Cairo, Joi 30 aprilie 1984, ora 6

Era încă eleva mea cînd şi-a ales ca emblemă floarea de lotus. Pe rochia de seară, pe tricoul de sport, pe bluza de laborator, nelipsită şi argintie, în tot felul de stilizări, aplicată pe umărul stîng, ca un reflex al gîtului ei. Nefertiti...

Ştia — maiasa — cu linia pură a gîtului, aidoma celei de două ori frumoasă, că seamănă cu o regină ?

Ce universalitate feminină voia să exprime ?

Acum îşi aduce lotusul în ţara cu lotuşi.

Parcă se întoarce acasă...

Badea şi Andreescu — adevăraţi ambasadori ai expediţiei — ne-au pus la curent cu rezultatele demersurilor făcute de ţara lor pe lîngă toate statele cu care vom avea contingenţe pe parcurs sau la instalarea taberei de explorare.

Hotărît, gospodărirea nu ne va da dureri de cap.

Aparatura şi utilajul greu (dacă se pot numi grele instrumentele care nu depăşesc kilogramele unei valize de

voiaj) ne așteaptă depuse într-un vagon. Un altul va fi, pe drum ca și la bază, casa și laboratorul nostru. De fapt, centrala de forță, bazată pe captarea energiei eoliene și solare, ne va fi de cel mai mare folos.

Nu vreau să trec cu indiferență peste seria de roboți pigmei și specializați, proveniți din propria-mi pepinieră. Alte recorduri de micro-aparate de analiză, de teleghidare, de calcul, sînt procurate de Hellen de la diverse firme nord și sud americane. Aproape o colecție de bibelouri ceva mai mărișoare...

Protheos II, fiind cel puțin un supraaparat, dacă nu o pseudo-persoană, va călători în vagonul nostru.

Jurnalul expediției Amfidayam

Pag. 1
1 mai 1984
AM PLECAT

7 mai 1984

De la Sringar pînă în inima munților Gașerbrum, transportul s-a făcut pe spinări de dromaderi, apoi de iaci și la urmă de hunzași, șerpași și culi, la care s-au alăturat și spinările noastre.

Vestiții hamali de altitudini, hunzașii, nu s-au dezmințit nici de data aceasta. De altfel, echipa lor fusese dinainte pregătită, în Caşmir, și are în ea chiar și cîțiva veritabili „tigri" !

Și ciudată și impresionantă înfățișarea de astăzi a acestor eroi anonimi ai tuturor marilor escaladări din Himalaia și Karakorum.

Fără ochii lor mici și strălucitori și conformația feței atît de caracteristică, puteau fi luați drept cei mai europeni alpiniști, fără ca acest europenism să le atrofieze legendarul instinct al locului.

Și ei ne-au măsurat, au făcut „ochi mari". Acest accident ocular li s-a întîmplat în momentul în care au văzut niște *sahibi* albi purtînd baloturi pe spinări destul de încovoiate, alături de ei, fără să le rupă o *ana* din *rupiile* promise — și mai ales cînd au văzut chiar și o *memsahib,* frumoasă... foarte frumoasă... cu gîtul ca un lujer de lotus, cu floarea sacră a Nirvanei pe un umăr... făcînd același lucru...

În halte, ne-am ospătat alături cu *ceapati* — o pîine făcută pe loc, din *țambà* — un fel de făină, cu fripturi de berbec, dar și cu piersici de Satu Mare și vin de Cotnari.

De aici încolo, însă, Hellen nu a mai avut voie să mai poarte ceva pe umărul cu floarea de lotus...

Pentru asemenea oameni-helicopter, care au înfruntat muntele, urcarea peste 7 500 m a fost — nu chiar o joacă, dar aproape.

Herr Rudolf — Rudi Norton, împuternicitul nostru cu alpinismul și administrația, s-a văzut redus la contemplație admirativă. S-a consolat însă, asigurîndu-ne că își rezervă dreptul de a le demonstra în viitoare împrejurări „virtuțile de familie", referindu-se la calitatea lui de nepot al ilustrului E. F. Norton, care, cu 60 de ani în urmă, ajunsese *bis zur Spitze des Everest.* [1]

8 mai

Urcăm. Ieri, și azi, și mîine.

[1] Pînă în vîrful Everestului (germană). (n.r.)

Munții încremeniți în gheață, implacabili sub uraganele de zăpadă, par uneori ancore pe fundul cerului. Alb orbitor. Furtună neagră.

Rudi își mînuie corzile și pioleta, ca un adevărat șef de călăuze. Toată lumea îi spune *sirdar* Rudi.

Karakorum, 9 mai

Tabăra a putut fi instalată foarte aproape de punctul de „maximă probabilitate".

Se întîmpla să fie un moment al albului orbitor.

Hellen mă uluise cu schimbul de replici, repezi, scurte și bizar de guturale în vocea ei, într-o partidă-conversație cu un șerpaș.

Darul acesta al Hellenei de a prinde orice idiom în cîteva zile, mi se pare mai mult decît un dar.

Pînă la ultimul popas îl și trădase de mai multe ori pe Jimm, cochetînd în limba gurcă cu cel mai bătrîn dintre tigri.

Am auzit aproape un strigăt sacerdotal: Gașer-La. Născînd și renăscînd am auzit, prelungi, ecourile.

Și Gașer-La a rămas: 27°18' lat. N. — 75°36' long. E.

În limba culilor ar însemna *șea de lumină*, dacă e adevărat că Gașerbrum înseamnă *perete de lumină*.

Urcînd, Hellen culege povești și basme (în lipsă de fluturi și floricele).

Printre oamenii Ciomolumnei, printre șerpași mai cu seamă, trăiesc, din gură în gură, multe nemuritoare istorii. Culegerile publicate le-am studiat, dar nu știi niciodată dacă nu a rămas ceva neaflat, sau dacă ești în fața versiunii celei mai bine păstrate. Poate că interpretarea mitică a unei povești ar putea conduce mai degrabă către

o țintă decît toate precalculațiile și intuițiile electronice ale lui Protheos II sau maximele de probabilitate ale unei matematici... probabile.

Cum s-ar mai înfuria Connor! Dar nici un creier electronic nu a reușit încă să tîlcuie un basm.

10—11 mai

Lanțul de munți Karakorum — Muntele Negru — apare pe hărți ca o dublură nord-vestică a Himalayei și ca o ramificație sud-estică a munților și podișului Pamir. Fiind una dintre cele 5 raze de catene muntoase care au pornit cîndva, în terțiarul superior, din acest ombilic de piatră al Asiei, marchează tot atîtea direcții de migrație: Hinducuș, Ciomolumna, Karakorum, Cuenben, Tienșan.

Cu patru piscuri peste 8 000 și poate de 10 ori pe atîtea de peste 7 000, apare ca un titan geologic, gelos de faima celestă a Himalayei — pe care de altfel o și depășește, prin numărul de vîrfuri încă necucerite și prin taina care învăluie crestele prea albe ale acestor munți negri...

De formație tranzitorie între Pamir și Himalaya, s-a ridicat spre cer din măruntaiele de granit și gnais ale miocenului și pliocenului, o dată cu gemenii săi. De aceea, poate, nașterea i-a fost frămîntată de mari dureri telurice, iar chinurile nu au luat încă sfîrșit. Înălțări, coborîri, lunecări sînt semnalate și astăzi. Sub presiunea magmelor pămîntului, lupta pentru hegemonia înălțimii continuă și astăzi.

Zona explorărilor noastre este formată de arcul cel mai misterios al acestor semeții, cu ale lor două mari vîrfuri Gaserbrum și faimoasele creste K și G care, din veșnic întuneric și lumină, privesc cu nepăsare în-

cercările — doar încercările — escaladatorilor de toate neamurile. Plăci de bronz, de oțel, de marmură adîncite în stînci reamintesc muritorilor pe cei care au fost înghițiți sau azvîrliți în neant de crestele implacabile, încoronate de argintul rece al marilor înălțimi, al neaflatelor taine...

Să le fi tălmăcit Tagore, tainele acestea ?... Să fi prins el în ureche bătaia acestei inimi de piatră, ce și-a purtat din culme în culme semeția, înfruntînd chiar soarele, urcînd sub chemarea infinitului căruia i se dăruie ?

„Ești în singurătatea ta întocmai unui înțelept pe genunchii căruia e deschisă o carte, foarte veche, cu nenumărate file de piatră.

Povestea cui e însemnată acolo ? Cea a eternei uniri a lui Shiva divinul ascet, cu Bhavâni, divina Iubire ?

Să fie oare drama Puterniciei căreia Gingășia i-a întins mîna ?"

Izvoare și rîuri dăruite, dintr-o divină indiferență, cu apele reci ale ghețarilor înalți, îi înconjoară trupul. La răsărit, Siocul, pornit spre Indul superior — ca un uriaș semn de întrebare pe fața cenușiu-muntoasă a hărții. La miazăzi, sălbateca vale a Indului, cuprinsă între Mașerbrum și Nanga-Părbăt. La miazănoapte, izvoarele Iarkend-ului, menite să poarte spre stepa turkestană zvonurile tainelor de sub hlamidele de gheață ale munților negri cu pereți de lumină.

Noi nu am venit să le cucerim crestele. Numai umerii, pe care vrem să credem că a pășit cîndva, poate îndată după nașterea lor, Apollo, venit din patria lui astrală. Vor fi de aceea mai blînzi cu noi, ori mai neînduplecați ?

Hunzașii tigri rămîn uimiți cu cîtă nepăsare privim spre mult rîvnitele piscuri. Dar și mai uimiți de *cît* și *ce* am fost în stare să scoatem din bagajele noastre. Case,

turnuri, paturi, aparate şi nişte forme ciudate : făpturi să fie ?! Şi toţi şoptesc cu aceeaşi neîncredere : *roboţi*. Şi toţi caută o tălmăcire, cît de cît mai aproape de un înţeles.

De toate, se miră copilăreşte.

Seara s-au pornit pe poveşti despre unul sau mai mulţi yoga, care ştiu să facă şi ei lucruri asemănătoare dar... nu tocmai aşa. Casele lor nu rămîn pe pămînt mai mult de un pătrar de ceas ! Privesc cu îndoială şi încordare să vadă... cît vor rămîne ale noastre.

Hellen s-a apucat să le povestească basmul cel cu lăzile Sfintei Vineri.

Duminică, 10 mai 1984, ora 6,30 — Unde ?

După încă 10 ore de *passe* nemagnetice, Rudi Norton, avînd drept baghetă un dosar cu *Gebrauchsanweisung* [1], a făcut să apară, pe platoul botezat de Hellen Gaşer-La, o adevărată fortăreaţă.

Gaşer-La este destul de aproape de punctul precalculat. Numai că în această parte a lumii coordonatele geografice trădează cam tot atîtea cunoştinţe despre locuri ca şi la izvoarele Amazonului. Nimic mai mult decît un loc în spaţiu.

Nimic despre furia albă, nimic despre nopţile cu explozii de gheaţă. Totuşi altitudinea este pigmeică faţă de semeţia K-urilor, G-urilor sau a Hidden Peak-ului — „creasta ascunsă".

Ciudate lumini. Ciudate ecouri în miezul acestui tumult al elementelor naturii.

Ne-am făcut casă într-un fund de pahar uriaş.

[1] Mod de întrebuinţare (germană). (n.r.)

Ciudată lumina din ochii noștri. Ciudate glasurile noastre...

„Șantierul e gata să înceapă lucrările" — sînt cuvintele lui Norton. Șantierul își va începe lucrările chiar de mîine. Astăzi ne-am despărțit de cei mai mulți dintre hunzași. Cu noi vor rămîne 13 sau 14 oameni auxiliari — sau săpători, cum le spune Tudor. Dar numai 6 sînt săpători veritabili (aduși de la Delhi și recomandați de *Indian Archaeological Institute*), 7 sau 8 vor fi purtători de aparate și... îngrijitori de roboți!

Puțin în urmă de mă duc cu gîndul la aceiași oameni cu ochi de migdală și mîini de o deosebită cizelare, aceiași oameni și totuși cît de mult alții : îngrijitori, dar de... elefanți!

Va rămîne cu noi, desigur, și Rașid, împreună cu toate cele 7 nume, toate ale lui, toate irano-persane, dacă asta poate spune cît decît ceva despre Rașid. Ca o apariție din 1001 de nopți ne-a ieșit în cale încă la Damasc. Răscolisem, cîndva, cu el meleagurile Nilului și Eufratului.

Nu a fost posibil să-l conving că la 77 de ani, cele două cifre magice nu-i vor ușura urcușul pe Himalaya-Karakorum.

— E firesc doar ca declinul vieții să tindă spre culmi! Și scarabeul ?! ne-a înfruntat imediat cu această întrebare. Talismanul meu ? Nimeni să nu se laude că nu mai are nevoie și de noroc!

Și așa, cele 7 nume ale lui Rașid, barba lui Rașid, cele 2 cifre magice, fesul lui Rașid, scarabeul lui Rașid — pe toate le-am luat cu noi.

Noroc ? Avem nevoie și de el!

Despărțirea de însoțitorii noștri nu va fi de fapt o despărțire. Împotrivă. Vom continua să păstrăm legă-

tura cu această lume mozaicată : culi, lepcieni, şerpaşi gurca. Basmele lor, adevărate *văluri ale Mayei,* fac să bată mereu inima lui Tudor.

O uluitoare realitate... O înşelătoare ademenire...

Dar fusul filologiei comparate va sfîrîi între degetele pricepute ale Hellenei, şi dintr-o încîlcită urzeală folclorică, ea va toarce, răbdătoare, firul mitului iniţial.

Fost-a un rege... Fie !

Şi creierii cibernetici ai copiilor mei F1 şi F2 vor fi de asemeni supraîncărcaţi cu frecvenţe şi entropii ale diverselor limbaje indo-tibetane.

Pentru roboţi, microcentrala prepară *à la carte* şi *ad libitum* preferatele lor bucate electronice, ţinînd seama că *micro* se referă numai la dimensiuni, nu şi la kilovaţi.

Oricum, pînă în prezent expediţia noastră ar putea omologa cel puţin 3 recorduri mondiale.

1) Minim de oameni.
2) Maxim de roboţi.
3) Maxim de tehnicitate.

Laseri specializaţi, microcreator nuclear, sondeze magnetice, analize cuantice şi un omnivor cerebral Rudolf Norton, inginer multi-politehnic de profesie, alpinist prin vocaţie şi administrator din fire. A ţinut şi de data aceasta să nu lipsească de lîngă Tudor. Sau Tudor s-a gîndit la asta ? Una sau alta, inseparabilii au rămas inseparabili. R.N. susţine că nu se pricepe la geologie — ceea ce eu nu cred — şi afirmă că din studenţie şi tot timpul cît a lucrat cu *sein Genosse* [1] Pârvanu nu-şi aminteşte ca acesta să se fi înşelat vreodată.

Adevărul e că prezenţa lui este o garanţie în ceea ce priveşte aspectul optimist al expediţiei noastre.

[1] Tovarăşul său (germană). (n.r.)

Un balot „fragil", scriu fără exagerare cuvîntul „voluminos", cu sticle de mult înfundate, e un argument hotărîtor.

Rașid urmărea cu ochi părintești (și repetate invocări : „Alah ! Alah !") transportul viitorului banchet al victoriei noastre. Nici o clătinare, nici o înclinare...

— Vinul, *sahib* Connor, are nevoie de înțelepciune, de mare înțelepciune...

Categoric, nu ne putem lipsi de colaborarea lui Rudi Norton.

Bănuiesc că triumviratul nostru era de la bun început un quadrumvirat. În definitiv, dacă spațiul poate avea patru dimensiuni, nu văd de ce un triunghi nu ar putea avea patru laturi și un triumvirat patru viri.

Rudolf Norton are o mînă prelungă, îngustă și fină, pe care am strîns-o, mărturisesc, chiar în clipa descifrării misteriosului balot fragil — cu multă afecțiune și obiectivitate.

Numai despre felul în care se uită la floarea de lotus a Hellenei nu știu încă ce se poate scrie... obiectiv.

Gașer-La, Luni 11 mai 1984, ora 23

În seara acestei zile, Norton a stabilit legătura prin radio cu institutele din București, Lasa și Delhi.

Prima telegramă a lui Tudor adresată colegilor din țară : *Veni vidi... vincam !*

E cuceritor acest entuziasm latin.

Oare ce te-a adus aici, Allen Connor, cu omul acesta Nu cumva și speranța că vei putea afla elixirul vieții,

capitolul V

neidentitate

Gaşer-La, 15 mai

Lucrările de explorare au început.

În condiţii normale, din 15 în 15 ore ajungem la sinteza rezultatelor unei faze. Sînt momente de extremă încordare.

Noianul de cifre înghiţit de roboţii calculatori este tradus într-un simplu tabel cu 12 cifre : matricea caracteristică. Identitatea între aceste 12 cifre cu cele — tot 12 — ale matricei-martor precalculată ar constitui dovada diseminării *cosmofranciilor* în roca explorată. Cu alte cuvinte mai calde : Victoria, Amfidayamul ! Paleocosmonautica nu ar mai fi o poveste.

Este adevărul pe care oamenii de ştiinţă îl aşteaptă de la noi. Unii cu încredere, mai puţini cu entuziasm, cei mai mulţi cu scepticism, dacă nu cu superioară ironie. Fraze din publicaţiile acestora din urmă îmi trec mereu prin minte : „Astăzi, după ce am coborît pe Lună ca să o găsim pustie, am fotografiat minuţios scoarţa pe Marte şi Venus, ca să deducem că sînt moarte — grupul expediţionar Pârvanu caută pe Pământ aeroportul pe care

Apollo și *oamenii* lui ar fi aterizat venind... nici domnul Pârvanu nu știe de unde." Și altele, destule, asemănătoare.

Este adevărat că nu știu încă de unde au venit. Dar știu că au venit. Și mai știu că dețineau tehnica acestei realizări, superioară nouă, vecini ai secolului XXI, din moment ce nu le putem întoarce vizita.

A fost liderul lor Apollo ? Ar fi într-adevăr pueril de susținut. Dar și de combătut ! Apollo nu este decît numele elin al *celui venit din Soare,* pe care îl găsim în miturile, basmele, legendele tuturor popoarelor și timpurilor de la faraoni la împărații Japoniei, de la maiași la greci și hinduși. L-am preferat pentru că limba elină mai este încă sursa nomenclaturilor științifice. Dar și pentru faptul că mitologia paleogreacă mi-a furnizat cele mai multe date cu privire la timpul și locul unde ar putea fi căutate urmele astralilor noștri oaspeți.

Să le fi spus *astroantropi ?* Sau alte combinații elinolatine savante și atît de inestetice... Asta m-a făcut să mă gîndesc la șeful lor, dîndu-i numele inspiratorului muzelor și oracolelor.

Apollo... zeul inspirației... Și în această expediție este nevoie de cel puțin atîta inspirație pe cîtă fizico-mecanică. Uneori totul îmi pare a fi o expediție a trezirii subconștientelor amintiri din alte milenii... Dar mai întîi, identitatea matricelor.

E drept că presupunerile noastre sînt socotite de mulți o ipoteză ca multe alte posibile — dar nimeni nu precizează care anume altele și, mai ales, cît de multe altele... Dacă tentativa noastră este o „extravaganță arheologică" — descoperirea unor noi platforme cu aceeași izotopi în piatra de construcție — cum o vor numi cînd orice îndoială cu privire la realitatea unor vechi oaspeți astrali ai Pămîntului va fi înlăturată ?

Blocurile acelea imense, nefireşti ale platformei Dayam... Izotopii...

Verific şi reverific vechile raţionamente. Ştiu că nu am greşit. Ştiu că nu e loc pentru alte ipoteze. Totuşi! E vorba de un totuşi egal cu *şi totuşi.* Prea plină de consecinţe ar fi descoperirea. În istorie, în ştiinţă, în însăşi concepţia despre existenţa raţiunii în Univers. Nu-mi pot reţine un indefinibil sentiment. Teamă sau îndîrjire?

Poate Hellen ar şti să-l definească. Hellen cu indefinibila ei artă de a şti şi a crede.

Pe harta tridimensională, instalată în atelierul A2, sînt marcate punctele geodezice faţă de care ne orientăm şi cele topografice, între care sîntem încadraţi în fiecare fază a explorării.

Noul sistem, mai bine zis noul aparat de stereoreprezentare cartografică realizează plasarea în spaţiu şi la scară a coordonatelor stratigrafice, redînd direct reconstituirea pămîntului de sub noi. Efectuarea calculelor devine mult mai uşoară. Rocile sînt analizate pe însuşi locul lor. De fapt nu e nevoie să aducem în laboratoare măcar un microgram de substanţă. Totul se petrece în tăcere, cu viteza luminii.

O dată cu spectrul analitic sosesc şi coordonatele de poziţie ale rocilor analizate. Totul se traduce printr-o nouă serie de puncte pe harta tridimensională din A2, care devine o adevărată machetă a interioarelor munţilor. Nu facem nici analize de afloramente, nici carotaje. Într-o asemenea regiune de gheaţă, avalanşe şi abisuri, preluarea unor astfel de probe ne-ar pretinde longevitatea lui Matusalem şi criorezistenţa lui Gerilă.

Am păstrat totuşi denumirea de săpători pentru unii din oamenii noştri. Din respectul pentru tradiţie şi... ecoul pasional.

Munca grea este a roboţilor calculatori. Muncesc fără să crîcnească. Descifrarea clişeelor, alcătuirea benzii de impulsuri, freamătul algoritmic al roiurilor de electroni şi... în sfîrşit, o nouă matrice caracteristică de 12 numere.

Fără creierii lor făcuţi de creierii omului, creierii noştri ar fi surprinşi de anul 2000 calculînd.

Urmează momentul emoţionant, deşi cotidian : confruntarea cu matricea martoră, prelucrată de aceiaşi exploataţi roboţi, muncind 24 de ore din 24 pentru... o mînă de electroni.

Momentul este scurt.

Identitate sau Neidentitate.

Victorie sau... o nouă încercare de victorie.

Neidentitate nu înseamnă înfrîngere, ci numai că, mîine, undele releului vor porni din nou să scormonească pe nevăzute pieptii uriaşilor de piatră ca să ne aducă (expresia este bineînţeles a Hellenei) microradiografia lor. Eu spun o tomografie a rocilor.

Totuşi, superioritatea şi hipersensibilitatea lui Protheos II ar protesta pînă la autodistrugere dacă ar afla de formularea unei atît de jignitoare paralele între banalele raze Röntgen şi complexitatea lui... mezonică.

Astăzi Hellen a primit din nou corespondenţă. Dar asta nu mai este o noutate. I-a transmis-o Rudi. Nici asta nu-i ceva nou. Hellen a luat-o, mulţumindu-i mult, pentru ca s-o lase să lunece în geanta de campanie cu o indiferenţă descurajantă pentru absentul expeditor şi plină de farmec pentru improvizatul postaş.

Se pare că tabăra noastră s-ar putea numi şi „A celor şaisprezece îndrăgostiţi de Hellen".

Ce se întîmplă cu roboții ? Sper ca inimile lor să fie mai rezistente.

În cele cîteva clipe ale confruntării matricelor simt mîna Hellenei tremurînd peste mîna mea, mai caldă decît mîna mea...

Identitate ? Nu. Nu încă.

Atunci numai noi doi căutăm în matrici mai mult decît o singură identitate.

Gașer-La, Vineri 18 mai, ora 5

Proiectată în planul topografic, sub-zona G apare ca un dreptunghiular fagure de miere. Mierea ar fi — în acest caz — o specialitate astrală : Fr. 225 — Fr. 227 — adusă din florile cosmosului de albinele apolinice.

Metoda hexangulației este cu mult mai potrivită exigențelor de mare precizie ale explorărilor noastre. În colțurile hexagoanelor, sondezele au săpat puțurile de protecție ale aparatelor de detecție, în releu cu Protheos, plasat mereu în interiorul lor. De acolo își lansează complexul de unde — eu le spun mezonice. P. are o altă teorie. Dar tace. Încăpățînarea sau... Mezonice sau „altă teorie", m-aș mulțumi să o știe măcar Protheos.

Referitor la hexangulație, săpătorii indieni au crezut că fagurele de pe planșetă va fi săpat, în înțelesul clasic al cuvîntului, chiar pe munții prospectați. Aceasta s-ar putea realiza aici numai de pasărea măiastră din legendele hunzașilor. Singură doar ea poate umbla oriunde în munții de gheață explozivă Mustagh—Karakorum...

Și ea numai în zbor...

În realitate, acest fagure a fost săpat pe platoul de la Gașer-La : 455 km². Am încercat o glumă cu săpătorii

spunîndu-le că de data aceasta vor veni munții la Mahomed. Oamenii îl priveau pe Protheos și încuviințau din cap. Nu știu cum încuviințau din cap. Rașid mă asculta și el, dar cu ochii la Hellen. Pentru el, Mahomed poate însemna uneori și... Mahomeda. Pentru Rașid nimic nu e păcat cîtă vreme aduce bucurie ochilor, miere buzelor și mîngîiere inimii...

De săpat vom săpa cu adevărat la urmă, după victorie. Cînd vom ști exact unde se află platforma. Amfidayamul...

Oricum, chiar dacă ea ar fi fost *pe* munte, tot *sub* munte o vom găsi — la suprafața de contact între cei de gheață și cei de piatră.

Cumplite și chiar înfiorătoare realități avem... sub picioare.

Aici, ghețarii au 60 și 70 km — fie că se cheamă Sianchen ori Batura ori oricum. Nu eu, ci Hellen se luptă cu această etimologie sanscrito-turcomană.

Și ipoteza scufundării platformei în straturile scoarței va trebui analizată. Cu atît mai mult cu cît asemenea accidente constituie o caracteristică a acestor masive himalayene, în continuă mișcare geologică sub aspectul lor de superbă imuabilitate zeiască. Pârvanu exclude această ipoteză. El spune că Apollinii știau atîta geologie... Totuși aici e o regiune în care înălțimile se schimbă mereu. Diagrama altitudinii, pe care Protheos ne-o trasează milimetric, ne dă imaginea unui pămînt în continuă ondulare și impresia că te afli pe o corabie, la 5 km deasupra mării.

Gașer-La, Luni, 18 iunie 1984, ora 5,40

Dacă nu aș fi matematicianul habotnic care sînt, unul dintre cei care cred că matematica este ultima dintre

științe care se pot înșela, nici nu m-aș fi gîndit să-l urmez pe Tudor Pârvanu pînă la asemenea altitudini, ca să înfrunt cu incipienta mea bătrînețe viforniţele și prăpăstiile Himalayei. Un cosmodrom și încă de asemenea proporții multikilometrice aici, unde uraganele se întrec cu gheţarii și abisurile cu avalanșele ? Unde ploaia înseamnă aversă sălbatică, proiectile de gheață ? Unde termometrele vizează zero grade și nu s-ar mira de zero absolut ?

Pădurile virgine ale Noii Guinee, izvoarele Amazonului sau inelele de corali ale insulelor Samoa ar putea oferi condiții mai propice unui cosmodrom.

În sfîrșit, sîntem aici și nu pe Riviera. La ultima noastră documentare, între congres și plecare, am discutat clima acestor locuri, clima cu cîteva mii de ani înainte de scufundarea Atlantidei, am interpretat o legendă locală despre un plai aurit *al liniștei de sus.*

Sus... Nu pot să cred totul. Totul ca în biblie !

Adevărat că Ezechel spune : „...în ţara Heldeilor, lîngă rîul Chebar... a venit de la miazănoapte un vînt năprasnic, un nor gros, și un snop de foc, care răspîndea de jur împrejur o lumină strălucitoare, în mijlocul căreia lucea ca o aramă lustruită, care ieșea din mijlocul focului.

Tot în mijloc, se mai vedeau patru făpturi vii, a căror înfățișare avea o asemănare omenească... și ceva ca niște făclii umbla încoace și încolo printre aceste făpturi vii... din foc ieșeau fulgere... Pe pămînt, afară de făpturile vii, am văzut o roată la fiecare din cele patru fețe ale lor. Cînd mergeau, alergau pe toate cele patru laturi ale lor și mergeau și făpturile vii și toate cele patru roate pe lîngă ele ; cînd se ridicau făpturile vii de la pămînt se ridicau și roatele... duhul făpturilor vii era în roate...

Deasupra capetelor făpturilor vii era ceva ca o întindere a cerului, care semăna cu cristalul strălucitor... Am auzit vîjîitul aripilor lor, ca vîjîitul unor ape mari. Cînd mergeau, era un vuiet gălăgios...

Ca înfăţişarea curcubeului care stă în nor într-o zi de ploaie, aşa era lumina care îi înconjura... am căzut cu faţa la pămînt, şi am auzit glasul Unuia care vorbea." Apollinii ?!

Pînă acum am scris de 83 de ori în Jurnalul Oficial al expediţiei, la rubrica 55 — Confruntarea matricelor : NEIDENTITATE. Am epuizat o cincime din volumul interior al munţilor din Sz. G., supuşi explorării. Nimic nu s-a făcut la întîmplare. S-a telesondat dedesubtul, deasupra şi în jurul nostru...

Joi 27 iunie

Alte NEIDENTITĂŢI. Mîine se va mai face un pas de 5 km. Încadraţi în unghiul solid precalculat, electronii ? fotonii ? mezonii ? lui Protheos vor veni iarăşi pe sub piscuri.

Şi iarăşi la confruntarea matricelor mîna Hellenei va tremura peste tremurul mîinii lui Tudor. Cum vor tremura mîinile acestea în ziua victoriei ? A IDENTITĂŢII ?

Pînă unde ar merge încăpăţînarea lui Pîrvanu, în acest infern cu cazane de gheaţă, dacă nu ar fi această dublă şi simultană vibraţie a mîinilor ?

Vineri 4 iulie

6 ore. 5. 4. Sub 4 ore de odihnă pe zi. Asaltul adîncimilor în ţara cuceritorilor de înălţimi ! Ei fac un pas la 10—15 respiraţii. Noi nu avem timp să ne tragem respiraţia. Toate *digresiunile* au fost suprimate.

Sînt zile, nu am timp să număr cîte, de cînd nu am mai notat decît în Jurnalul Oficial și în registrul de calculații.

Nici acum nu-mi notez pentru mine mai mult de trei cuvinte : Tudor, Hellen, Norton. Ca să nu uit că între ele ar fi multe alte cuvinte de scris.

Gașer-La, Iulie 1984

Adînc săpînd spre înapoi, cazmalele cu chipuri noi, pe drumuiri de mit, retălmăcit în calculul cibernetic, călăuzite-n basm de detectori atomici, în cifre vor aduce înalturi din adînc.

Se perforează secoli...

Sîntem singura expediție care nu a venit la munții negri ca să ajungă *pe* munți, ci *în* munți.

Profetul izotopic, C 14, ne spune că am sfredelit fîntîna spre inima timpului pînă pe la 10 000 de ani, și poate mai adînc, înaintea erei noastre. *Înaintea* civilizației trebuie să însemne în *urmă ?* Mergem către *urma* sau *înaintea* civilizației ?

Ispita acestei întrebări și răspunsul anticipat de Tudor ne-a adus în codrii cu ghețuri virgine ; căutăm în sertarele straturilor de calcar metamorfic, de cvarțuri și argile miocene...

O frază a lui Tudor : „Înconjurat de propria-i nemărginire, universul, mărinimos, ne arată limitele lui mereu deplasabile ; ni le arată astfel, pentru ca nu cumva rațiunea noastră să rămînă fără voluptatea căutării infinitului".

Eu văd Universul altfel. Ca o inimă. Se dilată, se contractă — palpită.

O discuție recentă cu Allen care m-a derutat. Nu, nu gîndurile, convingerile, ipotezele...

Cu entuziasmul lui cam sistematic, ne-a orînduit ipotezele după sistemul alfanumeric : 1 ; 2 ; 3 ; 1a ; 1b ; 2a ; 3c ; 4c 1 etc. Nimic mai derutant decît ordinea !

La 1 cred că se analizează aserțiunea : *Există o singură civilizație în Univers :* a *Pămîntului.* Deci noi, pămîntenii, ca singurii creatori, trebuie să fim și misionarii ei ! O vom răspîndi pînă la limitele... deplasabile.

În cazul acesta, haidem acasă ! Nu avem ce căuta la Gașer-La.

Dar mai e și punctul 2 : *Există în Univers mai multe centre de civilizație. Pămîntul este numai unul dintre ele. Toate au aceeași misiune : cucerirea Universului.*

În acest caz, să le căutăm ! Să împingem rachetele ! Să mînăm semnalele pînă dincolo de viteza luminii ! Să ne unim forțele cu ele ca să desăvîrșim împreună cucerirea.

Să scormonim Pămîntul, să le găsim uneltele, să le înțelegem semnalele, căci împinși de același geniu al căutării, poate unii s-au coborît (ori s-au urcat — ce poate însemna asta în Univers !) pînă la noi.

Ipoteza aceasta a fost rezervată pînă nu de mult fanteziei Jules Vernilor erei atomice și privită cu binevoitoare ironie, ca o literatură a științei. Pârvanu i-a găsit în pietrele de la Dayam primele speranțe științifice.

Am fost căutați și am fost găsiți. Ar rezulta. Nu numai de semnalele unor unde ultra-penetrante venite din alte galaxii, ci de însăși ființele lor raționale — ca să nu spun chiar *oamenii* lor.

Dar unde și cînd au venit ? Ce au găsit, ce au făcut ? Au plecat ? Vor reveni ? Cînd vor reveni ?

Au rămas prizonierii Pămîntului, neputînd să se mai întoarcă din pricina defectării *machinei*[1] lor astrale ?

Din pricina altui accident ?

Le-au distrus oamenii triburilor sălbatice cosmodromurile, ca să scape de cenzura altui nivel moral (să nu ucizi, să nu furi, să iubești) ?

Ce au adus cu ei ?

Oricînd și oriunde ar fi venit pe Pămînt, și acum, ar aduce cu ei cel puțin superioritatea tehnicii transportului interstelar. Ori, venind cîndva, în zorii rațiunii omului, cu 10, cu 12, cu 15 mii de ani în preistorie — au apărut ei ca zei, ca Dumnezei...

Sînt ei creatorii religiilor ? Învățătorii dreptății ? Magii cititori în stele ? Izvorul inițierilor ?

Toth — marele zeu al templului lui Osiris, Hermes *tris magistos*, acel „de trei ori mare", cum îl numeau grecii...

Nu s-au mai întors, acolo, la ei, aflînd că în lumea lor astrală a izbucnit războiul nuclear ? Sau li s-a scufundat și lor o Atlantidă cît un micron în Ursa Mare ?

Au găsit ei o omenire încă *necoaptă* pentru nivelul moral și tehnic pe care îl aduceau cu ei ? O omenire gata să transforme știința în superstiție, etica în minciună și tehnica în genocid ?

Vor aștepta Apollinii să progresăm pînă la treapta morală la care, dispunînd de forța distrugerii, vom avea și puterea de a ne înfrîna să o folosim, din liberul îndemn al dreptății și păcii universale ?

Vor aștepta ei ? — Sau noi, ajunși pe aceste culmi — *ipso facto* — îi vom găsi ?

---

[1] Să ne amintim dictonul latin „deus ex machina". (n.r.)

Întrebările îmi bubuie în minte mai puternic decît avalanşele gheţarilor din Gaşerbrum, care ne împresoară tabăra şi mîntile.

Răspunsul îl caut mereu, în clipele confruntării matricelor. Mîna mea peste mîna lui Tudor. Dar eu nu caut numai un singur răspuns.

Gaşer-La, iulie 1984

Pentru Jimm va trebui să găsesc un răspuns nejignitor. A fost un joc absurd.

. . . . . .

RUDI NORTON ? Am mai scris cîndva, în felul acesta, un nume în jurnalul meu. Numai semnul întrebării lipsea.

Prietenul lui Tudor. Nu este nici un alt Jimm şi nici un exemplar din seria decadenţilor cavaleri de industrie, fericiţi să găsească în mine coincidenţa între dolar şi *sex-appeal.*

Allen mi-a spus ieri seara : „Are şi el acelaşi defect ca şi tine. E prea frumos pentru un om de ştiinţă." Norton, fără să fi auzit ceva şi tot ieri seară, după plimbarea cu schiurile, mi-a spus ca un ecou : „Regret că nu reuşesc să-mi rup vreun picior ca să capăt şi eu alură de erudit."

Apoi a pornit afundîndu-şi paşii puternic, adînc, în zăpada îngheţată.

I-am răspuns, fără să mă gîndesc, că Tudor nu are nici un picior rupt. S-a oprit, dar nu m-a mai privit.

Acum e singur, la el. Consumă a cincea pipă între Scylla prieteniei şi Carybda iubirii, simţindu-se vinovat, neştiindu-se vinovat.

Nu ştiu dacă lui i-ar prinde bine un picior rupt, dar, cred că mie nu mi-ar strica.

...Și dacă ar fi așa ? Mi-ar mai fi spus mai marele săpătorilor indieni, într-una din zilele trecute : „*Memsahib*, noi te iubim nu pentru că ești frumoasă, ci pentru că ești deșteaptă. Femeile noastre sînt mai frumoase, dar..."

L-am întrerupt pe Dawa Norbu spunîndu-i că femeile lor trebuie să fie foarte deștepte, dacă reușesc să le pară atît de frumoase.

Dar o femeie într-adevăr frumoasă nu valorează cît un savant ? Răspunsul ar fi ceva *á la* Rașid : Cînd toți oamenii vor fi frumoși, nu vor mai fi femei frumoase.

Poate că Apollinii au adus pe pămînt și adevăratul răspuns la această întrebare.

G.L., Iulie 1984

Neidentitate ! Neidentitate ! Neidentitate !

Clopot al negației — aceste cotidiene sentințe electronice.

Neidentitate în roci. Neidentitate... în noi.

Goană. Muncă. Uitare. Luciditate încordată. Grabă. Mașini de calculat.

Minți de mașini.

Oameni.

Aș scrie mai mult dacă aș avea timp ?

Nu. Mi-ar fi teamă.

20 iulie

Neidentitate.

Am vrut să mă opresc din lucru. Să-i telefonez lui Tudor. Am ridicat receptorul. L-am reașezat în furcă. Am lucrat mai departe.

Ne-am întîlnit toți trei la masă.

Allen a rămas în atelier.

Norton privea printre noi doi. Noi priveam ca și el.

Niciodată nu s-a auzit bubuitul furtunii ca astăzi. Furtună pe Hidden Peack. E cumplit. Va trebui să-mi amintesc.

August 1984

Himalaya — al treilea pol al Pămîntului. Polul fără pereche.

Solitudinea prea marilor înălțimi.

Și cerul e singur. Între el și singurătatea noastră — furtuna.

August 1984

Rudi mi-a trimis și astăzi mapa de lucrări printr-un șerpaș. Nu ne întîlnim decît în momentul confruntării matricelor. Sînt zile de cînd nu mai vine nici la ora cinei — singura fără plan de lucru și tot ce ne mai putem permite ca divertisment. Înțepenim în tabele și programe.

Aflu printr-un hunzaș că *sahib* Norton pleacă noaptea, cu schiurile, în sus. Știu că e adevărat. Mi-a spus odată : „A mai escaladat cineva pînă astăzi un *optimiar* noaptea ?"

— Nu. Dar la ce bun ? Un risc inutil !

— Inutil ?! Miile de escaladatori ai *inutilelor* înălțimi himalayene... Aici omul nu a cucerit ceva din afara, ci dinlăuntrul lui !

Adevărat : aici omul se cucerește pe el.

Ora 8,25 : un sfert de secol de cînd și eu și Rudi ne ridicam, cu exact aceleași note, încurcînd comisia de examen. 25 de ani...

Va veni să ne strîngem mîinile ?

De ce nu m-aș duce eu ?

August 1984

Rudi a plecat din nou.

Numai pasiunea riscului ? Ce creastă din el ar vrea să depășească ?

Afară e o vreme asemenea Hellenei. Rece și eruptivă.

26 august 1984

Subzona G se apropie de epuizare. Și noi.

Ne-au mai rămas doar cîteva... neidentități, după care nu ne mai rămîne decît... De la capăt : subzona Maserbrum.

Afară gheţarii împresoară cerul. Nu mai avem orizont. Spaţiul a înghețat.

capitolul VI

iradieri

Extras din Jurnalul Oficial al expediției Amfidayam :

Gaşer-La, 20.09.1984

Încercarea nr. 155

1. Funcţionarea aparatelor (cf. tab. nr. 141) — fără defecţiune.

2. Calculaţia erorilor — sub limitele admisibile.

3. Rezultatul confruntării matriţelor — neidentitate.

4. Probleme de ordin administrativ — Nimic deosebit.

Gaşer-La, 22.09.1984

Încercarea nr. 156

1. Funcţionarea aparatelor — robotul geolog principal Protheos II dereglat.

Programarea încercării următoare practic imposibilă.

Consiliul tehnic convocat pentru ora 9,45.

Consfătuirea consiliului tehnic a luat sfîrşit la ora 13,30, fără a se fi putut trage vreo concluzie certă asupra cauzelor care au dus la dereglarea generală a robotului Protheos II.

Ora 16.00. Toate aparatele cu funcţionare electronică perturbate sau defectate.

Gaşer-La, 22 septembrie

Protheos s-a defectat sau a intrat în grevă. De fapt era mai mult decît exploatat. De la această maşină emancipată te poţi aştepta la orice.

Nu ar fi chiar o nenorocire, dacă acest mecano-personaj nu s-ar fi dovedit — prin excepţie — indispensabil pe locul lui.

Dacă s-a defectat, s-ar putea spune că în acţiunea noastră a intervenit ireparabilul, ştiut fiind că bravul nostru Allen nu prea ştie tocmai bine... cum să umble cu el !

Dacă e numai în grevă, se poate spera că liberul său arbitru de super-aparat ştiinţific îl va determina să renunţe la sabotarea unei expediţii cu atît de înalte şi pure ţeluri ştiinţifice.

Îmi dau seama că notez aceste rînduri ostentativ ironice în scop exclusiv terapeutic.

Totul pe Gaşerbrum e mai mult sau mai puţin dereglat.

Numai Tudor şi Rudi mai au aceeaşi privire. Aceeaşi măsurată cadenţă în tot ceea ce fac şi spun.

Gaşer-La, 22 septembrie

If you can keep your head when all around you ar loosing theirs... [1]

---

[1] Dacă poţi să-ţi păstrezi capul, cînd toţi în jurul tău şi l-au pierdut... (engleză). (n.r.)

În acest moment numai pentru Rudi nu ar fi necesar să-şi amintească de Kipling.

În realitate, nici Allen, nici Hellen nu au depăşit încă faza lui „ce e de făcut" ?

Pe Raşid îl văd privind spre Mecca. Trei dintre săpători au rămas, tăcînd, în poziţii ioghiste. Ceilalţi mînîncă sau se bărbieresc, aşa, numai din nevoia de a face ceva, pentru a se convinge că lucrurile decurg totuşi normal.

Rudi — omul de argint viu — e calm, operînd în baza programului împreună stabilit. Îl am alături. Mă are alături. Ca şi acum un sfert de veac şi după aceea 25 de ani, alături, la toate escaladările mai grele ale adevărului — muntele niciodată escaladat. Muntele care l-a făcut pe Rudi să renunţe la vocaţia lui de alpinist.

Pasiunea lui. Dubla lui pasiune...

I-o voi înţelege şi pe a treia ?

Acum reglează răbdător ce se mai poate regla. Notează sistematic rezultatele. Dă dispoziţiuni hunzaşilor, cu atîta linişte în glas şi precizie în cuvinte, încît chiar de astăzi toată lumea va fi din nou la treabă.

Succesul cel mai de seamă a fost repunerea în funcţiune a microcentralei de forţă. Transmisă parcă şi în oameni. Ca o trezire.

Programul de lucru l-am stabilit într-un efort comun. În primul rînd, ne-am programat puterea de a ne impune să gîndim în ordine.

„Mai întîi cauzele... Să trecem de surplombă"...

În fond, asistăm la o infectare a spaţiului aferent lucrărilor noastre cu iradieri radioactive. La prima vedere nu s-ar părea o idee atît de formidabilă încît să-l citez pe autor : Rudi. Dar, ţinînd seama de faptul că la instalare toate împrejurimile fuseseră sondate cu cei mai sen

sibili detectori de radiații, fără a se fi semnalat undeva straturi radioactive, explicația apare pe cît de remarcabilă pe atît de neașteptată.

A făcut și unele aprecieri asupra intensității, deși toate contoarele, ca și majoritatea aparatelor electronice, erau dereglate sau inerte. Nu mai indicau decît contradicții. Ca și cum am fi trecut într-o lume cu alte legi ale electricității.

Rudi a descoperit capătul firului logic. M-a bătut pe umăr, spunîndu-mi simplu : „Să nu crezi că cine știe ce bossă a erudiției m-a condus la această apreciere. Petele astea cenușii pe brațul meu sînt urmele ultimei intoxicații radioactive de pe cînd lucram la detectorii selectivi. De cînd a survenit defectarea lui Protheos, și-au intensificat culoarea".

G.L., 24 sept.

Norton a plecat spre Lasa de unde mi s-a comunicat că avem la dispoziție dozatoarele și celelalte aparate necesare prevăzute cu cele mai impenetrante carcase de protecție cunoscute. Numai să nu se întîmple ca această maximă impenetrabilitate să devină minimă la Gașer-La !

Creșterea e masivă, în salturi.

Gașer-La : un vulcan în erupție radioactivă.

29 sept. 1984

Liniște și îngrijorare. A survenit o inversare a grijilor. Grija aparaturilor dereglate se transferă acum asupra oamenilor. Cunoscînd cauzele, vom găsi ușor pentru cele dintîi o soluționare, sau chiar mai multe (reparații, adaptări, noi fabricații), dar oamenii sînt speța de aparat care se repară cel mai greu și — din păcate sau din fericire — imposibil de fabricat.

Dozimetrele aduse de la Lasa au înregistrat concentrații de iradieri nocive, depășind triplu doza maximă admisibilă și — ceea ce este mai grav — au indicat o creștere în progresie geometrică a lor. Desigur că este vorba de reacții nucleare înlănțuite.

Continuarea lucrului în asemenea condiții, aici la Gașer-La, sau oriunde în „zona infectată", înseamnă a sfida moartea.

Cu mijloacele prezentului, pericolul nu va putea fi înlăturat complet, oricare ar fi costumele sau scuturile de protecție. Zalele cavalerilor din era atomică se dovedesc mai vulnerabile decît ale celor din armia lui Barbarossa.

Și totuși aici vor trebui să lucreze oameni asediați de Sarasinii nucleari.

Se pare că am ajuns la limita posibilităților tehnice cunoscute. Ar rămîne numai speranța în posibilitățile care vor fi cunoscute. Adică așteptarea.

Dar aceste emanații radioactive vor distruge sau vor denatura însăși urmele pe care le căutăm : *cosmofranciile*. Într-un an de așteptare vom înlătura pericolul, dar și șansele de a descoperi ceva.

Este adevărat că, sub clauza așteptării, mulți ne-au promis cîte o invenție a unui scut de protecție. Și Andreescu, și Badea, și NASA, și.. dar mai ales *Sir* Allen Connor, revenit la calmul lui de mașină clarvăzătoare care va fi primul gata să nesocotească recomandările propriei prudențe.

La Gașer-La rațiunea de a ști cu un ceas mai devreme începe să fie mai tare ca Rațiunea.

Să fie singura noastră greșeală !

Dar Hellen va trebui să plece.

30 septembrie

Aparatele vor fi transportate, în cea mai mare parte, la altă bază, în afara zonei iradiate. Cele rămase la Gaşer-La — puţinele strict necesare — pot fi blindate în aşa fel încît radio-dozele prezente să nu le mai încurce indicatoarele. Nu pot să spun acelaşi lucru şi despre cei care le vor mînui.

Connor continuă să se încăpăţîneze cu antecalculele lui. Nu vor fi distruse *cosmofranciile ?*

Radio-dozele au crescut atît încît proiectele mijloacelor de protecţie sînt cu mult depăşite.

Şi cursa pare că se va prelungi.

Gaşer-La 01.10.1984
Zorii zilei.

Ştiinţa mă deosebeşte esenţial de animal şi fundamental de robot — fie robotul oricît de inventiv. Numai omul poate să-i creeze condiţia inventivităţii, chiar dacă aceasta ar depăşi uneori omenescul.

Creaţia robotică poate să tindă şi la infinit, dar acest infinit va fi întotdeauna, cu cel puţin un ordin, inferior aceluia din creierul omului.

Se poate admite ca omul, infinitul superior, să fie sacrificat unei cauze finite ?

Această întrebare a mai fost de multe ori imaginată şi gîndită în mintea mea şi am răspuns : da. Dar acum acest „da" înseamnă şi altceva decît concluzia unei tematici imaginative dublată de o înlănţuire de silogisme înalte.

Acum văd mîinile Hellenei murind cu încetul. Îmi văd ochii albind. Văd talia de viking a lui Norton înţepenind într-o parte. Văd fruntea lui Tudor, din luminoasă, cenuşie...

Acum acest „da" înseamnă sentința unei viitoare și imediate realități și nu-l mai pot admite. Simt în el ascuțișul unei lame.

Am spus : nu. Dar mai există și „doctoratul în știința riscului pentru știință". Deși sînt vorbele lui Norton, deși i-am strigat aproape în față că e absurd, că...

Nu. Încă nu gîndesc ca Norton. Sau poate...

Am ajuns să nu mai înțeleg.

Aș admite poate totul, afară de Hellen.

Bine dar eu, eu sînt acela care am vrut ca Hellen să cucerească. Să se cucerească. Să înfrîngă... Să se înfrîngă. Am vrut ca Hellen... Vreau ca Hellen...

...Vreau ca Hellen să plece. E tot ce pot să spun cu glas tare. Să scriu. Va fi o pagină din însemnările mele, absurdă. Nu știu ce gîndesc.

Gașer La,
2 noiembrie 1984

Lieber Freund, [1]

În sfîrșit, cîteva ceasuri de odihnă.

Sînt zece zile de cînd în tabăra noastră odihna a fost cu totul scoasă din program.

După ultima consfătuire, ne-am retras tăcuți, fiecare în „turnul" lui. Fără să ne-o spunem, ne recunoșteam unul în celălalt nevoia de a fi singuri.

Știu că acum și Tudor și Hellen și Allen sînt, ca și mine, singuri, fiecare la el, îndărătul unei uși închise. Își scriu gîndurile. Ne scrim gîndurile...

E o liniște împresurată de tobele dezlănțuite ale uraganului de gheață de pe munți.

[1] Dragă prietene (în germană.) (n.r.)

Nu știu dacă am simțit vreodată, efectiv, nevoia să-mi scriu jurnalul. Nu pentru că — modest — m-aș socoti insuficient de important. Oricare dintre cele patru miliarde de oameni terești devine suficient de important — măcar pentru el însuși — în clipa în care se hotărăște să-și transcrie trăirile fără contrafacere.

Dar eu îl am pe Ștefan Badea...

Îmi pari alarmat de întîrzierea răspunsului meu. Te-ai gîndit poate că am suferit vreun accident la Gașer-La. Te asigur că nu. Nici un fel de accident personal care să-și afle originea în vastul domeniu al fizicii atomice — dacă excludem din această delimitare pe cele ale sufletului.

Ce bine era la vîrsta lipsită de ironie a adolescenței, care ne permitea să ne scriem în clar și *in extenso* despre asemenea sentimentale fenomene! Acum, în numele sobrietății, le rezervăm sporadic cîteva măsurate rînduri la *post scriptum.*

Iată că, de data aceasta, eu voi comite sacrilegiul de a le trata în *ante scriptum* — înaintea relatării „dramaticelor întîmplări de mare interes științifico-geologic", (cum ar spune un reporter isteț), survenite pe scena de la Gașer-La.

„Dramaticele întîmplări" își vor avea dezlegarea. Sînt un simplu impas peste care savanții și aparatele vor trece ușor, sau nu chiar ușor. Dar vor trece. Nu pot spune însă nimic asemănător despre ce se petrece „ascuns în sufletele noastre", îndărătul „chipurilor cu măștile bine studiate" (cum s-ar spune într-o dramă sentimentală nemțească din secolul XIX).

E vorba de cunoscuta piesă care se joacă numai cu cortina lăsată, în care omul ar trebui să fie autor, e obligat să fie actor, și regretă că nu poate fi doar spectator.

Este Tudor îndrăgostit de Hellen ? Tudor e prietenul meu. Şi totuşi, nu-i pot pune întrebarea aceasta. Este Hellen îndrăgostită de Tudor ? O iubesc pe Hellen.

Conştienţi amîndoi de potenţialul lor ştiinţific, ei cred că dragostea aceasta a lor nu trebuie să prindă aripi, ca nu cumva capacitatea lor de muncă să-şi reducă din randament.

Tudor luptă cu acea impresionantă încăpăţînare a lui. Aceeaşi încăpăţînare cu care îşi vrea *cosmofranciile.*

Hellen — cu o fantezie şi o diplomaţie sentimentală demnă de o Cleopatră.

Hellen l-a inventat pe Jimm Martin, apoi pe John Carter, apoi... Apoi pe Rudi Norton — cel mai bun prieten a lui Tudor, cel mai vechi colaborator al lui.

Sînt îndrăgostit de Hellen.

S-a întîmplat ca şi Hellen să nu-l mai poată trece pe alpinistul doctor în fizică atomică Rudolf Norton în categoria curtezanilor de circumstanţă, ca simplu succesor al lui Jimm sau John. S-a întîmplat că Hellen i-a dat acestui Norton — nu dragostea, dar gîndul despre dragoste.

Nu zîmbi superior. Crede-mă : nu mai e vorba de o continuare a jocului cu *„Minnesängeri“* [1] din epoca magnetofonului. Eu nu sînt numai un obstacol împotriva amorului antiştiinţific. Şi mai ales să nu crezi că, fiind mai mult, mă socot un norocos.

Îţi mai aduci aminte de vremea cînd vorbeam noi cu seriozitate despre Prietenie ? Despre Iubire ? Chiar despre Datorie... Mi-au dat o întîlnire în Karakorum. Toate. La distanţa ce ne desparte, în spaţiu, la distanţa care ne desparte, în timp, de timpul înflăcăratelor discuţii, în

[1] Echivalentul trubadurului, în germana medievală. (n.r.).

care credeam pătimaș, romantic și cavaleresc... tu poate rîzi. Dar soluție științifică nu există.

„Tu ești făcut din fontă cu Ceriu și Titan. Din același aluat oțelit ca și Tudor". Mai știi cine mi-a scris aceste cuvinte ? — Tu.

Să mă arunc îndîrjit în muncă, în cercetări, în studii, vei spune. Ca într-o crîșmă cu spirturi dătătoare de uitare. Știința te îmbată doar cînd îi bei rachiurile în cinstea ei.

Tudor ? Nu sînt, prietene, din același oțel.

Vei înțelege acum de ce n-am început prin a-ți scrie mai întîi ce se întîmplă la Gașer-La, adică despre ceea ce ai aflat din rapoartele datorate deosebitei arte a lui Allen — nude de orice explicații și implicații sentimentale, reci ca zeița rațiunii.

Dar mă corectez.

Tudor a și hotărît instalarea unei alte tabere în afara zonei iradiate. A fost ideea lui de a folosi imensul ghețar Boltoro drept scut de protecție contra iradierilor. Se va numi Tingin.

La Tingin vor fi deplasate majoritatea aparatelor, în frunte cu enigmaticul Protheos. Pentru cele rămase în focarul iradiant am construit blindaje deocamdată impenetrabile.

Dar cred că de astă dată Tudor a luat o hotărîre incompletă.

Nu a hotărît (pentru că nu s-a putut hotărî și asta e și mai grav) care dintre noi vom rămîne să lucrăm aici fără alt blindaj protector decît un discutabil costum de atenuare, căptușit cu spirit de sacrificiu științific. De fapt, în căptușeala asta ne-am investit și nădejdile și teama, de vreme ce nici unul nu se simte în stare să aștepte pînă

la anul, cînd s-ar putea să ne vină altele perfecte și mai puțin eroice.

Și Tudor și Allen și Hellen știu că marea aventură de la Gașer-La abia acum începe și că nu va figura în nici unul din rapoarte, în nici una din diagrame, nici în cifre, nici în clișee.

Rămînerea în focarul de la Gașer-La ar putea să-mi aducă soluția dilemei celor trei întîlniri din inima munților negri.

Obiectiv vorbind, la Gașer-La nu ar fi nevoie decît de doi specialiști și doi secunzi aleși dintre hunzași. Primii doi nu pot fi decît eu și Allen. Tudor, în pofida calității lui de șef, ar trebui să fie cruțat. Valoarea lui ca om de știință depășește necesitatea exemplelor de curaj. De altfel, e și firesc să fi primit instrucțiuni în acest sens.

Hellen ? Ar fi un sacrilegiu să rămînă. Frumosul este o valoare cel puțin egală adevărului.

Așadar logica pură ar porunci : la Tingin să plece Pârvanu și Hellen Steelwin, iar la Gașer-La să rămînă Norton și Connor.

Voi întîrzia trimiterea scrisorii, pînă cînd voi putea să-ți comunic și hotărîrea luată de logica de la Gașer-La. Asta nu se va întîmpla prea tîrziu. Peste 17 ore, echipa destinată taberei II de la Tingin trebuie să plece. Aștept hotărîrea aceasta nu pentru ca să o aflu (o cunosc de pe acum în întregime), ci pentru ca să-mi verifici anticipările.

Eu nu voi pleca la Tingin. Nimic din lume nu mă va putea împiedica să rămîn la Gașer-La. Nici Hellen.

Eu rămîn.

Hellen ? Nimeni nu va admite să rămînă, afară de ea însăși. Și va rămîne. Nici ultima scrisoare, care nu mai era nici de la Martin nici de la Carter, nu-i va schimba hotărîrea.

Hellen Steelwin va rămîne.

Bătrînul John Steelwin va plînge cu lacrimi adevărate. Și nici măcar nu va înțelege...

Tudor nu va pleca la Tingin.

Va fi singurul dintre noi despre care el însuși va hotărî să rămînă aici.

Să fim mulțumiți dacă îl vom putea convinge pe Allen să plece în tabăra a doua. La urma urmei, el este tatăl lui Protheos și e cel mai indicat să-i vegheze la căpătîi pînă la completa vindecare de septicemia lui fotonică, mezonică sau... el știe !

Ora 24

Dragă prietene, după cum vei vedea, nu e prea greu să fii profet la Gașer-La. Iată alcătuirea celor două tabere :

I) Hotărîrea luată de Tudor : numai el va rămîne la Gașer-La. Va fi ajutat de trei secunzi dintre săpători. Toți ceilalți, bineînțeles, vom pleca la Tingin.

II) Hotărîrea finală : vor rămîne la Gașer-La : Pârvanu Norton și Hellen Steelwin. Allen, în urma promisiunii că peste cîteva zile va fi înlocuit cu Andreescu, chemat din țară, a acceptat să plece la Tingin ca să procedeze la instalarea taberei. După ce îl va iniția pe Andreescu despre ceea ce știe și nu știe cu privire la Protheos, se va întoarce și el, bineînțeles, la Gașer-La. Ce îți scriam la început ?

Această hotărîre este totuși și cea mai dreaptă, și cea mai eficientă.

Pe tine nu te va surprinde acest paradox. Viața trăită își ascunde de multe ori logica sub aparențe paradoxale.

O jumătate de oră mai tîrziu, Tudor i-a convocat pe toți săpătorii și le-a comunicat limpede riscurile rămî-

nerii la Gaşer-La. A cerut doi voluntari — nici unul dintre ei, conform contractului, nu mai avea obligaţia să rămînă, date fiind noile condiţii de lucru.

Tu ştii tonul lui Tudor. Rece, prea rece chiar prin laconismul lui. O punere în temă precisă şi limpede, fără accente patetice şi apel la eroism.

Poate de aceea i s-a răspuns — spun eu — eroic.

Poate de aceea — spun tot eu — oamenii aceştia ai scînteierilor înghețate, ai crestelor reci, de nepătruns — dar care cred într-o inimă a pămîntului, vie, i-au răspuns cu o şoaptă şi un zîmbet : „Am venit noi pentru contract ?"

Fremătam gata să-i întreb : „Atunci pentru ce aţi venit ?" Am tăcut totuşi.

Aşadar avem 15 voluntari. Adică toţi oamenii noştri.

...Oamenii aceştia care trăiesc satisfacţia gloriei anonime şi colective... Are dreptate Tudor. Oamenii aceştia ne sînt superiori.

Tudor le-a mulţumit. Cu nici o vibrare nouă în glas. Scurt şi rece. Apoi, tot el, le-a comunicat că vor pleca toţi la Tingin, în afara zonei infectate, deoarece el, eu şi Hellen Steelwin sîntem de ajuns pentru conducerea operaţiilor de la Gaşer-La.

Acesta e Tudor. De aceea Tudor...

Aproape în aceeaşi clipă am auzit un fel de geamăt, un ţipăt, şi l-am văzut pe Raşid căzut, îmbrăţişînd picioarele Hellenei.

Vorbea ca în delir, în exclamaţii scurte, în imprecaţii. Am înţeles un NU. Un *nu* repetat în toate limbile pe care bătrînul persan le vorbeşte. Un *nu* poruncitor. Implorator : „Memsahib, trebuie să pleci ! Trebuie !"

Părea că spune vorbe fără înţeles. O incantaţie într-o limbă necunoscută.

Tremuram.

Hellen asculta împietrită, privind peste crestele albe ale Hidden-Peack-ului.

Abia tîrziu ne-a tradus vorbele lui Raşid.

E mult de spus despre spusele bătrînului. Prea mult pentru o singură scrisoare.

Raşid va rămîne la Gaşer-La.

O, oamenii aceştia. Cei mulţi, ai gloriei anonime, ai colectivului universal. Oamenii aceştia. Cu ei în gînd îţi trimit salutul de încheiere al scrisorii. Sînt la o întîlnire cu Prietenia, Datoria, Iubirea.

R.N.

Tingin, 5 octombrie 1984, ora 6,20

Astăzi, la maximum 48 de ore de la sosire, au fost terminate toate operaţiile de amplasare.

Protheos a dat încă din prima zi vizibile semne de ameliorare. Acum este ca şi restabilit, deşi nu i-am controlat sau schimbat măcar un singur circuit. Nu pot spune altceva decît că a fost într-adevăr o intoxicaţie radioactivă. Noroc că organismele roboţilor au avantajul de a se dezintoxica mult mai repede şi fără urmări, decît cele ale oamenilor.

Nu-i voi acorda nici un fel de convalescenţă. Pavăza gheţarului îl protejează şi pentru moment îmi ia grija unei recidive. Dar s-a născut problema interconectării lui cu hexangulaţia de la Gaşer-La. Distanţa nu ar fi o problemă. Dar gheţarul ?...

I-am comunicat lui Tudor sugestia lui Andreescu : folosirea unor laseri cu ozon. Răspunsul a venit laconic : „La Gaşer-La totul e pregătit".

De la un timp, toți au devenit laconici prin părțile acestea. Hellen nu mai răspunde decît prin rapoarte tehnice. Norton, — în diagrame și parametri.

Să fie numai acalmia dinaintea furtunilor ?

Încă nu înțeleg cum de am putut-o lăsa pe Hellen la Gașer-La. Pot să mi-o spun ori de cîte ori. Am senzația că nu am făcut nici un efort ca s-o împiedic.

Ne-am despărțit în laborator. Își îmbrăca haina de protecție, albă, ca un veșmînt sacru. Mă privea cu ochi de statuie, din mijlocul aparatelor. Și a iradierilor devorante.

Îmi părea că trăiam clipa ametitoare a unui ritual. Devoțiunea unei vestale.

De fapt erau întrunite toate elementele sacrosantelor cruzimi.

Rugul. Veșmîntul alb. Zeitatea avidă.

Poate fi Știința o zeitate avidă ?

Gașer-La, 7 octombrie

Totul în ordine. Nici o defecțiune de semnalat.

Protheos II atacă de la Tingin. Toate aparatele funcționează normal.

Numai rezultatul rămîne mereu același : Neidentitate.

Continuăm. Vom continua.

Există o ordine care se respectă în mod bizar de firesc.

E furtună pe Gașerbrum. Cu mari tăceri.

8 octombrie

Am fost în laboratorul Hellenei. Dozimetrul de iradiații arăta mult peste limita admisibilă. Tăcînd, am analizat în gînd diagrama aferentă cadranului. Concentra-

ția iradiațiilor continua să crească. Hellen mi-a precizat : „Totuși panta creșterii este în scădere".

M-am întors. Voiam să-i văd ochii. Aici cu toții nu avem decît ochi. Restul din noi e numai un costum diform. Pe umărul Hellenei nu mai e floarea de lotus.

Nu și-a ridicat privirea de pe tabloul cu ace agitate, cu butoane, becuri micro, ochi lăuntrici din ființa mașinii.

Aș fi dorit să-i spun, cu un glas care să nu fie al meu : „Pleacă, Hellen Steelwin. Încă nu e prea tîrziu".

Poate aș fi încercat... M-au oprit ochii ei.

Ochii Hellenei nu mai erau ai ei... Doar strălucirea. Dar o strălucire dură, de fontă cenușie.

— I-am schimbat ! Sînt ochii doctorului în științe istorice Tudor Pârvanu. Mi-i doream de mult. Cuta verticală a frunții... Va veni și ea... mai tîrziu.

Vorbise egal, alb.

I-am cerut datele și parametrii pentru calculele centralizatoare. Mi-a întins un tabel.

Am plecat fără să-i spun că încă nu e prea tîrziu.

Ochii Hellenei. Scuturi de fontă dură, cenușie.

Fără nici o întîrziere, am primit de la Allen radiograma cu toate rezultatele prelucrate la Tingin.

Ochii Hellenei.

9 octombrie

Din nou momentul confruntării matricelor. Mîna Hellenei peste mîna mea. O apăsare aspră. Țesătura mănușii ei de protecție.

NEIDENTITATE.

Cînd am întors privirea, mănușa era lipită de costum.

Vocea Hellenei — acea voce egală, albă : „Domnule Pârvanu, îți amintesc că la Gașer-La este interzis să se

lucreze fără mănuși de protecție. Observ că nu folosiți aceste auxiliare ale costumului. Sensibilitatea determinărilor la care lucrați nu face, totuși, imposibilă utilizarea lor".

Vocea Hellenei.

NEIDENTITATE.

10 octombrie

Continuăm cu febrilitate. O febrilitate riguros programată. Dacă în cîteva zile concentrația iradiațiilor agresoare nu se plafonează, orice eroism devine într-adevăr omucidere premeditată. Și așa am bătut recorduri. La asemenea concentrații nu s-a încumetat încă nici un cercetător să lucreze.

Promisele costume de protecție vor trebui recalculate. Adevărată cursă între proiectil și blindaj. Proiectilele infinitului mic sfidează știința invențiilor.

Gașer-La, 29 octombrie

Astăzi a fost terminată centura de antiradiații ridicată în jurul taberei noastre de Pârvanu și Norton (sau viceversa — contribuția amîndurora pare să fie egală). Este concepută dintr-o serie de „perdele de unde" dirijate vertical, astfel calculate încît să atenueze — dacă nu să oprească — iradiațiile ultra-nocive care ne asediază. Gașer-La s-a transformat într-un *château fort* [1] în stilul erei atomice.

Ziduri invizibile. Invizibili invadatori. Nici un zgomot de bătălie într-o cruntă bătălie !

[1] Castel întărit, medieval (franceză.) (n.r.)

Feudali și cavaleri cu blazoane din tabela lui Mendeleev, cu halebardele lui Fermi și Braun, cu armuri și scuturi de la Niels Bohr și Pauling, s-au hotărît să lupte și să învingă.

Dacă zidurile nu vor rezista, renunțăm ? Sau — Termopile ?

Gașer-La, 30 octombrie

Urmăream evoluția curbei de concentrație radioactivă. O oră. Altă oră.

Încet, încet — ca într-o luptă a doi herculeani și egali gladiatori încleștați în efortul final — linia violetă se încovoia pe hîrtia gradată a aparatului de înregistrare. Spre pămînt — axa abscizelor.

Concentrația cădea ! Gladiatorul nostru, blindajul, era mai tare ! Dar pînă la ce nivel va cădea concentrația ? Va fi răpusă cu amîndoi umerii la pămînt ?

4 ore... 5 ore... Linia violetă cobora mereu. Cădea. Va cădea la zero.

6 ore... 7 ore...

Încet, încet — îndoirea descendentă a curbei violete începe să se reducă. Redresează ! 8 ore... 9 ore... 10 ore... Linia violetă se destinde încet, se îndreaptă paralelă axei abscizelor.

Învinsă, dar nu egală cu zero ! Mai e mult pînă la podea !

O victorie la puncte. Concentrația radioactivă s-a plafonat. Este încă mult deasupra dozei maxime admisibile, dar poate nu atît de ridicată încît să ne scoată din luptă. Luptăm mai departe.

Ce se ascunde în acest vulcan de radiații ?

O întrebare mai tare ca prudența.

Ne-am întors în laboratorul comun ca să transmitem rezultatele la Tingin (unde Allen stă pe toți țepii saltelelor de fachir), la București (unde Badea tună cu prudență și Institutul fulgeră cu sfaturi), la Lasa, Delhi și celelalte.

Doar părinții sînt uitați...

Allen ne-a răspuns imediat, atașînd și datele obținute la Tingin în decursul zilei. Încheia raportul cu :

„Hellen Steelwin trebuie să plece de la Gașer-La".

Helen Steelwin nu va pleca de la Gașer-La.

Noiembrie (2 sau 3 — n.a.)

În afara zidurilor invizibile, concentrația continuă să crească. Fortăreața rezistă încă. Dar bombardamentul este în continuă intensificare. Miliarde de neauzite explozii...

La capătul acestor rînduri a intrat Tudor. A înregistrat prima scădere a concentrației din afara centurei antiradiante.

Poate vom cunoaște, în sfîrșit, întreaga forță a inamicului.

Vom fi totuși închiși într-un fel de uriașă butelie de Leyda.

Încă o problemă de tensiune.

Vreau, trebuie să cîștigăm asediul. Oricît de invalizi.

Numai la Norton am observat o ascunsă teamă.. Teama ca nu cumva pericolul să devină prea mic.

6 noiembrie

Prevederile lui Tudor s-au verificat.

Concentrația exterioară s-a plafonat. Diferența de tensiune este la limită. Zidurile se clatină, dar nu cad. Nor-

ton cu Raşid au lucrat la întărirea meterezelor cu o serie de contraforturi ondulatorii.

Pîrcălabul Tudor Pârvanu ne-a încredinţat apoi că cetatea poate să ţină pînă la capăt, numai să fim noi plăieşi de vrednicie... şi numai să ştie el cînd ar putea să fie acel capăt !

Aşteaptă să-i vină *într-agiutoriu* şi răzeşii de la cetatea Dîmboviţei, sub căpitănia spătarului Luca Andreescu, de olac şi cu mare sîrg ! Se zvoneşte că spătarul a şi sosit prin părţile Tinginului.

9 noiembrie

Am primit telegrama tatii. Lungă. Literele aliniate păreau că tremură.

I-am simţit respiraţia întretăiată printre cuvinte. „*My dear little boy...*"

Cît de mică eram cînd mi-a spus tata pentru întîia oară „micuţul meu..."

Am stat ascunsă la mine. Ceilalţi nu vor şti decît prin deducţie că la Gaşer-La cineva a plîns.

Nu voi pleca de la Gaşer-La !

Cine l-a anunţat pe tata ?

Tată, iartă-mă. Rămîn în cetate. Doar tu mi-ai dorit succes.

capitolul VII

cînd mîinile hellenei au început să mîngîie

Gaşer-La, 15 noiembrie

A zecea zi de cînd secţia tehnico-operativă este condusă exclusiv de mine şi de Raşid.

Impresionant cum acest rafinat musulman persan, jucător de şah, bărbos, cu obrazul încreţit şi cu buzele pline şi roşii, înţelege să protejeze o memsahib ameninţată de un fel de duhuri moderne... Chiar dacă alţii le-ar intitula radiaţii şi antiradiaţii.

A rămas aici numai ca să-şi pună oasele bătrîne între acele duhuri moderne şi mine. Să adauge încă o pavăză la costumul meu de protecţie. Aproape trebuie să-l gonesc din faţa aparatelor mai agresive. Ori de cîte ori mă apropii de ele, se interpune cu aceeaşi rugătoare poruncă: „Lăsaţi-mă pe mine!"

În primele zile după irupţie ne-a uimit pe toţi cu zelul lui de şcolar, ambiţios să cîştige premiul I, vîrîndu-şi nasul acvilin şi barba albă în toate cadranele. Acum nu mai există aparat la care să nu-mi poată spune „lăsaţi-mă pe mine".

Lucrează necontenit. Şi totuşi timpul pentru dictoane şi taclale galante parcă îi creşte. E un vrăjitor...

Într-una din zile, în timp ce manevra selectorul cuantic :

— *Memsahib*, să nu te iei după mine și să ți se pară că eu cred în duhuri. Mie îmi place să alint adevărurile moderne cu poezia vechilor plăsmuiri despre ele.

În altă zi :

— ...Sînt două zeițe care te cheamă spre altarul lor. De ce ai ales-o tocmai pe aceea care îți va devora trupul ?

— Pentru că este cea mai puțin crudă, Rașid *effendi !*

Rașid a tăcut zile în șir. Dar a continuat să-mi redubleze costumul de protecție.

Tudor și Rudi se ocupă de problema esențială : determinarea cauzei (sau cauzelor) care au provocat irupția radioactivă în craterul căreia ne aflăm.

Allen a scos tot sufletul din mașinile lui matematice. Calcule și supra-calcule. Antipatic cuvînt !

Și toate acestea, ca la urmă să se conchidă că nici una dintre ipotezele admise nu putea explica științific fenomenul de la Gașer-La și Gașerbrum. De fapt nu e de mirare. În mijlocul acestor munți, cu sute de creste neatinse, taina pare ordinea naturală a lucrurilor. Acum se verifică o ultimă nouă ipoteză emisă de Tudor. El susține că adevărata cauză care a declanșat irupția radioactivă se află în emițătoarele de unde incluse în însuși construcția lui Protheos II. Să fie o interacțiune între aceste unde și nucleii unor izotopi ai siliciului ?

Cum să-i admiți ipoteza, cînd undele emise de Protheos sînt ele însile o ipoteză ? ! Dar aceste unde *protheonice* nu mai provocaseră nicăieri asemenea irupții, deși peste tot întîlniseră, inevitabil, nuclei de siliciu.

Pârvanu a intervenit ferm :

— Perfect. Înseamnă că vom putea face o dublă verificare. Și a lui Protheos și a focarului radioactiv.

Dacă nu descoperim *cosmofranciile*, să ne mulțumim măcar cu neo-siliciu !

În materie de ipoteze, Tudor a depășit cibernetica. Are un fel propriu de a privi *în* și *prin* lucruri. Tudor nu privește *la*. Nici la mine. *În* mine îl văd privind mereu. Tudor e *în* oameni. Nu *printre* ei.

Va fi greu, foarte greu *să nu vadă*, ori cîte paveze mi-aș asigura. Nici un blindaj de protecție nu rezistă ochilor lui.

Gașer-La, 18 noiembrie

Ipoteza Pârvanu s-a confirmat. Crezusem că pentru mine nu va fi o surpriză.

Am bătut din palme astăzi la consiliu.

Allen zîmbea, gîndind desigur la exploziile mele de altădată. O umbră a trecut o clipă peste ochii lui Rudi. Mi-am strîns palmele în pumni.

Cît de vecine pot fi durerea și bucuria ! Ca două semințe ale aceluiași fruct. Nu e nou ce spun, pentru că mereu se găsesc alții mai deștepți înaintea noastră !

. . . . . .

Eu nu voi putea fi niciodată nici sobră, nici austeră. Nu voi putea învăța niciodată metrologia entuziasmului. Poate voi reuși cîteva măști. Dar și asta foarte greu.

Am bătut din palme.

Și mă credeam închisă în turnul meu.

G.L., 20 noiembrie

Cîteva de-ale lui Rașid, pentru *Poemele înțelepciunilor absurde*.

Vorbeam despre munți și ghețuri.

Rașid : „Pe Himalaya — Karakorum ești ca pe mare. O mare de apă solidă. De aceea și valurile ei sînt mai mari. (După o tăcere) Ce splendide ar fi oceanele dacă le-ar îngheța valurile. Pămîntul ar fi ca un creier al Universului".

Mai tîrziu, arătîndu-și costumul de protecție de pe el : „Ai zice că sîntem primii scafandri în marea cu apă solidă... Nu e greu. E numai imposibil. În fața imposibilului nimeni nu simte amărăciunea înfrîngerii.

Luptați, oameni, numai cu imposibilul și veți fi fericiți."

Vorbeam odată despre frumos.

Rașid : „Frumosul este o minciună morală. Atît de morală, încît devine adevăr.

Dacă spun că Gașerbrumul este o coroană de aur pe fruntea Pămîntului, am spus o minciună numai atît timp cît imaginea nu place. Dacă place, a devenit un adevăr mai tare decît adevărul..."

Într-o zi, acest dialog :

— *Memsahib,* e foarte rău ce faci aici ! Distrugi un adevăr mai tare decît adevărul : frumusețea ta.

— Rașid, citește-ți cadranele !

— Le-am citit de mult, *memsahib.* Le citesc mereu. Dar omului nu-i ajunge numai o singură minte... Unii oameni izbutesc să-și facă rost de mai multe. E și acesta un fel de a rezolva unele probleme...

Eu nu-l urăsc pe Tudor, nici pe Norton pentru că te iubesc amîndoi, ci numai pentru că nu au puterea să te gonească de aici. Nici tu, Hellen, nu-l poți goni pe Rudi din inima ta, de lîngă Tudor... De ce îți închipui dragos-

tea atît de simplă, fără paradoxuri ? Tu eşti tipul sentimental cel mai crud : iubeşti cu indulgenţă. E rău aşa.

— Raşid, te rog să te uiţi la mine ca la un cadran.

— E greu, *memsahib*, e greu.

Ziua următoare. Răsărea soarele. Raşid stătea drept, cu barba ridicată către piscurile înflăcărate de reflexele gheţii.

— Ce se întîmplă, sfinte apostol al frumuseţii ?

— Mă uit cum se aprinde soarele de focul Pămîntului.

— Răsturnată imaginea ta...

— Şi lentilele lunetelor dv. nu fac la fel ? Frumosul creează adevăruri. Ştiinţa le descoperă.

Apoi mi-a povestit, privindu-mă tot timpul, despre vestita lui partidă cu Afiz din campionatul de şah al Persiei : „...Trebuie să ştii că piesele erau toate miniaturi de China. Încălzite de suflarea Timpului... Vii. Splendide... Mai ales regina neagră a lui Afiz era o uimire... Nu-mi puteam desprinde ochii de la ea.

La mutarea 34 aş fi putut s-o mînînc (şahiştii sînt ultimii canibali). Ar fi dispărut de pe masă ! Am făcut altă mutare.... A fost cea mai mare victorie a vieţii mele."

— Dar eu ştiam că ai pierdut partida...

— *Memsahib*, există victorie mai mare decît să pierzi o bătălie numai ca să poţi privi regina frumoasă de lîngă adversar ?

— Raşid, începi să compui de dragul compoziţiei.

— De loc ! La Gaşer-La nişte inimi sînt prinse într-o partidă de şah, *memsahib*... Drama e că se joacă numai pe alb, *memsahib*. Şi la şah cel mai frumos joc e gambitul, *memsahib*.

Am tăcut.

— Kismet. E o partidă între destine.

Gașer-La, 11 noiembrie

Ipoteza mea s-a verificat. Cunoaștem cauza : un necunoscut — Protheos II. Totuși, ceva din taina lui s-a smuls. Rămîne să mai găsim aievea izotopii de siliciu. Un anume mister fizico-nuclear tot se ascunde în acești munți. La urma urmei și Columb a descoperit America căutînd India, ceea ce nu i-a știrbit cu nimic din glorie.

Mă întrerupe telespikerul.

La Tingin o nouă defectare a lui Protheos. Într-adevăr imprevizibil acest Protheos. Tocmai cînd credeam că i-am aflat misterul !

Voiam să-mi mai notez ceva despre Rudi.

Despre Hellen. Aș mai fi stat de vorbă cu mine.

12 noiembrie

Noua boală a lui Protheos este mai stranie decît toate precedentele. Hellen, furioasă, o numește „criză de hertzienită acută intranucleonă cu complicații mezonice".

Principalul ei simptom : încetarea funcționării aparatului înregistrator ori de cîte ori este dirijat să exploreze în anumite unghiuri solide. Ca să fiu în ton cu Hellen, un fel de atrofie parțială a simțurilor (a puterii de selectare).

O nouă furtună de preocupări tehnice.

Adevărată climă demnă de Himalaya.

13 noiembrie

Pînă în prezent s-a putut constata numai că majoritatea unghiurilor moarte ale lui Protheos sînt cele care au mai fost odată explorate tot de el. Totuși, atunci nu s-a dereglat. Ar fi un punct de plecare pentru o ipoteză, dar prea puțin pentru o soluționare.

Pentru expediția noastră, și în deosebi pentru mine, apare din nou o grea și simplă întrebare : Ce este de făcut ACUM ?

Dacă ultimul cuvînt ar lipsi, întrebarea nu ar fi decît simplă.

Să părăsim Gașerbrumul ?

Este singura întrebare la care pot să răspund precis și imediat : Nu.

Să explorăm la... noroc ?

E și norocul un factor, atîta timp cît nu contezi pe el.

Ne mai rămîn sapa și foreza.

Oricît de electrică, plasmică, electronică, reactivă etc. ar fi acea foreză ultra-modernă, săpăturile tot ar dura cîteva bune decenii, dacă nu va fi să intervină... norocul.

Să...

Nouă radiogramă de la Tingin.

Protheos II a încetat din viață. Nu mai înregistrează sub nici un unghi. E o lovitură. Și un noroc... De data asta știu ce este de făcut ACUM !

Sapa. Vom începe carotarea. Săpătorii vor deveni chiar săpători.

Gașer-La, 17 noiembrie 1984

Robotul a început prin a nu fi sensibil la unele unghiuri și a sfîrșit prin a fi insensibil la toate. Nu-i pot aduce nici o învinuire, de vreme ce și noi, oamenii de la Gașer-La, am început prin a ne insensibiliza la o seamă de unghiuri ; dar mă înspăimîntă gîndul că am putea sfîrși ca Protheos.

Trebuie să vorbesc cu Rudi.

Hellen va hotărî.

Dar nimeni nu-l poate înțelege pe Rudi Norton mai bine decît mine și vreau ca el să o știe.

E tot mai ferecat în el. Poate chiar mă evită. Nu vreau asta !

20 noiembrie

Doctorul Azim mi-a spus astăzi că medicul — nu altul decît el însuşi — i-a interzis să mai fie indulgent cu mine. Mi-a arătat unele semne pe mîini. Mi-am amintit de mîinile lui Rudi...

A insistat. Mi-a arătat tot fişierul. M-am văzut în diagrame şi indici medicali. Cartoane — vieţi.

Hellen pe o asemenea fişă ! În cifre şi hemograme.

Totuşi aproape că am strigat la el :

Nu mă pot opri !

Mi-a răspuns pe acelaşi ton :

— Şi celelalte „fişe" au strigat ca şi tine. Nu ! Hotărît lucru, voi nu căutaţi numai cosmodroame. Voi *vă* căutaţi. Să nu vă pierdeţi...

Ciudat ce am văzut în clipa asta. Ar părea să nu aibe nici o legătură. Stăteam pe o prispă. Pe mine nu mă vedeam. Dar ŞTIU că eram eu şi eram copil... şi dacă aş fi vrut aş fi putut să alerg... Să alerg...

Tingin, 14 decembrie 1984

Lieber Freund,

Ştiu că eşti la curent cu cele întîmplate. Am constatat din discuţiile cu Andreescu. A sosit la Tingin ca să-l înlocuiască pe Allen care, conform vechii înţelegeri, urcase la Gaşer-La.

E lesne de înţeles că, după ultimele accidente, menţinerea oamenilor în focarul iradiaţiilor nu-şi mai avea rostul. În urma letargiei complete a lui Protheos II nu mai aveam ce face acolo decît alpinism.

Pentru cei care au lucrat sus, rămînerea la Tingin va fi un prilej de reală refacere.

Era imposibil să începem săpăturile în subzona G din jurul taberei de la Gaşer-La, adică în afara perdelelor protectoare, atîta timp cît iradierile nocive se menţin la acel fabulos număr de unităţi. Aplicînd o foarte recentă teorie a lui Tudor, ar trebui ca, odată cu ieşirea din activitate a lui Protheos, şi aceste iradieri să cedeze din intensitate. Timpul necesar calculat, cca 20 de zile, pentru a ne putea permite, fără riscuri absurde, să începem sondările şi eventual săpăturile.

Într-adevăr, intensitatea iradierilor în Sz G a căzut mult. Chiar sub limita precalculată de Tudor. S-ar zice că putem începe de îndată săpăturile.

Dar Sz G, deşi un punct pe hartă, înseamnă kilometri pătraţi la Gaşer-La ! Aşa dar unde ? De unde să începem ?

O primă delimitare a zonei respective a fost reţinută de Allen şi Tudor, prin punerea în ecuaţii a tuturor datelor anterioare furnizate de Protheos. Pe bieţii roboţi i-au trecut iar toate năduşelile ! Noroc de rezervele aduse de Andreescu. S-au dovedit pline de neobositul elan al neofiţilor.

Totuşi, zona delimitată ar fi rămas suficient de mare ca pe cale de cinstită explorare cu sondezele să îmbătrînim forînd în Karakorum.

În această situaţie a intervenit Hellen.

În prealabil, nu făcuse altceva decît să contemple unele fotografii (Gaşerbrum I, II, III... luate cu ajutorul a tot felul de plăci, inclusiv cele calorice) sau să citească unele cărţi chinezeşti — prea chinezeşti pentru noi — şi să răsfoiască unele note personale — prea personale poate — cu tot felul de basme, în tot felul de limbi.

A început prin a-i explica numai lui Tudor. Noi, ceilalți, nu ne-am simțit prea umiliți de această neîncredere, dat fiind că ne consideram de mult trecuți de vîrsta... basmelor.

Totuși, din ediția de popularizare a expunerii, făcută nouă cîteva ceasuri mai tîrziu, am înțeles că Hellen descoperise în peisajul din jurul taberei de la Gașer-La un fel de coloană megalitică.

Asta nu ar fi fost mare lucru dacă, cercetînd folclorul regiunii, nu ar fi recunoscut această coloană într-o serie de variante ale unui basm tibetan, în care se vorbea de existența, pe o asemenea stîncă, a unui cuib de vultur cu ciocul de fier, vestitor al zeului Soarelui. Sau — după altă variantă — în care Soarele însuși își depunea ouăle — 366 !

Interpretarea nu am înțeles-o chiar perfect, dar am fost de acord cu concluzia finală a lui Allen : „în lipsă de ceva mai bun, bune sînt și basmele". Tudor și Hellen sînt ca fermecați și chiar convinși că, săpînd în jurul acelei coloane, trebuie să găsim *ceva.* Ceva...

Soarele... 366 de ouă... Zorii celor 366 de zile ale anului...

În sfîrșit ! Cu cine să vorbești !

De Amfidayam parcă nici n-ar fi fost vorba vreodată.

Personal nu știu cît sînt de convins, dar știu că am nevoie să lucrez. Să fac ceva. Să muncesc ! Să sap ! Cu brațele. Să cad ostenit și s-o iau de la capăt. Atîta știu că vreau.

Mă întrebi de sănătatea mea. Ce să-ți răspund ?

Hellen tot frumoasă. Numai ochii ei sînt alții. Sub aceeași cunună pașnică a părului par acum ai... altuia. Cenușii, cu amintiri albastre.

Mă amăgeam, sperînd că Hellen nu știe ceea ce eu știu de mult despre consecințele și scadențele unei intoxicații radioactive.

Rugăciunile și rugămințile lui Rașid, sfaturile lui Allen și ale mele, ceea ce s-ar putea numi aproape ordinele lui Tudor nu au putut-o convinge să plece. Nici scrisorile lui John Steelwin. A plîns ca un copil, dar a rămas.

. . . . . .

Mîine vom urca din nou la Gașer-La. O hotărîre de ultim moment. Tabăra va fi tot acolo. Rașid nu se desparte de Hellen nici în ruptul capului.

Vor fi, afară de noi, 35 de săpători de toate neamurile și specialitățile și un medic cu doctoratul în... arheologie — Azim.

Un adevărat Babilon.

Durata explorărilor imprevizibil de lungă ; pericolul iradierilor numai atenuat ; frig, furtuni, ghețuri, avalanșe și... neprevăzutul.

Nimeni nu renunță. La nimic.

Aceștia sîntem.

. . . . . .

Am luat ceaiul cu Hellen. Am vorbit tot timpul despre problemele expediției. Numai accentele erau ale unei alte conversații.

Ceaiul a fost minunat. Nu-mi amintesc să mai fi băut altul la fel, decît în zilele în care am luat ceaiul la... Hellen.

Afară Soarele reverbera, înmiit de oglinzile ghețarului.

La plecare eram amîndoi obosiți de gîndurile nespuse. Din prag m-am întors o clipă. Eram între Hellen și Soare. M-am dat la o parte. Umbra mea nu poate înlocui Soarele Hellenei...

După primii paşi m-am întîlnit cu Tudor. Venea de la calculatoare ; sau de la Azim. Tot mai des ne caută Azim.

Tudor mi-a trecut un braţ pe după umeri. Am intrat la el. Era cald. Am stat mult. Am tăcut. Am tăcut şi am băut. Nu din rezerva victoriei. De ea nu ne atingem.

Am tăcut şi, la capătul acestei tăceri, cînd am plecat, ne spusesem totul.

Ne-am dat mîna. Mîinile noastre sînt uşor deformate. Dar nouă nu ne pasă. Ne-am făcut că nu observăm şi ni le-am strîns.

Afară Soarele reverbera înmiit de oglinzile gheţarului. Atîta Soare !

Cred că eram beat. De căldură. Beat, cu mintea limpede şi rece, ca oglinzile gheţarului învăpăiat.

Azi sînt darnic. Îţi trimit şi ţie, dragă prietene, o bucată de Soare.

Sînt darnic, ca un gheţar ce dăruie căldură.

R.N.

Gaşer-La, 15 decembrie

„Coloana Vulturilor" se află — în zbor de pasăre — la 21 km nord-est de tabăra de la Gaşer-La.

Denumirea îi aparţine, bineînţeles, Hellenei, numai că de această dată — bazaţi pe anterioare experienţe nenorocoase — nu ne-am mai însuşit decît de politeţe toponimia poetică şi am preferat notaţia seacă de „cota 5211".

Dată fiind distanţa mică şi talentele alpiniste reunite aici, am păstrat baza tot la Gaşer-La. *Sirdarii* Norton şi Norbu cu tigrii lor au amenajat traseul cu coarde continui şi semnalizatoare, transformîndu-l într-un fel de

mică plimbare, chiar parcurs cu schiurile. Cu autopterul problema se rezolvă în cîteva minute, în interludiile calme ale simfoniei uraganelor. Altfel e o înaltă şcoală de acrobaţie aeriană, cu probabilitatea fatală atît de pronunţată, încît Ailen, maestrul probabilităţilor, s-a hotărît să se facă schior.

16 decembrie

. . . . . .

Dar nici apelativul cifric nu ne-a fost de prea bun augur, deşi din cîte ştiu despre magie, 5211 nu ar fi un număr fatidic.

Iată-ne în a 30-a zi de cînd forăm împrejurul cotei, fără să descoperim altceva decît banalităţi geologice, cu toate că în ele sînt cuprinse şi foarte multe fosile de origină marină. Dar pentru un geolog, fundurile oceanelor sînt mai totdeauna întoarse pe dos.

Am luat probe de rocă să ajungă tuturor muzeelor de şcoală medie şi avansată.

Singurul succes înregistrat (ieri) este şi el tot de esenţă „negativă". Sapa forezei 5 a dat de suprafaţa unei roci, aş zice absolut impenetrabile. Cred că nu a izbutit nici măcar să o zgîrie. Cu toată dantura incisivă, sapa aluneca pe suprafaţa ei, rotindu-se ca o sfîrleză mecanică. Am pus dinţi de diamante, de cele mai dure dintre carburile de Si ; B ; W ; am trecut de duritatea 12 fără alt rezultat decît o rotire în gol.

Să ne oprim, nu poate fi vorba. Totuşi nu voi recurge la explozibil. S-ar putea să distrugem o piesă geologică de mare interes. Simt cum îmi ies din fire. Nu ştim nici ce întindere are.

Ca soluție Hellen i-a propus lui Allen să ne calculeze niște dinți de vrăjitoare și mie să telegrafiez în țară după Sfarmă-Piatră.

Deocamdată vom coborî noi, în carne și oase, la minus 160 de metri.

Un puț va fi săpat pe verticala gurii de foraj. Va fi o treabă foarte ușoară pentru Rudi.

Cota 5211, 20 decembrie

Sînt trei zile de cînd stăm la 162 metri sub pămînt, pe cea mai tare și lustruită podea din lume. Nu am preluat măcar o probă din materialul ei.

Baza de jos a puțului a fost lărgită și amenajată. Podeaua de piatră se întinde, păstrînd o riguroasă orizontalitate, pe o suprafață care — deși nedeterminată încă — se poate califica „uriașă", fără nici un risc de exagerare, chiar dacă am lua ca termen de comparație cele mai uriașe platforme de aterizare ale cosmonauților tereștri.

Sînt derutat. Nu vreau să îngădui sugestiei...

Cuvîntul Amfidayam nici măcar nu se șoptește.

21 decembrie

Nici astăzi nu am reușit să descoperim ceva. Măcar o fisură, un accident, o abatere a declinației. Totul este dintr-o bucată. Un monolit. Nici cel mai specializat dintre microscoapele noastre nu a putut semnala vreun „rost" al unei îmbucături sau interstiții ale vreunui liant.

Oricum, nu poate fi o rocă naturală ! Dar nici una artificială ! „Că n-o fi supranaturală", a murmurat Allen printre dinți. Rașid dădea din cap într-un mod nu prea... rațional.

Pe cale artificială, o astfel de platformă nu s-ar puteа realiza. Turnată ? Ca să fie ulterior polizată... Cu u material de o duritate față de care diamantul ar fi ceară oarecare ! Și stratul cu cei 160 de metri de pămîn stîncos care se suprapune, cum s-a realizat ? Sau poate Andreescu s-a exprimat cel mai limpede : „Îți stă mi tea-n loc !"

Rașid ciocănește ușurel, cu degetul încovoiat, în aceas piatră mută și așteaptă, aproape pios, ca în fața sfinț muțenii a celei căzute din cer.

— Tace, *sahib* Tudor.

— Tace.

— Ce facem, *sahib* Tudor ?

— Așteptăm, Rașid...

— Și dacă o fi o altă *Kaaba*...

Mutăm Mecca la Tingin... cota 5211 !

Adevărul situației este totuși în întrebarea lui Rașic „Ce facem ?"

O revăd pe Hellen... Muezin cu ochi albaștri și cu pa mele întoarse nu spre cer, ci peste luciul mat și ironic pietrei, mîngîindu-i fața încet, ca într-o incantație Tîrziu, și-a ridicat ochii, sub privirea mea.

— Tudor, am dat peste ceva mai încăpățînat ca tine Hellen mîngîia fața dură a pietrei mai încăpățînate mine. Rudi căuta chipurile noastre în reflexele pietrei nepătruns.

23 decembrie

Primul succes ne-a venit de la cine ne așteptam n puțin : sondeza supersonică.

Platforma de piatră a fost pătrunsă, dacă nu cu sa cel puțin cu unda. Am reușit să-i aproximăm grosim Cei 95-105 cm ar trebui să ni se pară prea mulți dac

nu ar fi atît de duri. Am încercat să aflăm măcar ceva din natura stratului subterpus.

Concluziile sînt cu totul neconcludente.

TREBUIE să traversăm această platformă. Să coborîm sub ea.

Vom aduce burghiul cu laseri. Vom recurge la cuțitul cu plasmă. Dacă va fi nevoie, vom lansa și o rachetă geologică.

O adevărată beție a adîncurilor ne încearcă.

Gașer-La, decembrie

De ale hunzașilor și șerpașilor.

Caietul de culegeri e plin de basme și legende. Sistematica deducțiilor, clasificarea materialelor e pe sfîrșite.

Am adunat în caietul acesta, ceasuri lîngă ceasuri, un Tudor, altul decît al oricăror altor întîlniri ale noastre. Un Tudor ce știe să tacă și să viseze, să spună povești în șoaptă... Un Tudor cu zeci de chipuri, ale zecilor de eroi, pelerini ai acestor ceasuri și ceasuri, numai ale lor și ale noastre.

Un Tudor tumultuos, șovăielnic și încrezător... Pe rînd copil, rîzînd și ascultînd povești, rîzînd și născocind povești...

Înțelepciunea, îmi spunea *sirdarul* Runa, nu este înțelegerea lucrurilor, ci a oamenilor. De aceea, unii învățați nu sînt tocmai înțelepți.

Apoi, după o pauză, ca să dispară trăsătura de unire, mi-a povestit despre o franțuzoaică, Ody, cuceritoare de creste himalayene de care s-au îndrăgit doi șerpași: Norbu și Chowang. Pe vremea aceea, nu toți șerpașii urcau pînă la creste. Se temeau de mînia zeilor care sălă-

luiau acolo. Și cei doi — oameni — se temeau de zei. Dar frumoasa lor trebuia să ajungă sus...

Cu ea nu se temeau ? Sau pentru ea înfruntau zeii ?

O zeiță nu putea supăra pe zei. Mergea doar spre tronul ei, de acolo de deasupra lunii...

Norbu și Chowang nu se urau. Erau frați. Se născuse în ei aceeași dragoste care îi lega... Dar știau că unul din ei va trebui să piară.

Ajunși pînă la poala cerului, sub creastă, Ody și fratele Norbu au trecut o noapte în cort, sub bătaia furtunilor pornite de sus. O noapte chiar la picioarele altarului din vîrf, o noapte în așteptarea zorilor, al ultimului atac, al cuceririi.

Răsăritul a smuls din creastă o avalanșă albă, ca o nălucă nebună și a pornit-o spre cort, să-l sfîșie, să-l smulgă.

Tunetele morții albe au ajuns la Chowang, dar nu l-au speriat. El porni în sus, spre creastă, să-și salveze zeița și fratele.

Cu mîinile a săpat adînc în zăpada de sub altar, căutînd-o, căutînd-o pe Ody cea nemuritoare.

Zeii nu o puteau omorî. Nici zeii mînioși.

Chowang nu s-a mai întors. Mai sapă și azi în zăpada de aur și argint, căutîndu-și zeița de gheață... De aceea, de atunci, se prăvale de pe muntele Oyu, mereu, mereu, nebune, avalanșele, nălucile albe...

— Așa a fost atunci, *memsahib* Hellen...

— Așa a fost, înainte de a fi fost legendă, *sirdar* Runa. Și e mult de atunci. Era în 1954...

— Vrei să spui, *memsahib*, că nu ți-am povestit decît despre vestita escaladă încercată și pierdută de Claude Kogan, cea plînsă de toți *sirdarii* și șerpașii, căci toți o

îndrăgeau... Așa s-ar înțelege dacă tu ai fi numai un învățat. Dar tu, *memsahib,* ești un înțelept.

— Și ce crezi tu, Runa, că aș face eu, dacă s-ar repezi către mine avalanșa albă ?

— Avalanșele nu se tem de ele însile.

Mîine Anul Nou. Cum vom petrece imaginara renaștere a Timpului, ritmica lui moarte ?

1985 (Anul Nou — n.a.)

Eram singură, nu-l puteam chema pe Tudor. Nici pe Rudi. Nici pe amîndoi. Eram singură.

Am auzit pași și nu-i cunoșteam.

Era Tudor. Și Rudi.

— Am venit să te luăm pe Hidden Peack.

— Hidden Peack e ascuns...

— Hai, să-l găsim.

Nu voiam să se vadă că îmi era frică. O clipă mi-a fost frică... Am plecat în noapte. Abia zăream prin ochelarii de întuneric. Ne ghiceam doar unul pe celălalt alături. Restul, în jurul nostru, doar uriașii de gheață înșerpuiți de rafalele cosmice ale musonului.

Făceam o ascensiune în abis.

Mă gîndesc că mi-a fost frică mai mult de o clipă. Și cum am încremenit cînd au țîșnit luminile !...

Lăncii către vîrfuri.

...Din urma noastră, Allen îndreptase toate proiectoarele către povîrnișul Coloanei Vulturilor.

Izbucnirea de lumină tremura peste marmura de gheață a munților. O frunte a planetei. Sau a altei planete.

Și tunetele văzduhului.

Și răișul aerului.

Și vălurile de zăpadă ale cerului. Balet al stihiilor.

Urcam încet pe lunecarea albastră a unei jerbe de lumină.

Noi trei. Am trecut înainte cu Tudor. Am mers alături de Rudi. I-am lăsat pe amîndoi înainte — umăr la umăr.

Colonade de gheață, cariatide ale neantului, coborau în abis, urcau în neant, vibrau în furtună, în spațiul fără direcții.

Umblam în peisajul unei alte firi, în subconștientul naturii.

Am atins un vîrf. Urcasem 200 de metri !

— Să ne oprim. Proiectoarele nu mai străbat.

Auzeam, ca în vis, glasul lui Tudor.

În afara dîrelor de lumină, cine ar fi cutezat ? Riscul era amețitor.

L-am văzut pe Rudi pornind. Lumina îi trimitea umbra, nesfîrșită, peste înălțimi.

O mînă — o mînă de uriaș — ridicată, se agățase de creste. O clipă. Apoi a dispărut în hăul de sus. Era o nebunie !

Tudor a făcut un pas, apoi s-a oprit, încremenit.

Am strigat. Am strigat cît am putut de tare.

— Rudi !

Nu mai vedeam nimic. Nici lumini, nici întuneric.

S-a întors. Abia răsufla. Mă privea ca îmbătat. Ca din altă lume.

Am coborît.

Allen ne-a ieșit în cale. L-am oprit în loc pe Rudi.

— Ce-ai vrut să faci ? Să cucerești ce ? Un munte în întuneric ? Nebunule !

— N-am vrut să cuceresc... Am vrut numai... să te aud strigîndu-mă așa cum m-ai strigat...

A plecat.

îi auzeam pașii, afundîndu-se în întuneric. În zăpada de sticlă fărîmată. În bubuitul musonului.

La mulți ani, Rudi!

Din prag m-am întors. Trebuia să merg în laborator, la Allen. Să bem șampanie cu roboții. Allen era vorbăreț...

— A trebuit să-i învăț cum se procedează...

Apoi mi-a spus că automatele au suflet, numai sufletele nu sînt automate.

Nu-l mai auzeam. Unde era Tudor? Nu-l puteam striga.

Tudor era cu Rudi.

Gașer-La, Joi 5 ianuarie 1985, ora 12.

Burghiul cu laser fusese înfrînt. Tăieturile înguste se închideau aproape imediat, refăcînd omogenitatea monolitică a platformei. Aplicarea cuțitului cu plasmă părea la început promițătoare ; apoi...

Eram cu toții în camera de lucru de la cota 5211.

Tăceam abătuți.

Hellen sta pe podeaua de piatră, rezemată de peretele galeriei. Mîngîia cu palma piatra lucie a podelei, mereu, cu aceeași scurtă lunecare neauzită.

Așa am văzut-o intrînd în pămînt. În piatră.

Totul a fost mai puțin decît o clipă. Nici un țipăt. Nici un vuiet de prăbușire. Însăși imensa liniște, mutenia dură, impenetrabilă a pietrei părea s-o fi absorbit înlăuntrul ei. Pe locul unde Hellen șezuse, nu rămăsese nici o urmă... Același luciu mat, perfect, neîntrerupt.

Mai tîrziu, abia mai tîrziu am văzut deschizîndu-se o gură, un pătrat perfect, negru, în partea opusă. Tudor

se ridicase. Norton ? Îl căutam cu ochii. L-am văzut pe Rașid aruncîndu-se. În ochii lui nici o urmă de groază. Și iarăși nici țipăt, nici vuiet de prăbușire... Am văzut gura neagră închizîndu-se. Apoi — același luciu neîntrerupt al pietrei.

Nu există cuvinte pentru clipa aceea. Nebunie, halucinație...

A urmat bubuitul. Cutremurul. Apoi cred că am asurzit. Nu-mi mai auzeam nici gîndurile mele... Mai știu clipa cînd s-a stins lumina.

Despre ce a mai fost, există 37 de variante, egale cu numărul de membri ai expediției.

Sigur este numai faptul că săpătorii au izbutit în cîteva ore să deblocheze galeria prăbușită, ceea ce mă și miră mai puțin decît faptul că au izbutit să-și înfrîngă teama. Ei susțin că ne-au găsit, pe mine, pe Tudor și pe Norton alături, ca adormiți. Bolta încăperii nu se prăbușise. Ne-au transportat, la Gașer-La. Nu-mi amintesc nimic.

Mi-am revenit cel din urmă. În realitate, m-a trezit un hohot de rîs. Hellen, Tudor, Rașid, Rudi mă priveau, făcînd un haz grozav. Eu îi găseam anoști.

— De fapt, rîdeți degeaba. Undeva tot trebuie să fie o halucinație. Ori aici, ori...

— Aș, domnule profesor !

Cum puteau fi atît de caraghioși ? ! Inadmisibil de neserioși, de...

Tudor mi-a întins un registru. N-am recunoscut de îndată jurnalul oficial al expediției. Jurnalul ținut de mine cu o altă caligrafie în pagină, pe care mă străduiam s-o descifrez și să pricep...

Așa am aflat că, după transportarea noastră la Gașer-La, săpătorii au continuat să cerceteze încăperea subte-

rană la lumina torțelor. Cred că ei nu știau de deschizătura întunecată. Altfel nu s-ar fi încumetat.

Au descoperit o gură pătrată — în pardoseala de piatră și au coborît !

Hellen și Rașid erau într-o încăpere goală, cu pereții din aceeași piatră, la cîțiva metri numai sub camera de lucru...

Aștepți, aștepți și nimic nu se întîmplă. Apoi deodată, totul se năpustește, ca o sălbătăciune care te-a pîndit...

Platforma își lăsase o gură deschisă. DESCHISĂ. Abia în clipa acestui gînd cred că m-am trezit, cu mintea limpede.

Hellen îmi urmărea ochii.

— Mîine în zori vom coborî prin GURA DESCHISĂ. Am ales ora 5.

— Da.

Tudor a cerut ca acest capitol al Jurnalului Oficial să fie semnat de toți membrii expediției. Aș fi făcut la fel.

Ora 3.

Mai sînt două ore pînă la 5.

Era trecut de unu, cînd Azim a venit să mă vadă. A intrat cu un zîmbet îngăduitor, spunîndu-mi că cel puțin pe mine se aștepta să mă găsească dormind. (De ce nu dormea el ?) Venise pentru un ultim control medical.

Mi-a precizat, ciocănindu-mă de formă, că numai dubla lui calitate (de medic și arheolog) îl determină să ne permită reintrarea în subterană ; că acționăm ca niște primitivi, care habar nu au să interpreteze o hemogramă, care habar nu au de ceea ce se cheamă o intoxicație evolutivă, o stază ireversibilă etc. și că el, medicul, ne-ar în-

terzice lucrul pe încă multe, nu se știe cîte săptămîni. Dar...

— Vă înțeleg ! Asta-i drama soartei mele de medic arheolog ! Să vă înțeleg. Și...

Subit mi-a devenit drag acest *El Hakim* arheolog. L-am întrebat despre ceilalți. Mi-a răspuns că, în realitate, pentru ca să-i pun această întrebare venise.

Am analizat problema la rece. La asemenea temperatură, propunerea lui Azim mi s-a părut foarte rezonabilă : Hellen, Norton, Tudor, Rașid ar trebui să plece. De preferat Elveția.

Lucrările puteau fi oprite pentru 5—6 luni, mai ales că în Karakorum se intrase de mult în iarnă.

Ne înțelegeam bine... Dar cînd am ajuns să-mi ceară concursul în acest sens...

În definitiv, la cota 5211 vom lucra sub pămînt. Vitregiile climatice ne vor deranja mai puțin. Dispunem de mijloace moderne de amenajare...

— Dar cu Pârvanu și cu ceilalți ați vorbit, domnule medic-arheolog ?

— Da și nu. Nu am avut curajul.

— Atunci de ce l-aș avea eu, care sînt numai arheolog ?

— Pentru că nu sînteți numai arheolog. Credeam că matematicienii sînt ceva mai...

— Nu sînt !

La plecare, Azim mi-a spus, în treacăt, că ar fi niște semne că pe curînd, tabăra noastră să fie atacată de o bravă expediție medicală, comandată de bătrînul tată John Steelwin și alte firme cu aceleași drepturi... paterne.

DEOCAMDATĂ, pînă la 5 mai este o oră. Nu-mi pot scoate din ochi imaginea unei guri pătrate deschise în piatră. O gură prin care se poate intra în piatră.

...Nu. *Atunci* nu era. Pînă la stingerea luminii nu era.

Pînă la 5 mai sînt 55 de minute.

Orice amînare poate modifica radical interiorul de sub platformă.

De ce s-a programat coborîrea atît de tîrziu ?

capitolul VIII

...și mîinile pietrei

Gașer-La, 8 ianuarie

Gura de intrare am găsit-o într-adevăr deschisă. Temerile lui Allen nu s-au adeverit.

Norton a introdus în deschidere un căluș din cel mai tenace oțel al secolului, ceea ce nu-l scutește pe Rașid să tragă mereu cu coada ochiului într-acolo, după ce se convinge că *memsahib* Hellen se află prin preajma lui...

Pînă acum am realizat marea descoperire a... unui cub. Un cub gol sau, citînd-o pe Hellen, un gol la cub. Singurele accidente ale perfecțiunii lui geometrice ar fi :

— gura de piatră prin care am coborît ;

— blocul de piatră care o mascase și

MÎINILE.

Blocul căzuse pe podea. Pe podea ? Precizarea nu e de prisos. În atmosfera creată nu ne-am fi mirat să fi căzut pe tavan.

Am încercat să-l deplasăm. Nu am reușit s-o facem cu toate mijloacele mecanice disponibile. Făcea corp comun cu baza pe care căzuse.

Nu ne-am mai minunat. Surprizele intraseră în normal. Dar nu ne putem opri să privim MÎINILE.

...Ieșeau, de piatră — aceeași necunoscută piatră — din peretele nordic, numai antebrațele, cu palmele deschise, cu toate degetele, splendide, crispat întinse, recurbate ușor spre îndărăt, într-un efort de supremă încordare, care dădea cutelor tensionate o expresie vie — parcă strigată — de respingere.

Făceau trup cu peretele de piatră din care apăreau. Și păreau să apară doar în clipa în care le priveai.

Numai foarte tîrziu ne-am convins de imobilitatea și permanența lor prezență. Dar și atunci numai cu rațiunea.

Ce precursor al lui Rodin le cizelase ? Cu ce fel de daltă sau foc modelase această piatră indestructibilă și infuzibilă ? Rezistase arcului electric, sfidase laserii.

Te fac să bănuiești o rețea cristalină mai compactă decît a diamantului. Și totuși aceste mîini fuseseră *făcute* ! De ce ? De ce fuseseră făcute ?

Pentru frumusețea lor ? Sînt într-adevăr frumoase... Dar nici unul dintre noi nu va spune că au fost făcute pentru frumusețe.

Cînd Allen, ca să-și poată încheia raportul oficial în termeni de specialitate, a făcut apel la toată documentația beletristică, scrisă și orală, prezentă la Gașer-La, căutînd un nume după „nomenclator" pentru elementul sculptural al mîinilor, nu s-a mirat nimeni că nu l-a putut afla. Dar am tresărit cu toții ca la străfulgerarea aceleiași vedenii, cînd Hellen a propus : *Inscripție.*

Nu se află nici o inscripție acolo. Nici măcar o linie în preajma mîinilor de piatră și nicăieri în altă parte pe cele șase fețe dinlăuntrul cubului, dar exclamația Hellenei ne-a făcut să ne-o reamintim pe aceea care, în minte,

am citit-o de la prima vedere cu toţii : *Mane. Techel. Fares.*

Cuvintele se scriau din reflexele luminii, rotind, plutind peste luciul dur al peretelui, în jurul mîinilor de piatră...

Desigur una dintre ele... a fost prima mînă care a scris cu litere de foc pe zidul Babilonului... Irezistibilă chemare a misterului. O provocare la un duel hipnotic. E vie piatra aceasta ?

Cum lectorii raportului vor fi dintre aceia care pînă acum nu au văzut aici — şi numai aici — mîinile pietrei, încă nu putem oficializa numele dat de Hellen. În raport se va scrie, probabil : „Pe peretele nordic, la înălţimea de... m. pe mediană s-a descoperit o singură metopă (sau acroterie, dacă Allen va găsi caracterizarea mai puţin nepotrivită), reprezentînd, în alto-relief, două mîini ieşind din piatră, pînă la două treimi din antebraţe, cu palmele deschise şi degetele desfăcute — v. fotografiile nr... la pag...“ Şi alte punctate rubrici pe care tot Allen va şti să le completeze cu virtuoasă exactitate algebrică.

Nu va uita să mai noteze că materialul din care sînt sculptate este acelaşi cu al pereţilor şi al presupusei platforme — *ecasienitul.*

Doar un singur amănunt nu-l va putea completa : ce anume este *ecasienitul.* Denumirea este dată din obligaţie şi politeţe faţă de petrografie şi nu are alt temei ştiinţific decît o oarecare asemănare a culorii şi a luciului cu cele ale sienitului albastru-fumuriu perfect lustruit. La asta aş mai adăuga argumentul necesităţii de a-i atribui totuşi un nume. Puteam să-l numesc „apollinit“. Dar nici urmă de *cosmofrancii,* care să-mi îngăduie aceasta.

Platforma de la Gaşer-La nu pare să fie nici măcar platforma. Cavitatea descoperită sub ea, cît şi cavităţile

care vor mai fi descoperite — sondeza supersonică semnalează mereu alte „goluri" — nu prea concordă cu previziunile noastre. Şi apoi acea *inscripţie* a mîinilor pietrei şi mai ales expresia lor... La ce ar folosi unei teleghidări a unor dirijabile interastrale ?

Mîinile acelea par să...

Constat că duelul continuă... telehipnotic.

Gaşer-La, ianuarie 1985

...Mîinile acelea par să apere o taină. Să împiedice o profanare. Să ascundă un Adevăr. Un adevăr ucigător, dacă s-ar lăsa smuls de o minte omenească încă nepurificată de pofta puterii prin ucidere. Aş zice un acuzator strigăt al materiei — al darnicei materii ! — pentru cîte bune adevăruri ne-a dăruit şi pentru cît de puţin bine ne-am făurit din ele. Par mîinile femeii de la Hiroşima, ieşite din piatra topită... Le regăsim mereu, în fiecare din tainiţele cubice nou descoperite sub imensa platformă de piatră de sub Coloana Vulturilor. (Vulturii din Karakorum au aripi de gheaţă albastră. Vulturii din Karakorum au aripi de uriaşe libelule).

Cuburile au fost măsurate separat de Allen, de Norton şi de Tudor. Cu erori sub un *angstrom*, au fost găsite identice. Identice şi mîinile. Identice şi noile cuburi cucerite. Trecem dintr-un loc în acelaşi loc. Şi aflăm aceeaşi repetată respingere.

Respingere !

Suma descoperirilor noastre o pot exprima, chiar şi eu, matematic : 10 perechi de mîini (cîte una de fiecare cub) şi 10×7^3 m de aer preistoric — cantitate pe care Allen ar corecta-o, înlocuindu-i şaptele rotund cu un al-

tul agrementat cu 14 zecimale, ceea ce n-ar schimb
nimic esențial din splendoarea vidă a sumei.

Identitatea riguroasă a tuturor laturilor acestor zec
cuburi de pînă astăzi îl face pe Tudor să creadă...

Dar noi toți credem cîte ceva.

Drept consecință, fantezia și calculatoarele lui Alle
au intrat în vibrație frenetică, în căutarea unității d
măsură, folosită de arhitectul acestor cuburi, care, zice
noi, trebuie să fie exprimată printr-un număr întreg.

Allen crede că aflarea unității de măsură originare
fi revelatoare. De fapt, nimic nu caracterizează mai bi
nivelul științific al unei civilizații decît etalonul unităț
lor de măsură a spațiului. Este acest etalon împrumut
de la corpul omenesc ? De la Pămînt ? De la astre ? I
la undele purtătoare de lumină ?

Oricum, presentimentele lui Allen, sau ale noastre, m
rită, în această problemă, încă vreo cîteva miliarde
socoteli probabilistice care, în definitiv, nu sînt decît
mică gustare de dimineață în stomacul gurmanzilor s
calculatori.

Coloana Vulturilor 17 ianuarie

. . . . . .

Prezența emanațiilor radioactive în cavele cubice d
subteran a fost identificată chiar de la început, cî
s-a constat puternica voalare a clișeelor fotografi

Au reapărut dozimetrele.

Așadar, bătălia cu emanațiile a schimbat numai
renul.

Toată lumea a fost, bineînțeles, din nou prevenită
Tudor. Prevenită este numai un fel de a spune. Ma
ritatea oamenilor noștri au devenit tot atît de speciali

în mînuirea aparatelor ca și noi. Toți știu cel puțin să citească și să interpreteze indicațiile cadranelor și diagramelor. Nici nu s-ar putea măcar bănui că nu sînt pe de-antregul conștienți de pericolul ce-i înconjoară, insidios, ascuns în însuși aerul pe care îl respiră.

Dar de data asta se pare că spre cîmpul bătăliei hotărîtoare se îndreaptă, în marș forțat și concentric, redivivii generali napoleonieni, înarmați cu toate bombardele și munițiile medicinei de la Pasteur încoace, ca să împiedice un Waterloo și să repurteze pe platoul de la Gașer-La un nou Austerlitz.

...Dacă atunci a fost bătălia celor trei împărați, acum va fi a celor trei laureați. Doctorul Kerr în fruntea coloanei aeropurtate expediate de John Steelwin ; doctorul Cosma cu toată pandurimea radio-medicală de la cetatea de scaun a Dîmboviței și doctorul Tao Si cu samuraii și dragonii săi, mîncători de radiații atomice.

Cartierul medico-general va fi la Tingin și Sringar, unde spătarul Tudor Pârvanu le-a și orînduit campamentul.

Se mai spune că doctorul Keer ar mai avea și misiunea (secretă) de a o răpi pe Elena, fiica lui John Steelwin, cu autorizație autentificată de sentimentele paterne și complicitatea unei donații dezinteresate pentru succesul științific al expediției Amfidayam.

...Tata. Parcă îi aud inima... De atît de departe... O aud cînd mă împresoară, nevăzute, antropofage, iradiațiile.

18 ianuarie

Vom robi noi aceste raze flămînde de trupurile noastre ?

Voni purta costume de protecție. Vom lua noi măsuri. Vom utiliza noi aparate. Vom...

Tudor știe că nu mă tem. Că nu mi-e frică.

Dar teama lui Tudor — teama lui pentru mine, am nevoie de această teamă.

Sîntem în hotar cu necunoscutul. Razele care ne atacă sînt în realitate necunoscute. Nu poți ataca necunoscutul punînd condiția de a-i cunoaște anticipat pericolul. Trebuie, mai întîi, ca cineva să riște fără condiții. În lupta cu necunoscutul, erudiția singură nu ajunge. Omul de știință este un erudit viteaz.

Am stat de vorbă cu Tudor. Am lăsat gîndurile ascunse să vorbească, să ni se împletească.

Cota 5211, 18 ianuarie

Sînt „ofițer de serviciu".

De aceea scriu la o cotă atît de înaltă.

Am studiat diagramele radioactivității, cu o minuțiozitate demnă de *Sir* Allen Connor, fapt care mi-a atras și admirația și gelozia lui metodologică.

Am început să mă „allenizez !"

Îmi explic zelul meu prin aceea că, trăind în anturajul unor persoane care nu fac altceva, în ultimul timp, decît să emită strălucite ipoteze (neconfirmate), am fost și eu contaminată de morbul profețiilor științifice. Ca prezicătoare, afirm că radiațiile nocive din interiorul subteranei nu existaseră și nu emanau, atîta timp cît fusese închisă. Ele nu sînt decît consecința actului de impietate asupra unui *tabu* pe care noi l-am săvîrșit : deschiderea subteranei. Chiar dacă asemenea sacrofobă îndrăzneală se datorește *ab initio* [1] mai puțin nouă decît întîmplării, știut fiind că perspicacitatea noastră științifică nu poate

[1] De la început (latină). (n.r.)

încă explica de ce și cum s-au deschis, s-au închis, s-au redeschis gurile pietrei.

Dar ipoteza mea ar deceda ipoteză dacă „inseparabilii" Norton-Pârvanu nu mi-ar oferi și posibilitatea verificării.

Această speranță vine de la faptul că domniile lor au descoperit — după spusa lui Rașid — *cheia de boltă*. Ei spun : PRN : proiectorul de raze nucleonice, deși acest din urmă atribut se scrie cu semnul întrebării (umila mea părere).

Oricum, PRN este un trio majuscul rezervat rapoartelor oficiale.

Asta nu înseamnă că Rașid este un simplu nostalgic al vremurilor îmbătrînite în parfumul poeziei.

Deși, în retorica lui, iradierile au rămas tot niște *duhuri rele* și dozimetrele niște *oglinzi fermecate* — în proza lui științifică, la consilii, ne-a uimit de multe ori cu preciziunea intervențiilor și a limbajului. Inseparabilii s-au inspirat și de la el — ca unul care a instalat încă prin 1966—67 un fel de Protheos în piramida lui Kefren.

Gurile mai rele șoptesc că Rașid ar fi chiar doctor în geofizică, dar că nu vrea să-și dezvăluie această prea pozitivă calitate, ca să nu-și piardă farmecul de mag al stelelor parfumate... (nu cele căutate de noi în poezia brutal de modernă a laserilor).

În sfîrșit, PRN ori cheia de boltă, important este că a izbutit și izbutește să deschidă pereții cuburilor mult mai devreme decît hazardul. Asta înseamnă cam 48 de ore. Ceva mai aproape de nerăbdarea noastră.

Totuși spectacolul a rămas același.

Aceleași guri perfect pătrate, apărînd în diverse locuri și pe diferite suprafețe, executînd o „Simfonie fantastică" a unui Berlioz care ar fi reușit să redea simțurilor fiorii

muți ai materiei, vibrațiile lor electronice. Allegro... Pianissimo...

Apoi *Baletul mecanic* al gurilor pătrate — închizîndu-se, redeschizîndu-se, în cea mai deplină dintre liniști...

Este adevărat că pînă astăzi nu s-a întîmplat niciodată să se închidă toate, dar asta nu înseamnă că nu s-ar putea întîmpla cîndva să împărtășim, nevinovați, soarta vestalelor păcătoase. Nevinovați ?

Ne mișcăm mereu sub stăpînirea principiului incertitudinii. Așa am mers din cub în cub, pînă la cel de al zecelea — niciodată pe același drum la ducere, întotdeauna pe altul la întoarcere. Și tot așa se pare că vom merge, pînă la ultimul dintre cuburi, dacă se poate vorbi de ceva „ultim", cînd lucrurile se petrec ca și cum volumul s-ar naște în însăși clipa în care reușim să forțăm redeschiderea unui nou perete și cînd nimic nu ne îndreptățește să credem că acest fenomen nu s-ar putea repeta la inifinit. De parcă am asista la însăși creșterea spațiului într-un imens cristal cubic precipitat din neant.

Desigur că în realitate, lucrurile nu sînt chiar așa... dar este foarte important faptul că *ți se pare* că sînt așa ! Că ți se pare cu o asemenea putere de sugestie încît apelul la rațiune devine o necesitate permanentă. Este cel mai bun mijloc de a-ți pierde rațiunea.

La început, Rudi a numerotat cu rigurozitate cuburile și a instalat tot felul de semne „turistice", marcînd căile cele mai scurte — pe care apoi s-au tras circuite electrice.

Dar totul s-a dovedit curînd zadarnic. Drumurile se modificau mereu, din minut în minut, în timp ce conductele electrice erau de tot atîtea ori tăiate.

Am ajuns la „iluminatul individual" al fiecărui cub, care (cu toate că nu consta în tradiționala lumînare),

nu era o treabă prea ușoară, ținînd seamă de prezența iradiațiilor și economia de aer. Dar peste acest impas am trecut.

Cred însă că nu am fi trecut niciodată în siguranță vreun prag al acestui început de labirint, fără intervenția unei Ariadne : domnul Ștefan Badea de la București și brevetul dumnealui — o micro-vechitură, cu care și-a satisfăcut perfect pasiunea speologică prin peșterile carpatine, acum adaptată nevoilor noastre.

Aparatul — un ceasornic foarte elegant, cu o brățară și mai foarte elegantă, bătută cu pietre scumpe de toate culorile : butoanele de acționare. Emite, recepționează și ghidează, nestingherit de radiații sau de accidentele terenului subteran. De fapt, a ajuns un fel de emblemă a celor de la Gașer-La. Nimeni nu intră în cuburi înainte de a-și fi pus și verificat „brățara". Cei mai mulți o poartă și la suprafață unde apariția iernii, cu tot concertul uraganelor himalayene, impune în egală măsură folosirea unui mijloc de teleghidare. Aici la Gașer-La problema lui „unde ești" combinată cu „unde te duci" și cu „pe unde te întorci" a devenit generală pentru toate altitudinile terestre și subterane. Mai ales de cînd majoritatea laboratoarelor și instalațiilor au fost transportate în subteran.

Gașer-La, 19 ianuarie

Nu am înțeles.

Discutam (pentru a cîta oară ?) cu Tudor despre *Mîinile Pietrei.* Pe neașteptate îmi spune : „Contrar impresiei generale, s-ar părea că unele mîini de la Gașer-La sînt aducătoare de noroc". Nu am înțeles. Tudor îmi privea stăruitor mîinile.

Nici pe Rudi nu-l înțelesesem ceva mai devreme, la ceaiul de dimineață, cînd mi-a cerut voie să-mi privească palmele.

Am ezitat să i le arăt ; mi-am privit pe furiș mîinile — știu că le amenință deformația — apoi m-am acuzat în gînd de stupidă cochetărie și i le-am întins. „Vreau să fac chiromanție comparată, Hellen. Te-aș sfătui s-o faci și tu, în fața palmelor deschise ale Mîinilor Pietrei".

Adevărat ! Mîinile acelea ar trebui să fie ale unei femei — ale Materiei, ale Mamei... Nu înseamnă Ciomolumna : „Mama creatoare a lumii" ?

capitolul IX

electronii, neutronii și oamenii

Gașer-La, ianuarie 1985

Lieber Freund,

Pentru Istorie dispunem de oficialul „Jurnal al expediției Amfidayam", scris cu sacrosantă obiectivitate științifică și economie de considerații emoționale, pe care îl primești cu regularitate în copie fidelă. Vei găsi în el tot adevărul de care istoria, în raport invers proporțional cu trecerea timpului, ar putea să se intereseze.

Ai aflat că am reușit să forțăm deschiderea pereților de *„ecasienit"*, că am cucerit 24 de cuburi goale, că aceleași *Mîini ale Pietrei* ne-au salutat, încremenite, în fiecare dintre ele ; că am îndrăznit să ne instalăm atelierele de lucru în primele patru cuburi ale subteranei ; că primul cub este un cabinet medical, că toate cuburile cucerite sînt tot atît de goale și de mari ca și primul și... alte succese și insuccese tehnico-științifice ale neobositei expediții.

Dar eu nu scriu pentru Istorie, ci pentru acel transfer sufletesc numit prietenie și menit să asigure o coeziune tot atît de necesară universului ca și aceea pe care transferul electronilor o conferă materiei... Necesitatea fie-

căruia de a dărui existenței altuia umbra propriei sale existențe...

Cred eu în apollini ? Cred eu în paleo-astronautică ? Nu m-am întrebat niciodată.

Sînt un simplu om. Un geniu este un om plus ceva. Un om pe cea mai de sus treaptă a înzestrărilor omenești. Un creator. Un premergător...

Hellen e un om plus acel ceva care la ea se cheamă inspirație ; Connor poartă în el un demon al rațiunii ; Tudor... Tudor e stăpînul voinței lui hipnotice.

Eu, ajung la capătul lucrurilor *în sudoarea frunții*. Muncesc.

„Inseparabilii" nu înseamnă altceva decît trăirea mea în simbioză cu Tudor. Nu în umbra lui — sub steaua lui. Dar transferurile dintre noi au trecut peste steaua științei.

Prietenia, zic eu, e gradul de rudenie cel mai apropiat.

Prietenia aceasta a vorbit în ziua cînd am venit la Tudor ca să ne spunem tot ceea ce eram datori să ne spunem unul altuia, despre noi și despre Hellen.

Înainte de a-i fi putut spune și altceva decît bună dimineața, a început să-mi explice că încerca reconstituirea „secundă cu secundă" a momentului inexplicabilei deschideri a platformei, care ne-a adus în cubul nr. 1.

Apoi a celui de al doilea moment cînd — douăzeci de zile mai tîrziu și tot atît de puțin explicabil — s-au deschis gurile din suprafața estică a cubului 1 ca să intrăm, la fel de neglorioși, în cel de al doilea.

Dar eu nu venisem pentru cuburi. Se vor explica ele toate. Dacă nu de noi, de alții. Nimic — afară de om — nu are mai multă șansă să rămînă neexplicat.

L-am rugat să mă privească în ochi. Eu nu-mi aminteam decît un singur episod : mîinile Hellenei, mîngîind faţa lucie a pietrei. Le-am privit pînă la dispariţia lor.

Nu l-am văzut pe Tudor tresărind vreodată. A tresărit atunci, cu chipul cel mai împietrit.

— Şi numai atît ? !

— Şi privirile tale, Tudor, încrucişîndu-se cu ale mele, mîngîind aceleaşi mîini.

— Şi a doua oară ?

— Acelaşi episod, Tudor.

— Exact acelaşi ?

Am tresărit eu !

— Nu chiar... A doua oară mi-a încolţit un gînd... Că mîngîierile Hellenei...

— ...vor deschide peretele de piatră ! Şi ce vrei să faci cu acest gînd ?

— Pînă acum voiam să mă gîndesc la el.

— Şi acum ?

— Să ne gîndim împreună.

— Putem începe chiar din clipa aceasta.

— Nu, Tudor. Nu înainte de...

— Înainte de... orice, este ceea ce ne-a adus aici ! Tot ceea ce este altceva decît ştiinţă, cu tot ceea ce poate ea însemna, e tot una dacă se rezolvă mai devreme sau mai tîrziu... Şi eu o iubesc pe Hellen... Dar tu nu mă urăşti, nu-i aşa Rudi ?

Nu i-am răspuns.

Tăcere.

Două ore mai tîrziu eram amîndoi numai freamăt şi calcule. Putea să se prăbuşească peste noi oricare optimiar... Tratatul de bioelectronică al lui Hauteuil zăcea răvăşit pe podea. Smulsesem din el tot ce ne putuse da despre undele bioelectrice şi influenţa lor asupra reţele-

lor solide... Întrebări... Întrebări, burghie în creier — și alte tratate se adunară de-a valma pe podea... „Nu puteau fi undele bioelectrice cauza". „Ba puteau fi". De ce nu se deschideau zidurile și la atingerea altor mîini ? Numai Hellen avea în voința ei energia psihică necesară ? Sau numai palmele ei puteau emite undele rezonantice care anihilau agregarea pietrei ?... Nu părea... părea verosimil... Alte tratate... Mormanul de cărți răvășite își creștea umbra pe pereți.

Așa ne-a descoperit Allen ; călcînd peste comorile scrise ale științei tuturor timpurilor, mai rău ca harapii califului Omar peste papirusurile bibliotecii Ptolemeilor.

— Ce se întîmplă, domnilor savanți ? V-au luat la bătaie tratatele ? !

Dacă presupui că peste un ceas ordinea era restabilită și *Sir* Allen Connor transformat în zecimale, ai ghicit.

Restul, în Jurnalul Oficial. În mai puțin de zece zile, proiectorul de raze nucleonice (Allen le spune tot mai des mezonice) era pus la punct și eficacitatea lui verificată. Dispunem acum de o cheie capabilă să deschidă oricare dintre cuburi în mai puțin de trei zile. Există deci o speranță că vom putea termina încă în viață macheta la scară a acestui labirint umplut cu văzduh.

...Mă întreb ce s-ar fi întîmplat dacă privirile a doi bărbați nu s-ar fi întîlnit... mîngîind mîinile...

Nu e adevărat că tot ceea ce este altceva decît știință...

Nici Tudor nu o poate crede. Dar o poate spune. Trebuie să o spună.

Observ că studiezi diagrama iradierilor din subterana noastră cu cartea în mînă de vreme ce mă somezi din nou să-ți dau precizări despre sănătatea mea și a celorlalți. Răspunsul meu : Nu renunț la explorarea de la

Gaşer-La nici în ziua în care cei trei laureaţi de la Tingin mi-ar spune că am murit încă de azi.

Ceilalţi ? Nici pe atît de grav cum ar putea să fie, nici pe atît de intacţi încît să fie siguri că o mai duc pînă la ultimul cub.

Lucrările pe care mi le citezi (dr. Kerr, Cosma, Tao Si le au în degetul cel mic) se pare că au ţinut prea puţin socoteală de ceea ce se numeşte voinţa de a învinge.

Îţi par patetic ?

Posibil ! Dar aici, în Karakorum, noi avem în fiecare zi prilejul să contemplăm piscurile înfipte în cer pe care numai voinţa de a învinge a unor oameni le-au cucerit.

Toate invenţiile noastre de pînă acum s-au dovedit practic ineficace. Nu ne-a rămas decît verificarea ipotezei Hellen Steelwin.

Învinuirea pe care şi tu şi alţii ne-o aduc, punînd numai pe seama nerăbdării noastre riscul, incompatibil cu tehnica modernă omnipotentă, este prea puţin întemeiată.

Mai întîi că nu există o tehnică omnipotentă.

În al doilea rînd, nu va exista niciodată o asemenea tehnică (deşi limita ei rămîne plus infinitul).

În al treilea rînd, aici lucrurile sînt într-o evoluţie continuă şi ultra-rapidă.

Un aparat de protecţie calculat astăzi trebuie recalculat mîine, dat peste cap de apariţia unor mereu noi surprize. Nimic nu se poate calcula fără o serie de constante. Aici singura constantă este variaţia.

Pe aici logica a devenit suplă, ia forme bizare, se subţiază, se trecoară...

Studiem în cea mai brutală realitate niște bizare abstracțiuni.

Cercetăm ecourile din cuburile nedeschise... Dacă nu le vom descoperi la timp, s-ar putea să nu mai avem ce descoperi. Sau taina își va lua măsuri de dispariție sau vom descoperi un adevăr modificat. Succesul nostru este în primul rînd o problemă de viteză. Deci, de risc.

Nu trebuie să-i dăm timp necunoscutului să-și pună masca.

Medicii, dragă prietene, diagnostichează mereu „tulburări astenice", datorită intoxicației cu iradiații radioactive. Numai dr. Tao Si cu ale lui 10 milenii de psihanaliză în tradiție, a început să se cam îndoiască de exactitatea acestui diagnostic. De fapt, el spune : *Maladia Gașer-La* și precizează că, în etiologia ei, iradierile nu sînt decît o *coincidență agravantă.*

R.N.

Gașer-La, Luni 31 ianuarie 1985 ora 7,30

Ieri consiliu.

Pârvanu a ținut să-și impună hotărîrea, curmînd prelungirea sterilă a discuțiilor.

Un act de autoritate al șefului expediției !

La temperatura la care îmi place să mi se spună că judec, recunosc că a hotărît bine și chiar echitabil.

El și Norton fiind autorii prototipului PRN 2 — noua cheie de la care se așteaptă nu numai miracolul deschiderii gurilor, ci și minunea închiderii lor — evident, nu puteau lipsi din echipa primei experiențe.

Hellen, autoarea frumoasei ipoteze a suprimării iradierilor interioare prin închiderea cuburilor — de asemeni. Rașid era inevitabil.

El Hakim Azim și-a speculat cu măiestrie și bună dreptate dubla profesiune cît și cabinetul său medical din cubul 1. Andreescu era necesar în laboratorul 2.

Numai profesorul Connor rămînea de neînlocuit la postul lui din laboratorul de la suprafață unde, în paralel, calculatoarele trebuiau să prepare toate datele necesare experienței următoare.

Este, fără îndoială, cea mai judicioasă dintre hotărîri!

Atît de judicioasă încît, normal, ar trebui să fie antidotul regretului pe care îl am și... nu este! Și nici nu-mi pare absurd că nu este.

Echipa a coborît astăzi la orele șase în subteran.

Cu șapte minute înainte, Tudor îmi strîngea mîna (cu amîndouă mîinile, cum nu e felul lui obișnuit). Ne-am controlat brățările, deși nu ar fi fost nevoie. Erau verificate. Și... „Vei primi rapoarte din oră în oră". Și... „Regret, Allen, trebuie să rămîi aici".

Am rămas cu roboții și integralele nedefinite.

Toți oamenii noștri sînt trimiși la baza medicală încă de acum 10 zile, cînd s-a hotărît sistarea lucrărilor de înaintare în subteran. O refacere psihică a acestor oameni trebuia încercată.

Anumite stranii manifestări de dizolvare a voinței, de paralizare a rațiunii apăruseră încă de mult — și nu numai printre ei.

Întîi a fost fuga săpătorului Gimbu: cu ochii dilatați, de orb, cu mișcări de hipnotizat, cu strigătul spasmodic „BLESTEM!" înmiit de ecourile subteranei. A fost socotit atunci, nu un dezertor, dar un om cu o smintire a unei minți copleșită de superstiții. Dar cînd, în cubul 62, inginerul mecanic liber cugetător Aranda a început să șoptească în neștire același cuvînt, iar zidurile să-i înmiască șoapta — părerile au trebuit revizuite.

Nici Gimbu, nici Aranda nu au putut fi ținuți în loc.

Au coborît, fără simțuri, prin furtuna de gheață și stîncile aruncate peste abisuri, „Departe ! — strigau — Departe de MÎINILE BLESTEMULUI !"

Abia la poalele munților au izbutit să se smulgă din *amok*. Dar și unul și celălalt nu au găsit în ei puterea de a se întoarce.

Cu ochii tulburi, căutînd setoși zările, s-au lăsat purtați la Sringar.

Nu, iradierile radioactive nu sînt singurul *duh rău* ascuns în transparența aerului din subteran. Virusi ai dizolvării voinței și rațiunii plutesc în același aer, ieșind din *Mîinile Pietrei...*

De duhul iradierilor s-ar putea să fim scăpați chiar astăzi. Descîntecul lor științific se și oficiază, dacă experiența din subteran a început conform programului.

Dar *duhul rău ?*

Va trebui să consult un vrăjitor mai puțin științific ca mine.

Mă cheamă avertizorul.

Ora 8.45

Am mai primit două rapoarte din subteran. Toate amplasările prevăzute de program pînă la orele respective s-au executat.

Am deschis mapa experienței de astăzi. Am închis-o. O știu pe dinafară. O văd minut cu minut.

Acum Andreescu e la pîndă în cubul laborator. Tudor, Hellen, Rașid, Norton și Azim trebuie să fie în cubul 6.

Tudor se află undeva aproape de intersecția diagonalelor suprafeței de bază. E ocupat cu determinarea exactă a centrului. Norton trebuie să fie în unul din col-

țuri și centrează laserul de direcție. Hellen — este ora 8.55 — peste cinci minute va începe recuplarea.

Ora 9

Alt raport : „Totul în ordine, conform programării".

Ora 12

Am mai primit trei rapoarte.

Totul decurge în ordine, conform programului.

Asta înseamnă că, la ora 9.30, a fost terminată remontarea și cuplarea *proiectorului*. La ora 9.45 l-au pus în funcțiune. Experiența propriu zisă a început !

Atențiile sînt la maximul lor de încordare. Mișcările oamenilor au căpătat ceva din precizia geometrică a automatelor. Nici un *angstrom* de suprafață a cubului nu trebuie să rămînă neatins de fascicolul razelor : mănunchi de chei nucleare, acționate și rotite de proiector. Una dintre ele va intra răsucindu-se în lacătul pietrei ? În lacătul submilimicronic, ascuns într-un punct nedefinibil (poate deplasabil) sub suprafața uneia dintre cele șase fețe ?

Oricare dintre cele 10^8 miliarde de raze, cuprinse în milimetrul pătrat al secțiunii fascicolului ar putea deveni *cheia* ușilor din ziduri, punînd în mișcare tone de piatră.

Raze-cheie în căutarea unui lacăt mare cît un orbital electronic, capabil să înlănțuie sau să dezlănțuie însăși forța consistenței materiei.

Ora 13

Nou raport din subteran. Nimic special.

Lacătul ar putea fi descoperit și în primele minute ale tatonării, dar și peste 24 de ore.

Chiar cu această minimă șansă, ei vor reuși să închidă cubul 6 mîine la 9.45. Acordînd și pentru redeschiderea lui 24 de ore ar însemna să-i revăd de abia peste două zile. Două zile !

Îngrijorarea, dorința de a-i revedea cît mai curînd începe să-mi estompeze emoția rezultatelor experienței Medicii au constatat că și oamenii cu grefă de inimă mecanică au totuși inimă...

Adevărul e că, în afara dragostei pe care eu o port oamenilor, iubesc aparatele, dar nu și scopul pentru care ele au fost create.

Al nouălea raport are același conținut cu precedentul. L-am recepționat exact la orele 14.

Este ora 14.45. În cubul 6 fascicolul-cheie continuă să caute... A explorat de abia 5/24 din suprafață. Așadar : Rașid supraveghează cadranul tensiunii (din cînd în cînd își mîngîie amuleta cu scarabeul chilimbariu, enervat că trebuie să-și păstreze locul : trei metri de *memsahib* Hellen, nici un pas mai aproape).

Trei metri de Hellen Steelwin... Locul 15 din primul rînd de bănci, la toate colocviile de matematica descifrărilor. Inspirata mea studentă ! Tandră erudiție — mai tîrziu. Totuși, cred că am fost obiectiv la note.

Ora 14.58

Cît de adîncă e acum cută verticală pe fruntea lui Tudor ! Rașid, în palma lui Rașid, scara...

Este ora 15 și un minut. Raportul ? !

Ora 15.10.

Aud semnalul calculatorului coord...

Să aștept ! Raportul ? !

Sînt toți atît de prinși în încordarea experienței, încît să fi uitat și de ei și de mine ?

15.30 !

Nici un semn din subteran ! Mai aștept un sfert de oră. Nu aștept ! Plec !

Este ora 17.35

Mă aflu în galeria de deasupra platformei.

Gura de intrare în subteran este închisă. ÎNCHISĂ.

Nimic altceva decît luciul cinic al pietrei. Mă aflu aici de două ore.

Gura aceasta nu trebuia să se închidă. Nu era programat ! Legătura cu cei din cuburi este tăiată.

Andreescu nu-mi mai poate comunica. Pînă acum n-am făcut nimic altceva decît să mă întreb ce este de făcut.

Dacă n-aș vedea MÎINILE PIETREI !

Dacă nu le-aș vedea plutind în jurul meu, poate aș putea să vreau, să pot să știu ce am de făcut... Vreau s-o văd pe Hellen. Vreau să-i văd...

Ora 18

Izbutesc să judec. Am învins. Mintea e rece. Dragostea de ai mei a învins *Mîinile Pietrei.*

Ora 18.35

Culmile emoției se ating cu cele mai reci extreme ale lucidului. Esențialul e să poți stăpîni fracțiunea de secundă a trecerii. Văd limpede ipotezele închiderii gurii de acces. Dar consecința finală rămîne aceeași : ei nu pot ieși din piatră decît dacă aceasta le-ar acorda bunăvoința unei „autoredeschideri".

Dar asemenea grație nu e legată de nici un termen.

Poate interveni *cîndva* sau *niciodată*, cu aceeași probabilitate. Și totuși ar fi ultima șansă. Singura și ultima.

În subteran există hrană pentru trei zile.

Aer ? Greu de precizat.

Dacă sînt reduși la volumul unui singur cub, moartea prin asfixiere ar putea interveni înaintea celei prin foame.

Sînt calm. Calmul celui ajuns la limita maximă a emoției. Saltul în luciditate !

Este ceva aberant în asemenea luciditate ?

Ora 20.15

Nu am constituit nici o echipă de salvare. Ar fi inutilă și ar contribui, cu efect de șoc, la agravarea „maladiei Gașer-La".

Acum o jumătate de oră mi s-a comunicat de la Tingin fuga lui Ghon-Ti. A plecat orbește, peste ghețari și abisuri.

Nu le voi comunica noua perfidie a *Mîinilor Pietrei*.

Voi completa Jurnalul Oficial.

Și totuși va trebui să anunț...

Ora 21

Sînt sau nu sînt calm ?

Trebuie să încerc redeschiderea subteranei.

PRN 1 nu mai există. Mai toate piesele lui au fost transferate noului proiector PRN 2.

Voi construi alt PRN.

În cît timp ? Ce întrebare !

La dracu !

Voi face un PRN 3, 4, 5. Voi fi mai tare decît *Mîinile Pietrei* [1].

Începînd cu aceste zile, a reînchiderii subteranei, nu am putut descoperi, în nici unul dintre jurnalele personale și nici în scrisorile depuse, vreo însemnare de impresii sau evenimente, pînă la data de 17 aprilie 1985, adică 76 de zile mai tîrziu.

Se poate presupune că acest lapsus a fost determinat de succesiunea dramatică a evenimentelor sau, mai cu seamă, de acea supratensiune morală, care îl face uneori pe om să evite contactul cu el însuși.

Asupra momentelor de mare tensiune, gîndul nu-și poate apleca cercetarea microscopică decît după ce ele s-au trăit. Sau mult după.

Dar mai este și altceva. Un altceva *uneori cu multă grijă, estompat în însemnările de la Gașer-La care, totuși, mi s-a părut factorul determinant al acestei impresionante tăceri. Un altceva imponderabil și indefinibil, dar în orice caz, obsedant, pe care din lipsă de termen îl voi numi și eu :* Mîinile Pietrei.

[1] Aceste însemnări ale profesorului dr. Allen Connor au fost găsite printre caietele jurnalului său personal. A fost ușor de observat că ele au fost scrise aparte și introduse ulterior în jurnal (atît hîrtia cît și paginația sînt altele). Observațiile acestea coroborate cu stilul și caligrafia deosebită ne fac să credem că profesorul Connor și-a notat aceste date ale memorabilei zile de 31 ianuarie chiar în laboratorul său de la suprafață, însemnîndu-și momentele trăite în însăși clipa ivirii lor. Un adevărat jurnal al secundei...

Unele fraze și mai ales exclamații cu totul neobișnuite stilului măsurat al profesorului Connor trădează o anume infiltrație obsesivă...

Despre ele ne vorbesc de multe ori jurnalele și chiar scrisorile lui Norton, dar se trec sub tăcere (chiar în fața sincerității cu ei înșiși) ravagiile pe care această agresivă obsesie începe să le facă în rîndurile expediției, după aprecierea mea, cu mult înainte de 31 ianuarie 1985, adică la primele cinci sau șase cuburi explorate și Mîini ale Pietrei *întîlnite.*

Despre dezertările, fugile delirante de la lucru ale unor săpători, petrecute cu mult înainte de cutremurătoarea experiență din cubul nr. 6, se tace. Tăcere voită sau slăbiciune?

Abia în ultimele însemnări ale Hellenei Steelwin din zilele premergătoare experienței din 31 ianuarie, această obsesie izbucnește cu toată intensitatea inexplicabilei ei forțe absurde. Apăsarea imponderabilului, destrămarea noțiunilor.

Aceste notări mi s-au părut o cronică psiho-fantastică a zilelor petrecute — noiembrie și decembrie 1984 — în subterana de la Gașer-La.

Nu sînt datate. Scrisul este ca și indescifrabil și departe de eleganța stilistică obișnuită a Hellenei.

Voi reda cea mai mare parte a acestor notări, care, prin textul și subtextul lor, reușesc să definească sugestiv indefinibila obsesie...

...„A urmat ziua următoare și alta și alte următoare zile. Ziduri au cedat ca să ne aducă între alte — aceleași ziduri : cubică perfecțiune, goală matitate. Și iarăși MÎINILE. Altele. Aceleași. Ies din piatra vie, respingînd sfruntat. Linia ce-nseamnă măsurarea vieții se despică brusc. O amenințare ? Semn de înțelepciune ?... Ziua următoare următoarei zile : Cub în piatră goală, mîini de vie piatră. Ziua următoare : a căzut Gimbu. Zile, alte zile... Obsedează golul. *MÎINILE* de *Piatră. Mîinile de*

Piatră nevăzut te-ajung. Alte *Mîini*-aceleași. Alte-aceleași cuburi. Oamenii din echipă cad de-aceeași boală. Nu se știe care și anume boală. *Mîinile* alungă, golurile cheamă următoare zile. Liniște ! Liniște ! LINIȘTE !! Din echipă alții cad în prăbușire. Boala delirantă și automată... Va muri Satry ? Următoare zile. *Mîinile de Piatră* fac să ne cuprindă frenezia cubă. Teamă încordată, teamă temerară. Alte zile-aceleași zile următoare. Cuburi labirinte lucitoare-mate. Labirinte cuburi, gînduri labirinte. Astăzi a fugit Ghon Ti."

(Cîteva rînduri întru totul indescifrabile).

Apoi :

„Astăzi Allen mi-a vorbit despre efectul de demențiere al monotoniei. Spunea : „Un om închis într-o încăpere perfect cubică, cu pereții în pătrate perfect regulate, alb și negru, înnebunește, fără nici o altă intervenție, în cîteva sau mai multe zile. Nu crezi ?"

De ce mi-a vorbit Allen despre efectul aberant al monotoniei ?

Mîine va fi o zi următoare. O zi cubică."

capitolul X

rudi norton cucerește în karakorum cel mai înalt everest

Necesitatea de a oferi cititorilor mai atenți o prezentare continuă m-a determinat ca, pentru acest interval, nenotat în jurnale, să realizez înlănțuirea situațiilor servindu-mă de datele consemnate în Jurnalul Oficial al expediției, singurul care nu a fost niciodată întrerupt.

Bineînțeles că, fidel propriei mele propuneri inițiale, nu voi prezenta nici acum nimic din cele 319 pagini de tabele, planșe, diagrame, sau demonstrații înscrise pe parcursul acestui interval. Voi compila și rezuma numai cîteva dintre anexe, din care mersul cercetărilor reiese mai limpede și a căror obiectivitate, mai puțin științifică și totuși mai exactă, lasă uneori să transpară cîte ceva din ce mă interesează : gîndurile oamenilor.

La numai două zile după expedierea radiogramei profesorului Connor către Institutul din București — dr. Ștefan Badea ateriza la Tingin, aducînd cu el o nouă echipă de experți și o nouă serie de piese, instrumente și aparate electronice, cuantice, tranzistorice, cu lasere și fără lasere.

În seara aceleiași zile sosea la Gașer-La.

Pe Allen Connor l-a găsit în laboratorul de la suprafață, lucrînd ca un robot, înconjurat de toți semenii săi automați, la realizarea unui nou tip de proiector PRN. Încă din ziua revenirii lui din galeria suprapusă platformei — atunci închise — nu mai părăsise acest laborator. Se pare că lucrase fără să se fi oprit o clipă. Chiar explicațiile cerute de Ștefan Badea le dădea fără să-și întrerupă lucrul. Erau limpezi și concise toate aceste explicații, doar o anume exclamație pe care o intercala atît în expunere, cît și decursul lucrului din care nu putea fi smuls — „nu admit!" — și pe care Ștefan Badea o menționează — mă face să cred că virusul Gașer-La continua să-l atace. Pînă atunci refuzase orice tratament medical. Pipa — de care niciodată nu se despărțise — ca și mîncarea erau neatinse. Lucra și calcula, repetînd leitmotivul: „nu admit!"

Jurnalul expediției era necompletat.

Ultima lui frază: „Profesorul Allen Connor lucrează la un nou proiector PRN 3, 4, 5" — *căreia îi urmează un brutal semn al infinitului — indică și mai sugestiv mușcătura maladiei Gașer-La și insinuarea ei în cea mai limpede dintre minți.*

De aici înainte consemnările sînt făcute de dr. Ștefan Badea, care, mai sentimental, va nota în anexe o serie de impresii.

Trecuseră 54 de ore de cînd subterana era închisă. Aceasta însemna că se depășise orice termen pînă la care se mai putea spera într-o redeschidere de către echipa captivă, prin propriile ei mijloace. De la această dată nu se mai putea spera decît în „grația pietrei" sau în mijloacele de deschidere din afară. În acest din urmă sens, în chiar ziua următoare are loc o nouă discuție de ordin

tehnic, care s-a soldat cu începutul unei colaborări C
nor-Badea, în vederea construirii noului PRN, şi forţ
deschiderii unei guri de acces în subteran.

Cu toate că nu s-a apelat la nimeni dintre cei af
la Tingin, zvonul ajunsese la urechile celor de acc
Efectul a fost o agravare a stării psihice a săpătorii
Cîteva zile mai tîrziu, va fugi Sadu. În acelaşi timp în
şeful purtătorilor hunza — sirdarul Runa — *urcă*
Gaşer-La, ca să lucreze cu sahib *Connor la dezgropa*
frumoasei memsahib, *care a fost înghiţită de duhul p*
trei vii...

Dr. Ştefan Badea adaugă : „Tigrul avea totuşi pri
rile foarte tulburi şi făcea vizibile eforturi de a-şi s
pîni voinţa".

În aceeaşi anexă se menţionează strania impresie
care o făcea profesorul „cu o lucire în priviri apro
ca a tigrului hunzaş", *pe cît de absent şi dezorgani*
în relaţiile obişnuite, pe atît de scînteietor, lucid şi cor
în rezolvarea proiectului. Toate acestea dublate de o
tere de muncă fără oprire în mijlocul roboţilor care,
ciuda mecanismelor lor, îşi solicitau uneori odihna !

„Profesorul Allen Connor are uneori înfăţişarea u
stăpînit de duhuri". *Este fraza de încheiere a uneia*
paginile Jurnalului Oficial din acea perioadă.

Gura de acces a subteranei rămîne mereu închisă.

Ziua a cincea, a şasea, a şaptea şi celelalte nu sînt c
semnate decît prin progresele realizate în construirea p
iectului şi prin refrenul : „Ieşirea din subterană închis

În a patrusprezecea zi noul proiector a fost termin
transportat şi montat. Fără un ceas de răgaz, în cur
nopţii următoare, a fost reglat şi pus în funcţiune.
ora patru şi jumătate. Dr. Ştefan Badea avea o înfăţiş

nu cu mult deosebită de a profesorului. Această remarcă există în jurnal, făcută de însăşi mîna lui Badea.

Au trecut două zile. Fascicolul noului proiector mîngîia fără efect faţa neînduplecată a pietrei. În următoarele două zile au schimbat amplasamentul. Au aplicat alţi trei proiectori de raze. Ieşirea rămînea închisă. Proiectorul era neputincios.

„Copleşitoare, derutantă respingere", *notează Badea în Jurnalul Oficial.*

Se vorbeşte vag de căutarea altor mijloace de forţare a subteranei. Allen Connor nu se lăsa smuls de pe lespedea galeriei.

Murmura, ca într-un început de delir : „Au trecut 20 de zile. Nu admit ! Sînt Allen Connor ! Am calculat toată viaţa ! Toată viaţa ! Cu cine mă lupt aici ? Cu cine ?! Vreau să ştiu cu cine ?! GÎNDEŞTE cineva aici ? Nu admit ! Eu sînt PRN."

Ore întregi mîngîia încet, cu mişcările mecanice ale unui automat, cu amîndouă palmele, faţa lucie a pietrei.

19 martie : *Redeschiderea platformei ! Fără nici o intervenţie. Nici a lui Kerr, nici a lui Badea, nici a lui Connor, nici a vreunui alt vrăjitor mai puţin ştiinţific ca el..*

Dr. Badea notează : „S-a simţit mai întîi un tremur, ca un uriaş frison al materiei."

În galerie nu se produsese nici o prăbuşire.

Gura pietrei, pătrată, deschisă, apare într-una din fotografiile anexate Jurnalului.

Profesorul Connor a fost găsit mult mai tîrziu în labirintul de sub platformă. Se aruncase prin gura deschisă a pietrei, în prima clipă a redeschiderii.

Înainta, prin întuneric, ajutat numai de lampa electrică. Era liniştit şi se orienta fără ezitări, trecînd dintr-o gură în alta...

Andreescu a fost găsit în laboratorul din cubul 2. Tudor, Hellen, Norton, doctorul Azim și Rașid se aflau cu toții în cubul 6.

O altă fotografie îi arată unul lîngă celălalt, pe lespedea cubului, așa cum zăceau, desigur, nemișcați de mai multe zile, în atitudinea naufragiaților din submarine, ajunși la ultima înghițitură de oxigen.

Dar nici unul din ei n-ar putea fi recunoscut. Peste ochii Hellenei Steelwin trece o șuviță din părul ei resfirat, ca un văl străveziu, de moarte.

Mîinile Pietrei sînt acolo, deasupra lor.

Se pare că se așezaseră astfel încît să nu le mai aibă în priviri.

Între Tudor Pârvanu și Rudolf Norton, Hellen, cu palmele apăsate peste luciul demonic al pietrei metalice. La picioarele ei, bătrînul Rașid, singurul care își atintește privirile spre metopa mîinilor. Nu ca să le înfrunte!

Din raportul medicilor de la Tingin se deduce că asupra fiecăruia s-a găsit, sub costumul de protecție, o mică mapă închisă. (De fapt erau trusele acelor magnetice ale proiectorului). Se poate presupune că mapele conțineau ultimele mesaje către viață ale celor închiși în piatră, înainte de a cădea. Dar asemenea presupunere nu va putea fi niciodată controlată, căci — readuși la viață în camerele de reanimare de la Tingin — nici unul dintre ei nu a mai împărtășit cuiva vreun cuvînt despre mesajul lui și nici unul nu va mai aminti de el, oricît de tîrziu, în însemnările personale sau în scrisorile rămase.

Se poate crede că acele mesaje aveau un conținut atît de zguduitor chiar pentru cei care le-au scris, încît au preferat să le păstreze secrete chiar față de ei înșiși. Sau mai ales *față de ei înșuși.*

La gîtul Hellenei s-a descoperit o amuletă : un scarabeu auriu, închis într-un cristal de stîncă mai limpede ca transparența — prins într-un fin colier de electrum. Scarabeul lui Rașid, *pe care acesta îl purta din ziua cînd îl descoperise în sarcofagul de 7 milenii al unei frumoase favorite a faraonului — fiu al Soarelui. Niciodată Rașid nu a dat prea multe explicații asupra dreptului său de a deține acest talisman.*

Dar într-o notă fugară, mai veche, a jurnalului ei, Hellen Steelwin redă un dialog cu Rașid, în care acesta își definește astfel talismanul : „Închide în el un licăr de viață și frumusețe încremenit de un milion de ani și mîngîiat de ochii unei străbune a de două ori frumoasei Nefertiti. Il port, simțind în el puterea de a încremeni Timpul, spre a eterniza Frumusețea... Nu este o superstiție. E un simbol..." *Hellen comentează :* „...Sînt sigură că Rașid a citit *Beauté. Pe Omar Khayâm* îl poartă în el..."

Naufragiații din litos revin curînd de la Tingin la Gaşer-La : 25 martie 1985. De la această dată Jurnalul Oficial este din nou redactat de profesorul Connor.

Din paginile respective se degajă o discreție și o sobrietate excesivă în expunerea celor petrecute în subteran.

Se insistă asupra verificării previziunii (în text : „ipotezei") Hellenei Steelwin. Într-adevăr, pe tot timpul cît cubul 6 a stat închis, nu s-au înregistrat iradieri.

Nicăieri în aceste pagini nu se găsește măcar un accent asupra actelor de eroism care s-ar fi săvîrșit, deși, oricît de refractar mi-am propus să fiu față de asemenea extazieri stilistice, trebuie să o spun, acțiunea grupului Amfidayan se apropie de acum încolo tot mai mult de eroism.

La mai puțin de zece zile de la înmormîntarea din cubul 6, experiența se reia în serie.

Aceiași oameni înfruntau din nou Mîinile Pietrei.

Iradierile cădeau la zero în interiorul oricărui cub, de îndată ce era închis.

Hellen Steelwin avusese ultimul cuvînt.

Un mare obstacol în calea lucrărilor din subteran fusese trecut, deși tehnica înaintării și a legăturii între săpători va deveni de acum încolo mai înceată și mai complicată.

S-au instalat o serie de posturi dotate cu proiectoare PRN de închidere-deschidere. Se ajunsese la PRN 5 și apoi, în colaborare cu Institutul din București, la PRONUS. S-a lucrat și la o adaptare a brățărilor la noile condiții, astfel ca bătaia lor să treacă prin zidurile perfect închise.

Blestemul începuse să se dezlege. Sahibii *știau să vrăjească razele, ca să le facă mai tari decît pietrele.*

Mai rămăseseră însă doar 7 hunzași și 4 tibetani.

Se lucrează zi și noapte. Dar tot ce se întîmplă în continuare nu este decît aceeași, mereu aceeași cucerire de cuburi goale, stăpînite de Mîinile Pietrei.

Curajul redresat al cuceritorilor se clatină. Reîncepe cursa ezitărilor.

Mîinile *nu renunță încă la războiul nervilor. Noua lui formă este relatată în vol. II, p. 319 al Jurnalului Oficial, astfel :* „Închiderea unui cub coboară iradierile aproape la zero dar, concomitent, cele șase fețe de piatră care îl închid se transformă și ele.

Luciul mat de pînă acum al ecasienitului devine strălucitor și reflectant — adevărată oglindă. E ca și cum această presupusă rocă și-ar însuși proprietăți metalice.

În lumina reflectoarelor folosite, aceste feţe capătă adîncimi ameţitoare, multiplicînd în ele siluetele deformate şi mişcările denaturate ale oamenilor în infinite chipuri, oriunde ai întoarce privirea.

Căci — deşi perfect plane şi rigide — imaginile apar mereu modificate, ca în oglinda unei ape vălurite. *Mîinile Pietrei,* multiplicate, devin jerbe de flăcări, împresurîndu-ne, nenumărate, din tot împrejurul nostru. Lucrăm într-un spaţiu adimensional prin imensitatea lui imaginară, fără fundaluri.

Efectul psihologic este o irezistibilă răsturnare cerebrală. Imaginarul capătă forţa realului. Realul trece în imaginar. În mic s-ar putea compara cu efectul „atracţiei abisului", cu circumstanţa agravantă că aici a te uita în prăpastie este inevitabil. Prăpastia ţi se impune şi este peste tot."

Dar gravitatea efectului psihologic prezentat în acest citat se ilustrează mai impresionant în paginile următoare, unde nu mai este vorba de aprecieri psihoanalitice, ci de scurte notiţe, din care aflăm rînd pe rînd de fuga unor oameni deţinători ai titlului neînfricaţilor tigri, sfidători ai abisurilor din KaraKorum şi Ciomolumna.

Drama destrămării unor nervi de oţel — strînsă în cuvintele incolore ale unei simple fraze de referat tehnic : Astăzi... 1985... Naredin — apoi Ang Arche, Mir-Tu, Crismus — au părăsit lucrul şi tabăra, cuprinşi de Maladia Gaşer-La".

Şi ei luau tot calea cîmpiei „cea lipsită de piatră" *de la poalele munţilor, cu zări întinse* „către care poţi să fugi, să fugi..."

În ziua de 14 aprilie nu mai lucrau în subteran decît 5 oameni. Se ajunsese la cubul 100. În 25 aprilie numai 4. În 26 — 3. În 27 nu mai figura pe evidenţa săpătorilor

de la cota 5211 decît „tigrul tigrilor" Runa, cuceritor a munților de 7500 și 8000. El va fugi cinci zile mai tîrziu.

De fapt, expediția nu mai avea decît șase oameni.

Morbul labirintului cubic se insinua tot mai mult în înverșunarea voințelor. De o parte, forța hipnotizantă din neuronii de piatră ai unui creier mineral, de cealaltă, ultimele resurse a șase oameni. Înfruntare inegală, chiar dacă între cei șase se află și voința lui Tudor Pârvanu.

Acum cînd, mai mult ca oricînd, munca lor devine încordare, istovire, înfiorătoare lipsă de timp, acum se apleacă ei din nou asupra jurnalelor personale.

Este adevărat că maniera lor devine alta. La toți se simte aceeași nervozitate a frazării. O vibrare a cuvintelor. Un ritm accelerat de idei, de multe ori suprapuse. Nu de puține ori neglijențe gramaticale și multe, multe pagini nedatate sau notate în mai multe limbi, uneori împletite în aceeași frază.

Jurnalele devin o înșiruire sincopată de notații ale evenimentelor, inflamate de stările sufletești. Tensiunea ca și depresiunea psihică se întîlnesc adeseori pe cuprinsul aceleeași pagini. Multe rînduri indescifrabile. Multe note de numai cîteva rînduri. Altele corectate, probabil mai tîrziu, cînd au fost recitite. Uneori o singură exclamare sau idee, aruncată din goana unei cavalcade a minții.

Vine ziua în care va cădea Rașid.

Fuga lui, cît și momentul care i-a premers, apare într-o notă din aceeași zi, cuprinsă în jurnalul Hellenei Steelwin:

„Nimic înspăimîntător nu se întîmplase în clipa în care Rașid s-a întors, ca un automat, mergînd ca un automat bătîndu-și pașii ca un automat al cărui resort se destinde și care nu mai știa să facă și altceva decît să meargă

Nimic mai mult nu se întîmplase decît jocul tăcut al roiului miilor de mii de Hellen, de Raşizi, agitîndu-se în genunea oglinzilor din piatra celor şase feţe ale cubului, prinse de miile de mii de mîini ale aceleiaşi pietre — crispînd.

Mii de mii de *Ecce homo,* clamat de imensitatea tăcerii, căutînd ecouri în inconştientul trezit.

Mii de noi înşine, ieşiţi din noi, apăsînd în noi. Desprindere din acelaşi eu în dezagregare. Confruntare silită şi permanentă cu miile de feţe pe care — laş, slab sau înfrînt — le-ai purtat cîndva, cu gîndul că le vei uita.

Golire de tine însuţi. Vid al voinţei. Umplere cu voinţă străină — imperativă. Aberantă.

Cu o zi înainte, Raşid mă întrebase : „Memsahib, spune-mi, încotro e Mecca ?" I-am arătat giroscopul direcţional. „Nu, arată-mi tu... Cu mîna ta..." Şi mii de mii de Raşizi s-au prosternat spre Mecca miilor mele de mîini — groteşti, umili, deformaţi — printre miile de mii de *Mîini ale Pietrei,* străpungînd printre miile de mii de mîini ale mele.

Nota aceasta are un sumbru ecou în altele, următoare, tot ale Hellenei Steelwin :

„Tudor mi-a vorbit astăzi despre o veche vrajă din noaptea *miezu-pereţilor,* cînd fetele fecioare stau goale între două oglinzi, în lumina lumînărilor, ca să-şi vadă la capătul hăului chipul celui ce le va fi bărbat. Este — spunea el — acelaşi efect de golire, de ieşire din sine şi insinuare, în vidul format, a unor imagini materializate ca şi...

Desigur a vrut să continue «ca şi aici la Gaşer-La», dar s-a oprit.

Nu ne este îngăduit să vorbim despre Maladia Gaşer-La."

Unele fragmente din jurnalul profesorului Connor mă fac să cred că la el efectul acesta de autohipnoză *era şi mai avansat.*

Citez cîteva rînduri :

„...dacă aş fi în Cosmos poate aş şti mai bine unde sunt, decît în aceste cuburi-oglinzi de proporţii cosmice, cu muchii egale cu infinitul. Un ∞^3 care te obligă să-l numeri. Plin de făpturi desfigurate. Hidoase. În care trebuie să fiu. În toate. Mă dedublez la inifint. Orice cantitate finită supra infinit este egală cu zero. Şi eu."

Singura relatare mai amplă şi închegată, care poate forma un capitol, este scrisoarea lui Rudolf Norton către dr. Ştefan Badea, reîntors în ţară, datată din aceeaşi epocă.

O voi reda aproape în întregime, dar nu înainte de a face o remarcă ce mi s-a părut deosebit de interesantă. Stilul, mai bine zis maniera jurnalelor, care la început era atît de proprie şi deosebită, creionînd cu siguranţă profilul umbrelor din caseta sigilată, devine treptat-treptat asemănătoare.

Contribuţia aceloraşi evenimente trăite în comuniune sufletească ?

A aceloraşi sentimente care îi leagă tot mai strîns ?

A contopirii felului de a gîndi ?

O despersonalizare, şi o nouă plămădire sub puterea unei alte forţe, a unei comenzi...

M-am gîndit dacă nu poate fi şi contribuţia mea pe calea traducerii, a selecţiunilor şi adaptărilor făcute. Nu! Cu toate că numai faptul de a transpune patru stiluri diferite din patru limbi diferite în una singură, constituie inevitabil o uniformizare. Fără a încerca să scap de o

vină, cred că asemănarea de care am vorbit nu mi se datorește decît în măsura inevitabilului.

...Mă întorc la acel murmur delirant al lui Allen Connor din 31 ianuarie, notat de Ștefan Badea : „GÎNDEȘTE cineva aici ?"

Gașer-La, aprilie 1985

Lieber Freund

Noțiunea de timp, spațiu, loc în spațiu sînt, în subterana de la 5211, atît de deformate, încît nu-mi pot da seama nici de cînd nu ți-am mai scris, și nici dacă scrisoarea va avea de parcurs drumul pînă la capătul neantului, sau pînă aici, în mine, sau lîngă mine. *Nu-mi pot da seama* decît cu un efort de voință împins pînă la limita frîngerii.

Datele obiective ale memoriei le ridic în conștient ca pe niște mari ghiulele de plumb, pe o altă planetă cu însutită forță a gravitației. Chipurile impalpabile din oglinzile cubice apasă asupra minții mai grele ca materia. Dacă Tudor ar fi ajuns și el la aceleași ultime rezerve ale voinței, subterana ar fi de mult părăsită. Înaintăm, consumînd din voința lui. Inepuizabilă. Asemenea neînfrîntei forțe de piatră a labirintului.

Hellen mi-a spus : „Înaintăm, consumînd din voința pietrei care ne respinge".

Este un ce de legendă în lupta dintre aceste două voințe ! Legendă, pentru că totuși înaintăm. Am ajuns în cubul 300. Apoi 301, 302... Macheta labirintului din laboratorul subteran crește ca un cristal de sare gemă. Sarea pămîntului !

303, 304, 305 — cuburi-oglinzi-cuburi. Pe cît de închise, pe atît de nemărginite.

Păşim dintr-un-univers-într-altul-şi-acelaşi-univers, inhibînd prin simţuri paradoxul infinităţilor : şi imutaţia eleată şi *panta rhei* heraclitiană.

Nimic decît cuburi, oglinzi şi Mîinile Pietrei.

Abis. Infinit.

Deschidem şi închidem nişte porţi în nişte ziduri, făcute să se deschidă şi închidă, dar niciodată nu ştim unde se vor deschide aceste porţi în aceste ziduri... Şi niciodată nu ştim de fapt dacă aşa vrem noi, sau aşa vor ele...

Era în ziua 467.

În cel din urmă cub închis şi redeschis.

Extenuaţi, stinsesem reflectoarele.

Întunericul e singura noastră odihnă.

Nu mai doream în ziua aceea (*zi* — ce abstracţiune !) decît să tac.

Mai ardea o singură lampă. Roşie.

Fîşia prizmatică a luminii contura, în bezna plină, vagi umbre dublate de o tulbureală înroşită.

M-am lipit de perete. Am închis ochii. Încercam să opresc Timpul în mine. În fiinţa mea proteinică.

Gîndurile aiureau singure.

Prin întuneric, l-am simţit pe Tudor reglîndu-şi brăţara de teleghidare. O căuta pe Hellen. Banda albastră a laserului...

Vocea lui Allen :

— Ţi-a răspuns golul, Tudor Pârvanu !

— Hellen este aici !

— Nu ştiam că voi, românii, sînteţi firi atît de...

— ...încăpăţînate !

— Şi pasionate şi hotărîte, Hyperboreule carpatin !

— Nu este încăpăţînare, ci acel demon care îl situează pe om deasupra întregului bios — Atracţia Necunoscutu-

lui. Toate animalele fug de foc, numai omul — atras de acest necunoscut — a găsit în sine temeritatea de a se apropia de flăcări, ca să le smulgă puterea. După cum vezi, nu este vorba de un snobism al curajului.

— Deci, noi am venit aici împinşi de instinctul prometeic !

— Am venit aici pe calea deducţiilor, a minţii...

— ...şi am descoperit un labirint în care riscăm să murim de năucire, mai înainte de a fi avut măcar cinstea — funesta cinste — de a face cunoştinţă cu Minotaurul !

— Şi am descoperit — aş zice — o provocare de luptă ! O provocare peste milenii între două raţiuni ! Trînta dreaptă din basmele cu zmei, în care mintea a luat locul braţelor şi a înţepenirii din şale. Pe mine mă îndîrjeşte această luptă !

— Se poate, numai că ştiinţei noastre i se opune rezistenţa alteia, mai ştiinţifică decît a noastră. Cu braţe mai puternice.

— Ştiinţa este numai una, Allen ! *Alta* nu există, oricîte raţiuni ar fi. Ne luptăm cu propria noastră ştiinţă şi o vom învinge. Aşa cum mereu am învins-o !

— Butade ! Dă-ţi seama, Tudor ...Atîtea iscusite metode, atîtea felurite chei au folosit cei vechi ca să-şi încuie adevărurile spre a le păstra puterea tainei... Dar nici unii n-au folosit cheia care închide taina acestui labirint al simetriei... O cheie psihologică ! Monotonia irealului... Săpători neînfricaţi, care au scos din pămînt atîtea ascunzători ale timpului, care au mutat sarcofage, au numărat schelete şi cranii, au păşit peste scorpioni veninoşi şi vîscoase salamandre oarbe, străbătînd bezna catacombelor şi galeriile întortocheate ale piramidelor, au sfidat blestemele inscripţiilor, au despuiat mumii, n-au tremurat în faţa privirilor de granit ale coloşilor,

şi-au înfrînt teama în faţa zeităţilor cu mii de chipuri au fugit. Din faţa *Mîinilor Pietrei,* au fugit ! Au fugit

— Şi totuşi vom cuceri această taină !

— Tudor, gîndeşte-te că Hellen... ar putea fi acun în neştire... pe drumul Burzilului... Norton... şi el... a fugit... Îl aud cum fuge...

— Allen ! Ce se petrece cu tine ?

M-am ridicat. Am pornit drept spre reflectoare. Ştian că înaintam în milioane de exemplare.

— Nu am fugit ! Nici Hellen ! E undeva, în alt cub dar tot aici ! Să reluăm măsurătorile, Tudor.

Tremuram. Nici faţa, nici mîinile nu-mi tremurau.. Nu am trăit niciodată o beatitudine ca aceasta.

Atunci am auzit ŢIPĂTUL.

Cine a ţipat dintre noi ?

Care dintre milioanele de *noi* ţipa dinlăuntrul pereţi lor oglinzi ?

Cum străpungea ŢIPĂTUL acesta pereţii *Mîinilor d Piatră,* prin care tunetul nu pătrunde ?

Allen ? ! Allen părea încremenit. În halucinaţie. Mut

Ţipătul se repeta. Amplificat. Metalic. Ca o vibraţi de oţel. Subţire.

„Veniiiţi !... Minuune !... Veniiiţi !..."

Îmi porunceam să nu înnebunesc.

„Veniiiţi !... Minuuune !... Minune !..."

— Este vocea lui Raşid ! S-a întors ! Allen, s-a întors Raşid !

— Raşid a fugit ! Păreri... Nebunie...

Şi ţipătul se repeta ca din mii de difuzoare.

„Veniiiţi"...

Cădeam în mulţimea umbrelor din mine.

— Este vocea lui Raşid ! Allen ! Norton ! E Raşid

I-am privit pe Tudor.

Stătea drept în axul vertical al cubului.

Privirea calmă. Mîinile relaxate. Așa cum îl știam. Îl priveam cu ochii întorși dintr-o lungă depărtare.

Tudor. El dintotdeauna. Stăpîn pe el. Și peste clipa de nebunie. Părea ieșit din piatra metalică în care parcă îi erau înfipte picioarele.

— Norton ! E vocea lui Rașid. Să deschidem cubul. Trebuie să ajungem la el.

Nu am întrebat : *unde ?*

Am întors privirea spre Allen.

— Bine. Voi merge numai eu. Rămîi cu el.

Lucram în tumultul țipetelor.

Încă nu pornise primul jet al proiectorului... Bizar... Oglinzile începură să pălească, imaginile demonic deformate să se piardă.

Pereții reveneau la matitate. Totuși cubul era închis !

Cele șase abisuri dispăreau ! Se contopeau, lunecau, piereau înghițindu-se.

Puzderie de gînduri îmi treceau prin minte...

Țipetele ne izbeau timpanele. Mii de tobe dezlănțuite bubuiau.

Peste o oră am deschis cubul.

Tudor ieși prin gura deschisă. Toate gurile erau deschise. Sau se deschideau... Îi auzeam pașii. Ceva îmi părea totuși nefiresc... De ce îi auzeam pașii... Pînă acum pereții sugeau în lăuntrul lor orice zgomot. Dușmănisem liniștea...

L-am privit pe Allen. Nu-l văzusem niciodată atît de slab. Fruntea uriașă, bombată îi apărea craniană. Cum a fost posibil să nu observăm pînă acum ? Nu știam ce e mai bine de făcut.

— Te întrebi ce trebuie să faci. E simplu. Întîi să vorbești cît mai în șoaptă. Pereții au devenit megafoane

ridicate la cub ! Auzi pașii lui Tudor... Hai, Norton, termină ! Privește-mă ca pe un om normal. S-a făcut ! A trecut ! Țipătul este într-adevăr al lui Rașid. Tudor a fost... L-ai văzut ? Cred că așa arătau apollinii ! Așa stăteau și ei, înfipți în axul pămîntului !

Da. Allen era din nou Allen.

Și-a întins picioarele și, liniștit, a început să-și desfacă șireturile. Apoi și-a scos pantofii și a pornit cu ei în mînă, aranjîndu-și restul echipamentului.

— E mai silențios. Climă mediteraniană...

Mi-am scos și eu pantofii.

Așa am pornit pe urmele lui Tudor, chemați de țipetele lui Rașid.

Dragă prietene, am ținut cu tot dinadinsul să-ți redau această succesiune de scene, așa cum s-au petrecut ele, cu toate dialogurile, decorurile și intrările în scenă. Am făcut-o, îți închipui, din memorie. Te asigur că în momentele pe care ți le-am descris, această funcțiune psihică se comporta ca o bandă de magnetofon combinată cu un film ultrasensibil. Am făcut-o ca să știi și tu (și mai ales ca să nu uit eu) momentul în care Rudolf Norton a trecut fără întoarcere peste pragul fricii.

Am trecut apoi din cub în cub, cu ochii la brățară, ca să-l ajungem pe Tudor. Așa cum gîndisem, toate gurile erau deschise. Întreaga subterană. Zigzagurile pe care le descriam, din gură în gură, nu mai erau încetinite decît de imensitatea multiplă a ecourilor. Asurzisem. Totuși îmi părea că aud țipătul de înfrîngere al labirintului !

Ne-am oprit. Rașid nu fusese prea departe. La 10 cuburi de noi.

Îngenuncheat pe lespedea de piatră, ca pe un imaginar covor de rugăciune. Și nu țipa — — Murmura. Șoptea.

Și nu se întreba cine îi transforma murmurul în țipăt.

Era surescitat. Dar ghiceam în el, totuși, un fel de liniște... De împăcare.

— *Memsahib* a făcut o minune ! *Memsahib* Hellen... Dar *Mîinile Pietrei* nu se vor lăsa nerăzbunate... Se vor răzbuna ! Bătrînul meu suflet mi-o spune... Mergi, *sahib* Tudor ! Mergi ! Trebuie să plece de acolo... O să te asculte... Va veni... Va pleca.... Primejdie de moarte... Îmi spune...

— Prea bătrînul tău suflet, Raşid. Aşa e. Liniştește-te. Unde este Hellen ?

— Cubul 201. Știu eu... Vă duc...

— Dar, Raşid, tu nu ai brățara ? Cum ai izbutit să umbli...

— Nici *memsahib* n-o are ! Nu-mi mai trebuie ! O știu... O știu subterana ca și cum ar face parte din mine. O știu de cînd...

Cînd am ajuns în valea Burzil m-am trezit. Am dus mîna la gît, la amuleta pe care am furat-o cînd eram de 18 ani săpător în Valea Regilor. Am furat-o numai pe jumătate... Eu o găsisem. Voiam s-o pun la gîtul unei egiptence și mai tinere, pentru că era frumoasă. Dar a fost... a fost să o pun la gîtul *memsahibei* Hellen, acum, la 80 de ani.

Pe Valea Burzil, da... pe Valea Burzil n-am mai găsit scarabeul la gîtul meu... Dar am văzut-o pe *memsahib* Hellen. Părea că mă cheamă. Că... Și m-am întors în goană. În clipa aceea am simțit cum toată subterana intra în mine. O văd ca pe o tablă de șah...

Raşid vorbea, vorbea mereu, mergînd, alergînd. Şoaptele, murmurele lui se auzeau asurzitoare.

— ...Am găsit-o pe *memsahib*. Am văzut-o vrăjind, cu mîinile ei, *Mîinile Pietrei*. Le învia... Minunea am văzut-o...

Cubul 201.

Cu toate vuietele, Hellen nu părea să audă. Privea cu o încordare supremă *Mîinile Pietrei*. Îşi ţinea palmele în faţa lor, întocmai lor, ca o înfruntare, cu aceeaşi expresie, ca o imagine întoarsă de apele unei oglinzi.

Două antene în căutarea rezonanţei.

Scarabeul, ca o inimă de aur, îi tremura pe piept. Ochii îi străluceau, lasere albastre. Hellen privea în materie.

Deasupra *Mîinilor Pietrei*, din piatră, apăruse un scut de lumină. Avea în mijloc o pîlpîire, o flacără, un cerc arzînd. Scutul creştea, creştea în strălucire, orbitor. Şi toate culorile lui jucau în privirile noastre.

Broboane de sudoare se înşirau pe gîtul Hellenei. Mîinile începură să-i tremure. L-am văzut pe Tudor venindu-i alături, cu mîinile întinse, asemenea mîinilor ei, întocmai *Mîinilor Pietrei*.

Scutul de foc îşi întări scînteierile. Creştea în lumină. Materia se închega sub ochii noştri. Vedeam apărînd, în culori spectrale, scîntei nenumărate, devenind cristale. Ochii minţii le vedeau născîndu-se, perfecte, cubice, vii, o clipă ; murind apoi, contopite în lumina arzătoare a scutului.

Respiraţiile se auzeau încinse, grele, ca ale întregului Pămînt. O luptă. O luptă telurică !

Percepeam orbitele electronilor, pulsul nucleelor.

Scutul creştea, sferic, pe jumătate ieşit din piatră, ca un sîn al fiinţei minerale.

Culorile păleau. Și scînteierile. O ușoară aureolă învălui totul. Scutul apăru întreg, de aur, stins.

Tudor își împreună palmele. Ochii îi săgetau.

— S-a sfîrșit, Hellen. E tot ce i-am putut smulge pietrei.

Și mîinile Hellenei coborau, tremurînd ușor, albe ca două aripi ostenite.

Atunci, în clipa aceea, au dispărut *Mîinile Pietrei.* Mistuite în lumină. În aerul pe care îl respiram. În privirile noastre.

În jurul nostru, fețele mate ale cubului 201. În fața noastră, scutul hemisferic, ca de aur.

Am strîns cu putere umărul lui Allen, pînă cînd durerea îl trezi. Părea împietrit.

Cubul era închis.

— Sîntem zidiți ! Blestemul ! Blestemul... striga cu glasul sugrumat Rașid.

Hellen se întoarse spre noi. Privirea ei, sau poate glasul ei, îl făcu pe Rașid să tacă.

Și dintr-o dată totul îmi păru firesc.

Glasul Hellenei intra în toată ființa mea, se răspîndea în mine, îmi potolea bătaia inimii.

Rașid se lăsă în genunchi, cu palmele și fruntea lipite de piatră.

Hellen își sprijini umerii de perete.

— ...Urmăream identitatea *Mîinilor Pietrei.* Căutam o neidentitate. Am găsit-o aici. O deplasare de un *angstrom* la încrucișarea a două linii : a vieții cu a norocului.

Rectific : A creației cu a probabilității, ca să nu mă ardeți pe rug pentru vrăjitorie.

— Te-au zidit, *memsahib.* Te-au zidit !

— Nu, Raşid. Deschizătura peretelui e chiar lîngă tine.

Sub ochii noştri, acolo lîngă Raşid, peretele se deschise.

Cu o scurtă rotire, mîna Hellenei se întoarse, însemnînd scutul ca de aur.

— Peretele acesta... Se va deschide ?

Scutul nu era de aur.

Duritatea lui ? Depăşea orice limită măsurabilă.

Culoarea îi devenise alta ; un galben solar, cu reflexe albastre.

Şi Hellen i-a spus *Scutul Solar.*

Allen îşi revenise. Sau poate doar eu îl crezusem hipnotizat.

L-am văzut trecînd prin pereţii care i se deschideau în cale. Pleca, venea, urmat de Raşid, încărcaţi de aparate. Cărau, montau, înconjuraţi de o lume pigmeică de roboţi, calculatoare...

— De acum va vorbi şi raţiunea.

Dar orele treceau fără ca raţiunea să pronunţe vreun cuvînt.

Connor se triplase. Unul în laborator, altul pe drum, al treilea cu ochii pe Scutul Solar.

Trecuse o zi de cînd lucram. Începusem să cred că Allen înnebunise, cînd l-am văzut dintr-o dată oprindu-se. Ne privea cu ochii hemisferici.

— *I have it !*[1] Ceea ce, domnilor, pe elineşte înseamnă : Evrika ! Raza Scutului Solar este unitatea de măsură a acestui... fost labirint. Este un multiplu exact al uneia dintre lungimile de undă ale lui Protheos. Şi

[1] Am găsit (engleză.) (n.r.)

mai este ceva : hemisfera Scutului Solar — a cărui față părea absolut perfectă, prezintă sub microscopul electronic o multitudine de ace, repartizate neomogen pe toată suprafața lui. Funcția acestei repartiții este o enigmă. Va fi adus și Protheos. Vom găsi cheia !

Apoi ne-a poruncit să mergem la odihnă.

Totul va fi calculat peste 11 ore.

A fost momentul lui Allen.

Îți scriu de 4 ore. Ar mai fi timp să ascult și de Azim. Poate voi reuși să mă și odihnesc. Poate mă voi duce la calculatoare să-i ajut lui Connor. Sînt sigur că îl voi găsi acolo și pe Tudor.

Și pe Hellen.

Mîinile acelea frumoase ca *Mîinile Pietrei*. Înfruntînd frumusețea lor. Înfruntînd fascinația lor.

Mîinile acelea ale Pietrei topindu-se în mîinile Hellenei.

Mă duc la Connor.

Altfel voi sta așa, privind mîinile acelea frumoase, singurele, stăpînind în labirintul din mine.

Peste cîteva ore vei avea și finalul.

R.N.

Post-Scriptum

Această scrisoare nu a mai plecat din Gașer-La.

A fost găsită asupra prea bunului și marelui meu prieten Rudolf Norton, la cîteva ore după moartea lui. Dragostea cu mult mai mult decît colegială și prețuirea pe care i-o nutrim cu toții ne-a făcut să credem că nu era o impietate a o citi, noi, prietenii lui.

Abia la venirea lui Ștefan Badea am aflat cui îi era adresată.

Săpătorii, veniți de la Tingin, i-au făcut incinerarea în ritualul Vedelor, sub ghețarii de pe Gașerbrun și Hidden Peack.

Urna doctorului Rudolf Norton, membru *honoris causa* al Academiei Române și coleg al lui Dimitrie Cantemir la Academia din Berlin, a fost așezată în cubul 201 al labirintului, pe locul unde ne-a dăruit ultima lui privire, în fața Scutului Solar. Hellen a vrut să-i lase scarabeul auriu prins în cristalul de stîncă limpede ca lacrima, cu cele o mie de milenii din el. Numai strigătul lui Rașid a oprit-o: „E pentru tine. E numai pentru tine..."

La despărțirea de Rudi nu a fost nici un savant. Au fost doar Allen, Hellen, Tudor, Ștefan, Runa, Arche și ceilalți, cu apelativele lor, ale dragostei de la Gașer-La.

Scrisoarea a rămas asupra tuturor.

Am cuprins-o în propriul meu jurnal [1].

[1] Într-adevăr, această scrisoare — desigur o copie — a fost găsită între filele jurnalului „Tudor Pârvanu". (n.a.)

capitolul XI

bate pe himalaya tic-tac-ul spațiului

Gașer-La, 1 mai

Odihna de 11 ore pe care Allen și Azim ne-o porunciseră pînă la terminarea calculelor devinatoare a trecut, fără ca cineva să se fi odihnit. Numai furtuna de pînă acum două ceasuri, ce părea să smulgă munții din rădăcini, s-a oprit ca la comanda unei puteri magice, sfidînd toate prevederile meteorologiei terestre.

Cele 11 ore vor fi mai multe.

Allen a plecat cu Rudi, Rașid și Protheos. Voi veni cu Hellen, după verificarea releelor. Azim, de data aceasta numai medic, se va instala în cubul 1.

A fost o mobilizare a întregii matematici.

Allen ne-a explicat în prealabil datele de la care a pornit și deducțiile care l-au condus pînă foarte aproape de miezul enigmei. (El o numește „enigma electronilor".) Osificat cum ajunsese după atîtea decade de nutriție cu matrici și parametri, avea aerul și forța unui fachir.

Explicațiile, cu toate fundamentele și corolarele respective, vor apare în volumul III a Jurnalului Expediției. Vor fi o demonstrație de sinteză a tuturor disci-

plinelor matematice la care a trebuit să apeleze erudiția celui mai inspirat vrăjitor de numere din Himalaya.

De la noua teorie a mulțimilor la entropia ecuațiilor iraționale ; de la pitagoreiana concepție a numerelor pînă la teoria integrării rețelelor, toate au fost puse în valoare, pentru a smulge sensul unei repartiții, aparent haotice, a unor ace milimicronice.

Punctul de plecare admis de Allen ni l-am însușit cu toții, deoarece este un fel de ou al lui Columb, simplu ca orice mare idee : „raza hemisferei = unitatea de măsură a labirintului".

Remarca lui Norton :

„Ecuația finală a enigmei admite două rădăcini. Seria π și seria e".

Allen demonstrează însă că în realitate nu e vorba de π *și* e, ci *ori* de π, *ori* de e — și că acest *ori-ori* poate însemna ori victorie, ori prăbușire !

S-a făcut verificarea.

Într-adevăr, ar mai trebui un ultim criteriu de excludere.

Riscul este prea mare. Să mergem la riscul distrugerii întregii descoperiri ? Să mai așteptăm o neașteptată revelație ?

Peste cîteva ore vom instala dispozitivul de reacție. Apoi... Protheos.

Norton a avut neașteptata revelație.

Trăim cu toții senzația unei întreceri între două rațiuni. De fapt, între rafinamentele a două creiere ale aceleeași rațiuni. Al nostru și al celor din piatră. Enigma din fața noastră nu poate fi a unei mistici, ci a unei *rațiuni, și rațiunea nu poate fi absurdă, adică fără soluție din partea altei rațiuni !*

În fond, susține Norton — și ultimele mele fraze nu știu dacă nu-i aparțin tot lui Norton — nu există decît o problemă de accelerație a gravitonilor. Ori Protheos ar putea fi pus, pe această cale, în rezonanță cu emisiunile din peretele subteranei. Introducînd în memoria activă a robotului criteriul de excludere al accelerației superioare celei adverse — în caz de eroare, înfrîngerea nu mai putea fi comandată de adversar, înainte ca Protheos să elimine eroarea.

Ca între spadasini !

Greșeala nu mai e greșeală dacă o poți corecta înainte de riposta adversarului.

Dar va avea într-adevăr spada lui Protheos superioritatea vitezei de execuție ?

Bănuiesc de mult că memoria lui Protheos funcționează cu viteze mai mari decît ale luminii...

Care este adevăratul criteriu al lui Norton ?

Dacă pînă la ora 23 Norton va reuși să-și depășească Himalaya mecanicii, terminînd instalația de telecomandă și corectîndu-l pe Protheos reînarmat de Connor — la ora zero vom avea și răspunsul.

Ciudat.

Exact un an de la începerea expediției Amfidayam.

Cît de tineri eram acum un an !

Bate pe Himalaya tic-tac-ul Spațiului. Timpul.

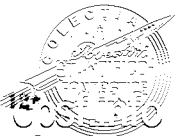

capitolul XII

unde se încheie capitolul XI

Nu am putut împlini, din cele 3 jurnale, capitolul XI. Oricum am încercat să îmbin fragmentele notate, moartea lui Rudolf Norton întretaie frazele, obsedează.

Este singurul moment cînd se percepe din dezagregarea textelor că şi Pârvanu îşi simte cumpătul gata să cedeze. El — sentimentalul atotstăpînit. Învingătorul voinţei din piatră.

Şi însemnările lui, ca şi ale celorlalţi, devin fără consens. Printre frazele multor, multor pagini revine mereu: „A murit R."

„Rudy" se transformă într-un „R", uneori uriaş, scris cu furia neputinţei, alteori abia conturat şovăitor.

„A murit R! R a murit?!" Laitmotive obsedante.

În Jurnalul Oficial — bogat şi rece — se află consemnat tot şirul pe mai departe al evenimentelor. Dar nu voi cita din el.

Am descoperit partea a doua a scrisorii lui Rudolf Norton. Şi locul ei cred că e aici.

Partea a doua a scrisorii lui Rudolf Norton scrisă de inseparabilul *său — Tudor Pârvanu — poate chiar în ziua incinerării.*

Dragă prietene,

Peste 15 ore, întreaga instalaţie din cubul 201 şi 200 era terminată. Nu mai aveam decît să ne instalăm fiecare la locul lui.

Memoriile roboţilor erau înarmate, inteligenţa magnetică a lui Protheos cuprindea şi ultimul meu criteriu de excludere.

Un întreg univers de piese va ataca Scutul Solar. Allen nu calculase friabilitatea, gîndindu-se la timpul scurt al experienţei.

Eu o calculasem. Ultimul criteriu introdus, miliardele de oase — citeşte „piese" — ale lui Protheos, viteza lui de gîndire, mi-au dat, chiar pentru timpul scurt al unei ore, o depăşire a riscului admisibil în raza lui de lucru.

Am ţinut pentru mine acest parametru şi mi-am ales locul lîngă umărul lui Protheos.

Pe ceilalţi mi-i depărtasem. Destul.

Cronometrul cuantic se afla sub ochii Hellenei.

Eram în picioare. În faţa mea, reostatul de comandă. Aşteptam privirea lui Tudor. Secunda H.

Cînd a venit secunda, am acţionat *prima treaptă.* Nenumăraţii ochi ai lui Protheos au început să clipească. Părea o flacără de rubine.

Lupta cu altă lume începuse.

Treapta a doua. Nu mai vedem decît hemisfera Scutului Solar. Fixă. Intactă. Nici un tremur.

Au trecut 35 de minute. *Treapta a treia.* Nu simţeam nimic. Sau simţeam totul. Nu priveam, nu puteam privi decît Scutul.

37, 39, 40 de minute de încremenire în mine şi în afara mea.

Da. Scutul Solar pierdea reflexele albastre. Culorile unui alt curcubeu năşteau din el, ape ale altei materii. 41, 42... 46 minute.

Atît. Numai atît ! Ochii lui Protheos clipeau amenitor. Obosea. Ne cerea ajutor, nouă, oamenilor. Simţeam o ciudată căldură în ochi. Am putut să privesc spre Hellen. Era lîngă Tudor. Simţeam o ciudată căldură în degete. *Treapta a patra.*

Culorile s-au aprins. Scutul ardea. Ardea, chircindu-se ca un decor de hîrtie.

Am simţit un fulger în ochi. În piept ?

Am tremurat o clipă ; numai o clipă. Am rămas în picioare. Am murit.

Strigătul Hellenei nu l-am auzit.

Scutul Solar dispăruse. Şi treptele i-au luat locul.

Nouă trepte spre marea arcadă acoperită de faldurile unei perdele de lumină. Hellen şi Tudor mă purtau pe braţe, unindu-şi mîinile în jurul meu.

S-a făcut să ajung sus cel dintîi.

Alte *Mîini ale Pietrei,* chemătoare, au înlăturat perdeaua de lumină.

S-a văzut cerul. Alt cer. O boltă de rubin încins, la orizont, de curcubee. Draperii din mătasea efluviilor de lumină coborau din bolta de rubin, vibrînd în culori fără număr. Materia se desprindea de formă, se mistuia, ca să reia fiinţă sub ochii noştri.

Hellen privea transfigurată. Privea şi scarabeul de la gîtul Hellenei. Privea Raşid.

Tudor părea de piatră.

Eram la *început.* Cînd nefiinţă nu era şi nici fiinţă. Cînd primul punct năştea mişcarea. Năştea, din răsuflarea de lumină, forme de pulberi solare.

Connor, cu fruntea de ceară, întinsese brațele căutînd margini. Orb.

Sub orizont, pe-o muchie de limpezire, se întindea un lac de argint, cu fața strălucitoare a liniștei absolute.

Se auzi, clară, vocea lui Tudor : „Cosmodromul. Amfidayamul".

Hellen își întoarse privirea. Sub sfera de rubin se năștea un alt cer. Un cub își netezea fețele, un cub uriaș, cu fețele transparente, se lăsa cuprins în bolta rotunjită.

Apoi s-au văzut arcadele și templul.

Nouă arcade, ca nouă altare, deschise spre înălțimi.

Era fierbinte încercuirea brațelor ce mă purta... pe sub arcada din mijloc. Intram în templu.

Străvezie și mată, cupola lui sferică părea să plutească peste cele nouă arcade, părea că se coboară, părea că se înalță.

Rașid a văzut statuia. Viul împietrit al unei femei. Împietrit în calde, proaspete culori ale trupului și veșmintelor. Viață.

Putea fi chipul Frumuseții, ca și al Binelui, ca și al Păcii.

Hellen i-a spus Zeița Necunoscutului.

Rașid i-a spus Statuia Hellenei.

Doar eu tăceam. Cu ochii mari, deschiși, de statuie. Tudor. El vedea.

Privea coroana de pe fruntea luminoasă a statuii — privea părînd să gîndească. Părea a fi din același aur neaur ca al Scutului Solar.

Privea mîinile zeiței ; le atinse.

Încet, în liniștea plină de unduiri și mișcare, statuia ridică brațele. Cuprinse coroana. Pe palmele deschise o coborî, lăsînd-o pe palmele lui Tudor.

Un murmur neînțeles se auzi de oriunde de sub bolta sferică.

Erau sigure mîinile lui Tudor. Cuprinse coroana. Se întoarse.

Coroana încercui fruntea Hellenei.

Un țipăt scurt, ca o spaimă, ocolea prelung arcadele înalte.

Rașid tremura.

Statuia se retrăgea, se mistuia, pășea firesc și ireal înapoi.

Valuri de ceață aurie o împresurau. Destrămări din fire de fum purpuriu se țeseau pe cele nouă arcade ca nouă altare.

Connor șoptea palid ca transparența :

„Splendidă halucinație".

Dar coroana de pe fruntea Hellenei nu era o părere. Hellen o cuprinse, ca un copil, cu amîndouă mîinile, înălțînd-o deasupra capului. Era atît de ușoară.

Apoi brațul lui Allen care-mi strîngea umărul căzu. Lipit de mine, luneca încet, o dată cu mine.

Tudor m-a cuprins din nou, strîns ca într-o îmbrățișare. Am rămas drept, ca o coloană, privind, cu ochii mei de statuie...

La picioarele mele Hellen lăsase coroana. Connor sta culcat alături. Mi s-a părut că murmură ceva. Cineva... Sau, poate, doar mi se păru, cînd Hellen s-a plecat spre Allen. Dar nimeni nu șopti vreo vorbă.

Destrămatele fire de fum ale arcadelor se țeseau în albe, mate pînze. Umbre de culori se alungau, se închegau, în linii, forme, mișcări. Nouă ecrane în fața noastră, contopite într-o curgere continuă, fără limane.

Era un basm ? Un vis ? O proiecție ?

Nimeni nu-l povestea. Cineva îl trăia. Poate era al subconştiinţei noastre, al memoriei noastre venită din urmă, revărsată peste milenii în spaţiul de azi.

Tudor acţionase toate microaparatele fotografice. Privea, cu tăietura piezişe a frunţii accentuată. Nota cu exactitate, fără nici un tremur al mîinii.

Basmul desfăşurat doar *părea* a fi din altă lume. Cu toată neclintirea mea, nu l-am văzut decît întretăiat. Prea mare şi viu fiindu-i mirajul. Era acolo un bărbat. De nouă ori apărînd de sub arcade, de nouă ori plecînd pe sub arcade. Frumos ? Un bărbat al bărbaţilor.

Şi un zbor am văzut. O pasăre. O săgetare uriaşă. Bărbatul venea dinspre faţa lacului de argint. În calea lui, braţele şi îmbrăţişarea unei femei. Zeiţa Necunoscutului.

Părea să-i fi dăruit într-un rînd coroana. Plecă. Se mai întoarse ? Basmul se opri aici.

Alături, Tudor şi Hellen stăteau nemişcaţi. Minute în şir. Aşteptau. Sfîrşitul era nesfîrşit.

Tăcea şi Hellen. Tăcea şi Tudor. Gîndeau ? Poate nu.

Tabloul l-a descoperit Hellen. Sub marea cupolă. Acolo, din adînc, se revărsau fluorescenţe în verde, alb, violet.

Hellen a coborît, ca într-o clocotire de lumini.

Tudor şi Raşid au găsit-o privind tabloul. Ca într-o oglindă.

Femeia !

Femeia, în jurul căreia se strîngeau braţele bărbatului plecat.

Basmul aievea.

Tudor privi îndelung chipul femeii. Se aplecă. Mîngîie cu palma marginea soclului, apoi săltă cadrul, mişcă

tabloul și, susținîndu-i greutatea cu pieptul, pășI cu grijă.

În văpaia de lumină a cupolei îl întîmpinară vorbe neînțelese.

Eu tăceam, privind drept înainte, și nu mi se păru că aud ceva anume.

Ei erau la capătul puterilor. Oboseala îi cuprinsese ca un duh. Îi copleșea.

Brațele, picioarele le erau atît de grele.

Așa ne-a găsit Azim.

Drumul l-am făcut înapoi pe brațele lui Tudor.

Nu, Allen nu murise. Mergea cu greu, purtat de Azim.

Deasupra noastră cerul nu mai era de rubin. Cerul ? O imensă hemisferă albă, iradiind din ea lumina zilei. Cosmodromul se vedea același — o lucire de argint. Doar peste el am numărat nouă arcuri mari, fumurii, în cupola cerului lui.

Erau gurile închise ale unor treceri ce urcau spre cerul oamenilor ? Abia atunci parcă am înțeles cu adevărat că eram sub pămînt. Uitasem. Și Tudor. Și Hellen.

Am lăsat în urma noastră Scutul Solar.

Aici s-a prăbușit Rașid. Abia mai respira.

Înaintam din cub în cub, trecînd ca niște umbre grele. Se auzeau pași. Ai noștri. Ai altora... Spațiul haotiza și timpul nu mai avea repere.

Pașii băteau în timpane. În minte bătea un singur gînd : cubul 1.

Am ajuns acolo cu ultimul pas al voinței, intrînd în infinit.

Numai Azim mai trăia. Rînd pe rînd ne-a adus la viață. Ceasuri de zbucium.

Veniseră și Kerr și Toa Si și Cosma.

Trecuseră 4 zile de cînd nu mai veneam de *dincolo*. Raşid şi Connor încă nu-şi aminteau nimic. Boala lor — spuneau doctorii — era foarte gravă.

Pe mine m-au privit îndelung. Mi-au atins faţa, mîinile, inima — pe rînd.

— Cum a fost cu putinţă — spuneau doctorii — cum a fost cu putinţă să-l duceţi cu voi dincolo ? ! Cum a fost cu putinţă să nu-l aduceţi aici ? Cum a fost cu putinţă...

— Da ! se auzi vocea lui Tudor. Cum a fost cu putinţă ?

— Locul lui era acolo. Întîi acolo — şoptea Hellen.

Hellen era palidă. Ochii mari, ireali. Plînsese tot drumul întoarcerii. Plînseseră cu ea ecourile labirintului.

Dragă prietene, eu în curînd voi restitui naturii atomii pe care ea mi i-a încredinţat să-i fac simţire şi gînd.

Vîntoasele Himalayei vor împrăştia peste tot pămîntul atomii mei purificaţi de viaţă : oxigen, azot, carbon — seminţe pentru alte simţiri şi gînduri.

Nu vreau să mă gîndesc la Hellen. Cu ochii mari, ireali.

Tudor va fi atît de singur fără mine !

R.N.

Din învolburarea unui asemenea mers al lucrurilor, mereu întrepătruns, multiplu suprapus în suflete şi în afara lor — nu a fost uşor să reconstitui peisajul real al faptelor din tabăra de la Gaşer-La, din mai 1985.

De fapt, lucrările erau acum conduse de doctorul Azim. Connor şi Raşid se aflau la Sringar, unde Kerr, Cosma şi Tao Si sperau să-i salveze.

Toţi săpătorii reveniseră la Gaşer-La.

Subterana nu-i mai înspăimîntă. Zi de zi întrebau de memsahib *Hellen, care vrăjise duhurile rele, cu mîinile ei vrăjite. Şi* memsahib *Hellen se spunea că era atît de palidă! Ca cineva care plîngea mult. Plîngea.*

Voiau să o vadă. Dar numai sirdarul Runa o va vedea, mult mai tîrziu. Hellen i-a trecut mîna peste frunte. Sirdarul i-a dus-o la buze, la inimă. Cum putuse fugi de lîngă ea! Nu va mai fugi!

O expediţie de specialişti, operatori şi experţi din toate ramurile ştiinţei se pregătea de drum spre Gaşer-La. Trebuiau făcute studii, trebuiau asigurate toate înregistrările şi reproducerile posibile. Erau necesare toate discuţiile posibile şi imposibile.

Dar Tudor Pârvanu nu va rămîne la Gaşer-La.

Cu greu am înţeles din paginile jurnalului său, foarte întortocheat de această dată, care era firul raţiunii, care era îndemnul plecării.

De aceea nu-l pot reda, decît trecînd peste sincopatele exclamaţii despre moartea lui „R" şi peste obsesivele analize, peste tot inserate. Ba uneori va fi nevoie să intervin şi în succesiunea fragmentelor şi chiar să retuşez unele fraze care — scrise sub impulsul unor emoţii nestăpînite — ar putea rămîne de neînţeles. Liniştea nu-i va reveni decît mult după plecarea din Gaşer-La.

Cu atît mai mult însemnările Hellenei Steelwin de la aceeaşi dată sînt foarte greu de redat. Nu pentru că ar fi puţine; dimpotrivă. Sînt peste 200 de pagini. Dar ele încheagă un alt roman. Sînt pagini pline de exclamaţii spontane, de sentimente necontrolate şi îndelungi introspecţii.

Sînt paginile unei femei.

Comentariile cu privire la Cosmodromul Amfidayam, la templul cu nouă arcade, cu nouă altare, la tot mirajul subteran descoperit — sînt inteligente, surprizătoare chiar, dar puține.

Paginile pe care le scrie acum sînt dominate de Tudor, de Rudi. Sînt ale dragostei.

Hellen vrea să înțeleagă! Și mai ales să se înțeleagă. Un nou labirint își face loc în mintea și sufletul Hellenei, peste cel din subterană.

Hellen vrea să înțeleagă întîlnirea ei cu Tudor. Și de ce l-a văzut atunci ca și cum l-ar fi revăzut. Nu ochii lui albaștri. Nu tăietura frunții. Nici glasul lui Tudor.

Voia să știe Hellen și de ce îl iubise pe Rudi. „Pentru că eu știu că îl iubesc". De ce — voia să știe Hellen — de ce dragostea aceasta nu adumbrea cu nimic și nimic din dragostea ei pentru Tudor.

Voia să știe de ce moartea lui Rudolf Norton făcuse să invadeze în ea atît de violent, de poruncitor — mai puternic și mai nestăpînit — Tudor, ca o lege a armoniei din univers, de totdeauna.

Voia să știe dacă e omenește să fie astfel.

Sau nu e omenește.

Era pămîntesc a fi așa sau nepămîntesc?

Ce își răspunde Hellen este deosebit de frumos, dar nu mai mult decît ar fi vrut să știe. Poate nici atît.

Hellen încheie : „Oglinzile cele multe au pălit, s-au stins. Mulțimea de chipuri înnebunitoare s-a întors în abis — în piatră. A rămas Tudor."

Gașer-La, mai 1985

Cînd Rudi a acționat treapta a patra, am simțit în mine circuitul între două lumi. Scutul Solar se retrăgea, mis-

tuindu-se. Am auzit un geamăt ca un tăiș — al lui Rașid. Și, lîngă mine, un țipăt al morții — al Hellenei. Era pentru R. și — salt între lumi — aș fi vrut să fie pentru mine.

Era convins R. de neexistența vreunui risc ? Sau beția riscului l-a făcut să-și aleagă locul lîngă umărul lui Protheos ?

Nu-mi va răspunde, chiar dacă ar putea să-mi răspundă. Poate îmi va răspunde Protheos. Știu numai că întrebarea aceasta nu se va separa niciodată de mine și că locul lui Rudi nu-l poate lua decît singurătatea.

A dărui. A trăi *în* viață, nu *alături* de ea. Oamenii au nevoie de oameni.

Statuia fără nici o inscripție aș fi dorit să aibă totuși o inscripție. Din Tennyson : *„cînd deveni-va Frumusețea legea fiecărui om ? cînd Pacea Universală va încununa cu o rază de lumină întregul pămînt ?"*

Statuia a plecat prin toate cele nouă arcade.

Pe locul ei, în miezul acela cu fosforescențe, Hellen a descoperit Tabloul. Chipul statuii. Chipul unei femei, atît de femeie, încît se va numi FEMEIA. Ce alt simbol — chiar pentru o altă lume — ar putea avea și Frumusețea și Necunoscutul și Căutarea și Împlinirea ?

Tabolul este la mine.

Coroana este la Hellen.

E tot ce vom lua cu noi de la Gașer-La, cînd vom pleca.

Carbonul 14 ne-a dezvăluit vîrsta construcției subterane : 150—200 de secole.

Cosmofranciile au fost identificate ușor în oglinda metalică a cosmodromului. Imensul ecran sferic — din plasmă rece — care acoperă ca un cer întreaga construc-

ție, a făcut imposibilă detectarea acestor izotopi de către Protheos.

Dar Amfidayamul nu mai este acum prima mea pasiune. Am găsit însemnul Apollinilor. Pecetea. Dar...

Templul are întreitele proporții ale catedralei-moschee Sfînta Sofia. Necuprinsa înțelepciune...

Cupola se reazemă pe nouă uriașe arcade, boltind nouă intrînduri în piatră, ca nouă altare.

O limpede, neînțeleasă și nemărginită putere de sugerare a infiniților emană din întreaga construcție.

Și totuși *nu în ochi — în ureche* îmi șade templul acesta cu nouă arcade, nouă altare... Ca un colind...

Contrastul armonic între cupola sferică și multitudinea plinurilor cubice prin care se ajunge la ea sugerează antiteza între cele două forme. Singurele prin care rațiunea — omul însuși — poate cuprinde universul în unica lui rațiune.

CUBUL — forma plinătății și continuității existenței. Dar care, integrat pînă la limita infinitului mare a universului unic, atinge paradoxul transformării sale în sferă.

SFERA — forma infiniților mici, ca și a marelui infinit al existenței. Dar care, însumîndu-se, nu o poate umple și care — redusă la cea de pe urmă limită a micimii — ne conduce la paradoxul transformării într-o universală rețea cubică.

Cubul, și sfera, forme ale absolutului la cele două capete ale nesfîrșitului.

Einstein putea curba lumina, poate și gravitația — nu poate îndoi gîndul.

Fără această antiteză ar dispare din noi dinamica neîncetatei căutări — însăși esența valorii omului.

Microfilmele sînt toate voalate. Bănuiam. Şi prea puţin e ce am putut să-mi notez despre proiecţia de sub cupola templului. Proiecţiile veneau totuşi simultan din cele nouă arcade. Am trăit cu fiinţele acestui basm printre noi. Sînt sigur că Raşid şi Connor nu au văzut nimic sau aproape nimic.

De unde venea bărbatul ? Şi zborul acela de săgeată ?

Colind în gînd. Colind în ureche. Nopţi cu datini.

Şi dacă — totuşi — bărbatul acela cu veşminte de scit...

Hellen era înmărmurită. Poate... totuşi... Hellen...

Hellen pare întreagă o reamintire.

capitolul XIII

hyperboreul

România, iunie 1985

L-am descoperit pe Tudor baricadat în laborator împreună cu *Femeia.* Nu-i băteam atît de vehement la uşă din gelozie, ci pentru simplul fapt că eram invitată. Uitase!

Şi-a cerut scuze şi m-a invitat în camera obscură în care trăieşte de un timp încoace.

De fapt maladia aceasta începuse încă de la Gaşer-La.

Foarte pe larg şi neinteresant mi-a mai explicat încă o dată că trebuia să respecte întru totul procedura ştiinţifică. „Obiectele arheologice trebuie ferite de efectul distrugător al luminii..."

Chiar dacă există certitudinea că *Femeia* aceasta a stat mii de ani sub lumina irizată a cupolei albe şi că a privit, poate de nenumărate ori, proiecţia aceea cu bărbatul în haine de scit.

Îmi spuneam că alte civilizaţii mai pretenţioase şi recente au înţeles să îngroape alături de faraoni, tirani sau regi, herghelii de cai, turme de boi sau mulţimi de sclavi, pentru delectarea ipoteticei vieţi viitoare.

Mă gîndeam și la mulțimea de sarcofage în jurul cărora am descoperit muzicanți și măscărici. Cu aceeași transcedentă misiune.

Dar la Gașer-La fusese îngropată arta, nu artiștii, ceea ce este cu totul altceva. Și ca prețuire a omului și ca rafinament.

Acolo, în templul acelui basm-feerie nu s-a găsit nici un sarcofag, nici o urnă, nici o inscripție votivă. Într-adevăr e ca și cum s-ar fi îngropat o idee. Un simbol al supraviețuirii artei dincolo de om, sau al societății omenești dincolo de individ.

O idee îngropată — o sămînță a rațiunii.

Trebuia să avem, eu și Tudor, o discuție. Trebuia să ne amintim și să refacem cît mai complet acțiunea filmului de sub cupolă. Filmul acela, basmul acela, nu se va mai povesti. O crede și Tudor, o cred și eu. Ori cum, experții sosiți la Gașer-La nu au reușit pînă acum nimic în acest sens.

Eu și Tudor să fim — nu primii... dar ultimii hărăziți să-l vedem ?

Totul a fost un vis și de aceea nu știu cît a durat. Aș dori să mai visez...

Tudor, zîmbind, mi-a arătat carnetul lui cu note.

Necopleșit (sau chiar copleșit !) de spectacol, a avut luciditatea și puterea de a-și nota.

Este o vocație a lui pe care o dușmănesc (sau o iubesc) mai presus de mine.

Am analizat textul.

Admirabilă sau nu vocația lui Tudor, esențialul este că, în cuprinsul acestor fugare și surescitate notații, el prinde și unele date obiective, care m-au făcut să înțeleg de ce noua expediție o face în țara lui.

De fapt, nu făcea cu mine decît o încercare de a-şi verifica ipoteza ; dar sînt convinsă că şi fără această încercare hotărîrea lui de a explora în Vrancea şi Insula Şerpilor ar fi rămas aceeaşi.

Contribuţia mea nu a putut fi prea mare. Repetam cam des că a fost minunat. Un vis. Un vis frumos. Ca dintr-o copilărie pierdută.

Totuşi a fost un efort mai mult decît obositor. Ciudat ! Mai mult fizic decît intelectual. Ridicarea în conştiinţă a unei impresii pare să consume mai multe biocalorii decît urcuşul pe Himalaya.

Ridicam dintr-o minte în alta.

Cu ochii închişi i-am descris bărbatul şi veşmintele lui. Tudor mă asculta adîncit într-o tăcere de Sfinx. Cu luciri fulgerate în privirea care nu era pentru mine. Cred că nici nu mă vedea. Poate mă uitase. Cred că eu vorbeam şi el smulgea minţii lui imagine cu imagine, limpezind totul, întărind contururi, adîncind căutarea.

Îi vedeam cuta piezişe a frunţii. Aş fi dorit să-mi trec palma peste ea.

— Hellen, spune-mi...

Nu. În momentele astea, cînd vocea lui Tudor este vocea aceea albă, vocea minţii lui, mîna mea nu îndrăzneşte să-i treacă peste frunte.

— ...spune-mi, Hellen, de ce filmul acesta mi-a dus mereu gîndul, îmi *duce* mereu gîndul la Abaris ? Sau a fost numai dorul meu de ţară ?

— Abaris ? Hyperboreul ?...

Abaris îmi amintea de mitologia greco-romană. De un profet al lui Apollo — mai mult savant decît profet. Dar legătura dintre el şi multitudinea de imagini solare care apăreau în basmul filmat sub cupola albă ? Nu, nu reuşeam să o realizez. Abaris Hyperboreul trăise în

veacul al optulea î.e.n. ! (Așa cred că îl citează Diodor Sicul. Ori Hecateu Abderita ?) Nu reușeam să-l văd într-un templu de acum o sută cincizeci de secole.

Mă trezi din gînduri o adevărată tiradă a lui Tudor. Erau aproape doi ani, de cînd nu-l mai văzusem dezlănțuit. Atunci, la Paris...

Cuvintele îi vibrau de emoție. Le caut. Le aud. Le caut pentru rezonanța lor lăuntrică. Un poem.

Abaris ! Fiul lui Leuthes. Străbun al străbunilor lui Tudor. Profet al lui Apollo Hyperboreul. Cel cu veșminte de scit și grai de învățat elin, despre care au scris toți marii luminați ai antichității : Diodor, Suidas, Herodot. Iamblic. Strabon. Aelian.

Abaris, fiul strălucit al hyperboreilor din miazănoaptea apelor Istrului. Cel care înconjura tot pămîntul pe *Săgeata Zburătoare*, primită în dar de la învățătorul său — Apollo — uimind oamenii cu vuietul și dîrele ei de flăcări. Întemeietorul oracolului din Delphi. Cel care, alături de Olen — creatorul hexametrului — a cîntat în versuri minunate coborîrea lui Apollo la Templul Hyperboreilor din *Insula Albă* — Leuce. La templul cu nouă porți, cu nouă altare, cu nouă coloane spre soare. Templul care „văzut pe dinafară" — spune Aelian — părea o uriașă sferă !

Templul cîntat din secol în secol, de legendele și colindele din țara lui Tudor :

„Florile dalbe !
Biserică mare
Cu nouă altare
Către sfîntul soare.
Cu nouă zebrele
Spre sfintele stele."

Și altele. Și altele. Multele. Frumoasele.

Cuvintele lui Tudor ardeau. Lumini scufundate în adîncul-fîntînă — al neamului lui.

Brațele viguroase ale glasului-gînd dădeau la o parte vălurile veacurilor.

Eu tăceam. Ascultam.

— ...Abaris, ucenic al lui Apollo, cel care pentru întîia oară va dărui rațiunii oamenilor o explicație științifică a genezei zeilor — ființe ale astrelor, coborînd din astre. Mult superioare oamenilor, dar *asemenea* lor.

Abaris cel care se întîlnea cu Apollo la fiecare nouăsprezece ani în templul cu nouă altare din insula Leuce. Insula Șerpilor. Căci șarpele a fost, în tot decursul civilizațiilor mitologice, un simbol al înțelepciunii, al rațiunii lucide. De aceea erau crescuți în preajma templelor. Șerpii acestei *Insule a șerpilor* nu sînt decît urmașii celor care au fost aduși acolo de preoții slujitori ai celor nouă altare ale înțelepciunii, în Marele Templu al lui Apollo, zeu al inspirației ca și al rațiunii, al artelor ca și al tehnicii zborului. Așa cum și subterana de la Gașer-La este îmbinarea unei inspirații artistice cu tehnica și rațiunea științifică.

Abaris, cel care a plecat la Delos, pornind din Insula Albă, ca să înconjoare Pămîntul pe *Săgeata Zburătoare*. Mîntuitorul de boli fără leac, aducătorul de pace, asupritorul asupritorilor...

Am îndrăznit să-l întrerup :

— Tudor, între acest Abaris, oricît de strămoș al strămoșilor tăi ar fi, și arhitectul minunii de la Gașer-La se află prea multe milenii.

— Hellen ! Cum e posibil să nu sesizezi !

Am tăcut.

— Miturile, Hellen, își au viața lor mult mai veche decît aceea pe care le-o acordă o istorie legată de opreliștea documentelor scrise. Mitul coborîrii din astre, ca și cel al urcării către ele, este mult mai bătrîn decît toate semnele limbajelor ! În biblioteca indestructibilă a tradiției populare (pe care nici un tiran n-a putut-o arunca în flăcări, ca pe aceea a tiranilor Ptolomei) le regăsim aceleași, sub diferite chipuri, la toate popoarele. La nordici ca și la niponi. La egipteni ca și la maiași.

Numele legendarului cosmonaut, astral sau pămîntean, alintat de dragostea de patrie a fiecărui popor, schimbă graiul și locul, dar adevărul exprimat de mit rămîne același. Și aici, ca și în toate prefacerile istorice, poporul nu minte niciodată. El măsluiește numai cuvintele. Dar o face din dragostea ca mitul să fie și *poveste frumoasă* și poveste ascunsă de furia celor ce fură istoriei adevărul. Din dragoste pentru frumos și adevăr. Așa au făcut și popoarele Carpaților. De la cosmonautul pelasgilor multimilenari la Hyperboreul Abaris, călare pe Săgeata Zburătoare și de la el la Făt-Frumos călare pe calul năzdrăvan cu șapte ori douăsprezece inimi ce înghițea jăratec, galopînd prin univers — ca vîntul și ca gîndul. Ca *gîndul !*

Valea Ozanei, 2 iunie

Tata îmi scrie din nou. Tata — tată și mamă. Nimeni nu mi-a scris atît de frumos ca tata. Nu vrea decît să mă vadă.

Tata, el m-a adormit de-atîtea ori, spunîndu-mi povestea... cu un băiețel ce sta pe lespedea templului maias, năpădit de jungla sălbatecă, prin preajmă cu vulturii înălțimilor albastre.

Căuta metan mister Steelwin și a găsit o mică piele roșie. Eu. Cu încheietura mîinii încercuită de o brățară vie. Un șarpe. Cu ochii scînteind ca două văpăi cînd cineva se apropia, cu limba lui despicată, șuierînd ascuțit, gata să se repeadă.

Multă vreme nimeni nu mi l-a putut smulge.

Într-o zi n-a mai săgetat cu limba lui ascuțită. Abia i se mai aprindeau ochii vii. Apoi a murit.

M-am jucat mult timp cu „vrăjitoria aceea".

Zeul viu. „Duhul" binelui.

Bizar. Îmi amintesc doar. Era totuși o brățară. Străvezie, ca un șarpe. Cu ochii de rubine.

Să i se fi părut tatii ?...

Dacă ar fi știut, mister Steelwin, din capul locului, că acel *little boy* voi deveni eu, Hellen de azi — m-ar mai fi luat cu el sau m-ar fi lăsat condorilor albaștri ?

Mi-e dor de tata. Dar uit.

Umblă în preajma mea Hyperboreii. Ceva mă inumanizează. Sau ?... E greu cînd nu-ți cunoști ființa.

capitolul XIV

în care basmele se spun cu multe înțelesuri

Năreju, 5 iunie

Nu am văzut un cer mai infinit, mai albastru decît ochii Hellenei din seara în care i-am spus basmul.

Ca să-i revăd, ți-l povestesc din nou, Hellen. Nu știu dacă va fi mai frumos. Dar poate îți va spune ce nu-ți voi spune.

La noi basmele nu au sfîrșit pentru că ele, toate, se sfîrșesc cu marele ospăț al împlinirii tinereții fără bătrînețe la nunta fetei celei mici a Soarelui (cel Roș'Împărat) cu Făt-Frumosul Pămîntului. Carele ospăț, dacă nu s-o hi isprăvit, mai ține și acuma.

Toate basmele sînt căutarea în afară a infinitului din noi. C-a fost odată ca niciodată,

„La ostrovu mării
Flori dalbe de măr,
Mănîștiri cu nouă-altare
Cu ferestile spre soare
Și zebrele pîn la stele
Flori dalbe de măr.

COLECȚIA ... 200

Slujba-i sfîntă cine i-o cîntă?
Cînt-o nouă popi bătrîni
Ținînd soarele pe mîini".

Că mănăstirea cea albă din ostrovul Mării Negre nu era făcută de mînă de pămîntean, că era de sus, făcută de sfîntul Soare.

Dară voind și prea puternicul Soare să se însoare, se porni a colinda ceriul și pămîntul. Și a tot umblat prin lume nouă ani pe nouă cai, dar n-a putut găsi nici o zînă pe potriva sa, care să-i fie dalbă soție, decît numa pe Iana Sînziana — doamna florilor, din prundul Mării noastre Negre. Și se făcu nuntă și veni sfîntul Soare și se făcu pămîntean, din luceafăr ce era. Și Verde'mpărat s-au chemat el de atunci — împăratul codrilor noștri, carele, ca și frunza, își sorbea viața din soare. Că Soare tot au mai rămas pe ceriu. Și era acolo frate-su — Roș'Împărat.

Da simțind cu vremea Verde'mpărat cum îl lasă puterile și i se apropie sfîrșitul, dori foarte să aibe de la cel frate al său — Soarele — beutura tinereții fără bătrînețe pe care o fost lăsat-o acolo de dragul Sînzienii.

Atuncea porni Făt-Frumosu — mezinul lui Verde'mpărat — la calea cea lungă ca să-i aducă lu tătîni-su ulciorul cu apă vie.

Făt-Frumosu — că frumos era, că bun și viteaz era, că pe toți balaurii îi tăia cu paloșul, da o furnică nu ți-o hi călcat! — se duse el mai dintîi la tătîni-su ca să-i ceară de drum lung straiele și calu de nuntă, cu carele taman o fost venit el la Sînziana lui, de-acolo, hăt, din Soare, la marginea Pămîntului, la ostrovul Mării Negre.

După ce și-o pus straiele acelea anume o luat și calu. Da mai întîi i-o dat ceva nutreț : ca vreo două-trei farașe de jăratec, pe care calu le-o înghițit pe toatele cu mare pohtă că tare flămînd era și de mult nu mai mîncase așa bunătăți. Și unde s-o scuturat odată cu putere și-o înviet. Drept care, eu, Toader Pârvanu, mai zic de calul acela că n-o fi fost el cumva vreo *Săgeată Zburătoare ?* Iar straiele acelea anume n-or fi fost ele niscai straie anume de zbor ? Ba și de jăratec, de ce n-aș spune, că tare mi-i în gînd a crede să fi fost el vreun combustibil solid, dacă nu plasmă ori reactiv fotonic.

Așa sau altfel porni Făt-Frumosu călare pe calu cel năzdrăvan cu șapte sau cu douăsprezece inimi — ca tot atîtea trepte de rachetă. Da numa ce porni că începu calu să-i vorbească despre ale drumului, precum vreun mintos robot al orișicărei rachete de azi.

Și-l întreba calu cum pohtește să-i hie galopul, au ca vîntul legănat, au ca gîndul săgetat ? (Cu iuțeala sunetului ori a luminii, adică.) Sau... mai mare ca a luminii. (Povestea asta e încă poveste).

Da, deodat'o sărit calu pînă în naltu ceriului, smucindu-se și răsucindu-se, că doar-doar l-o arunca pe Făt-Frumos din șa, dar nu izbîndi de fel, căci călărețul era voinic — precum spusei — învățat a se ține în șaua zborului și a ține piept mîniei stihiilor.

Apoi au pornit în lume zi de vară pînă-n sară — că spre unde au pornit ei, ziua putea fi cît anu și anu cît clipita.

Da Făt-Frumosu nici nu s-o dus singur la așa drum lung. Nu ! L-o luat — după ce l-o răpus la trîntă dreaptă — pe Păsări-Lăți-Lungilă carele se tot întindea, lățea, lungea de ai fi jurat că e de-un neam cu spațiul deformabil. Și tot așa l-o luat și pe Gerilă, că doar pohta

de jăratec a calului era mare (și nevoie de vreun sistem de răcire sigur că avea.) Și chiar la fel l-o luat și pe Setilă — poate ca să bea ulcioarele apei celei vii și celei moarte, și pe Ochilă l-o luat cu dînsul, ca să vadă încotro și să țină minte și pe Strîmbă-Lemne și pe Sfarmă-Cheatră, cu folos pe-o seamă, chitind să-și aibe de partea lui și unda și particola. Pe toți i-o luat, de-ai zice că l-a luat și pe Broglie ! [1]

Da' mai avea la el și o oglindă Făt-Frumos, dată de tătîne-su, în care de cum se uita, se și vedeau unu cu altu și porneau a se sfătui la caz de primejdie sau răscruce de cale. Și așa de bine se sfătuiau că ți-ar veni a crede că întreceau bazele noastre de legătură cu navele spațiale !

Și așa ajuns-a fecioru de-mpărat pînă-n cealaltă împărăție, unde apa cea vie și cea moartă se bea cu ulciorul.

Numa că după ce Setilă și-a umplut toate rezervoarele, Făt-Frumosu a furat-o și pe fata lu Roș'Împărat — a lu moșu-su drept, adicătelea — care fată cu drag s-o lăsat furată, că tare era chipeș Făt-Frumosu — ca pe la noi Hyperboreii — și mîndră foarte moșia lui și de aur holda ei.

Așa furat-a cel răs-stră-fecior de Rumân raza de lumină pe care o cîntă și o dezmiardă și astăzi în refrenele baladelor și colindelor din Carpați :

„Raza soarelui,
Floarea soarelui..."

Fata Soarelui. Ieri ca și astăzi. Căci basmele noastre nu au sfîrșit.

---

[1] *Broglie Maurice*, n. 1875 — fizician francez celebru pentru lucrările sale privind relația între undă și particolă (n.r.).

Năreju, 6 iunie

Vreau cartea cu basmul cel fără sfîrşit.

7 iunie

Hellen vrea cartea cu basmul. Cartea cu basmul fără început şi fără sfîrşit — dar basmul acesta nu s-a scris încă. Poate îl voi scrie cîndva.

O resintetizare a epopeii de la începutul acestui neam. Voi lega basm românesc de basm românesc prin firul mitologic comun tuturor, urmărind succesiunea logică a simbolurilor.

Toate aceste basme, care astăzi ne apar ca bucăţi separate, au fost la originea lor cuprinse raţional într-o singură şi mare istorie. O istorie adevărată.

„Raza soarelui,
Floarea soarelui..."

De cîte mii de ani o colindăm ?

Bucureşti, iunie

Tabăra din Insula Şerpilor a fost amenajată încă înainte de sosirea mea în ţară. Andreescu şi Badea conduc lucrările. E totuşi prea devreme să vorbim despre rezultate.

Tabăra a doua va fi în munţi, undeva în Vrancea, pe locurile Pelasgilor, strămoşii Hyperboreilor, care aveau acolo un templu în care cobora Soarele. Pînă acum nu am făcut decît să revăd locurile şi să privesc, ceasuri în şir, coloanele munţilor.

Hellen coboară bolta cerului, obroc porţilor ţărăneşti şi mută ţarcurile stîncilor în pălimarii crestaţi — „por-

niți, în volute de fum, spre cer, într-o logică brâncușiană".

Hellen iubește praguri, grinzi, înflorirea lăzilor de zestre. Zarea țarinilor, mîna zugrăvelilor pe sticlă, brîiele prispelor, albul varului și umbra luminilor din vatră.

Hellen iubește...

București, 15 iunie

Tudor era din nou baricadat.

L-am întrebat, așa într-o doară, ce i-a mai spus frumoasa lui.

Tăcea, crezînd că știam.

Nu știam.

Mă întrebam ce caută. A cîta experiență ?

Tăceam și reglam poziția aparatelor.

Am făcut 99 de încercări sau 999 ! Nu înțelegeam nimic. În semiîntunericul din laborator, tabloul strălucea, prins într-un cadru rabatabil, în centrul unui cerc de metal suspendat de boltă. Pe acest cerc am așezat coroana.

Tudor acționa un proiector de unde polarizate.

10, 50, 100 de încercări. Nu ne auzeam decît respirațiile.

Am schimbat unghiurile, undele, înclinarea cadrului, locul coroanei.

Nu înțelegeam nimic.

Pe fruntea lui Tudor, cuta verticală se făcea mai adîncă.

Nu-mi cerea decît să tac.

101 ... 103 încercări.

Eram obosită. Enervată.

Doream lumină. M-am dus la fereastră. Îmi tremurau mîinile. Le-am ridicat și le-am lăsat să lunece peste jaluzele.

Linii subțiri de raze de aur mi se strecurau printre degete.

„Raze de soare, razele lui Apollo", gînduri îmi rătăceau prin minte.

În clipa aceea am auzit în spatele meu *murmurul*. Era același. Ca și *atunci*. Ca și *acolo*. Cînd nimeni nu vorbise.

M-am întors către Tudor. Auzise și el. Nu mai era nici o îndoială !

Nu aveam decît ochi. Inima nu mi-o simțeam.

Așa se toarnă veșniciile în clipe.

FEMEIA vorbea.

Am reluat experiențele.

Dozam și fracționam lumina proiectată pe tablou.

Cuvintele deveneau tot mai clare.

Cuvintele se legau limpezi și armonioase ca o cantată.

În care grai ?

16 iunie

. . . . . .

Am comparat puținele frînturi înregistrate cu toate limbile vechi și noi, fără să putem stabili măcar o analogie.

În fond asistăm la o transformare a fotonilor în sunete.

Iluminarea trebuie aplicată în fascicole elementare extrem de subțiri, proiectate și apoi translatate numai pe anumite traiecte, în cadrul sistemului : Tablou — Coroană — Sursă de lumină.

Sub microscop descoperisem că nu era vorba de o pictură propriu zisă, ci de un mozaic de cristale colorate de dimensiunile unor macro-molecule (ca ordin de mărime). S-ar putea presupune ca explicație un sistem complex de microlaseri transistorici cvasinenumărați, putînd transforma, redresa și amplifica efectul acustic al impulsurilor luminoase.

Coroana ar putea fi un selector cuantic. Trebuie să colaborez cu Protheos. Așa... și gelozia Hellenei va deveni mai mică.

Tabloul îi seamănă atît de mult, că mă întreb de ce Hellen nu-i înțelege cuvintele.

Năreju, iunie

Casa cu poarta de fum.

Astăzi nu e zi de... școală. Despre expediții — data viitoare.

Astăzi pridvorul e plin de soare. Și poarta și stîlpii ei înfloriți. Și streașina prin care lunecă zarea, ca streașina vremii, e tot acolo, îngăduitoare, pe umerii de fum ai pălimarilor, peste pragul ros de pașii care au fost. Care au intrat ; care au plecat. Margine între afară și înlăuntru.

INTRU...

E mult de atunci. E numai o clipă de atunci.

Tudor îmi cuprindea umerii trecînd peste pragul porții.

Ne-a ieșit în cale un cîine lățos.

Cu ochii, cercetător, căuta de la unul la celălalt.

Tudor mi-a mîngîiat părul.

Cu capul ridicat, lățosul veni către mine. Se opri, măsurîndu-mă pe tăcute.

Mi-a pus două pecețI de labe pe piept și, dîndu-și capul pe spate, și-a ațintit ochii în ochii mei.

Pecețile s-au săltat pînă pe umeri. Botul aspru amușina gîtul.

Apoi a plecat, domol, către pridvorul cu salbă de viță.

Tudor a alergat după el. L-a cuprins de gît cu brațele amîndouă :

— Bine te-am găsit, Moșule ! Moșule !

În casă mirosea a ierburi. A soare.

Pereții albi. Vatra de lut, albă. Bucăți de soare ardeau în gura ei. Luminile tremurînd pe pereții albi, pe înflorirea icoanelor din grindă.

A doua zi a lătrat Moșu. Moșu Lățosu.

Eu i-am oferit, cu gingășia unei amfitrioane pariziene, tot felul de bunătăți. S-a simțit obligat să-mi răspundă cu o demnă politețe — disimulînd cu agitațiile panașului-coadă surprizele olfactive ale unui nas tradiționalist.

Înțelegînd să completeze inițierea la nivel mondial a dulăului carpatin, Tudor îi fierbea, sub hornul afumat, un ceai englezesc cu cele mai aromate esențe ale Indiei. L-am întrebat, serioasă și convinsă, dacă are să-i placă. N-am înțeles de ce rîdea Tudor decît cînd l-a băut el, cu sorbituri puternice în buza cănii. Era amestecat cu soare. Căci se strînsese cerul în pridvorul casei. Tot cerul sub umbrarul lui. Se auzeau numai sevele pămîntului, învăluind aerul într-o maramă de parfumuri străvezii.

Se strînsese cerul în pridvor. Și acum.

Gînduri pleacă și vin.

Plecarea noastră de la Gașer-La a fost ca o săgeată. Tudor nu mai știa să aștepte. Trebuia să merg cu el.

Rudi murise și Tudor era singur. Trebuia să merg cu el.

Primirea mulțimii de experți avea să o facă Azim. Filele de jurnal se întorc înapoi. Doar cîteva vorbe notate. Fiecare cuvînt e o bătaie a inimii. „Tudor a hotărît plecarea. Mîine. Voi pleca cu el. 25 mai — Allen e încă foarte bolnav. Despărțire".

Venisem cu Tudor la Sringar, să-l vedem înainte de plecare. L-am găsit epuizat. Cu Tudor a vorbit în șoaptă. Văzuse un miraj sub cupola templului. Și un scit, un bărbat. Apoi a vrut să rămînem singuri. Avea ochii adînciți ca două tunele sub arcadele frunții. Două lumini venind către ochii mei.

Am început să clipesc.

— Hellen !

— ...

— Hellen... ești o explozie de entuziasm ! Să-i spui lui Tudor că voi veni și eu. Voi veni, *sigur*, auzi ?

Am început să plîng.

— Hellen... nu șterge lacrimile.

Apoi, cîteva rînduri, în zbor. Adormisem. M-au trezit privirile lui Tudor.

— Hellen, ai ochii albaștri ca ai Mării Negre.

A fost pe cînd eram în Săgeata Zburătoare. („Eclatant YA" — rachetă cu decolare verticală.)

Ce aproape e țara lui Tudor de templul de la Gașer-La. De Amfidayam. Cît un zbor de săgeată !

Apoi — 28 mai, România. Ne-a întîmpinat Badea. Privea ca și cum ar mai fi așteptat pe cineva. Mergînd, mi se părea că mai aud un pas. Pași adînci, afundați în zăpadă. Zăpada de pe Gașerbrum.

Apoi am trecut printr-un oraș mare. Oamenii lui păreau să-și dea ziua bună la tot pasul. Și am mers prin orașul cel mare, printre oamenii lui și le-am spus: „Bună ziua — Bună ziua — Bună ziua". În dreapta și în stînga. La tot pasul. „Bună ziua, oameni buni!"

Sub cerul lui Tudor, sentimentul singurătății e necunoscut. Aici și autostrăzile duc pe sub acoperișuri de case.

Am trecut de orașul cel mare, în care pe nimeni nu cunoșteam și toți ne cunoșteam.

Autostrada venea către noi dintre plaiurile verzi ale roadelor pămîntului, ieșind de sub orizont.

Cînd ne-am oprit, razele soarelui alintau cu degete prelungi frunțile ogoarelor.

Am văzut satul peste umărul lui Tudor. M-a luat de mînă. Și am mers pînă la poarta cu stîlpii de fum.

Tudor mi-a cuprins umerii cu brațul...

Să aștepți în pridvor și să știi că Tudor va veni.

Moșu îmi aruncă priviri furișe.

Năreju, 26 iunie

Era seara și povestea — a cîta? se apropia de sfîrșitul fără sfîrșit.

Ochii Hellenei rămăseseră pe întinsul fluorescent al ogoarelor cu hotare pe orizont, ca o boltă întoarsă cerului. Vedea împărăția lui Omu'Împărat, cu lanuri cît împărățiile de aur, în care și caii sînt năzdrăvani și mioarele vorbesc și oamenii se află...

„...Pe un picior de plai,
Pe-o gură de rai."

Hellen nu mă mai asculta. Poveștile mele sînt o căutare. Hellen plecă în poveste. Ea spune: „Am fost la Ver-

de'mpărat. Şi cînd am scuturat frîul... m-a luat Făt-Frumos de la Roş'Împărat. Cînd mă duceam la Sfînta Vineri...“

27 iunie

Zona de investigaţii va fi pe coasta de răsărit a vîrfului Lăcăuţ. Un pas de inima Vrancei. Tabăra va fi la Locut. Lucrările vor începe o dată cu sosirea lui Protheos. Allen ne-a anunţat că îl va trimite la 30 iunie. Nu înţeleg de ce abia atunci.

Hellen mă aşteaptă sub umbrarul cerdacului.

A stat acolo şi a aşteptat şi a privit îndelung şi mama. Şi bunica. Şi altă bunică.

Au urmat şi ele, cu palma lor tînără şi bătrînă, creşterea lujerelor în înaltul stîlpilor.

Plecăm la Lăcăuţ.

28 iunie

Astăzi Hellen mi-a ţinut o conferinţă.

Desigur, Hellen, omul cu vestminte de scit de la Gaşer-La nu este nici Abaris, nici Făt-Frumos. Dar poate fi un *Arheoabaris,* înţelegînd prin aceasta că avem îndeajunse temeiuri ştiinţifice ca să credem că el a fost întemeietorul mitului originar, începutul acestui mit. A fost cel care l-a inspirat oamenilor şi legendelor în mod nemijlocit şi în directă legătură cu faptul real (supranaturalul pentru vremurile de atunci).

Acest Arheoabaris (sau oricum i-am spune,) poate fi prima verigă a lanţului de mituri apollinice răspîndite în lume.

Arheoabaris. Să fie un defect dacă îmi place ca denumirile să sune frumos ?

29 iunie

Am primit a doua scrisoare de la Allen. Vorbește, scrie — ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cum în seara despărțirii s-ar fi hotărît (firește !) să vină și el în România, doar... cu cîteva zile mai tîrziu.

Nici un cuvînt despre boală. Scrisul e viguros, concis — sistem de ecuații. Îmi trimite o serie de calcule *„riguros exacte"*, unele instrucțiuni (sentimentale) pentru feciorii lui automați și își cere iertare pentru întîrzierea lui Protheos de care „nu a putut să se despartă". Nu că l-ar fi iubit mai mult decît pe ceilalți. Dimpotrivă. Fiu denaturat, a cam abuzat de calitatea lui de „copil minune". Nu a putut să se despartă de el, pentru că acum e sigur că i-a descoperit *nunuea.*

„Ideea — scrie Allen — mi-a trecut prin minte într-o noapte — cred că 2 sau 3 mai".

Era cu putință ? !

Îmi amintesc că în nopțile acelea l-am vegheat toți trei — Azim, Hellen, eu — cu inima strînsă, așteptînd, învinși, sfîrșitul.

Era și dr. Cosma și Tao Si și Kerr. Nimeni nu mai putea vorbi. Cu toții ne gîndeam la Rudi.

Nu am văzut niciodată ochi mai mari ca aceia ai lui Allen, atunci. Atunci cînd am stins lumina, ochii i-au răzbit din întuneric. Fosforescenți. Laseri de cucuvae.

Mîinile Hellenei se încleștaseră de brațul meu.

Ochii lui Allen o priveau.

Cu greu am reușit s-o iau de acolo. Era hipnotizată.

Murmura, revenindu-și : „Bufnița, Bufnița. Pallas Athena [1]."

[1] Bufnița zeiței Athena este simbolul inteligenței lucide (n.r.).

Mă copleşeşte şi acum acest moment.

Momentele au fost prea halucinante ca să lase imagini precise. Poate n-a fost niciodată vorba de moartea lui Allen. Doctorul Tao Si vorbea ca de unul singur: „...s-a petrecut *ceva*. Ce, nu ştiu, dar s-a petrecut".

Scrisoarea lui Allen de acum mă descătuşază de un fel de obsesie — un reproş venit din substraturile sufletului. Reproşul că despărţirea de la Gaşer-La avusese în ea ceva de părăsire. Oricît de bine ştiam, cînd am plecat, că nu mai era nici un pericol pentru Allen, nu-mi puteam goni gîndul că ceea ce mă chema era mai puternic decît ceea ce îmi spunea să rămîn.

Protheos ne va sosi şi el, mîine. Cu sau fără taină, îl aşteptăm ca pe unul de-al nostru!

Despre taina lui Protheos Allen îmi scrie pe sărite. Totuşi destul ca să întrevăd singur o parte din explicaţii.

Se pare că totul porneşte de la prezenţa în corpul lui Protheos a urmelor de *ecasienit!* Aşadar, tot piatra labirintului, cu însuşirile ei oscilante, între metal şi metaloid, era şi misterul robotului care o atacase. (Oscilaţie comandată de transformarea reversibilă a reţelelor cristaline.)

Allen îmi mai scrie că îşi amintea de faptul că nichelul folosit pentru anumite microtranzistoare ale lui Protheos fusese obţinut în condiţii cu totul aparte — dintr-un meteorit!

Nu pare exclus — iar Allen pare convins — că în aceste microtranzistoare se includ şi impurităţi nedozabile de *ecasienit*. „Îţi dai seama — scrie Allen — că în felul acesta sîntem şi pe urmele pietrei de la Gaşer-La?"

Ecasienitul îl explică pe Protheos. Protheos explică *ecasienitul*...

Dar pe amîndoi ?

Totuşi şansa ipotezei este foarte mare, de vreme ce pînă acum nu exista nici una.

29 iunie, seara.

Astăzi a fost ziua scrisorilor de la Gaşer-La. Cea mai lungă e totuşi a lui Azim. Am citit-o cu nerăbdare, ca să aflu miracolul însănătoşirii lui Allen. Dar, la cele ce ştiam, scrisoarea lui Azim nu adaugă decît noutatea că „vindecarea lui Allen, pot să ţi-o mărturisesc, a fost miraculoasă. Deocamdată nu-ţi pot spune mai mult decît că mă bucur şi că fac ipoteze".

Atenţie, doctore ! Ipotezele au devenit o boală contagioasă !

Scrisoarea hunzaşilor : Ghon Ti, Ghimbu, Runa ne scriu — în cel mai pitoresc esperanto — că vor veni şi ei în Carpaţi. Nu mă întreabă dacă îi aştept şi speră că strungile carpatine nu le vor da ameţeli. Vor să fim din nou alături.

Insondabile sînt adîncimile sufleteşti pe care oamenii Ciomolumneni le pot tulbura cu o vorbă spusă într-o doară sau cu una nespusă.

Hellen va fi fericită şi nerăbdătoare.

Năreju, iunie

Floarea Soarelui, mioară, a dăinui, Ozana, moşnean — mi le spun mereu — cuvinte frumoase — pentru bucuria de a le auzi, pînă ameţesc. Pînă înţelesul li se duce şi-mi rămîne muzica. Mi le cînt mereu şi uneori cred că vorbesc în acel grai, doar de ei înţeles, al copiilor de

oriunde și dintotdeauna : *ceriul, ic, Ileana Cosînzeana, Celerim....*

. . . . . .

Rațiunea științifică, obiectivă, care ne-a pornit în această expediție *en suivi,* se bizuie în primul rînd pe similitudinile de construcție dintre templul de sub cerul subteran de la Gașer-La și cel al Hyperboreilor din Insula Albă (nouă stîlpi, nouă altare... către sfîntul soare) reconstruit din basme.

Centrul de la Locut se va întemeia mai mult pe rațiunea unui vis decît al unei științe. Căci vis a fost filmul spațial desfășurat sub cupola irizată a templului de la Gașer-La.

Tudor este convins că filmul acela a fost o realitate concretă din afara noastră și că explicațiile științifice vor apărea clare din cercetările care s-au și inițiat acolo.

Eu nu văd de ce aceste „realități din afara noastră" nu ar putea fi generatoare de vise — nu numai de „reale senzații vizuale".

Ipoteza mea ar explica mai bine motivul pentru care filmul acela nu va mai rula niciodată. Dar nimeni nu mă ia în serios.

Oricum — vis sau realitate — ne-a adus unele date de o precizie cvasitopografică asupra locului unde ar trebui căutat cosmonautul cu veșminte de scit. Poate și locul Sînzienei lui !

Dar și direcția săgeții-rachetă (sau a *Săgeții Zburătoare,* ca să nu ne punem rău cu Abaris) și curbura traiectoriilor ei și sensul plecărilor și sosirilor și succesiunea (mirifică !) a peisajelor — toate ne îndeamnă spre țara Hyperboreilor contemporani și poate nu departe de mun-

tele ales ca bază a cercetărilor noastre. Şi dorul lui Tudor...

Faptul că acum 15 sau 20 de milenii locurile acestea erau ale Pelasgilor nu pare să infirme teoria lui Tudor, care ştie atît de multe despre opera lui Densusianu.

Hyperboreii sînt una din ramurile urmaşe ale marelui arbore pelasg. Cea mai de seamă şi, mai ales, aceea care i-a moştenit întreaga comoară de civilizaţie.

Ei au strămutat templele (pelasge) de pe crestele carpatine — lăsînd acolo numai coloşii Omului, Babelor, Parîngului, pe care nu le puteau smulge de pe soclurile lor de munţi.

Le-au strămutat — se spune — între valurile mării, pe o insulă albă. Locul unde pogora Apollo şi aterizau apollinii.

E firesc ca direcţiile de zbor de la Gaşer-La să nu se îndrepte către această insulă. Un platou de aterizare nu exista acolo cînd s-a construit Amfidayamul. Dacă s-a făcut, atunci el s-a construit mult mai tîrziu, pe vremea coborîrii din munţi.

Primul Abaris trebuie căutat în munţi. Dacă şi el s-a folosit de *cosmofrancii,* s-ar putea să-l şi găsim (deşi la Amfidayam aceşti izotopi nu ne-au folosit decît la ipoteze. Mai mult s-au descoperit, decît i-am descoperit).

Dar pe români i-aş fi recunoscut ca urmaşi ai Hyperboreilor. Mi-ar fi fost de-ajuns datele din istorie. Căci Pausanias, scriind despre păstorii Hyperborei, vorbeşte mereu despre hărnicia şi ospitalitatea lor ; istoricul Mela îi numeşte „cultores justissimi" ca şi Hellanic : popor care practică justiţia. Clemente Alexandrinul admiră spiritul lor filozofic ; Strabon, Herodot, Diodor Sicul, Aelian sînt unanimi în a-i lăuda pentru darul lor poetic,

pentru dansurile lor, cîntecele și întreaga lor artă înnăscută.

Primii coborîtori din astre nu puteau să-și aleagă decît Pămîntul acestor oameni ! Al acestor oameni cu suflet asemenea lor.

Are și inima argumentele ei în precizarea unei expediții !

Hellen Steelwin, ești o explozie de entuziasm !

Popasuri spre Locut.

O dată cu trecerea de Întorsura Buzăului și Măgura Odobeștilor, Tudor mi-a propus „reîntoarcerea la mintea savanților". Totuși, de ce se cheamă colinele din dreapta noastră „Putna seacă" tot am mai crezut că am dreptul să întreb neștiințific.

— Pentru că nu au decît vin !

— Și dacă au vin ?

— Beau de... seacă.

— Tudor, asta mă cam alarmează. E regiunea ta natală !

— Mda ! Regiunea mea, în care vinul e mai ieftin ca apa !

— Și atunci, ce fac oamenii ?

— Fac economie !

M-am lipit de fereastră ca să privesc mai departe copilăria podgoriilor. Să iau cu mine parfumul pămîntului. M-am îmbătat, anticipînd roadele toamnei.

De la Gașer-La mi-au sosit plicuri cosmopolite. Aproape nu le citesc, din nerăbdarea de a le deschide. În cele ale hunzașilor am găsit desenată cîte o floare de lotus.

„*Memsahib* Hellen“ și „*Sahib* Tudor“ mai în fiecare frază.

Îmi scrie și Rașid.

Multe rînduri tremurate. Multe nu se pot citi.

Azim i-a spus că are o inimă „năzdrăvană“, cît șapte din „cele de care povestea Pârvanu“, dar că trebuie să bage de seamă, ca nu cumva să fi ajuns la cea de a șaptea !

Pe o pagină lucrată cu migala unui covor de moschee, cu o caligrafie splendidă, „suplă ca un mers de gazelă“, îmi trimite o *robaiyat*, în persană. Un catren — nesemnat, dar cred că e al lui.

Pare a fi un verset din Coran. Albastru, negru, aur.

Rașid e un labirint de taine.

Încerc să-l traduc :

„Ard stelele albastrelor momente,
Precum a fost ființa lor dintîi
Și cerul are două firmamente
În seara asta — ca și ochii tăi.“

Scrisoarea lui Allen !

Sir Allen Connor *redivivus !* Peste tot numai inimi năzdrăvane ! Doar eu sînt pedepsită la o singură inimă.

Ce-mi spune despre Protheos s-ar putea să fie. Voi vorbi cu Tudor.

Dar toate astea mîine. Mîine.

Acum scriu chiar pe mica masă pliantă de sub parbriz. Am lăsat plaiurile pe seama Lățosului.

Pot întinde mîna. Pot să mi-o las peste mîna lui Tudor. Pot.

Sub mîna mea e mîna lui Tudor. Ține volanul strîns, ca un copil o jucărie adevărată.

L-aș întreba, așa, în fugă : Mă iubești ?

Dar știu. Mi-ar răspunde ca altădată...

...Îmi repara, cu pila de unghii, încruntat, înconjurat de toate piesele desfăcute, mica mea străveche *boîte à musique.* [1]

— Mă iubești ?

— Acum, nu !

Atunci am învățat că nu numai copiii se joacă serios.

Și tot l-aș mai întreba...

Cuta verticală s-a adîncit pe fruntea lui Tudor.

[1] Cutii mecanice „cu muzică", foarte iubite în sec. XVIII (n.r.).

capitolul XV

milioane de feți-frumoși și un singur balaur din secolul XX

Locut, 30 iunie

„Șantierul e gata să înceapă lucrările !"

Un ecou al acestor cuvinte îmi vine de la Gașer-La. Cu glasul lui Rudi. Și o strîngere de inimă.

Protheos a și fost instalat.

Zona cercetată este acum mult mai limitată decît cea din Gașerbrum (Buzău-Vrancea-Oituz-Vidra : un dreptunghi acoperind cca 400 km²). S-ar părea că totul e mai ușor aici. Totuși lucrurile stau cu totul altfel. Comparativ, în Karakorum căutam o suprafață, aici căutăm *un punct.*

Nu mai poate fi vorba de simpla semnalare a unor izotopi revelatori, deși și aici tot *cosmofranciile* sînt urmărite. Dar ceea ce pretindem acum Necunoscutului este mai mult.

Simt nevoia unei regîndiri. A mia regîndire înaintea altor o mie. Teama că nu am gîndit destul.

De fapt, în lumina cunoștințelor actuale, o *Săgeată Zburătoare,* pornită dintr-o altă planetă ca să înconjoare Pămîntul, ar fi cu putință și în secolul nostru și în oricare alt secol. Oricare dintre secole poate cuprinde anul

sau anii cînd Pămîntul a primit, sau va primi una din acele vizite pe care încă nu izbuteşte să le întoarcă decît Lunii. Ajunşi la cultul vitezei luminii — vom rămîne încă multe secole nepoliticoşi faţă de avansurile vecinilor noştri de Galaxie.

Aşadar, Abaris avea o rachetă. Dar de unde avea, în secolul VIII î.e.n., o rachetă şi chiar una care depăşeşte ca performanţe secolul atomic ? ! Nici în istorie, nici în basme, nimic despre — vorbind ca inginerii şefi — procesul tehnologic de fabricaţie.

Abaris a primit-o în dar de la „coborîtorul din Soare". Fără patentele de fabricaţie ! Ele rămînînd un secret. Dar a fost acest *recent* Abaris din secolul VIII cel dintîi şi singurul om care a primit asemenea dar ?

Descoperirea de la Gaşer-La dovedeşte că *Săgeata Zburătoare* exista pe Pămînt încă de acum 15—16 milenii şi că era mînuită cu cel puţin tot atîta măiestrie ca a Hyperboreului din secolul al VIII-lea.

Săgeata Zburătoare a fost adusă pe Pămînt *de voie sau nevoie,* de un astronaut — să-l numim Apollo — singur sau în fruntea unei expediţii. Superioritatea lor i-a făcut pe pămînteni să-i zeifice şi apoi să-i aşeze pe Olimpuri, Ciomolumne, Pamiruri. Înălţimi inaccesibile, nu atît paşilor cît minţii. Dar această înălţare — lăsînd la o parte alte întemeiate ipoteze — nu este şi o exprimare, în mit, a întoarcerii apollinilor în patria lor astrală ?

De ce au ţinut zeii să dăruie şi unui pămîntean una (sau mai multe) dintre rachetele lor ? Ca să lase pe Pămînt, la îndemîna celui mai bun dintre oameni — ales şi iniţiat de ei — o armă a eticii, prin care să stăvilească marile orori, prevăzute de ei din propria lor experienţă ?

Este teza Hellenei.

Întrebările sînt încă din domeniul visului.

Şi totuşi, oriunde în univers, raţiunea nu ar fi raţiune, dacă ar întreprinde acte fără scop.

Întemeiaţi pe descoperirea de la Gaşer-La, noi afirmăm (ca să nu spunem *dorim*) că omul de sub cupola templului este primul iniţiat al apollinilor şi cel dintîi deţinător al Săgeţii Zburătoare.

Dar apollinii nu au putut dărui primului lor iniţiat şi elixirul vieţii ! „Ulciorul cu apă vie" nu-l aveau nici ei. Acel mare şi prim Abaris era şi el un muritor ! Săgeata Zburătoare, ca să dăinuie peste secole, se pare că a trecut din iniţiat în iniţiat, din Abaris în Abaris.

De ce a dispărut în secolul VIII ?

Cel dintîi sau cel din urmă Abaris ştim că se pornea cîndva spre pămîntul, spre cîmpiile, spre codrii ţării din miazănoaptea Istrului. Sub pămîntul acesta Protheos îşi trimite acum emisarii neutrinici.

Allen l-a încadrat pe Protheos în teoria lui asupra neutrinilor începetiniţi — aceeaşi teorie cu care încearcă să explice şi mişterele pietrei de la Gaşer-La. Eu cred că neutrinii aceştia ar putea explica şi comportarea izotopilor impari ai franciului — *cosmofranciile*. Mă gîndesc la puterea de pătrundere a acestor izotopi şi — ca o consecinţă — la distanţele enorme la care pot fi semnalaţi şi urmăriţi. Ar fi ultima concluzie a raţionamentelor de pînă acum.

La capătul acestei discuţii, Hellen a respirat adînc. Mi-a făcut semn să tac. Aripile supranumerare ale fanteziei şi le-a schimbat aici pe aripi de pasăre măiastră ! Ascultă „Ciocîrlia" cu atîta putere de interiorizare, încît ai crede că nu o mai desparte de Soare decît o ultimă bătaie de aripă.

Ora 12

Prima confruntare a primelor investigații de la Locut : NEIDENTITATE.

Protheos se prepară pentru următorul atac. Doza și natura radiațiilor, care au fost determinate, nu-i pot influența precizia.

Locut, 2 iulie

Allen. Sîntem din nou împreună !

Suspendarea lucrărilor pe 48 de ore.

Sărbătoririi desfășurate — după protocol — cu robotul mezin învățat să... improvizeze discursul de bun sosit, înmînarea brevetului de inventator, pe care maestrul îl deținea în mod clandestin (Protheos făcea descoperiri fără autorizație) — Allen i-a rezistat eroic. Zăgazurile inimii i s-au rupt abia cînd a întîlnit privirile celor trei hunzași. E drept că și Runa amuțise tot voind să spună ceva.

Ne-am bucurat ca niște copii lăsați de capul nostru.

Despre asemenea isprăvi, Hellen are o teorie proprie. „Trebuie întreținută bucuria. Sufletele oamenilor să se îmbrățișeze". O teorie cu concluzia... la alegere.

Pentru după-amiază e programată o plecare fără program, în ospeție la stîna de la Uzu, cu pogorîre pe la Penteleu, la tîrgul de la Năeni, unde e zi de vălărit.

Pînă atunci, Allen s-a așternut pe povestit. Dar pe povestit !

Munții Ciomolumnei — furtunile creației — doctorul Tao Si — dinastia Protheos — Azim, mare organizator geolog — labirintul fără taine — neutrinii — stereofilmul — secretul *ecasienitului* — un apus de soare pe Gașerbrum și unul, în concurență, pe Ceahlău. Teoria modificată a mezonilor + și... și alte spumoase combinații magneto-bio-sentimentale și filozofico-interpretative.

La un moment dat, cu niște ochi speciali :

— Măi băieți, da' ce puneți voi în paharele astea de vorbesc eu atîta ?

— Doar un umil vinișor, i-am răspuns, de Jariștea-Odobești, de numai 11 grade.

— Unsprezece ? ! Nici măcar unul de apostol ! Ce mai nuntă e și asta ? !

— Să ne fie cu iertare, dar de la Burebista și Deceneus, care nu se prea aveau bine cu alcoolul etilic — prin părțile acestea vinurile au grade mai puține și... vorbe mai multe !

— Îți rămînem datori un whisky... ...Arc și săgeată " [1] zburătoare !

Dar pînă la urmă, Allen tot Allen ! Nu s-a urnit spre Uzu pînă nu s-a pus la curent cu roboții și cu programul lucrărilor pe zile, ore și minute. Propunerea de a-și relua redactarea Jurnalului Oficial nu l-a ademenit. Ce mai ! Dulce Moldovă...

Allen ne învinuiește că n-am ținut îndeajuns cont de radioactivitatea naturală, destul de pronunțată în această regiune. Nu contestă valabilitatea rezultatelor. Remarcă doar faptul că în diagramele de radioactivitate ale sectorului sud-estic apăreau unele schimbări de curbură.

S-a stabilit ca programul de investigație a lui Protheos să fie modificat conform algoritmului dat de magul de la Gașer-La ! Concentrarea cercetării în sectorul sud-estic, unde posibilitatea de a descoperi ceva s-ar părea a fi mult mai mare.

Vom începe deîndată. Adică, peste două zile.

---

[1] Aluzie la marca de whisky : „Bow and arrow" (Arc și săgeată) (n.r.)

4 iulie 1985

Azi am ținut în loc fericirea.

Cuvintele astea le scriu... ieri.

Ieri s-au născut din fericirea trăită.

Se spune că am cucerit gloria. Înaltă cît piscurile din Karakorum. Am făcut descoperiri de însemnătate istorică (spun o seamă de publicații de specialitate și tot atîtea cercuri științifice). Vom purta palme academice și coloane de gît — laureați, distinși, aniversați (mai ales aniversați !)

Dacă le adun pe toate acestea într-o mînă, e grea mîna aceea. E mult să ai un pumn de glorie asupra ta !

Dacă adun fericirea zilei acesteia în cealaltă mînă, nu o pot face pumn. Se revarsă. Se dăruie. Se întoarce în mine, inundînd în trecut, cucerind înainte, spre anii ce așteaptă în neguri. Voi merge către ei bogată, cu preaplinul pumnului meu de fericire.

Soarele se sfătuise cu Van Gogh sau cu Luchian cum să așeze umbrele peste strălucirea stîncilor cu obrăzare de flori. Brazii legănau torțele cu tăciunii verzi, înmuind în cer condeiele ascuțite ale Pămîntului. Drepte ca verticalele, trunchiurile lor — tinere, semețe, solemne — coloane de sunet în orga uriașă a naturii, vibrată grav de vîntul înfiorat de esențele pietrelor ! Ca un glas al materiei universale.

...Și norii plecau, scrișI de condeiele brazilor, ducînd mesaje în orizont.

L-am ascultat pe badea Ursan. Spunea o poveste de-a lui Tudor. Pentru mine toate poveștile sînt ale lui Tudor.

Cuvinte, cuvinte multe pe care nu le înțelegeam.

Pe toate le înțelegeam. Mi le tălmăcea o necunoscută ființă din mine.

Am văzut cei mai frumoşi miei ? Cei mai frumoşi munţi ? Cele mai frumoase jocuri ? Cîntece ? Nu.

Am văzut miei, munţi, dansuri, jocuri şi mai frumoase. Am văzut. Am văzut. Am auzit cîntece.

Nu. A fost altceva în această beţie calmă, cuceritoare. Un *altceva* care m-a făcut să văd, totuşi, cei mai frumoşi miei, cei mai frumoşi munţi, cele mai frumoase jocuri.

Tudor mă ţinea de mînă. Cu un fel de teamă.

Ce fel de ochi aveam ?

Frumosul acestei zile m-a trecut pragul Frumosului, dincolo de încîntare — în fericire, în linişte.

Numai durerea mai poate dărui asemenea frumosului.

Oamenii aceştia cu sufletele pe obraze ! Îmbrăţişarea de fiecare clipă a omului de către om ! O simţi pe pămîntul acesta oriunde ai fi, cu oricine te-ai întîlni, oricine ai fi.

Aici NIMENI nu trece niciodată pe lîngă tine.

Neistovită putere de dăruire ! Oamenii aceştia care au trăit între lupi fără să ajungă *homo homini lupus !* Care s-au lăsat jefuiţi de toate şi de toţi împăraţii rozei vînturilor, numai de dărnicia lor nu s-au lăsat jefuiţi.

Oamenii aceştia... *Oamenii !* Ei sînt acel altceva care m-a trecut peste pragul Frumosului, dincolo de încîntare, în fericire, în împăcare.

Am văzut cei mai frumoşi miei.

Cele mai frumoase hore, bătute...

Vălarii m-au făcut să trăiesc din nou fiorul cuceririi înălţimilor, sădit în atavismul acestui popor.

Datina este, de nu se ştie cînd, ca în această zi, a vălăritului, toţi oamenii să fie luaţi pe braţe, legănaţi *(vălăriţi)* şi aruncaţi în sus. Toţi. Şi copiii.

Dar legănatul, *vălărirea* aceasta, nu este oare simbolica saltului spre înălţime ? Dacă nu, atunci Ciocîrlia ce este ?

Dar mitul Florii Soarelui ? Dar jocurile acelea ale imponderabilității, în care cei ce joacă stau în spațiu mai mult decît pe pămînt, bătînd recordurile tuturor baletelor ?

Oamenii aceștia cu munții scunzi sînt beți de înălțime. Ei scriu cu vîrfurile brazilor, pe nouri, mesaje uimitoare.

Am văzut și o bătută ciobănească. Și o ciuleandră.

Oamenii erau îmbrăcați... ca Abaris.

Melodia avea doar două fraze muzicale, mereu repetate. Nu era monotonă. Era obsedantă ! Fiecare repetare o nouă rotire de sfredel.

Jucau mulțime de grupuri.

Unul exprima telurul, bătînd des, apăsat pămîntul, ridicînd picioarele greu, ca niște rădăcini ale gravitației. Un altul figura zborul, cu mîinile Victoriei din Samotrace. Sumanele — mantii ale zeiței Nike.

În unul vedeam dîrzenia haiducească, în altul mîndria stăpînirii Pămîntului, setea și beția înălțării în altul și altul, nenumărate expresii țîșnind dintr-o unică, atavică obsesie.

Dar grupul bătrînilor !

Drepți, nemișcați, cu privirile înfipte dincolo de orizonturi. Ritmica jocului — doar în ușoara, abia perceptibila încordare a fețelor, a frunților. Prin trupuri, doar o înfiorare, o intenție a mișcării.

Și toate acestea alături.

Pe același plai.

Pe-o gură de rai.

Am văzut și bîte, cu lucrătură ciobănească. L-am întrebat pe Tudor ce au cioplit ciobanii pe ele.

— Păi, ce-or hi cetit în stele, noaptea, la păscutul oilor.

Pe sferele — capete de bîtă din mîna ciobanilor : arta geometriei ortogonale. Teoriile lui Tudor. Calculele lui Allen. Supercalculele roboților...

România, Locut, joi 10 iulie 1985

Conflict cu Hellen.

În ziua de 9 s-a efectuat a șasea confruntare de rezultate. (Precalculate — Experimentale.) A șasea NEIDENTITATE !

Singurul profit — afară de eliminarea din sistem a unghiurilor explorate — este verificarea lui Protheos.

Dar conflictul cu Hellen nu a pornit de la Protheos, ci de la programul zilei de mîine.

Și eu și Tudor considerăm că este de la sine înțeles să continuăm sectorul sud-estic, așa cum se hotărîse în ultimul consiliu.

Hellen vine cu o altă propunere.

Dar vina este a lui Tudor ! Faimoasa lui voință a devenit sentimentală ! Nu zic, dragostea este bună și între oameni de știință — *o, quae mutatio rerum* [1] *!* — dar programarea trebuie respectată riguros exact !

Totul s-a petrecut într-o seară, în cerdacul din spatele laboratorului. Era și Tudor și un savant patruped îmblănit (care nu-mi acorda nici o atenție). Eram după cafeaua turcească. Hellen a învățat, în sfîrșit, să o facă veritabilă, ceea ce pentru mine nu-i de loc o fericire.

Feerie nocturnă. Ne mai trebuia un corn de lună. Ghinionul fu să și fie !

Și așa, iată-ne ajunși la : „Spune, Tudor, spune mai departe..."

[1] Vai, ce schimbare de lucruri ! (Latină.) (n.r.)

Pînă acum, la faza aceasta, mi se făcea un somn de o politețe ireproșabilă și îi lăsam acolo, în lumea „basmurilor", ca să mă întorc în cabinetul meu, să-mi prepar un filtru și să-mi scriu jurnalul. Dar de data asta am rămas.

Nu că ar fi fost luna mai frumoasă (de cînd se circulă pe ea, îmi pare un teren de golf), ci Făt-Frumosul basmului — ceva mai interesant.

„Cică — băsmuia Tudor — a fost o dată ca niciodată, în 1913, un Făt-Frumos pe care îl chema Badea. Badea Nichifor, pădurarul de la Năreju".

Mi s-a părut mai vrednic de atenție acest Făt-Frumos cu adresă.

„Și porni acest Făt-Frumos cu pușca la spinare — că erau urși pe acolo — prin cea pădure deasă ca peria ca să chitească niște tisă pentru lada de zestre a lu' fată-sa mai mare — că avea șapte. Și s-o dus, cît s-o tot dus, pînă s-o întîlni cu un balaur lung de treizeci și trei de coți, cu labele rășchirate și cu trupul acoperit numa' cu solzi de hier, d'argintat ce era. Și s-a pornit o luptă pe viață și pe moarte. Făt-Frumos cu pușca, balaurul cu ghiarele, că ascuțite le mai avea. Și iaca așa, zi de vară pînă-n seară, s-au tot întrecut în puteri, pînă ce balaurul a prins a fugi pe valea dinspre secuime, mai jos de Trotuși. Aicea, Moș Nichifor-Făt-Frumos l-o ajuns din urmă și l-o răzbit cu un cartuș drept în ochi.

Și, cum nu putea să-l bage în traistă pe balaur, de mare ce era, s-o dus la primarele din sat, carele nu vorbea decît ungurește... Ce s-or fi înțeles, ce nu s-or fi înțeles, da' după trei zile, balaurul, mort de-a binelea, era dus la Budapesta pentru fala muzeului paleontologic de acolo."

— Și l-aș putea vedea în carne și oase? — se repezi Hefler.

— Pe Făt-Frumos ?

— Nu ! Pe cel balaur înfricoşător, călătorit la Buda.

— Numai în oase ! am crezut că e cazul să-i răspund eu.

E drept, balaurul acesta mă interesase cîndva şi pe mine. Referatul specialiştilor afirma că dihania era un veritabil dinosaur (varietatea Plesiosaurus) din paleozoic şi că ieşise dintr-o peşteră, în calea unui om din secolul XX, care a avut inspiraţia să-l împuşte în ochiul stîng. Mai există o sumă de alte referate cu privire la proveniența acestei vietăţi dispărute şi, vorba lui Tudor, am încălecat pe-o şa şi gata !

Dar povestea cu dinosaurul din Carpaţi a rămas bizară.

Hellen, pe gînduri.

Prin urmare, mă pregăteam să plec, să-mi prepar filtrul. Spre surprinderea mea, Hellen mă opri.

— Nu pleca, Allen !

Şi n-am plecat. Şi Hellen începu interogatoriul :

— Tudor ! Peştera aceea este o realitate ?

— Realitate, bineînţeles.

— Şi unde este ?

— ...40, poate 50 de kilometri la sud sau sud-est de cerdacul nostru.

Şi... a urmat explozia !

— Tudor ! Domnilor ! Acolo vom explora imediat. Germenii acestui balaur au fost aduşi din alte...

— Hellen, să fim mai rezonabili ! Prea te laşi furată.

— Acolo vom explora deîndată şi pe loc ! Acolo trebuie dus şi Protheos.

Şi aşa mai departe şi în continuare, pînă cînd am crezut că era cazul să intervin şi eu, insinuînd :

— „I-o spune prea bătrînul ei suflet"...

Dar citatul din bătrînul nostru persan se dovedi neinspirat.

Ochii Hellenei se aprinseră.

Dulăul se ridicase.

În uşă apăru o umbră. Avea luna pironită pe deasupra capului... Nu luna — semiluna.

Raşid ! Cu barba albă fluturînd. Îl lăsasem, încă bolnav, la Gaşer-La, în seama lui Azim.

La pieptul lui Raşid-Al-Ben-Aser-Djiar-Bekr-Mahra şi-a spus Hellen toate necazurile şi, bineînţeles, toate pretenţiile ei asupra lui Protheos şi bineînţeles...

Pînă la urmă cred că am să-mi văd roboţii vînînd balauri pe la Peştera Codrului, decoraţi, dacă Tudor...

...Tudor privea atent diagrama radiaţiilor naturale ale regiunii. Peştera era în afara sectorului sud-estic, dar în hotar cu el, pe latura de vest. În zona respectivă nu se semnalase nici o perturbaţie radioactivă.

Dar se poate bate cineva cu presentimentele ştiinţifice ale *memsahibei* Hellen, retrasă strategic la pieptul ocrotitor al lui Mahra-Bekr-Djiar-Aser-Ben-Al-Raşid !

L-am privit pe Tudor.

Am izbucnit în rîs toţi patru.

La urma urmei, nici teoriile noastre nu sînt mai fondate. În consecinţă, iată-mă introducînd şi un Făt-Frumos în ecuaţii.

capitolul XVI

seismul

21 iulie 1985

În jurul Peșterii Codrului e un adevărat asediu al roboților.

Nu a fost așa chiar din prima zi. La început a fost numai Protheos, cu un singur releu de transformare și ecranele aferente. Allen le spune „locatoarele geologice".

S-a urmărit, îndeosebi, diagrama radioactivității și spectrul diferitelor iradiații. Din punct de vedere tehnic, în această nouă tabără, lucrurile merg destul de ușor, chiar comod. Emoțiile de genul celor de la Gașer-La sînt mult mai rare.

În primele trei investigații în preajma peșterii nu s-a putut nota nimic deosebit, afară de monotonia neidentității dintre matricile de *ante* și *post* calcul. Dacă nu ar fi fost vorba de Hellen, mai programam și a patra încercare ?

În realitate, rațiunea care m-a determinat să o fac nu a fost nici științifică, nici rațiune. Un dar pentru Hellen. I-am pus la picioare o legiune de roboți, cu toți fiorii lor electronici.

Azi, 22 iulie 1985, am putut constata că și procedurile incompatibile cu moravurile cercetării științifice pot fi răsplătite de zeița succesului. Așa se întîmplă că azi, *Sir* Allen Connor a putut trăi cea mai mare emoție a sa de sub cerul țării danubio-carpatine. E drept că n-a ajuns să vadă mult așteptata, trecuta în legendă *identitate* a matricelor, ci numai un salt cu totul neobișnuit (aproape asimptotic la verticală) pe diagrama radioactivității. Dar saltul acesta a avut asupra-i efecte psihologice cu totul asemănătoare.

În jurul peșterii, în perimetrul ei luat în explorare, nu mai mare de o jumătate kilometru pătrat, la o adîncime deocamdată imprecizabilă, pare să se găsească o sursă radioactivă cu totul neobișnuită, chiar pentru cele mai recente cataloage. Ce ar putea fi această radio-sursă în stare de erupție ?

Pînă acum tot ce se poate afirma este o negație : în nici un caz nu este efectul mult căutatelor *cosmofrancii*. Cum singurul factor comun al tuturor descoperirilor scontate de noi în regiune este ipoteza acestor izotopi, toată seria obiectivelor urmărite redevine o nebuloasă.

Totuși, perspectiva unor descoperiri geologice ne apare clară.

Pe această temă s-a produs o vie dispută între noi. Era sau nu cazul să părăsim obiectivele propriu-zise ale cercetărilor noastre ca să ne dedicăm altora, survenite mai mult sau mai puțin întîmplător ?

De fapt, n-ar fi chiar o părăsire. Numai o suspendare.

Hellen s-a prevalat de precedentul survenit la Gașerbrum și în general în Karakorum. Și acolo am suspendat căutarea Amfidayamului, ca să dezlegăm, mai întîi, enigma Munților Pietrei — deși la început nimic nu ne

îndreptățea să credem că această dezlegare ne-ar putea duce la Amfidayam.

Descoperirea cosmodromului și a templului, dar mai ales a basmului filmat, m-au făcut să plec de acolo în altă căutare. Dar tot la Amfidayam mă voi întoarce. Pentru că Amfidayamul nu e Amfidayam ! Pentru că intervine o constatare stranie. Poate cea mai neașteptată dintre toate la care m-aș fi așteptat : sistemul de zbor și aterizare pe care l-am reconstituit la Gașer-La, pentru cosmodromul subteran de acolo, este *superior* și *anterior* celui de la Dayam. De teoria cosmodroamelor pandante Dayam-Amfidayam nu mai poate fi vorba.

Ținînd cont de faptul că subterana de la cota 5211 are *cel puțin* 15 milenii, iar platforma de la Dayam *cel mult* 10, apare întrebarea : în ce sens urcase progresul ? De la o tehnică superioară la una inferioară — nu se poate admite că a evoluat una și aceeași civilizație.

Au fost mai multe expediții ale astralilor către Pămînt ? La epoci diferite ? Din aștri diferiți ? Din același astru ? Și în acest din urmă caz, de ce această diferență de tehnicitate între expediții ? Erau acolo două civilizații, care se concurau între ele, pentru cine știe ce hegemonie ? A intervenit un război distrugător, la ei, acolo, la ani de ani lumină depărtare de noi, care le-a întors civilizația cu milenii înapoi ?

Cine va răspunde acestor întrebări ? Noi — învingînd spațiul pînă la ei ; sau ei — printr-o nouă expediție spre Pămînt ?

Nici o soluție de colaborare inter-astrală nu ar fi exclusă !

Oricum, cred că e cazul să mă întorc la Peștera Codrului.

Mîine va fi o zi hotărîtoare. Menținîndu-și teza, Hellen va perora pentru continuarea cercetărilor în jurul peșterii. Pînă acum Allen nu i-a făcut decît concesia de a-i ceda roboții de specialitate.

Peștera este sub stare de asediu. Ca la dărîmarea Cartaginei. Și, bineînțeles, automatele sînt o explozie de entuziasm !

Peștera Codrului, 23 iulie

Discuția era înflăcărată, judecînd după faptul că însuși Allen adoptase stilul perorant.

— Peștera aceasta ne va înghiți timpul, în schimbul unor descoperiri de serie !

— Allen vrea „descoperirea cea mare" și „riguros exactă", nu-l ierta Hellen.

— În peșteră, sau prin jurul ei, replica Allen, vom da, desigur, peste vreo așezare preistorică. Oricît de neoarecare sau de aceiași cu alte vreo sută, cum se vor fi descoperit prin țara asta de 50—60 de ani încoace, tot niște *band*-ornamente, stele, încrustații pe oale mai mult sau mai puțin sparte, în capul arheologilor !

Ne cerea ambiții mai mari, demne de Gașer-La.

— *„Parturiunt montes... Vrancae — nascitur ridiculus mus !"* [1] Asta vreți ?

Hellen schimbă tactica. Nu și-a părăsit nici o clipă tonul doctoral și argumentarea logică. Nu ar fi spus nimeni — nici eu — că era aceeași tînără doamnă, care doar acum puține zile ne cerea, cu aerul unui abuziv capriciu, să facem investigații în jurul peșterii, părăsind programul nostru precalculat. Nu ar fi spus nimeni și totuși... Se pregătea, calmă, să-i răspundă lui Allen.

[1] Se screm munții... (Vrancei) ca să nască un șoarece caraghios ! (Latină.) (n.r.)

Ușa se deschise brusc, fără să fi bătut cineva. În ușă : Haralambie Petroaie. Bătrînul îngrijitor al cămărilor noastre nu părea de loc pornit a-și cere cuvenita iertăciune, după care să ne anunțe sosirea... ursului de mămăligă ! Ba !

— Veniți cu toții ! Vă arde comoara ! De mai bine de-o juma' de ceas că arde. Ziceam c-o fi năzăreală, da-i de-aevea !

Nedumerirea Hellenei a ținut doar cîteva clipe, apoi, liniștită — ea, nu eu — a tradus cuvintele baciului vrîncean pentru Allen și Rașid. Cu gîndul de a nu-l pune în încurcătură pe badea Pietroaie, am ieșit. Abia în pragul ușii ne-am dat seama că ploua. Numai Hellen își pusese haina de ploaie.

În noaptea opacă, flăcările se vedeau plutind vii, ca o ceață albastră, pe locul unde știam că este coama peșterii. Ploaia cădea grea, laconă, peste ele.

Badea Pietroaie ne dădea cuvenitele lămuriri științifice :

— E aidoma ca-n povești. Da' de comoară nici poveste ! Că de era, nu aveam eu să vă chem pe alde dumneavoastră ! Am eu destui nepoți cu care să mă fi pornit a o dezgropa. Unul lucră pe aici, prin tabără, la cărat dulăpașele cele cu ochi de tot felu', de le ziceți răboți.

Dacă n-o hi cu bănat, eu aș zice că de la ei s-o trage tăt, c-au deocheat pămîntu' tot uitîndu-se într-însu ! Și să mai știți că a început și altă lume să vadă flăcările aiestea care nu aprind nimica, da' nici așa ploaie năprasnică nu le stînge. Parcă ar arde niște oloi !

august 1985

Comoara a ars numai două zile. Nu același lucru se poate spune și despre imaginația noastră, care continuă,

aprinsă, să construiască ipoteze. Sau — dacă e vorba de Allen — să imagineze calcule, *riguros* exacte.

Ca spectacol, a fost o încîntare. O feerie, o aurora boreală, depășind-o totuși ca frumusețe și bogăție cromatică. Hellen caută o explicație în această asemănare, deși prezența pulberilor cosmice este, aici, exclusă.

Mai pămîntean și bazat pe determinările făcute, eu mă gîndesc la plasma rece și cred că explicațiile trebuiesc căutate sub pămînt.

De-ar fi așa !

Allen susține altă teză. Și calculează pentru toți !

Oricum, lucrările nu mai puteau continua. Nici un aparat nu mai răspundea la comenzi, chiar după stingerea... comorii.

Allen a constatat că se producea o nouă irupție radioactivă. Nouă, pentru că nu era asemănătoare cu cele de la Gașer-La. Nici unul dintre mijloacele de protecție folosite acolo nu mai dădeau rezultate aici.

După cinci zile de ceartă în șase (la care Rașid a participat inimos și nepărtinitor), Connor rezuma : „În concluzie, trebuie să intervină Gerilă al dumneavoastră ! Să mai zică cineva că nu operăm ca în basme !"

Era încîntat, ca după o mare victorie a lui F. C. Liverpool !

E drept că Gerilă „al nostru" era „al lui". Un complex de supraconductori antipozi, lucrînd tot la 271SG (și nimic nu ne dovedește pînă acum că cel din basme nu dispunea de aceleași mijloace.)

Totuși, flăcările nu avuseseră nimic termic în ele. Rașid le spune „flăcări blînde". De fapt erau *flăcări reci*, dar mult mai reci decît cele care — în tratate — poartă acest nume. Poate că adevărul e de partea celor care nu vorbesc după tratate.

Peștera Codrului, 27 august

Dispozitivele de protecție cu supraconductori ne-au fost trimise de trei zile. De atunci undele și releurile au pierdut hegemonia preocupărilor noastre. Nu le putem folosi.

Istoria se repetă.

Ne-am întors la sapă. Săpăm în pămînt, cu sape aproape adevărate.

Acum emoțiile sînt directe, nefiltrate prin dublele integrale din ecuațiile diferențiale ale lui Allen, de le strica toată vraja de basm pînă îți ajungeau în minte. Totuși ingratitudinea lui față de basmele mele și-a răscumpărat-o tot matematic... Dacă săpăm, asta se datorește dublelor lui integrale recent inventate.

...Mult se aseamănă, mult se deosebesc Allen și Tudor.

La Tudor, ideile, invențiile, chiar planurile și realizările nu te impresionează. Trezesc mai mult admirație decît emoție. Ca spada lui Faust, mînuită de Mefisto. Tudor îți dă certitudinea ; Allen îți dă senzația emoționantă a efortului, fiorul omenescului în lupta cu uriașul uriașilor — Necunoscutul. Acest Allen, pe cît de calm la vedere, pe atît de frămîntat în peștera lui de sub inimă !

Allen e un om. Tudor e... Tudor !

Peștera Codrului

Forarea înaintează normal.

Un moment emoționant a apărut doar cînd s-a ajuns la stratul de piatră. Nici o foreză nu mai prindea. Printr-o autosugestie colectivă, toți ne-am gîndit atunci la piatra impenetrabilă de la Gașer-La.

Alt labirint ? Alte guri deschise numai de... neutrinii încetiniți — ca să nu-l contrazic pe Allen !

Totul s-a redus la o schimbare a danturii sapelor. Proteze de diamant ! (Carpații își au și ei mîndria lor !)

Dedesubt alte straturi, mai convenabile. Se înainta cu peste 50 de metri pe zi, preluînd mereu probe.

Nimic interesant. Zilele trec, trec...

Alte analize, alte buletine, confruntări, deductii. Totul ca în tabelele petrografice.

Radioactivitatea își vede de ale ei. Mută. Muți și noi. Emoția este totuși mare. Emoția lipsei de emoții. Dacă totul va fi tot așa pe mai departe...

Tudor pare cam dezorientat. Pare...

Măcar de-am da de vreun pericol ! Sau măcar de petrol ! — zic — ca o demnă fiică a lui John Steelwin ce sînt, să ne acoperim regia acestei armate de aparataje, superbe și contemplative. De fapt sînt îngrijorată.

Peștera Codrului, 30 august

În fine ! Ne-am calmat ! Au venit și emoțiile ! Au venit de unde ne așteptam mai puțin — de la analize. Ultimul buletin al stratului de — conform primelor aparențe, gnais — este foarte succint : „Rocă necunoscută. Nu i se poate face analiza chimică completă. Se va reveni cu noi încercări".

O nouă *eca*-rocă ! E ca și cum *ecasienitul* nu ne-ar fi fost îndeajuns.

Surprinderea este cu atît mai mare cu cît proprietățile fizico-mecanice sînt de-a dreptul banale și perfect determinabile. O rocă aproape moale, cu rezistență modestă și de culoare cenușie, fără nici o strălucire.

— O fi... substanța cerebrală a materiei ! a încercat Rașid să destindă fruntile.

Nu ne rămîne altceva de făcut decît să continuăm forajul.

Peştera Codrului. Mai tîrziu

Am intrat în zodia contrazicerilor cu Allen. Bătălie între *în* şi *sub*.

Pînă la această oră, trei sondaje au dat de aceeaşi rocă necunoscută. Stratul pare să aibe o grosime considerabilă (9—10 m). Sub el începe din nou banalitatea rocilor catalogate şi, de fapt, în asta constă partea forte a propunerii lui Allen : sistarea forajelor, coborîrea pe gură de puţ pînă la stratul enigmatic (S9) şi extinderea acolo a unei reţele de galerii de cercetare.

Argumentaţia lui este convingătoare, dacă admitem că tainele se ascund în taine. Eu spun că tainele se ascund *sub* taine şi susţin continuarea forării *sub* stratul S9 ; el, *în* stratul S9.

Tudor şi-a însuşit de la început teza lui Allen. Chiar şi Raşid a trecut pînă la urmă de partea bărbaţilor ! Aşa fiind, vom răscoli prin stratul S9. (9 !)

Peştera Codrului, joi 2 septembrie 1985, ora 5,30

În primul moment, am avut cu toţii impresia că golul, care se semnala supersonic pe cadranele forezei de înaintare, era o mare geodă. Oricît de splendidă şi cu flori minunate de piatră ar fi fost ea, tot nu ar fi putut satisface năzuinţele noastre. Dar, fiind plasată chiar pe direcţia înaintării, ne-am hotărît totuşi să o... descoperim.

După 30 de minute, mai erau cca 25,5 m pînă la geodă. Săpăm ca pare ceva dinainte ştiut.

Clipele cu emoții au venit și ele în același fel, fără nici un aer senzațional : o simplă rotire în gol a forezei. Natural, atenția s-a concentrat asupra frontului din față, crezînd că străpungem în geodă. Despicarea peretelui din dreapta galeriei am observat-o de-abia cînd am simțit că intrăm în pămînt.

Se auzeau și unele zgomote — ca o repetare de șocuri amortizate. Înăbușite. Mi se părea că eram calm. Doar gîndurile începură să-și schimbe viteza și cred că nu greșesc notînd că, dintre cele 1000 și ceva care îmi treceau prin minte, era și acela că Pămîntul și-ar fi modificat forța de atracție. Ne înghițea.

Apoi toate gîndurile s-au strîns în unul singur. Repetam mereu, deși mi se părea absurd : „Sunetele surde pe care le aud sînt metalice".

Căderea în pămînt s-a oprit undeva, în întuneric. Prin pori îmi intra senzația unui gol care mă învăluia. Poate reverberarea rece a unei bolți.

Nu aveam cu ce face lumină. Și nu puteam face nici un pas. Putea însemna un pas în abis.

Am auzit pași ! Pași măsurați, fermi — în întuneric... Erau ai lui Tudor. Ceva, ca un duh al liniștii, mi-a redat calmul.

Am auzit voci : „*Memsahib* Hellen !" „Fii liniștit, Rașid". Și am rămas liniștiți, cu gîndurile suspendate... *Ad inferos*.

Nu-mi amintesc de durată. Putea fi întunericul din clipa nașterii luminii. Știu numai că Tudor a revenit cu lumina.

Bolta era mult mai mică de cum ne așteptam, iar abisul — nu era. O încăpere poligonală, cu pereții de piatră. În

lumina proiectorului, păreau de alabastru. Puteau să ni se pară a fi de orice...

Nici nouă arcade, nouă stîlpi, nouă...

În mijloc, la prima privire, un obelisc. Vertical, cilindric, perfect racordat cu o calotă la partea de sus. Părea în întregime de piatră. Un cenuşiu mat, fără reflexe. Nici o inscripţie. Nici un ornament. Creştea din piatra bazei. Dar nu era aceeaşi piatră...

— Un fel de statuie a unei rachete ! vorbi Hellen.

— Dacă nu chiar o rachetă autentică...

Nu aş fi întors capul, dacă nu ar fi fost glasul lui Tudor. Nu reuşeam să înţeleg dacă vorbea serios.

— ...pe care am mai văzut-o odată. Nu de mult...

— Nu de mult, reluă vocea schimbată a Hellenei. Nu de mult, dar... foarte de mult.

Vocea Hellenei tremura ? Nu vocea, Hellen tremura.

...Racheta aceea fără aripi, fără nervuri — un glonte uriaş de piatră, dintr-o singură bucată, în care apollinul de la Gaşer-La intra ca într-un al doilea trup...

Sub noi, pămîntul se înfiora. La început am crezut că nu era decît o proiectare în afară a propriilor noastre emoţii.

Raşid spuse : „Cutremur".

Făceam eforturi să reintru în real. Era într-adevăr un cutremur.

— Epicentrul pare foarte departe, am spus.

„...să fie numai o coincidenţă ?" bănuiesc că îşi termina Tudor un raţionament pe care şi-l spusese numai lui.

ora 6, Peştera Codrului, vineri 3 septembrie

O dată cu ziarele au sosit şi radiogramele de la Ga-

șer-La. Primele anunțau un cutremur avînd epicentrul la Gașerbrum. Deși de gradul 9, puterea de propagare depășise tot ce se înregistrase pînă acum în acest domeniu.

Nu mai era nici o îndoială. Epicentrul fusese subterana de la Gașer-La. Nu s-au auzit nici zgomote îngrozitoare, nici prăbușiri înspăimîntătoare nu au fost. Dar totul dispăruse. A rămas doar un labirint al raționamentelor.

capitolul XVII

umbra unei lumini

România, septembrie 1985

Telegrama era semnată : *Tata.* Tata venea la Locut. Venea să mă vadă.

Tudor. Voiam să nu ştie. Numai în ziua aceea nu trebuia să ştie.

Ar fi venit dacă l-aş fi chemat ? Ar fi venit. Şi dacă ar fi venit ?

Nu trebuie să cred că ar fi venit.

I-am spus, aşa... că Moşu Lăţosu a rămas singur pe cerdacul cu stîlpii fumurii. Era ziua programată reintrării sub peşteră. Ştiam.

Putea fi ziua succesului.

Dar venise tata şi mă gîndeam să fiu fericită că venise tata în ziua succesului.

Tudor m-a sărutat.

Am plecat. Goneam cu inima mea.

Venise tata. Sărmană inima tatii...

Tudor !

A rămas mult în loc, privind după goana maşinii. Era dimineaţă. Umbra i se desena neagră peste pietrele înroşite de soare.

Primul ocol. Urcam. Am văzut condeiele brazilor întoarse spre cer și pergamentele albe ale norilor.

Tata filozofa, prieten vechi cu Moșu. Se părea că lățosul înțelept îi spusese multe.

În cerdac, un munte de bagaje ! Tot pentru mine !

Tata m-a sărutat. A trecut un ceas de tăcere. Și altul.

Tăcerea tatii. Cea mai greu de învins.

Tăcere.

A fost întîi un mîrîit. Apoi un urlet lung, prelung. Apoi un salt al Lățosului. Apoi o lumină. Un bubuit nesfîrșit.

Un ciocan cît un munte lovea pămîntul.

Pămîntul intra în pămînt.

Am văzut chipul tatii într-o ceață tremurată. Se depărta.

M-am trezit în mașină, pe drumul către peșteră. M-a oprit un țipăt și o mînă uriașă peste parbriz.

Rașid !

Am coborît. Rașid vorbea înecîndu-se.

— ...a coborît cu noi în pămînt, în... peștera de sub peșteră. Coboram, marcînd drumul. Nu era lung. Știi... Am ajuns repede. Era și Connor. Au montat proiectoarele cu particule. Trebuia... știi... că piatra rachetei nu era... Nu ! Nu pot să... Nu pot, Hellen.

L-aș fi lovit.

— Rașid ! Spune !

— Era un fel de lumină... Dar nu ca o lumină... Connor s-a sprijinit de perete. Tudor... el s-a apropiat de rachetă. L-am văzut întinzînd mîinile... Tu știi. Ca și la Gașer-La, cînd erați împreună, atunci, în fața Mîinilor Pietrei. Au înțeles ce voia...

Abia mai respiram. Aproape nu mai știam de mine.

— A stat mult așa. Mult. Ca tine. Apoi l-am auzit bine: „Rașid, trebuie să vină Hellen!"

Am plecat să te chem. Făcusem cîțiva pași și m-am întors. Era tot acolo. Ca de piatră. În fața mîinilor lui, în trupul rachetei, ca un joc de focuri albe. Cred că am mai auzit o dată numele tău. Am alergat să te găsesc.

Am văzut deasupra mea cerul. Despicat. Spart. Cerul cădea peste mine. Am văzut Soarele, fărîme de Soare. Un fulger negru îl pătrundea. Nu știu... s-a stins. Eu alergam, alergam spre tine.

— Du-mă acolo, Rașid!

Mergeam. Zbuciumul din văzduh nu se mai simțea.

Mergeam. Ciocane aprinse îmi izbeau timpanele. Era cald. Auzeam o frîntură de poveste. Îmi răsuna în urechi galopul unui cal. Pulberile erau colorate. O negură deasă. Nu puteam respira.

Mergeam.

Îmi auzeam pașii ca niște izbituri țepene.

Mergeam.

Îmi auzeam pașii. Mă urmăreau pași.

Rașid m-a prins de mînă.

— E o nebunie! Nebunie.

M-am întors către el.

— Ai ochii ca două... ca două guri de fîntînă fără cer!

— Lasă-mă, Rașid...

L-am văzut, printre pulberi, dînd înapoi, înspăimîntat.

Am mers. Am mers.

Am mers peste pulberi, peste cenușă fierbinte de pămînt, cenușă fierbinte de stînci...

Brazii ardeau — condeiele! Făclii.

Peștera.

M-am oprit.

Era cald. Doream să ard. Ardeau buzele. Gîtul. Mîinile.

Strigam. Nu mă auzeam.

Îl chemam.

O *umbră.*

Am văzut *o umbră.* Uriaşă. O umbră, pe o faţă de stîncă. Umbra unei lumini.

Mintea mi-a revenit, lucidă.

Nu mai strigam. M-am întors.

Încotro ?

Atunci l-am văzut. Era în picioare, drept, rezemat de un colţ de piatră. Ochii ficşi. Mă privise tot timpul. Mă privise cu ochii ficşi.

L-am ridicat pe umeri. Era greu. Greu.

Munţii cu făcliile se roteau în jurul nostru.

M-au găsit cu Raşid pe braţe.

(Sfîrşitul jurnalului Hellenei Steelwin)

În România, spre sud de Peştera Codrului, muşcă pămîntul un colţ de stîncă. Faţa lui dinspre soare i-o întunecă o umbră de culoarea cetinei, dar mai neagră. De mult, de hăt de mult, i-au spus oamenii locului — Umbra Mare.

Umblă şi o legendă pe aici. Un basm. Despre o luptă a lui Sfarmă-Piatră pentru Ileana Cosînzeana.

Basmul n-o fi adevărat. Dar Umbra Mare e adevărată.

capitolul XVIII

în urma umbrelor noastre

Indianapolis, 1 noiembrie 2084

Institutul de Cercetări Nucleare de la Bucureşti este un oraş cît Bucureştiul şi — în contrasens — la fel de înalt.

Un oraş subpămîntean, după cum m-a informat, fără să trădeze vreun secret, un pămîntean, român, ca şi mine! Ce e drept, acest lucru s-ar fi putut înţelege de la bun început, de vreme ce trei cuvinte româneşti de pe un obiect de arhivă american mi-au fost de ajuns ca să mă facă să plec în lume.

Am ajuns cu bine. Aşteptam o întîlnire — care pentru mine însemna o deslegare — cu mare şi firească emoţie.

De fapt, mă cam pierdusem. Nu mai speram decît în radiograma (cît mai impresionantă!) pe care Rackey îmi promisese că o va trimite înaintea mea.

Într-adevăr, eram aşteptat. Am fost condus într-un laborator-bibliotecă şi lăsat singur în faţa unei mese de lucru, încărcată cu tot felul de obiecte fără corespondent în nomenclatorul minţii mele.

Curajul mi-a revenit, zărind mai spre marginea mesei două pahare de cocktail și plicul unei radiograme, față de care indiscreția nu a putut rezista politeței. Era, într-adevăr, de la Rackey. Totul se consumase într-un singur minut, după care mă pregăteam de așteptare.

Dar am fost întîmpinat de un zîmbet care mă invita la poezie. Mi s-a întins o mînă care mă obliga la visare.

Făceam eforturi să nu uit de caseta Hellenei Steelwin și de scrisoarea lui John Steelwin, pe care le adusesem cu mine.

Cu permisiunea gazdei, le-am așezat nu departe de cele două pahare, continuînd să o privesc. Nu-mi puteam desprinde ochii de la ea. Nu putea avea mai mult de... Era foarte tînără. Șef al unui asemenea laborator de... nu-mi puteam spune de ce, dar eram convins de strășnicia lui tehnico-științifică.

Eram incapabil să rostesc vreuna din frazele diplomatice pe care mi le pregătisem și le învățasem pe dinafară. Știu numai că am repetat de cîteva ori : „Aș dori să o văd... să vorbesc cu...“

Emoția, desigur, m-a făcut să nu observ momentul cînd au fost rupte cele două rînduri de sigilii ale casetei Hellenei Steelwin. Și nici nu am găsit puterea ca cel puțin să protestez împotriva acestei infracțiuni. Uitasem — pro causa — *toate articolele de lege despre tutelarea documentelor istorice.*

— Caseta aceasta nu a fost deschisă niciodată. Toate sînt așa cum le-am așezat eu cînd i-am trimis-o... De ce a vrut tata să nu o deschidă ? De ce a mai pus un rînd de sigilii ?

Un aer ciudat se răspîndise în încăpere. Ceva, ca o altă prezență.

Abia am avut puterea să șoptesc :

— Tatăl dumneavoastră?

— John Steelwin.

— Atunci...

— Atunci, ca și acum, sînt fiica lui, Hellen Steelwin.

— Născută acum un secol și... Simțeam nevoia să mă reculeg. Repetam mereu, poate chiar șopteam: „Hellen Steelwin... Hellen Steelwin...", tremurînd ca un muribund în fața zeității.

Hellen Steelwin cuprinsese caseta cu mîinile amîndouă. Cînd și-a ridicat privirea, tîrziu, ochii ei erau alții. Și ea îmi părea alta.

Hellen Steelwin...

Încurajat de zîmbetul Hellenei Steelwin și de paharul de cocktail am izbutit să îngîn — cam fără rost — că mi se promisese că voi vorbi cu altcineva, cu... de fapt nu știam cu cine...

— Așa ar fi fost. Acum e altfel...

I-am lăsat scrisoarea bătrînului John Steelwin, din care putea să afle de ce nu deschisese el niciodată caseta și de ce întărise cu cel de al doilea rînd de peceți cele „patru inimi grele". Hellen Steelwin m-a condus apoi pe o lungă și parcă mereu întoarsă din drum alee de plopi cu frunza sunătoare. Ca un alt labirint al unei alte Ariadne, desfășurînd un fir de șoapte...

A doua zi.

Mai întîi m-a întîmpinat zîmbetul Hellenei Steelwin. Apoi două brațe deschise larg (ca să salveze ce se mai putea salva din trandafirii ce-i aduceam, prea mulți pentru brațele mele), apoi un cîine ciobănesc. El ne-a condus — ca unul care cunoștea rosturile — către cerdacul cu stîlpii fumurii și foarte puțin nucleari, deși ne aflam în incinta Institutului de Cercetări Nucleare; Hellen

răspunse tăcutei mele întrebări : „Este o casă... — a ezitat îndelung pînă să adauge — a mea".

Ne-am instalat în pridvor, gata de vorbă lungă și am tăcut. Dar sînt atît de multe feluri în care se poate tăcea. Și atît de greu să pui întrebări Omului !...

Datorez recunoștința mea Hellenei Steelwin, pentru cît mi-a răspuns nepuselor, prea multelor mele întrebări.

Caseta mă aștepta. Jurnalele păreau neatinse !

— Nu le-am recitit. Am gîndit doar alături de ele... Este mai bine așa. Așa le sortisem, atunci, cînd le-am trimis tatii : Inimile noastre.

Tot mai multe se adunau întrebările în jurul nostru. Ca o ceață prin care auzeam pașii prin timp ai Hellenei și cuvintele ei, cu triști și elanuri.

Neuitată ceață dintr-un pridvor invadat de soare, în prag cu un cîine despre care voiam să cred că slujise pe acei ciobani vrînceni, care-și încrustau constelațiile cerurilor pe capetele bîtelor.

Neuitate alte întîlniri pe urma umbrelor vieții.

A treia, a patra zi. Multe alte zile...

Am tăcut. Am vorbit. Am gîndit. Am călătorit împreună pe atîtea meleaguri, ale sufletului, ale Pămîntului.

capitolul XIX

care dintre raţiuni...

Indianapolis, 3 noiembrie 2084

Explozia de la Peştera Codrului a adus prăbuşiri în roci şi în suflete. Umbra Mare şi-a avut curînd explicaţia ştiinţifică. Un fenomen cunoscut de mult. Faţa stîncii fusese ultimul martor — un ecran — pe care trupul lui Connor, surprins în imediată apropiere de focarul incandescent al radiaţiunilor, şi-a lăsat — fotografie în negativ — umbra.

Hellen mi-a arătat releveul — imaginat — al acelui moment, reconstituit de specialişti, la care ea însăşi a lucrat cu toată frenezia minţii. Tudor trebuie să fi fost chiar în focar. De aceea, umbra lui...

Umbra lui Tudor a rămas cu Hellen.

Hellen avea, ascunsă, o altă viziune despre acea ultimă clipă. Alta decît toţi specialiştii. Mai ales în serile albastre, cînd sub streaşina porţii tot mai înalt se ridicau stîlpii de fum în jocul lor cu infinitul... Cînd privirile Hellenei biruiau nemărginirea şi ieşeau în calea Săgeţii lui Abaris...

Umbra din sufletul Hellenei...

Atomiștii nu i-au putut găsi o explicație, căci nici unul nu a văzut-o. Nici nu au căutat-o. Numai John Steelwin a căutat-o și a găsit-o. I-a scris atunci Hellen, i-a scris o lungă scrisoare, i-a scris despre noua ei ființă, despre umbra ca o a doua umbră a făpturii ei, i-a scris pentru ca să poată înțelege de ce nu va mai reveni lîngă el.

Dar cuvintele erau sărace.

„Tata... Era bătrîn și singur".

Ca să dea cuvintelor puterea mîngîierii, i-a trimis caseta. Cele patru inimi.

Apoi, pentru Hellen, au urmat, înfrigurate, cercetările, studiile. Proiectele neîmplinite de Tudor, calculele începute de Connor, cutezările lui Norton. Roboții...

În cadrul Institutului s-a înființat atunci Secțiunea Amfidayam. Nu era condusă de Hellen Steelwin. A ei era doar Femeia *și cuvintele neînțelese încă. Alții urmăreau în spațiu racheta, pornită ca o săgeată, din Peștera Codrului, într-o zi de toamnă din anul 1985, către chemarea astrului ei...*

Săgeata Zburătoare *fusese interceptată, pierdută, regăsită.*

Alții, mereu alții au tot căutat explicații științifice.

Alții le-au găsit. Le-au găsit în prima ipoteză a lui Tudor Pârvanu : cei doi izotopi impari. Ei marcau drumul Săgeții Zburătoare.

Au găsit și firul inițierilor succesive, peste milenii, peste țări și peste mări, de la arhitectul din Gașer-La pînă la Abaris Hyperboreul.

S-au publicat studii, tratate. S-au introdus capitole noi în enciclopedii.

Alții, mereu alții... Căci expediția Amfidayam, după un secol, era încă departe de a fi ajuns la capătul ei. De

pe Pământ în Cosmos, în galaxii. Din labirintul cuburilor de la Gașer-La, în labirintul sferelor — miliardelor de sfere ale Universului.

Rezonanța undelor voinței cu undele electronilor — hipnotica materiei — prin care Abaris și înaintașii săi își conduceau Săgeata Zburătoare — *nu mai era o taină doar a inițiaților.*

Numai taina Hellenei rămînea taină. Taina basmului Tinerețe fără bătrînețe.

Hellen îl trăia. Cucerind viața, se desprindea de viață. Viața venea, trecea. Oamenii veneau, treceau. Totul trecea. Rămîneau în urmă, mereu mai multe, amintirile.

Îl trăia — spuneau academiile — datorită iradiațiilor ucigătoare...

Alții căutau alte explicații. Și Hellen credea, căuta. Numai scarabeul de la gîtul Hellenei, cu miile lui de ani adunați în reflexele aurii, nu căuta.

La început a fost...

A fost fericirea de a duce mai departe opera lui Tudor. De a împlini din basmele cu inimi năzdrăvane și doinele cu mioare profetice începuta lui epopee. Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...

Apoi fericirea de a asista, din decadă în decadă, la explicațiile încă neexplicatelor fenomene de la Gașer-La, de la Peștera Codrului, cu nostalgia entuziasmelor retrăite — singură. Fericirea de a fi singura auditoare în viață a unor elogii post mortem. *Sau aceea de a vedea cum toate ființele cărora le dărui din suflet se duc, luîndu-ți din suflet.*

Apoi, apoi... inevitabila fericire de a consimți să devii „un obiect de cercetare" în atenția sistematică și savantă a fizio-anti-zoobiologiei ; de a fi mereu sub microscopul

Științei și — tot de atîtea ori — sub al tău propriu. Fericirea de a trebui să te aperi. Mereu să te aperi, ca să-ți salvezi ființa, sufletul, de curiozitatea devorantă a devoratorilor de curiozități sau de antropofagia revistelor, a paginilor de senzație...

Acum înțelegeam de ce Hellen Steelwin a trebuit să devină — din decadă în decadă: dr. Elena...; ing. Ioana...; dr. Ana... Înțelegeam de ce Hellen avea și nu avea actul pe care un habotnic Oficiu Juridic mi-l cerea.

Hellen vorbea și eu îi urmăream cu încordare fixitatea albastră a ochilor. Era în ei privirea pe care trebuie că o au nemuritorii atunci cînd privesc în muritori bucuriile ce nu le sînt îngăduite. „Reia-mi al nemuririi nimb și focul din privire..."

Dar nu înțelegeam încă de ce îmi îngăduise să deschid caseta și de ce îngăduise să depăn firul acestei povestiri. Aveam și îngăduința să o prezint la Centenarul Paleocosmonauticii.

— După atîtea cîte s-au publicat, numai doi oameni vor mai putea aduce acolo ceva nou despre expediția Amfidayam: dumneavoastră — dintr-o casetă — și eu — din fiorii cuantici ai unor cristale.

Am înțeles în ziua cînd... a vrut Hellen să înțeleg.

În ziua aceea am trecut din nou pe sub șerpuirea de argint a plopilor care ne îndrumau pașii. Am ajuns la o mare clădire albă, apoi într-un laborator, în altul...

Putea fi și atelierul unui pictor, al unui sculptor. Putea fi chiar numai un laborator, deși undeva am zărit o învechită pagină de Coran. Albastru, negru, aur.

Hellen deschisese o luminoasă nișă. Am văzut chipul strălucitor al unei frumoase. O cunoșteam. Femeia. *Ta-*

bloul despre al cărui glas se făuriseră legende. Legendele secolului XXI!

...Nu s-a simțit decît o vagă schimbare a penumbrelor. După o clipă, de pe fața nemișcată a Femeii *au pornit, armonioase, cuvintele. Pe atît de armonioase, încît nu se cereau înțelese. Strecurîndu-se în suflet ca o spaimă copleșitor de plăcută. Ușor cîntate, ritmate lăuntric. Euforice și poruncitoare. Te înfiorau de plăcerea supunerii.*

Cu asemenea vibrări, poate numai Homer își declamase, din întuneric, lumina mesajelor lui către lume...

— Glasul arhitectului de la Gașer-La.

— Glasul unei femei!

— Chipul și glasul unei femei! Tabloul este un autoportret. Și un simbol.

Ce alt simbol decît femeia s-ar putea alege pentru enigmă?

Enigmă, ca orice început de ideal. Idealul unei femei, căutînd frumosul — cu toată bogăția lui — în necuprinsul Universului. Ca în basmele noastre cu inimi năzdrăvane.

Auzeam graiul apollinic, îl înțelegeam prin vocea Hellenei, împletită cu vocea Femeii :

— Ne spune... Ne spune cum a pornit din patria ei... Vom ști din care astru, urmărind racheta. Săgeata lui Abaris, Săgeata Zburătoare...

Transpunerea aceasta a fost munca de un veac a Hellenei și a roboților lui Allen. Îmbătrîniți alături de oameni, reînviați, alții, mereu alții, alături de imuabila ei tinerețe.

Pornise de la tezele lui Tudor asupra universalității logicii. Lucra cu puterea unei personalități întreite...

— *...pornise să aducă Pămîntului civilizația astrului ei. Să i-o dăruie, așa cum era, frumoasă ca și chipul ei...*

(Este clipa cînd, în aceeași privire, am cuprins chipul Hellenei, strălucitor de lumină, sub coroana Femeii din astre).

Chipul Femeii *era frumos. Era frumos pentru că era bun? Și era bun pentru că era tînăr și la fel de bătrîn și înțelept? Chipul* Femeii — *imaginea idealei contopiri.*

— *...acum ne dă detaliile tehnice ale drumului printre aștri, ale coborîrii din ele... Acum aflăm istoria planetei noastre din urmă cu 200 de secole... Ne vorbește de forța creatoare a paradoxelor, de labirintul simetriei, despre haosul sferic, despre cosmodrom, despre construcția subteranei. Acolo, și-a închis în piatra biomagnetică știința din astrul a cărui solie era.*

A închis-o pentru că nu putea să o dăruie unei omeniri neajunsă încă nici la treapta nedistrugerii omului de către om, nici la stadiul liberei supuneri a forței în fața legilor umanitare. Cheile enigmelor și Săgeata Zburătoare *nu le-a dăruit decît unui singur pămîntean — în care a întrevăzut existența acelor trepte morale. I le-a lăsat ca să le treacă prin vremuri și să le dăruie tuturor oamenilor — cîndva, cînd toți oamenii vor fi oameni.*

— *Iată și numele celui dintîi inițiat: ABARIS.*

Este singurul cuvînt apollin pe care îl regăsim în limbile Pămîntului.

De la ABARIS a pornit Hellen ca să transpună graiul Femeii. *Nimic decît intuiția ei a făcut-o să atribuie acestui cuvînt înțelesul de* Purtător al luminii — *și... așa a fost să-i fie înțelesul. ABARIS a fost cheia întregului*

mecanism al transpunerii cuvintelor altei lumi — cuvinte în culori — în cele ale Pămîntului.

ABARIS — numele tuturor inițiaților.

Nișa se închise în umbră și tăcere.

— ...Și totuși, ultimul Abaris — Hyperboreul carpatin — nu a mai lăsat, urmaș lui, nici un alt inițiat! Nu aflase printre oamenii vremilor lui pe nici unul vrednic de urmaș?

— ...Pe nici unul... Hellen ezită îndelung. Pe nici unul pînă... douăzeci și opt de secole mai tîrziu. Tudor a smuls taina de sub Peștera Codrului. Cîndva, o va spune tuturor. Vocea lui Tudor Pârvanu se va mai auzi.

Posibilitatea acestui vis — spunea în șoaptă Hellen, este de fapt tot ceea ce pînă acum expediția Amfidayam — mintea oamenilor — a izbutit să ia din mintea zeilor.

Reveneam, alături, pe drumul însemnat de firul alb al plopilor. Se înserase. Deasupra tăcerii noastre veneau, tăcute, astrele. Le priveam și... îmi păreau mai aproape. Mă gîndeam că posibilitatea acelui vis nu era tot ceea ce luase Hellen.

A fost să piară Mîinile Pietrei, iradierile, haosul chipurilor din genunea oglinzilor. Să piară anii, oamenii să piară. Hellen a rămas Hellen. Fiica înălțimilor albastre din împărăția săgetării condorilor cu albastre aripe...

De ce a rămas Hellen?

Se înserase. Peste tăcerea noastră coborîse tăcerea stelelor.

A rămas ca să plece — cîndva — la Roș'Împărat, să aducă oamenilor ulciorul cu apă vie?

A rămas ca să plece — cîndva — la Împăratu'Roşu, să-i ducă lui apa cea vie de pe Pămînt ? A rămas ca să fie — cîndva — solie în Cosmos a raţiunii Pămîntului ?

Să împlinească marea întîlnire cu raţiunea altor lumi ?

Să dezlege taina marei, neîncetatei întreceri din Gîndul Universului ?

Atunci — la marea întîlnire — care dintre raţiuni va şti să dăruie mai mult celeilalte ? Care dintre inteligenţele aceleiaşi raţiuni ?

Se înserase.

Treceau deasupra noastră, mute, astrele.

cuprins

Omul mai are nevoie... 5

Capitolul I
Cum apare un congres arheologic în jurnalele intime ale unor arheologi 13

Capitolul II
Despre urmările unui final de congres și despre Protheos al II-lea 39

Capitolul III
Începutul unei expediții spre inimi și...
Karakorum 49

Capitolul IV
Doamna cu floare de lotus a spus cea dintîi :
Gașer-La 59

Capitolul V
Neidentitate 69

Capitolul VI
Iradieri 84

Capitolul VII
Cînd mîinile Hellenei au început să mîngîie... 104

Capitolul VIII
...Şi Mîinile Pietrei 128

Capitolul IX
Electronii, neutronii şi oamenii 139

Capitolul X
Rudi Norton cucereşte în Karakorum cel mai înalt Everest 154

Capitolul XI
Bate pe Himalaya tictac-ul Spaţiului 177

Capitolul XII
Unde se încheie capitolul XI 180

Capitolul XIII
Hyperboreul 193

Capitolul XIV
În care basmele se spun cu multe înţelesuri 200

Capitolul XV
Milioane de Feţi-Frumoşi şi un singur balaur din secolul XX 220

COS 262

Capitolul XVI
Seismul 232

Capitolul XVII
Umbra unei lumini 244

Capitolul XVIII
În urma umbrelor noastre 248

Capitolul XIX
Care dintre raţiuni... 252

Redactor responsabil : HERTA SPUHN
Tehnoredactor : ȘTEFANIA MIHAI

Dat la cules 12.07.1967. Bun de tipar 24.10.1967. Apărut 1967. Comanda nr. 6802. Tiraj 15.140. Hîrtie Tipar Inalt B de 63 g/m² 700×1000/32. Coli editoriale 10,85. Coli de tipar 8,25. A. 8810. C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R—94.

Tiparul executat sub comanda nr. 70.436 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

2013

COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

CLUB

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Dar nu ne putem opri să privim MÎINILE.

... Ieşeau, de piatră - aceeaşi necunoscută piatră - din peretele nordic, numai antebraţele, cu palmele deschise, cu toate degetele, splendide, crispat întinse, recurbate uşor spre îndărăt, într-un efort de supremă încordare, care dădea cutelor tensionate o expresie vie-parcă strigată - de respingere.

Făceau trup din peretele de piatră din care apăreau. Şi păreau să apară doar în clipa în care le priveai.

Numai foarte tîrziu ne-am convins de imobilitatea şi permanenta lor prezenţă. Dar şi atunci numai cu raţiunea.

Ce precursor al lui Rodin le cizelase? Cu ce fel de daltă sau foc modelase această piatră indestructibilă şi infuzibilă? Rezistase arcului electric, sfidase laserii.

Lei 4, 75